



Vlaanderen
is materiaalbewust



Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval. Verslag inspraak- en adviesreacties

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

WWW.OVAM.BE

Documentbeschrijving



1. *Titel publicatie*

Ontwerp Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval. Verslag inspraak-en adviesreacties.

2. *Verantwoordelijke uitgever*

Danny Wille, OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

3. *Aantal blz.*

151

4. *Wettelijk depot nummer*

5. *Aantal tabellen en figuren*

0

6. *Publicatiereeks*

7. *Datum publicatie*

september 2016

8. *Trefwoorden*

Openbaar onderzoek, uitvoeringsplan, huishoudelijk afval, gelijkaardig bedrijfsafval, lokale besturen.

9. *Samenvatting*

Het ontwerp Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval lag, conform de procedure vastgesteld in het Materialendecreet in openbaar onderzoek van 11 januari 2016 tot en met 10 maart 2016. Dit verslag omvat een overzicht van alle ingediende inspraak- en adviesreacties. Per reactie zijn de overweging(en) aangegeven die al dan niet aanleiding hebben gegeven tot een aanpassing van het uitvoeringsplan. De aanpassingen van het plan zijn in het verslag cursief aangegeven.

10. *Begeleidingsgroep en/of auteur*

Annemie Andries, Piet De Baere, Rudy Meeus, Ann De Boeck

11. *Contactperso(o)n(en)*

Ann De Boeck, ann.de.boeck@ovam.be en Annemie Andries, annemie.andries@ovam.be

12. *Andere titels over dit onderwerp*

Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval.

Gegevens uit dit document mag u overnemen mits duidelijke bronvermelding.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

Inhoudsopgave

| | |
|---|----|
| Inhoudsopgave | 1 |
| 1 Inleiding..... | 3 |
| 1.1 Informatieverstrekking | 3 |
| 1.2 De formele respons: adviezen en opmerkingen..... | 3 |
| 1.3 De verwerking van de reacties | 4 |
| 1.3.1 De respondenten en hun reacties gehergroepeerd | 4 |
| 1.3.2 Karakter van de reacties..... | 4 |
| 1.3.3 Opbouw van het Verslag Inspraak- en adviesreacties | 7 |
| 2 Reacties per plandeel | 7 |
| 2.1 Inleiding | 7 |
| 2.1.1 Waarover gaat het? Huishoudelijke en gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen | 7 |
| 2.1.2 Waarom een uitvoeringsplan? | 8 |
| 2.1.3 Hoe kwam dit plan tot stand? | 8 |
| 2.1.4 Juridische verankering van het plan..... | 9 |
| 2.1.5 Tot wanneer geldt het plan? | 9 |
| 2.1.6 Leeswijzer..... | 9 |
| 2.2 Maatschappelijke context waarin we werken | 10 |
| 2.3 Beleidskader..... | 10 |
| 2.3.1 Europees kader voor een Vlaams beleid | 13 |
| 2.3.2 Het Vlaamse materialenbeleid | 15 |
| 2.3.3 Een lokaal materialenbeleid | 15 |
| 2.3.4 Maatwerk voor lokale besturen | 15 |
| 2.3.5 Taakverdeling publieke en private actoren | 16 |
| 2.4 Doelstellingen | 31 |
| 2.4.1 Huishoudelijk afval..... | 31 |
| 2.4.2 Bedrijfsrestafval | 40 |
| 2.4.3 Opvolging van de doelstellingen | 42 |
| 2.5 De burger..... | 45 |
| 2.5.1 Rol van de lokale besturen | 45 |
| 2.5.2 Rol van de distributiesector | 63 |
| 2.6 Bedrijven en organisaties | 64 |
| 2.6.1 Bedrijven ondersteunen voor een beter materialenbeheer | 64 |
| 2.6.2 Sensibiliseringsacties naar bedrijven | 64 |
| De inzameling van bedrijfsrestafval verder professionaliseren | 64 |
| 2.6.3 Collectieve inzamelingen van selectieve fracties stimuleren | 65 |
| 2.7 Preventie en hergebruik | 66 |

| | | |
|--------|--|-----|
| 2.7.1 | De deeleconomie..... | 66 |
| 2.7.2 | Hergebruik | 68 |
| 2.7.3 | Duurzaam aankoopbeleid | 72 |
| 2.7.4 | Optimaliseren materiaalketen wegwerpluiers en incontinentiemateriaal | 72 |
| 2.7.5 | Evenementen | 72 |
| 2.7.6 | Burgers sensibiliseren | 73 |
| 2.8 | Specifieke stromen..... | 73 |
| 2.8.1 | Organisch-biologische stroom..... | 74 |
| 2.8.2 | Verpakkingen..... | 85 |
| 2.8.3 | Kunststoffen..... | 92 |
| 2.8.4 | Papier en karton | 95 |
| 2.8.5 | Textiel..... | 95 |
| 2.8.6 | Grofvuil | 97 |
| 2.8.7 | Afzet van ingezamelde stromen..... | 99 |
| 2.9 | Eindverwerking | 102 |
| 2.9.1 | Verbranden | 108 |
| 2.9.2 | Storten | 121 |
| 2.10 | Zwerfvuil en ontwijkgedrag..... | 123 |
| 2.10.1 | Zwerfvuil en sluikestorten | 123 |
| 2.10.2 | Sluikstoken | 138 |
| 2.11 | Handhaving | 138 |
| 2.11.1 | Handhaving collectieve inzameling van huishoudelijke afval (bijv. hoogbouw) via politiereglement | 138 |
| 2.11.2 | Handhaving selectieve inzameling bij bedrijven..... | 139 |
| 2.11.3 | Handhaving op het plan..... | 140 |
| 2.12 | Analyse van sociaaleconomische effecten..... | 140 |
| 2.12.1 | Uitgangssituatie | 141 |
| 2.12.2 | Financiële gevolgen van het uitvoeringsplan | 141 |
| 2.12.3 | Gevolgen voor gewestelijke overheid..... | 142 |
| 2.12.4 | Economische effecten | 142 |
| 2.13 | Opvolging door Overlegplatform | 143 |
| 2.14 | Bijlagen..... | 143 |
| 2.15 | Plan-MER | 143 |
| 3 | Bijlagen | 145 |
| | Bijlage 1: Overzicht binnengekomen reacties..... | 145 |
| | Bijlage 2: Indeling reacties op basis van aansluiting bij een overkoepelende organisatie | 148 |
| | Bijlage 3: Uittreksel Belgisch Staatsblad..... | 150 |

1 Inleiding

1.1 Informatieverstrekking

Informatie over het Ontwerp uitvoeringsplan voor Huishoudelijk Afval en Gelijkaardig Bedrijfsafval is op verschillende manieren verspreid.

Op 17 december 2014 werd een nota met de krijtlijnen voor het nieuwe plan voorgelegd aan het Overlegplatform huishoudelijk afval en aan het Overlegplatform kmo. In de loop van 2015 vulden twee werkgroepen die krijtlijnen verder in: één werkgroep met vertegenwoordigers van VVSG en Interafval en de OVAM en een andere werkgroep van FEBEM en de OVAM. In een aantal gezamenlijke overlegmomenten werden de visies van beide werkgroepen op elkaar afgestemd. Daarnaast werd voor de specifieke stromen en onderwerpen ook overleg met de betrokken actoren opgezet.

Het voorontwerp uitvoeringsplan werd besproken op het gezamenlijk Overlegplatform huishoudelijk afval en kmo op 16 september 2015 en 28 oktober 2015.

Op 12 januari 2016 verscheen de officiële bekendmaking van het Ontwerpplan in het Belgisch Staatsblad (zie Bijlage 3). De openbare inspraakprocedure vond plaats van 11 januari 2016 tot en met 10 maart 2016. Van het ontwerpplan werd een samenvattende brochure gemaakt, gedrukt op 300 exemplaren. Voor de faciliteitengemeenten werd de samenvattende brochure in het Frans vertaald.

Het Ontwerpplan werd zeer ruim verspreid, voornamelijk via mail. Het ontwerpplan werd bezorgd aan onder andere het Vlaams Parlement, de leden van de Commissie Leefmilieu en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Miniraad Vlaanderen). Het werd per mailing naar de Colleges van Burgemeester en Schepenen verstuurd om het openbaar onderzoek op te starten. Daarnaast werd het ook per mail verstuurd naar de milieuambtenaren, de schepenen van leefmilieu, de directeurs van de intercommunales en de betrokken stakeholders uit het overlegplatform huishoudelijk afval plus kmo, met als doel hen te informeren over het openbaar onderzoek. Verder kreeg iedereen de mogelijkheid het Ontwerpplan in te zien op het gemeentehuis, bij de OVAM en via de website van de OVAM.

Toelichtingen vonden plaats op:

- 21 januari 2016 in de Projectiezaal Nick Ervinck, Zebrastraat te Gent;
- 26 januari 2016 in het Cultuurcentrum Hasselt, Kunstlaan te Hasselt;
- 28 januari 2016 in het Provinciehuis Vlaams-Brabant, Provincieplein te Leuven;
- 1 februari 2016 in de kantoren van de OVAM, Stationsstraat te Mechelen;
- 2 februari 2016 in het Cultuurcentrum de Brouckere, Aartrijksestraat te Torhout.

1.2 De formele respons: adviezen en opmerkingen

In totaal werden 335 reacties ontvangen. Hiervan zijn er naast het advies van de Miniraad, adviezen van VVSG en Interafval, LNE, 22 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, 204 gemeenten en 14 milieuadviesraden. Ook 14 beroepsverenigingen en federaties, 5 bedrijven en 3 politieke fracties formuleerden opmerkingen. Daarnaast waren er ook reacties van 5 milieugroeperingen en 65 burgers.

De Miniraad werd begin januari 2016 advies gevraagd over het Ontwerpplan. De minister ontving hun advies op 17 maart 2016.

Een overzicht van de binnengekomen reacties is opgenomen als bijlage 1.

1.3 De verwerking van de reacties

Alle ingediende reactie en opmerkingen zijn gezamenlijk inhoudelijk verwerkt in het voorliggend verslag.

Overeenkomstig artikel 18, §8 van het Materialendecreet werd rekening gehouden met het advies van de Minaraad.

De reacties werden niet altijd letterlijk overgenomen. De beknopte strekking is weergegeven. De reacties van gelijkaardig strekking over eenzelfde onderwerp zijn ook samengevat tot een algemene reactie. Op die manier is getracht om dit verslag overzichtelijk en leesbaar te houden.

Kleine tekstuele veranderingen en nuanceringen die zijn gesuggereerd zijn direct in het plan opgenomen. Hetzelfde geldt voor enkele tekstuele verbeteringen en aanvullingen aan de inhoud van het ontwerpplan.

De pagina's en rubrieken in dit verslag waar naar verwezen wordt, zijn dezelfde pagina's en rubrieken als in het Ontwerp Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, zoals het in openbaar onderzoek lag.

1.3.1 De respondenten en hun reacties gehergroepeerd

Eenzijds is het aantal ingestuurde reacties groot. Anderzijds werd bij de behandeling duidelijk dat veel van deze reacties kunnen samengenomen worden omdat ze ofwel over hetzelfde onderwerp handelen ofwel tekst hernemen - of erbij aansluiten - van de VVSG, Interafval of een intercommunale.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de respondenten die zich aansluiten bij een advies zoals geformuleerd door een overkoepelende organisatie. Waar verder in de tekst deze organisatie wordt aangehaald, worden vanzelfsprekend eveneens de in deze lijst opgenomen aangeslotenbedoeld.

Respondenten die naast hun verwijzing naar de tekst van een overkoepelende organisatie ook eigen opmerkingen formuleerden of bepaalde delen uit de tekst van een overkoepelende organisatie herhaalden of benadrukten, worden in de verslag ook apart opgenomen bij het onderwerp in kwestie.

1.3.2 Karakter van de reacties

Het grote aantal reacties wijst op het belang dat nog steeds gehecht wordt aan het afval-en materialenbeleid in het algemeen en aan een uitvoeringsplan over huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval in het bijzonder. De nieuwigheden in het ontwerpplan, zoals een doelstelling voor restafval op maat en een doelstelling voor bedrijfsrestafval, zorgen natuurlijk ook voor heel wat reacties omdat er nog veel vragen leven over deze nieuwe aanpak.

Een groot deel van de reacties is terug te brengen tot een paar specifieke onderwerpen zoals de regierol van lokale besturen, de nieuwe doelstellingen, verpakkingen, zwerfvuilaanpak.

Hierna volgen een aantal globale en meer algemene reacties van een aantal betrokken doelgroepen. De specifieke opmerkingen, alsook een reactie hierop komen in de volgende hoofdstukken aan bod.

De Minaraad onderschrijft het gegeven dat de circulaire economie de invalshoek is voor het uitvoeringsplan, maar stelt tegelijk vast dat het plan beperkt is in het perspectief van die invalshoek. De Raad pleit voor een geïntegreerd Vlaams beleidsinitiatief dat concrete stappen zet in de richting van de circulaire economie. Als tegen 2050 gestreefd wordt naar een hoeveelheid restafval dicht bij nul moet men daarmee rekening houden bij de vaststelling van de doelstellingen voor de planperiode, weliswaar rekening houdende met de principes van het gelijk speelveld in een Europees kader.

De Raad vindt dat er nog meer aangrijpingspunten en bredere verbanden kunnen gelegd worden met andere beleidsvelden; concreet vraagt de Raad te onderzoeken of de planperiode gebruikt kan worden om het verband met de gerealiseerde CO2-reductie meer zichtbaar te maken, zodat ook op dat vlak gericht beleid mogelijk is.

De Raad is het eens met de scope van het plan en onderschrijft de filosofie die verwoord is omtrent de inzameling van bedrijfsafval: de producent van bedrijfsafval kan kiezen tussen een privaatrechtelijke operator of een lokaal bestuur om het afval in te zamelen en aan te bieden voor verwerking. Een openbaar bestuur kan er voor kiezen om de diensten al dan niet aan te bieden.

Ook inzake preventie en hergebruik kiest de Raad voor de uitgangspunten van het plan. Men vraagt dat naast de doelstellingen aangaande huishoudelijk restafval voor de gemeenten ook een Vlaamse doelstelling wordt opgenomen. Inzake bedrijfsafval vraagt men verduidelijking van de Vlaamse doelstelling en is er een kanttekening bij het instrument barometer 'selectieve inzameling'.

De Mineraad onderschrijft de stelling dat in een circulaire economie storten en verbranden verder afnemen. De Raad vraagt om na te gaan of de Vlaamse afvalwetgeving wel aangepast is voor alle nieuwe technologieën die op de markt komen en hij vraagt ook om recyclage te stimuleren.

De Raad is akkoord met de indeling van de gemeenten in clusters en met de wijze waarop de doelstelling aangaande huishoudelijk restafval voor de gemeenten in de clusters bepaald worden. Hij wijst er echter op dat het model nieuw is voor de toepassing in het licht van de restafvaldoelstellingen en dat kan tot kinderziekten leiden. Dus is een tussentijdse evaluatie van het model noodzakelijk.

Omtrent zwerfvuil en sluikstorten onderschrijft de Raad het plan dat nieuwe indicatoren vraagt mits die het beleid sterker kunnen opvolgen en meer nauwgezet kunnen evalueren.

De Raad bereikte geen unanimititeit inzake de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, omtrent de algemene strategie verpakkingen en aangaande het evenwicht tussen aanbod en capaciteit van eindverwerking. Ook omtrent de taakverdeling publiek en privaat zitten de organisaties nog niet op dezelfde lijn, maar ze waren het er wel over eens dat een evaluatie van de taakverdeling moet gebaseerd worden op het criterium "doelstellingen van het materialenbeleid". De planperiode dient ook gebruikt te worden om de fundamentele discussie te voeren over de (nog) bestaande afwijkende meningen over het begrip "regie".

Ten slotte geeft de Raad aan de analyse van de sociaaleconomische effecten te ondersteunen en er potentieel in te zien om de circulaire economie van meer draagvlak te voorzien.

Zowel VVSG en Interafval als heel wat intercommunales (MIROM-Menen, IVBO, IVLA en IVIO) scharen zich achter de filosofie en hoofdlijnen van het nieuwe plan. IVM en IDM vinden het plan een goede stap vooruit, het formuleert enkele duidelijke doelstellingen en het is positief dat het plan meer innovatie en maatwerk mogelijk maakt, maar IVM wijst hierbij wel op de huidige budgettaire krapte.

De Vlaamse gemeenten en afvalintercommunales (VVSG/Interafval) zien het ontwerp uitvoeringsplan als een opportuniteit voor een verdere stap naar meer duurzaam materialenbeheer. Evenwel achten de lokale besturen het belangrijk dat hun regierol inzake huishoudelijk afval wordt erkend en versterkt. Dat moet zich uiten in de wijze waarop het definitieve afvalplan tot stand komt. Proefprojecten voor nieuwe en andere afvalinzameling moeten kunnen, maar het initiatief daarvoor moet bij de lokale besturen liggen. Zo niet valt de continuïteit, de controleerbaarheid en de financiering van de afvalinzameling in het water.

Een benadering met doelstellingen op maat is een stap in de juiste richting, maar vergt een cultuuromslag zowel bij de lokale besturen in hun beleidsuitvoering als bij de OVAM in zijn begeleiding van die lokale besturen. De Vlaamse gemeenten en afvalintercommunales zijn het grotendeels eens met de voorgestelde maatregelen voor meer selectieve inzameling van bedrijfsafval.

Verder onderschrijven ze de principes van het regeerakkoord en het uitvoeringsplan inzake de eindverwerking al blijft afstemming met energiebeleid een zorgenkind. Daarenboven lijkt het nuttig de benadering omtrent zelfvoorziening sterker te verduidelijken. Tot slot zijn de lokale besturen vragende partij voor een sterker beleid rond zwerfvuil, en willen ze dat hun inbreng daar meer naar waarde wordt geschat.

Ook IVAREM ziet het plan als een kans om meer materialen in kringloop te houden. Zij wijzen ook nogmaals op het belang van het lokale bestuur als een gelijkwaardige partner voor het beleid inzake huishoudelijk afval. Voor IVAREM mag het plan nog meer vrijheid aan gemeenten geven wat betreft de organisatie van het afvalbeheer (zie regeerakkoord), bijvoorbeeld vraagt IVAREM naar meer vrijheid voor de gemeenten om de afvalbeheerskosten door te rekenen.

Aalter, Eeklo vinden het positief dat er nu maatwerk is voor de gemeenten, dat er proefprojecten voor nieuwe inzamelvormen kunnen uitgetest worden en dat er initiatieven zijn die de circulaire economie bevorderen. Destelbergen en Edegem vinden dat het ontwerpplan ambitieuzer mag zijn, dat het onvoldoende concrete doelstellingen en acties bevat richting circulaire economie.

Gent stelt vast dat de maatschappelijke trend, met name de toenemende out-of-home consumptie, niet is meegenomen in dit plan.

Berlare is het eens dat maatwerk nodig is om in te spelen op maatschappelijke veranderingen. Maar wil erop wijzen dat de burger moeilijk nog bijkomende afvalfacturen zal aanvaarden, en dat de algemene gemeentemiddelen steeds krimpen en onder druk komen te staan indien bijkomende lasten op hun schouders worden geschoven. Ook Blankenberge betreurt dat er weinig financiële en andere ondersteunende incentives opgenomen zijn om de lokale besturen te ondersteunen om dit plan te realiseren.

FEBEM meent dat het plan nog te weinig het materialenluik bespeelt en nog te veel in de klassieke afvalaanpak blijft hangen. Er kan nog veel meer ingezet worden op het gebruik en de afzet van gerecycleerde materialen op lokaal niveau. Wil Vlaanderen stappen vooruit zetten in het afvalbeleid dan zal daar toch meer resultaat moeten in geboekt worden.

Comeos doet een oproep aan Vlaanderen om, ook al is dit een Vlaams plan, toch rekening te houden met de Waalse en Brusselse regelgeving om deze zoveel mogelijk te laten gelijklopen en onderling overleg te plegen.

Fost Plus is van oordeel dat het ontwerp uitvoeringsplan een helder, goed onderbouwd document is met duidelijke actiepunten en ambitieuze doelstellingen voor de diverse betrokken actoren. Fost Plus onderschrijft het vastleggen van targets voor specifieke clusters van gemeenten/steden, gekoppeld aan het streven naar meer maatwerk. Die tendens om meer op maat te werken, was ook terug te vinden in hun erkenningsaanvraag en is in lijn met de eigen ambitie om gepaste antwoorden en oplossingen te bieden voor specifieke, lokale problemen. Gelet op de sociodemografische uitdagingen waar Vlaanderen de komende jaren voor staat (bevolkingsdruk, verstedelijking, vergrijzing, migratie, tijdsbesteding van de gezinnen, ...) zal het immers zaak zijn om voldoende op maat te werken om er voor te zorgen dat we bepaalde bevolkingsgroepen niet verliezen bij het duurzaam beheer van afval en materialen.

Tevens stellen ze vast dat voor de OVAM terecht hoogwaardige recyclage van de stromen blijft primeren en dat bijgevolg de kwaliteit van de ingezamelde stromen voldoende hoog moet zijn. Dit laatste is een belangrijk uitgangspunt in de keuze van eventuele toekomstige (alternatieve of innovatieve) inzamelscenario's, zoals de uitbreiding van de pmd boodschap, inzameling via (ondergrondse) brengpunten, ... Een voldoende hoge kwaliteit van de ingezamelde stromen is immers de meest duurzame garantie op een hoogwaardige recyclage ervan. De keuze voor en het invoeren van alternatieve inzamelsystemen moet doordacht en gecontroleerd gebeuren en rekening houden met dit kwaliteitsaspect.

Specifiek wat pmd betreft, zal de evaluatie van de lopende proefprojecten die de uitbreiding van de pmd-zak testen, maar ook van de promotie van de inzameling en recyclage van restplastics via de containerparken ons in staat stellen om de meest duurzame keuze te maken met het oog op een hoogwaardige recyclage van de ingezamelde materialen.

Voor FEVIA Vlaanderen is dit ontwerp van uitvoeringsplan een evenwichtig plan. Het toont de maturiteit van het afvalstoffenbeleid in Vlaanderen aan en heeft als ambitie om de uitdagingen aan te pakken zonder afbreuk te doen aan de positieve elementen van het huidige beleid.

BBL juicht toe dat de noodzaak om de totale afvalproductie terug te dringen uitdrukkelijk vermeld staat in het plan. Zij benadrukken dat dit cruciaal is vanuit het perspectief van circulaire economie. Tegelijkertijd stelt BBL vast dat de preventie van afvalstoffen en een duurzamer materiaalengebruik beperkt regelbaar blijft binnen de bevoegdheden van de OVAM. Het VMP is een belangrijk instrument op weg naar de circulaire economie, maar kan niet gezien worden als een vervanging van een gecoördineerd beleid. Om concrete stappen te zetten richting circulaire economie, is er nood aan een overkoepelend Vlaams-federaal beleidsinitiatief dat complementair werkt aan het Circulair Economy Package (CEP) op EU niveau.

Milieuadviesraad Steenokkerzeel onderschrijft de hoofdlijnen van het ontwerpplan: meer duurzaam materialenbeheer, selectieve inzameling en recyclage evenals het stimuleren van de deeconomie, afbouw van de verbrandingscapaciteit in functie van de dalende hoeveelheid restafval, doelstelling op maat van de gemeente.

Milieuadviesraad Duffel geeft ook een unaniem positief advies, mist inachtneming van enkele opmerkingen. Het ontwerpplan is op sommige vlakken vaag en er zouden meer concretere doelstellingen en acties moeten vermeld worden.

Ook volgens de Milieuadviesraad van Duffel moet het principe van 'de vervuiler betaalt' maximaal toegepast worden: afvalkosten moeten maximaal zichtbaar worden voor de bevolking en hoe meer een persoon vervuult, hoe meer hij betaalt. Om dit mogelijk te maken moet de gemeente de flexibiliteit hebben om de afvalkosten aan te rekenen aan de gezinnen. De huidige beperkingen van de variabele tarieven en forfaitaire bedragen moeten herbekeken worden om te kunnen komen tot een volledige zichtbare doorrekening van de afvalbeheerkosten aan de gezinnen

1.3.3 Opbouw van het Verslag Inspraak- en adviesreacties

Het Verslag Inspraak- en Adviesreacties bestaat naast deze inleiding uit de reacties per plandeel.

In het deel "Reacties per plandeel" zijn de reacties per paragraaf gerangschikt. Per reactie zijn de overweging(en) aangegeven die al dan niet aanleiding hebben gegeven tot een aanpassing van het Ontwerpplan.

De aanpassingen van het Ontwerpplan zijn in het verslag *cursief* aangegeven.

2 Reacties per plandeel

2.1 Inleiding

2.1.1 Waarover gaat het? Huishoudelijke en gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen

FEVIA Vlaanderen begrijpt dat er een gemeenschappelijk plan opgesteld wordt voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval. Gezien de aard van deze afvalstoffen zijn synergiën zeker mogelijk. Maar FEVIA Vlaanderen merkt op dat afval dat ontstaat in een bedrijf niet per definitie dezelfde aanpak moet krijgen als huishoudelijke afvalstoffen.

Zo kan in de bedrijfswereld een aanpak gebaseerd op materialen (bijvoorbeeld alle metalen samen) in plaats van een productaanpak (blikjes) efficiënter zijn.

FEVIA Vlaanderen stelt ook vast dat het plan zich niet beperkt tot “echte” gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen. Zo voorziet dit plan een e-grondstoffentool. FEVIA Vlaanderen erkent dat dit een goed idee is. Toch vindt FEVIA dat dit voorstel niet zijn plaats heeft in een huishoudelijk afvalstoffenplan aangezien de tool vooral voor niet gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen nuttig zal zijn.

FEVIA Vlaanderen vraagt dat het plan zich effectief zou beperken tot gelijkaardige afvalstoffen.

Overweging: we erkennen dat het huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval een andere aanpak nodig hebben. Dat wordt ook zo meegenomen in het plan. Er worden andere acties geformuleerd voor het gelijkaardig bedrijfsafval. De e-grondstoffentool wordt in het plan genoemd als één van de instrumenten die de OVAM inzet om bedrijven te stimuleren tot een beter materialenbeheer. Het plan beperkt zich tot gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen.

2.1.2 Waaron een uitvoeringsplan?

2.1.3 Hoe kwam dit plan tot stand?

De VVSG en Interafval apprecieerden heel erg de zeer nauwe samenwerking tussen de OVAM en de VVSG en Interafval bij de totstandkoming van het ontwerpplan. Het lijkt hen een absolute noodzaak de verdere vastlegging van de definitieve tekst in dezelfde sfeer verder te zetten. Het Vlaams materialenbeleid is volgens hen bij uitstek een beleidsdomein waar de Vlaamse en lokale overheden op zijn minst een gelijk belang en een evenwaardige rol in hebben. Vlaanderen zet de grote lijnen uit en bepaalt het ambitieniveau. De lokale besturen dragen de politieke, financiële en juridische verantwoordelijkheid om dat beleid vorm te geven. Ze vertegenwoordigen het democratische beleidsniveau dat instaat voor de praktische organisatie van het beleid en leggen daarvoor verantwoording af bij de bevolking. Ze achten het dan ook een *conditio sine qua non* dat die lokale besturen, als democratische bestuurslaag die het beleid vertaalt naar de gezinnen, op zijn minst een evenwaardige rol spelen als de Vlaamse overheid bij de beoordeling van de tijdens het openbaar onderzoek ingediende suggesties en opmerkingen.

MIWA, MIROM-Menen en IVVO sluiten zich aan bij dit standpunt van VVSG en Interafval over de verdere betrokkenheid en de evenwaardige rol die lokale besturen moeten spelen bij de beoordeling van de tijdens het openbaar onderzoek ingediende opmerkingen.

IMOG onderstreept de nauwe samenwerking van de OVAM met de lokale besturen bij de opmaak van dit ambitieus plan en ziet “de mogelijkheden tot invulling op maat” van het afval- en materialenbeleid positief tegemoet.

De Miniraad stelt vast dat niet alle belanghebbende sectoren betrokken werden of in gelijke mate betrokken werden bij de voorbereiding van het plan. De Raad vraagt om in het verder verloop de belanghebbenden te betrekken

Overweging: Bij de beoordeling van de ingediende suggesties en opmerkingen is de werkgroep met VVSG en Interafval, waarvan sprake in het uitvoeringsplan opnieuw samengekomen om de ingediende opmerkingen te bespreken.

Alle belanghebbende sectoren werden verschillende malen betrokken bij de voorbereiding van dit plan via enerzijds het Overlegplatform huishoudelijk afval en kmo en anderzijds via andere werkgroepen en gesprekken met specifieke actoren (voor specifieke stromen en onderwerpen).

De werkgroep met VVSG en Interafval is zeer frequent samen gekomen; dat heeft alles te maken met het instrument “uitvoeringsplan”. Dit plan focust in belangrijke mate op de lokale besturen en via dit plan worden heel wat verplichtingen opgelegd aan lokale besturen.

Tekstaanpassing: punt 1.3 Hoe kwam dit plan tot stand wordt geactualiseerd.

2.1.4 Juridische verankering van het plan

Milieuadviesraad Steenokkerzeel stelt de juridische rol van de minister in vraag. Art. 18, §9 van het Materialendecreet bepaalt “De Vlaamse regering stelt de uitvoeringsplannen of wijzigingen daaraan vast, rekening houdend met de gegeven adviezen en met de ingediende bezwaren of opmerkingen.”

Aangezien wijzigingen geen afwijkingen zijn, meent de Milieuadviesraad dat afwijkingen toestaan niet de bevoegdheid is van de minister alleen. De problematiek heeft raakpunten met vele domeinen (ruimtelijke ordening, financieel, huisvesting, ...), waardoor voor afwijkingen of wijzigingen eerder een regeringsbeslissing aangewezen is.

Overweging: een wijziging aan het uitvoeringsplan is een generiek gegeven, het geldt voor alle administratieve overheden die gevat zijn door het uitvoeringsplan. Een afwijking op het plan wordt al dan niet toegestaan aan één administratieve overheid, bv één gemeente op basis van een gemotiveerde aanvraag. Een afwijking geldt dus niet voor iedereen die gevat wordt door het plan. Vandaar dat een afwijking ook niet op hetzelfde niveau behandeld moet worden als een wijziging aan het plan.

Wel stellen we voor om de stukken uit het uitvoeringsplan waarop een afwijking kan aangevraagd worden te beperken tot hoofdstuk 5.1.3 ‘Inzamelsystemen en in te zamelen stromen’ en de daaraan gelinkte bepalingen uit hoofdstuk 8 “Specifieke stromen”. Dergelijke afwijking kan dan wel aangevraagd worden, net als in het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer Huishoudelijk Afval, mits uitgebreide motivering, bij de OVAM.

Tekstaanpassing: punt 1.4, paragraaf 2

Een afwijking op de bepalingen van hoofdstuk 5.1.3 ‘Inzamelsystemen en in te zamelen stromen’ en de daaraan gelinkte bepalingen uit hoofdstuk 8 ‘Specifieke stromen’ kan aangevraagd worden bij de OVAM via een gemotiveerde aanvraag. Voor verpakkingen moet de aanvraag ook aan de IVC worden gericht. Zo kunnen innovatieve proefprojecten, waarin nieuwe inzamelwijzen worden uitgetest (zie ook 3.5.1.3), aanleiding geven tot dergelijke afwijking.

2.1.5 Tot wanneer geldt het plan?

2.1.6 Leeswijzer

VVSG en Interafval: In het ontwerp uitvoeringsplan verwijst men soms naar “VVSG”, soms naar “Interafval”, en soms naar “VVSG/Interafval”. Interafval is het samenwerkingsverband van de VVSG, alle Vlaamse afvalintercommunales en andere lokale besturen die instaan voor lokaal afvalbeleid. De VVSG staat voor politiek gedragen standpunten via de politieke beslissingsorganen van de VVSG, die wordt erkend als vertegenwoordiger van de 308 Vlaamse gemeenten. Interafval kan zorgen voor input op basis van de dagelijkse ervaringen van de lokale besturen in het afvalbeheer, terwijl VVSG staat voor de politieke legitimatie van wat leeft op het lokale niveau.

Daarom stellen zij voor om telkens bij alle relevante acties zowel “VVSG” als “Interafval” te vermelden als betrokkene.

Overweging: wijziging wordt doorheen het hele plan doorgevoerd.

De Minaraad stelt voor om bij het definitieve plan de meest recente cijfers toe te passen, bv voor bedrijfsrestafval, berekening beschikbare aanbod brandbaar afval voor eindverwerking.

Overweging: voor bedrijfsrestafval zijn de cijfers van 2013 de meest recente cijfers die we ter beschikking hebben. Pas in de loop van 2016 worden de cijfers van 2015 verzameld. De cijfers over het beschikbaar aanbod aan brandbaar afval worden geactualiseerd.

2.2 Maatschappelijke context waarin we werken

2.3 Beleidskader

De Minaraad vindt de koppeling met andere beleidsvelden voor verbetering vatbaar. Zo is de koppeling van het ontwerpplan met het internationale klimaatbeleid te beperkt. Nochtans kan duurzaam afvalbeheer een belangrijke bijdrage leveren aan de reductie van de uitstoot van broeikasgassen. De in het plan voorgestelde beleidsmaatregelen worden niet vertaald in een gerealiseerde CO2-reductie. Het is volgens de Raad wenselijk te onderzoeken of de planperiode gebruikt kan worden om dit verband meer zichtbaar te maken. Aan de hand daarvan kunnen de beleidsmaatregelen gerichter afgestemd worden op het potentieel voor CO2-reductie.

Idealiter wordt volgens de Minaraad de globale milieu-impact van het beleid beoordeeld en wordt ook rekening gehouden met logistiek en emissies van transport (NOx, fijn stof ...).

Ook de VVSG en Interafval stellen vast dat er maar een beperkte koppeling gemaakt wordt in de ontwerptekst van het uitvoeringsplan met het internationale klimaatbeleid. Nochtans wijzen recente studies en rapporten er op dat duurzaam afvalbeheer net een belangrijke bijdrage kan leveren tot de reductie van de uitstoot van broeikasgassen. De voorgestelde beleidsmaatregelen worden op geen enkel moment vertaald in een gerealiseerde CO2-reductie.

De VVSG en Interafval achten het wenselijk dat de OVAM van deze planperiode gebruik zou maken om deze link meer zichtbaar te maken en te evolueren naar een beleid dat in de toekomst gerichter kijkt naar potentie voor CO2-reductie als gevolg van voorgestelde beleidsmaatregelen (zowel preventie, hergebruik, recyclage of energierecuperatie). Idealiter kijkt men daarbij best naar de globale milieu-impact van het beleid. Dat betekent concreet dat men ook rekening moet houden met logistiek en emissies van transport (waar NOx en fijn stof wellicht relevanter zijn dan CO2).

Ook IVVO, IVAREM, IMOG, MIWA, IOK, Kasterlee, Kruishoutem, Pepingen, Milieud adviesraad Nazareth, Grimbergen, Herentals, Duffel en Milieud adviesraad-Duffel vragen een sterkere koppeling met het klimaatbeleid en meer algemeen meer integratie tussen het materialenbeleid en energie, klimaat en mobiliteit. Hierbij kan een link gemaakt worden met de burgermeesterconvenanten. IOK geeft aan dat de OVAM in de planperiode die competenties meer zou moeten ontwikkelen. IVAREM stelt ook voor de heffingen in te zetten als instrument om de afvallogistiek te verduurzamen en meer concrete maatregelen op te nemen om preventie, hergebruik en deeleconomie te stimuleren.

Overweging: terecht is door verschillende partijen de opmerking gemaakt dat er te weinig verbanden worden gelegd tussen het afvalstoffen- (en naar uitbreiding materialen-) beleid en het energie- en klimaatbeleid. Zowel op korte als lange termijn kan het materialenbeleid inderdaad een belangrijke bijdrage leveren aan een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Dat deze verbanden tot hiertoe weinig werden gelegd is historisch gegroeid. Het afvalstoffenbeleid is vertrokken vanuit de nood de hoeveelheid stortplaatsen te verminderen en de schadelijke gevolgen van afvalstoffenverwerking te beperken. Het klimaatbeleid heeft tot hiertoe sterk de nadruk gelegd op de opwekking van hernieuwbare energie en het nemen van energie-efficiëntie maatregelen. Nu blijkt dat een verdere belangrijke vooruitgang in het afvalbeleid maar kan worden gerealiseerd door in te zetten op een systeemverandering richting circulaire economie; evenzeer zal het klimaatbeleid zich ook moeten richten op het op gang brengen van een systeemverandering. Wil Vlaanderen de ambitieuze klimaatdoelstellingen kunnen halen voor 2020, 2030 en 2050, zullen de agenda's van het materialen- en klimaatbeleid meer moeten samen sporen.

Er zijn verschillende internationale studies beschikbaar die de impact van afvalbeleid op broeikasgassenuitstoot illustreren. De meeste van die studies hebben betrekking op het in kaart brengen van de broeikasgasemissies van eindverwerking en de mogelijke vermindering ervan door de omslag te maken van storten naar verbranden en van verbranden naar recyclage. Een zeer beperkt aantal probeert het bredere plaatje in kaart te brengen door bijvoorbeeld rekening te houden met de vermeden broeikasgassenuitstoot door een lager verbruik van primaire grondstoffen. Over het effect van het materialenbeleid op logistieke bewegingen van afvalstromen of materiaalstromen in het algemeen, is nog maar weinig betrouwbaar cijfermateriaal voorhanden. Het is belangrijk dat er methodieken ontwikkeld worden om deze effecten beter in te schatten.

Naast het in kaart brengen van de klimaateffecten van een materialenbeleid, zal er ook moeten gekeken worden naar hoe er vandaag gerapporteerd wordt met betrekking tot het wel of niet halen van de Vlaamse klimaatdoelstellingen. Sommige positieve effecten van het Vlaamse materialenbeleid zullen immers plaatsvinden buiten Vlaanderen, bijvoorbeeld meer hergebruik in Vlaanderen zal leiden tot minder ontginning en transport van primaire materialen buiten Vlaanderen. We moeten ervoor zorgen dat ook deze indirecte positieve effecten zichtbaar worden gemaakt en er rekening mee wordt gehouden. Daarom wordt voorgesteld een nieuwe actie op te nemen in het plan met betrekking tot het beter uitklaren van het verband tussen materialenbeleid- en het klimaatbeleid.

Tekstaanpassing: onder 2.3.2 Het Vlaams materialenbeleid wordt volgende paragraaf toegevoegd:

Zowel op korte als lange termijn kan het materialenbeleid ook een belangrijke bijdrage leveren aan het klimaatbeleid door een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Dit kan op verschillende manieren gebeuren, bijvoorbeeld

- het vermijden van storten van organisch afval (door bijvoorbeeld meer te verbranden) zal leiden tot minder uitstoot van methaan;*
- het vermijden van verbranden van afval (door bijvoorbeeld meer te recycleren) zal leiden tot minder uitstoot van broeikasgassen bij verbranding;*
- inzet van gerecycleerd materiaal leidt tot minder ontginning van primaire grondstoffen waardoor de daarmee verbonden broeikasgassenuitstoot wordt vermeden;*
- hergebruik, gedeeld gebruik, herstel, re-assemblage en/of langere levensduur van producten leidt tot minder ontginning van primaire grondstoffen en minder productie van nieuwe producten waardoor de daarmee verbonden broeikasgassenuitstoot vermindert;*
- het efficiënter organiseren van de logistiek en de inzet alternatieve transportmodi (bv water, spoor) voor zowel de aanvoer van producten (zowel nieuw als tweedehands) als de afvoer van afvalstoffen zal leiden tot minder broeikasgassenuitstoot door transport;*
- het inbrengen van compost in de bodem zal de bodemstructuur verbeteren.*

Deze verbanden zijn tot hiertoe te weinig gelegd. Dit is historisch gegroeid. Het afvalstoffenbeleid is vertrokken vanuit de nood de hoeveelheid stortplaatsen te verminderen en de schadelijke gevolgen van afvalstoffenverwerking te beperken, terwijl het klimaatbeleid tot hiertoe sterk de nadruk heeft gelegd op de opwekking van hernieuwbare energie en het nemen van energie-efficiëntie maatregelen. Nu blijkt dat een verdere belangrijke vooruitgang in het afvalbeleid maar kan worden gerealiseerd door in te zetten op een systeemverandering richting circulaire economie; evenzeer zal het klimaatbeleid zich ook moeten richten op het op gang brengen van een systeemverandering. Wil Vlaanderen de ambitieuze klimaatdoelstellingen kunnen halen voor 2020, 2030 en 2050, zullen de agenda's van het materialenbeleid en het klimaatbeleid meer moeten samen sporen.

Het is daarom nodig methodieken te ontwikkelen om de effecten van het materialenbeleid op de broeikasgassenuitstoot beter in te schatten.

ActieXX: Verduidelijken van klimaateffecten van het materialenbeleid

In 2016 – 2018 zal de OVAM voor bovenstaande effecten methodieken (laten) ontwikkelen om de klimaateffecten correct te kunnen inschatten.

Tegen eind 2018 zijn we in staat om de broeikasgassenimpact van materialenbeleidsmaatregelen beter in te schatten zowel op macroniveau, als op het niveau van een bepaalde keten, als op lokaal niveau bij het nemen van zeer specifieke maatregelen, zoals het aanpassen van een bepaald inzamelsysteem, voor zover de beschikbaarheid van data dit toelaten. We zullen dit illustreren aan de hand van bepaalde cases die duidelijk inzicht geven in de klimaateffecten van materialenbeleid. Op die manier zullen we beter in staat zijn om een geïntegreerd materialen/klimaatbeleid te voeren.

Naast het in kaart brengen van de klimaateffecten, zal er gekeken worden naar hoe er vandaag gerapporteerd wordt over het wel of niet halen van de Vlaamse klimaatdoelstellingen. Sommige positieve effecten van het Vlaamse materialenbeleid zullen immers plaatsvinden buiten Vlaanderen, bijvoorbeeld meer hergebruik in Vlaanderen zal leiden tot minder ontginning en transport van primaire materialen buiten Vlaanderen. We moeten ervoor zorgen dat ook deze indirecte positieve effecten zichtbaar worden gemaakt zodat er rekening mee wordt gehouden.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: VVSG, Interafval, FEBEM, KOMOSIE, COBEREC, ...

Timing: 2016

De Mineraad geeft aan dat concrete beleidsinitiatieven die zich toespitsen op productie en consumptie zeer relevant zijn, maar niet passen in dit afvalplan. Daarom pleit de Raad voor een geïntegreerd Vlaams beleidsinitiatief dat concrete stappen zet in de richting van de circulaire economie. Dat kan passen in de transitie naar 2050. Daarbij moet ook ruimte zijn om het klassieke afvalbeleid te laten evolueren naar circulaire industriële business modellen waarbij binnen de productie- en toeleveringsketen, op basis van een hechte(re) samenwerking, verder initiatief wordt opgenomen om zo duurzaam mogelijk met grondstoffen om te gaan.

FEBEM meent dat het plan nog te weinig het materialenluik bespeelt en nog te veel in de klassieke afvalaanpak blijft hangen. Er kan nog veel meer ingezet worden op het gebruik en de afzet van gerecycleerde materialen op lokaal niveau. Wil Vlaanderen stappen vooruit zetten in het afvalbeleid dan zal daar toch meer resultaat moeten in geboekt worden.

Ook EcoWerk, Beersel, Boechout, Halle, Kontich, Gent, Groen Geraardsbergen, Schoten vinden dat het accent nog te weinig op materialen ligt. Ze vragen meer concrete acties binnen het kader van een duurzame circulaire economie. Zij stellen voor om ook een doelstelling op het vlak van grondstoffengebruik op te nemen in het uitvoeringsplan (op EU-vlak bestaat een streefcijfer van 11 ton/inw/jaar tegen 2020 en 5 ton/inw/jaar tegen 2050). Er liggen veel kansen in het inbedden van dit voorliggende plan in een totaal plan voor alle afvalstoffen én in een Vlaamse Agenda voor transitie van een lineaire naar een circulaire economie, net zoals het Nederlands programma 'Van afval naar grondstoffen'.

Berlare is het ermee eens dat we streven naar een duurzaam materialenbeleid en dat de kringlooeconomie ondersteund moet worden. Maar hergebruik en recycling is niet eeuwigdurend en deze materialen zullen ooit in de afvalstroom terechtkomen.

Kolena vzw vraagt zich af waarom niet meer verwezen wordt naar "Cradle to Cradle".

Overweging: het voorliggende plan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval bevat de acties die door lokale actoren kunnen worden genomen om het afvalbeleid beter in lijn te brengen met de ambities van een circulaire economie. Het bevat ook een aantal voorzetten om circulaire economie op lokaal niveau te vertalen en die buiten het strikte afvalbeleid vallen. Initiatieven voor meer hergebruik of gedeeld gebruik zijn hier voorbeelden van. Het is de bedoeling dat gedurende de planperiode meer werk gemaakt wordt van deze verbreding van het afvalbeleid naar een materialenbeleid dat ook ingrijpt op de manier waarop we met materialen omgaan die (nog) geen afval zijn. De focus van het plan ligt dus eerder op wat lokale actoren kunnen doen met betrekking tot het materialenbeleid en beperkt zich niet tot het strikte afvalbeleid. Naast acties genomen op het lokale niveau, is er ook een transformatie nodig van onze industrie en van modellen van bedrijfsvoering. Dit wordt aangepakt met andere beleidsinitiatieven, sommige sectorgericht (zoals het beleidsprogramma "materiaalbewust bouwen in kringlopen" voor de bouwsector en het biomassa(rest)stromenplan voor

de bio-economie) en andere sector overschrijdend, zoals een aantal acties voorzien in Agenda 2020 van het Vlaams Materialenprogramma. Dit laatste programma bundelt de sectorgerichte (bouw, metalen, kunststoffen, biostromen) en sector overschrijdende initiatieven die het lokale niveau overstijgen. Via een doorstart van het Vlaams Materialenprogramma zal invulling gegeven worden aan de transitieprioriteit circulaire economie uit de Visie2050 van de Vlaamse Regering, en zal de Vlaamse langetermijnstrategie 2050 vertaald worden naar concrete acties, met een focus op duurzaam materialenbeheer en het sluiten van materiaalkringlopen.

2.3.1 Europees kader voor een Vlaams beleid

De Mineraad vraagt om de afvalrichtlijnen, die worden bijgesteld in het kader van het pakket Circulaire Economie, na hun definitieve vaststelling te laten doorwerken in het Uitvoeringsplan.

KOMOSIE stelt voor om een nieuwe actie op te nemen in het plan meer bepaald een met de betrokken stakeholders overlegde vertaling van het Europese beleid inzake circulaire economie naar de Vlaamse situatie. Het Europese beleid zou een katalysator moeten zijn om een veelheid aan initiatieven te ontwikkelen die samen de circulaire economie vorm geven, aldus KOMOSIE.

Overweging: bij de opmaak van het ontwerpplan was het pakket Circulaire Economie nog in voorbereiding, waardoor het niet in de tekst is opgenomen. Hoofdstuk 3.1 wordt geactualiseerd.

In het kader van de verdere bespreking van dit pakket Circulaire Economie wordt frequent overleg met de betrokken stakeholders opgezet. Dit valt buiten de scope van dit uitvoeringsplan, met focus op het lokale niveau.

Tekstaanpassing:

3.1 Europees kader voor een Vlaams beleid

De Vlaamse afvalregelgeving vindt haar oorsprong grotendeels in de Europese wetgeving. Andersom voedde de Vlaamse verbredingsoefening en de transitie naar een duurzaam materialenbeheer het Europese denken. Ook binnen Europa groeide het besef dat het essentieel is om efficiënter met materialen om te springen.

Europees afval- en materialenbeleid komt tot stand door de wisselwerking tussen de Europese Commissie, de Lidstaten en het Europees Parlement. De wetgeving terzake heeft als typisch hoofddoel de bescherming van milieu en volksgezondheid. Eind 2015 stelde de nieuwe Commissie onder voorzitter Juncker een pakket Circulaire Economie voor dat afvalwetgeving en gerelateerde milieuwetgeving in bredere context plaatst en expliciet jobs en groei aan het verhaal koppelt. Daarnaast wordt expliciet een levenscyclusbenadering gehanteerd en wordt ook vooraan in de keten gefocust, onder andere via beleid rond ecodesign en duurzame productie en consumptie.

Het maken van de wetgeving is een continu proces. Ze wordt regelmatig aangepast aan nieuwe inzichten, ontwikkelingen en ambities. Tegelijk beïnvloeden de Vlaamse beleidsontwikkelingen rond huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval ook het Europese beleid en de Europese regelgeving. Vlaanderen loopt met zijn afval- en materialenbeleid voorop en wordt internationaal vaak als een voorbeeld beschouwd. De kennis en kunde van het Vlaamse beleid willen we verder uitdragen, om de lat voor circulaire economie in Europa en internationaal zo hoog mogelijk te krijgen. Tegelijk willen we steeds de vinger aan de pols houden met wat elders in de wereld gebeurt, om ons eigen beleid te benchmarken. Vlaanderen moet over de grenzen kijken en maximaal leren uit buitenlandse voorbeelden.

Via het uitvoeringsplan geeft Vlaanderen mede invulling aan bepaalde verplichtingen en doelstellingen uit de volgende Europese richtlijnen:

- de Kaderrichtlijn afvalstoffen (2008/98/EG), die onder meer bepaalt dat de lidstaten één of meer plannen voor het beheer van afvalstoffen moeten opstellen om de doelstellingen die in de richtlijn vermeld staan te verwezenlijken, en in het bijzonder een plan dat de preventiemaatregelen in stelling brengt;
- de Richtlijn 94/62/EG over verpakkingen en verpakkingsafval, zoals gewijzigd door de Richtlijn 2004/12/EG, waarin de lidstaten onder meer wordt opgedragen om in hun afvalbeheerplannen een specifiek hoofdstuk op te nemen over het beheer van verpakkingen en verpakkingsafval;
- de Richtlijn 2012/19/EU over afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) en over de inzameling en verwerking van AEEA;
- de Richtlijn 2006/66/EG van het Europese Parlement en de Raad van 6 september 2006 inzake batterijen en accu's, inclusief afgedankte batterijen en accu's,
- de Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging);
- de Richtlijn over het storten van afvalstoffen (99/31/EG), waarin onder meer de lidstaten de opdracht krijgen een strategie te ontwikkelen om de biologisch afbreekbare afvalstoffen op stortplaatsen te verminderen;
- de mededeling van de Commissie van 16 juli 2008 over groene-aankoopprocedures en een gemeenschappelijke set van criteria (GPP), met daaruit volgende nationale en gewestelijke actieplannen.

Voor een aantal van deze richtlijnen stelde de Europese Commissie tijdens het tot stand komen van dit plan een voorstel tot herziening voor, in het kader van het voornoemde pakket Circulaire Economie. Er was nog geen finaal akkoord over deze herzieningen bij de goedkeuring van het voorliggend Vlaams plan.

IOK benadrukt het toenemend belang van de internationale context en vraagt naar een specifieke actie/structuur om de samenwerking tussen Vlaanderen en lokale besturen ook internationaal vorm te geven.

Overweging: om aan de vraag van IOK tegemoet te komen zal een nieuwe actie worden toegevoegd.

Tekstaanpassing: onder 3.1 Europees kader wordt volgende tekst toegevoegd:

Het Vlaamse afvalstoffenbeleid wordt door de Verenigde Naties in haar Global Waste Management Outlook report van 2015 erkend als best practice in de wereld. UNEP vraagt om de Vlaamse expertise in te zetten in landen en steden waar een geïntegreerd afval- en materialenbeleid moet ontwikkeld worden. Libanon is sinds eind 2015 het eerste land waar de OVAM samen met Vlaamse stakeholders een afvalbeleid opstart. Andere landen en steden zullen in de toekomst geholpen worden in het opzetten en bijsturen van hun afvalstoffen- en materialenbeleid.

De OVAM wenst haar voortrekkersrol verder uit te bouwen en nog stappen verder te zetten inzake de integratie van haar afval- en materialenbeleid in een circulaire economie. Hierbij streven we naar een level playing field, behalve als koploperschap op korte of langere termijn een duidelijke meerwaarde is voor onze economie. Hiertoe zoekt de OVAM samen met haar Vlaamse partners internationale samenwerking en financiering. Waar mogelijk zal actief ingezet worden op het bekomen van Europese en andere internationale financiële middelen ten behoeve van dit beleid.

Actie XX: Beïnvloeden Europese en Internationale afvalstoffen- en materialenwetgeving.

De OVAM zal samen met haar partners maximaal inzetten op het beïnvloeden van de Europese en Internationale afvalstoffen- en materialenwetgeving, teneinde de lat voor circulaire economie overal zo hoog mogelijk te leggen. Hierbij is het vooruitstrevende Vlaamse beleid het referentiepunt en zal de link gelegd worden met andere beleidsdomeinen, onder andere het energie- en klimaatbeleid.

Om de voormelde internationale doelstellingen te verwezenlijken wordt regelmatig overlegd met de belangrijkste Vlaamse stakeholder en met onze buurlanden. Rond concrete dossiers zal de OVAM in de planperiode overleg opzetten met internationale stakeholders om zo partnerships te creëren. Er wordt gezocht naar een maximale samenwerking, netwerking en uitwisseling van informatie tussen alle betrokkenen.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: VVSG, Interafval, VITO, Vlaco, beheersorganismen, FEBEM, COBEREC, KOMOSIE

Timing: planperiode

2.3.2 Het Vlaamse materialenbeleid

De Mineraad stelt ook voor dat in het plan voldoende aangrijpingspunten zouden opgenomen worden voor mobiliteitsbeleid, ruimtelijke ordening, binnenlandsbeleid, tewerkstellingsbeleid, ... De transities in het kader van een langetermijnstrategie "Visie 2050" voor Vlaanderen vormen het forum waar die verbanden kunnen gelegd worden.

Overweging: in een ruimer afval- en materialenbeleid is het leggen van linken met andere beleidsdomeinen inderdaad essentieel en daar wordt ook meer en meer op ingezet, ook in het kader van de transitietrajecten waar het Vlaams materialenprogramma deel van uitmaakt. Maar ook binnen dit uitvoeringsplan zijn linken gelegd met bv mobiliteit en de ruimtelijke ordening via de studie "Innovatieve inzamelsystemen in een veranderde ruimtelijke context", en met een veranderende demografie in de studie "Invloed van demografische ontwikkeling op het afvalbeheer". Deze twee studies hebben mede aanleiding gegeven tot de keuze voor meer maatwerk, zoals concreet vormgegeven in dit plan. In de verdere planperiode moeten deze linken zeker verder meegenomen en versterkt worden.

2.3.3 Een lokaal materialenbeleid

2.3.4 Maatwerk voor lokale besturen

Doorheen het plan is gekozen om een grotere rol te geven aan de gemeenten, onder andere bij de keuze van de inzamelscenario's. De gemeenten staan immers het dichtst bij de bevolking(sgroepen) en zijn het best op de hoogte van de lokale specificiteit en eventuele problematiek. Voor Fost Plus is dit perfect mogelijk, voor zover dit echter onder het toezicht van de intercommunales gebeurt, en – voor het verpakkingsgedeelte – in het kader van de samenwerking met Fost Plus. Er moet immers over gewaakt worden dat er voldoende garanties zijn dat de verschillende doelstellingen die aan de diverse actoren, waaronder Fost Plus, worden opgelegd en die hierop worden afgerekend, ook effectief gehaald kunnen worden. De keuze van een scenario heeft immers een impact op de kwaliteit, de kwantiteit, de efficiëntie, de kost, de mobiliteit, ... Uiteraard moeten ook lopende verbintenissen ten aanzien van operatoren die in het kader van de overeenkomst tussen Fost Plus en de intercommunale zijn aangegaan, worden nagekomen. Goede afspraken tussen de gemeente en de betrokken intercommunale en een afstemming met Fost Plus zijn noodzakelijk.

Overweging: de keuze voor een operationele uitwerking van het afval-en materialenbeleid op intercommunaal niveau wordt vanuit Vlaanderen ondersteund omdat dit de effectiviteit en de efficiëntie van het beleid versterkt. Maar of en in welke mate een gemeente bevoegdheidsoverdracht doet naar een intercommunaal niveau is een gemeentelijke keuze.

Daarnaast wil de keuze voor maatwerk natuurlijk niet zeggen dat bestaande afspraken niet meer nagekomen moeten worden.

2.3.5 Taakverdeling publieke en private actoren

Volgens de Minaraad moeten de doelstellingen van het materialenbeleid het cruciale criterium zijn voor de taakverdeling. De Raad bevestigt dat de traditionele taakverdeling tussen de publieke en private actoren in het afval- en materialenbeleid onder druk komt. Wijzigingen van de tot dusverre gehanteerde taakverdeling moeten in de eerste plaats gericht zijn op de doelstellingen van het materialenbeleid (Materialendecreet, ar. 4, §2): minder afval, meer hergebruik, kwalitatief hoogwaardige en meer recyclage, ... minder verbranding en storten. De afspraken over de taakverdeling moeten helder, controleerbaar en handhaafbaar zijn. Een ander criterium is kostenefficiëntie (tegenover een gelijkwaardige milieuwinst). De beoordelingscriteria dienen juridisch verankerd te worden.

De Raad vraagt ook aandacht voor de impact op de dienstverlening aan de burger (verhoging van het comfort om afvalstoffen aan te bieden), en op de leefbaarheid bij de inzameling van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen, ... Bij eventuele discussies over de taakverdeling moet de arbitrage gebeuren door het Gewest op basis van de vooraf gedefinieerde criteria.

Over de invulling van het begrip regie bestaan (nog) afwijkende meningen. Het plan bevat een vrij uitgebreide omschrijving van de taakverdeling. De Minaraad stelt vast dat er unanimitie is bij de partners in de Raad omtrent de toewijzing van de regie inzake huishoudelijk afval aan de gemeenten, maar dat er geen eensgezindheid is over de invulling van dat begrip.

De Minaraad stelt voor om de planperiode te gebruiken om de fundamentele discussie te voeren over de rol van de overheid en van de private operatoren inzake het afvalbeleid in Vlaanderen.

Overweging: met dit uitvoeringsplan wenst Vlaanderen reeds een eerste verduidelijking te geven over de taakverdeling tussen de publieke en private actoren. Deze taakverdeling, zoals omschreven behoeft echter een continue evaluatie omdat de taakverdeling continu onder druk staat door allerlei nieuwe initiatieven die opduiken. De Vlaamse overheid is het ermee eens dat de doelstellingen van het materialenbeleid het cruciale criterium moet zijn om de taakverdeling te evalueren. Dergelijke verdere evaluatie zal opgepakt worden via actie 1 van het ontwerp-uitvoeringsplan

VVSG, Interafval, IVAREM, IVM, IDM, Interrand, ILvA, IVLA, Mirom Menen, IVVO, IVM, IMOG, MIWA, IOK, Limburg.net en ISVAG uiten hun bezorgdheid over het ondergraven van de gemeentelijke regierol via een aantal initiatieven in het ontwerpplan. Want hoewel het uitvoeringsplan de principes van de gemeentelijke regierol voor het huishoudelijk afval duidelijk onderschrijft (p 13) menen zij dat het ontwerpplan tegelijk een aantal achterdeuren openzet. Ook Gent, Aarschot, Grimbergen, Berlare, Harelbeke, Duffel, Tessenderlo, Wachtebeke, Kasterlee, Kampenhout, Knesselare, Koksijde, Kortenberg, Kruishoutem, Steenokkerzeel (gemeente en milieuvadvisraad), Maldegem, Maaseik pleiten voor het behoud van de sterke regierol van de lokale besturen (o.a. i.v.m. scholen/verenigingen en hoogbouw, zie verder).

Indien lokale besturen de verantwoordelijkheden die zij via het plan toebedeeld krijgen dienen uit te voeren, hebben ze een duidelijk mandaat onder de vorm van regie nodig.

Parallele inzamelcircuits zullen het gemeentelijke afvalbeleid ondermijnen:

- verlies van efficiëntie door stijging van logistieke kosten omdat de gemeente dienstverlening als vangnet moet voorzien;
- verlies van overzicht over de afvalstromen;
- afvalstoffen inzamelen/verkoop krijgt voorrang op afvalstoffen vermijden;
- verstoren van het financiële evenwicht van het afvalbeleid: enkel positieve stromen zullen via een parallel circuit worden ingezameld, hierdoor verliest het lokaal bestuur inkomsten;

- parallele systemen kennen geen continuïteit, want als de materiaalprijzen daalt, worden ze stopgezet;
- verlies van controle over beheer afvalstromen conform het Materialendecreet;
- louter verschuiving van inzameling van een gemeentelijk kanaal naar een parallel kanaal, geen extra selectieve inzameling.

IOK beklemtoont daarbij dat de goede resultaten die Vlaanderen vandaag kan neerzetten op het vlak van huishoudelijk afval te danken zijn aan het huidige organisatiemodel.

Milieuadviesraad Steenokkerzeel geeft aan dat een gescheiden inzameling kan zorgen voor bijkomstige opbrengsten, maar deze zijn slechts een fractie van het budget om het lokale afvalbeleid te financieren. De totale kostprijs van het afvalbeleid kan alleen onder controle gehouden worden als de kosten én de baten van het materialenbeheer bij één instantie liggen. Dat zijn de gemeenten (en intercommunales). Gemeenten mogen niet toestaan dat interessante afvalstromen door derden gerecupereerd worden. Dat zou immers leiden tot hogere tarieven voor de afvaldienstverlening waarvoor het draagvlak bij de bevolking erg beperkt is. De regierol van de gemeente is niet alleen ervoor zorgen dat de gezinnen gesensibiliseerd worden tot correct selectief inzamelen, maar ook het kader te creëren (politierglement en handhaving en beslissingen over wie welke afvalstromen mag inzamelen en onder welke voorwaarden). Er moet dus vermeden worden dat parallele circuits ontstaan.

Ook voor Fost Plus zijn de bepalingen met betrekking tot de taakverdeling tussen de publieke en private operatoren en de inzameling van huishoudelijke afvalstromen door scholen en verenigingen een struikelblok. Fost Plus is voorstander van alternatieve en innovatieve inzamelingsystemen die de recycling van bijkomend huishoudelijk verpakkingsmateriaal op een duurzame manier bevorderen. Dit moet wel in overleg met Fost Plus gebeuren. Het is bovendien onaanvaardbaar dat bepaalde spelers door "cherry picking" waardevolle afvalstromen zouden onttrekken aan de bestaande inzamelcircuits zonder dat aan hen gelijkaardige verplichtingen worden opgelegd als aan Fost Plus en de lokale besturen. Dit zet het ganse materialenbeleid van onder andere huishoudelijke verpakkingen en de financiering ervan volledig op de helling. Het risico is groot dat enkel de kost voor de consument en de burger zal toenemen zonder dat er meer materialen worden ingezameld en gerecycleerd.

FEVIA Vlaanderen vraagt om voorzichtig te zijn in de ontwikkeling van nieuwe inzamelplaatsen of -scenario's. Voor FEVIA Vlaanderen is het ook belangrijk dat gelijkaardige regels op de verschillende actoren toegepast worden om "cherry picking" te vermijden. De openheid die werd gecreëerd in het plan om in bepaalde omstandigheden scholen en verenigingen specifieke materiaalstromen te laten inzamelen lijkt hen in die context niet sluitend genoeg.

FEBEM ondersteunt het standpunt dat lokale besturen de regie in handen moeten houden inzake huishoudelijk afval. Dit hoeft echter, volgens hen, niet te betekenen dat zij het afval zelf inzamelen of verwerken (vele gemeenten besteden dat nu al uit aan privaatrechtelijke bedrijven) noch dat elke burger al zijn huishoudelijk afval moet aanbieden aan het gemeentelijk circuit (verschillende stromen zoals schroot, papier, vetten ... kennen al lange tijd de inzameling via niet-gemeentelijke circuits). De gemeente moet wel garanderen dat elke burger van al zijn afval af kan geraken op een correcte manier maar moet dit dus niet zelf allemaal organiseren.

FEBEM pleit ervoor dat niet-gemeentelijke circuits slechts onder strikte voorwaarden mogelijk kunnen zijn. Het is het Gewest dat deze voorwaarden vastlegt zodat ze uniform zijn voor het hele grondgebied. Deze voorwaarden omvatten verplichtingen om alle nodige info aan de betrokken gemeente te bezorgen, voorwaarden inzake het plaatsen van containers etc. Dit kan in VLAREMA worden bepaald. Bovendien pleit FEBEM ook voor een goede samenwerking met de gemeenten. Hoe dan ook moet er bij het gebruik van publieke plaatsen voor het neerzetten van inzamelrecipiënten een akkoord zijn van de gemeente. Om te voorkomen dat er te veel verschillen tussen de gemeenten zouden optreden vraagt FEBEM wel dat bij eventuele geschillen bij ophalingen op privaat domein het Vlaams Gewest optreedt en al dan niet de alternatieve systemen toelaat.

COBEREC vindt het belangrijk dat het plan duidelijkheid zou brengen in de afbakening van de rol van de gemeenten en de private sector. COBEREC meent echter dat de term “regierol”, zoals omschreven in het plan neigt naar een monopoliepositie voor de lokale overheid. Zij onderschrijven het uitbreiden van de inzamelopties voor de burger. Publieke en private operatoren kunnen, volgens COBEREC, naast elkaar hun meerwaarde uitspelen, elk op hun terrein: de gemeente op het publieke terrein, de private op het private terrein. De regierol terzake (toelaten/weigeren van operatoren) moet liggen bij het Vlaamse Gewest. Dit om de uniformiteit over het ganse Vlaamse Gewest te waarborgen. Volgens COBEREC is het aan de burger om te beslissen waar hij/zij zich van materialen (textiel, papier en karton en metalen) ontdoet. COBEREC vraagt om in het plan expliciet op te nemen dat een traditioneel ingeburgerde praktijk, meer bepaald het brengen van eigen metalen/papier en karton naar een vergunde schroothandelaar/papierrecuperant, niet verboden kan worden door een lokale overheid.

Overweging: het uitvoeringsplan kiest ervoor om de regierol voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen in handen van de lokale besturen te leggen. Conform artikel 26 van het materialendecreet hebben de lokale besturen sowieso de zorgplicht over de huishoudelijke afvalstoffen. De gemeente moet garanderen dat elke burger van zijn afval af kan geraken op een correcte manier. De gemeente moet dus minstens een vangnet voorzien. Via een correct opgemaakt gemeentelijk reglement kan de gemeente echter verder gaan en de ophaling en inzameling van alle huishoudelijke afvalstoffen regelen. Op die manier kan de gemeente dus de volledige regie over de huishoudelijke afvalstromen opnemen.

De Vlaamse overheid hanteert hierbij volgende visie: voor die huishoudelijke afvalstromen waar de lokale besturen via de zorgplicht en via de bepalingen in dit uitvoeringsplan verplicht worden een inzamelsysteem op te zetten (ofwel via een brengmethode ofwel via een haalmethode), zijn in principe geen parallele circuits mogelijk tenzij dergelijk circuit wordt toegelaten door de bepalingen van dit plan, of door het lokaal bestuur of wanneer toelating door de OVAM is voorzien in dit plan of in andere regelgeving.

Om dit te verduidelijken wordt dit principe opgenomen in het plan onder punt 3.5.

Tekstaanpassing: onder 3.5 van het uitvoeringsplan wordt een 3^{de} paragraaf toegevoegd:

De Vlaamse overheid hanteert hierbij volgende visie: voor die huishoudelijke afvalstromen waar de lokale besturen via de zorgplicht en via de bepalingen in dit uitvoeringsplan verplicht worden een inzamelsysteem op te zetten (ofwel via een brengmethode ofwel via een haalmethode) zijn in principe geen parallele circuits mogelijk tenzij dergelijk circuit wordt door de bepalingen van dit plan, of door het lokaal bestuur of wanneer toelating door de OVAM is voorzien in dit plan of in andere regelgeving.

De zin: “Vanuit het subsidiariteitsprincipe heeft Vlaanderen hieronder “ verschuift naar achter de paragraaf rond aanvaardingsplicht.

FEBEM vindt niet dat de regierol in handen van de producenten ligt bij aanvaardingsplichten. Deze blijft bij de gemeenten zoals hierboven beschreven. Producenten kunnen evenwel initiatieven nemen via het gemeentelijk circuit (met de gemeenten samen uiteraard) of met een privaatrechtelijk circuit.

Overweging: bij een aanvaardingsplicht kunnen de producenten zelf bepalen op welke manier zij deze plicht invullen (dus een regierol) binnen de algemene spelregels die zijn vastgelegd in het wettelijk kader. Zo is de inzameling via gemeentelijke kanalen verplicht voor huishoudelijke afvalstoffen. Ook de inzameling via de eindverkopers is een verplichting. Daarnaast kunnen de producenten nog bijkomende inzamelkanalen opzetten op voorwaarde dat deze voorafgaandelijk door de OVAM worden goedgekeurd. De gemeenten behouden wel de zorgplicht bij eventueel ontwijkgedrag.

De VVSG en Interafval merken op: onder punt 3.5. wordt verwezen naar artikel 26 van het Materialendecreet: "Dat artikel definieert de zorgplicht en geeft gemeenten het recht om via de opmaak van een gemeentelijk reglement de ophaling en inzameling van huishoudelijke afvalstoffen te regelen. Voor de bedrijfsafvalstoffen moet de afvalstoffenproducent beroep doen op private actoren (of van lokale besturen die onder dezelfde voorwaarden werken als een private speler)."

Deze omschrijving is, volgens de VVSG en Interafval, onvolledig. Ze stellen voor om deze zin te vervangen door: "Dat artikel definieert de zorgplicht en geeft de juridische verantwoordelijkheid aan de gemeenten om via de opmaak van een gemeentelijk reglement de ophaling en inzameling van huishoudelijke afvalstoffen te regelen. Voor bedrijfsafvalstoffen moet de afvalstoffenproducent zelf een regeling treffen. Hij kan daarbij beroep doen op private actoren of op lokale besturen die voor niet met huishoudelijk afval vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen onder dezelfde voorwaarden werken als een privaatrechtelijke speler (registratie, contractplicht en aanrekening volledige kosten)."

Overweging: om tegemoet te komen aan deze opmerking wordt volgende tekstaanpassing voor gesteld.

Tekstaanpassing:

"Dat artikel definieert de zorgplicht en bepaalt dat de ophaling en inzameling van huishoudelijke afvalstoffen bij gemeentelijk reglement wordt geregeld.

Voor bedrijfsafvalstoffen geldt de zorgplicht niet. De afvalstoffenproducent moet zelf een regeling treffen. Hij kan daarbij beroep doen op private actoren of op lokale besturen die voor gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen onder dezelfde voorwaarden werken als een privaatrechtelijke speler (registratie, contractplicht en aanrekening volledige kosten)."

IGEAN stelt voor om in plaats van de ophaling van huishoudelijke afvalstoffen via een gemeentelijk reglement te regelen, het Materialendecreet aan te passen en hierin het verbod op te leggen om voor de inzameling van huishoudelijk afval beroep te doen op ophalers die niet aangeduid zijn door de gemeente.

Overweging: Vlaanderen kiest ervoor om de regierol over huishoudelijke afvalstoffen bij de lokale besturen te leggen. Dit impliceert dan ook dat de lokale besturen zelf kunnen beslissen of en in welke mate zij deze regiefunctie in handen wensen te nemen.

IVVO vraagt om te verduidelijken dat bedrijven geen huishoudelijk afval mogen inzamelen, ook niet van eigen werknemers en vraagt hier steun van de OVAM bij overtreding.

Overweging: het plan kiest ervoor om de regie over het huishoudelijk afval bij de lokale besturen te leggen. Dit behoort tot de regiefunctie van het lokaal bestuur. Conform artikel 26 van het materialendecreet dient dit bij gemeentelijk reglement te worden geregeld.

De VVSG en Interafval stellen voor om de omschrijving van de regierol van de lokale besturen te vervangen. De omschrijving in het ontwerpplan "gezinnen sensibiliseren, erover waken dat ze hun afval correct selectief inzamelen, al dan niet toelaten dat bepaalde actoren specifieke afvalstoffen inzamelen, ingrijpen als de inzameling of dienstverlening niet correct gebeurt en zorgen voor netheid van het gemeentelijke grondgebied." formuleert, volgens de VVSG en Interafval, de rol van de gemeenten te beperkt en te operationeel.

Ze stellen daarom voor deze passage te vervangen door: "Gemeentebesturen spelen verder een centrale rol in het Vlaamse materialenbeheer. Zij leggen in gemeentelijke politiereglementen de spelregels vast voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen op hun grondgebied. Ze dragen daarbij de juridische verantwoordelijkheid, en presenteren de kosten aan de burger. Ze beslissen wat er operationeel moet gebeuren en sturen de complexe samenwerking tussen alle betrokkenen aan op hun grondgebied. Lokale besturen staan vanuit de gemeentelijke zorgplicht in voor de eerstelijnsopvang van huishoudelijke afvalstromen en de afvalstromen die door ontwijkgedrag ontstaan. De burger heeft het recht (en de plicht) om op een eenvoudige, correcte manier van zijn afvalstoffen af te geraken. De lokale besturen staan garant voor een georganiseerd netwerk van aan huis inzamelingen, inzamelpunten en recyclageparken die een oplossing bieden voor die maatschappelijke nood. De gemeenten werken aan de sensibilisering van hun bevolking, waken erover dat elkeen zijn afval correct selectief laat inzamelen, hebben de mogelijkheid om zelf in te staan voor de inzameling en verwerking, leggen vast welke actoren specifieke afvalstoffen inzamelen, komen tussenbeide als de inzameling of dienstverlening niet correct gebeurt en zorgen voor netheid van het gemeentelijke grondgebied."

IVVO, ISVAG verwijzen expliciet naar dit advies van VVSG.

Overweging: om tegemoet te komen aan deze opmerking wordt de omschrijving van de regierol in 3.5 (p 13) als volgt aangepast.

Tekstaanpassing: "Lokale besturen staan vanuit de gemeentelijke zorgplicht in voor de eerstelijnsopvang van huishoudelijke afvalstromen en de afvalstromen die door ontwijkgedrag ontstaan. De burger heeft het recht (en de plicht) om op een eenvoudige, correcte manier van zijn afvalstoffen af te geraken. De lokale besturen staan in voor een georganiseerd netwerk van aan huis inzamelingen, inzamelpunten en recyclageparken. De gemeenten werken aan de sensibilisering van hun bevolking, waken erover dat elkeen zijn afval correct selectief laat inzamelen, hebben de mogelijkheid om zelf in te staan voor de inzameling en verwerking, komen tussenbeide als de inzameling of dienstverlening niet correct gebeurt en zorgen voor netheid van het gemeentelijke grondgebied."

De VVSG en Interafval zijn er niet van overtuigd dat materialen in de toekomst alleen maar een meer positieve waarde zullen krijgen. Marktevoluties zijn moeilijk voorspelbaar en het is, volgens hen, dan ook voorbarig om nu al uitspraken te doen in één of andere richting. Ze stellen dan ook voor om volgende alinea's te vervangen:

"Naarmate meer materialen een positieve waarde krijgen, zullen er echter steeds meer initiatieven opduiken om deze afvalstromen in te zamelen, buiten de gemeentelijke inzamelkanalen om. De regierol van de lokale besturen komt daarmee onder druk te staan. Veel van deze initiatieven (bv via internet) zijn ook niet te registreren en te controleren. Bovendien zullen de eisen gesteld aan gescheiden inzameling met oog op hergebruik en recyclage en de complexiteit van producten en diensten die op de markt komen, verder toenemen. Daarnaast kent de markt van de recyclaten ook grote prijsfluctuaties. Hoe kunnen we in een fluctuerende markt continuïteit in de dienstverlening en in het afvalbeleid op maat (loketfunctie, sensibilisering en educatie, netheid en controle op sortering) garanderen? Deze evoluties, die zich nu reeds hebben ingezet voor bepaalde materiaalstromen, maar zich naar de toekomst wellicht zullen versterken, tonen aan dat Vlaanderen nood heeft aan een visie over hoe we hier best mee omgaan. Hoe kunnen we materiaalkringlopen maximaal sluiten, het afvalbeleid en de dienstverlening betaalbaar houden voor alle actoren?"

door:

"De markt van gerecupereerde afvalstoffen kent soms grote prijsfluctuaties. In sommige gevallen leiden hoge opbrengsten van sommige materialen tot tijdelijke vormen van 'cherry picking', die echter terug verdwijnen bij teruglopende opbrengsten. Dat bemoeilijkt de controleerbaarheid en beheersbaarheid van het materialenbeheer. Het brengt daarenboven de gemeenten in de problemen. Zij staan immers in voor de gegarandeerde dienstverlening. Het ontstaan van ongewenste

inzamelkanalen brengt de financiering en de continuïteit van de basisdienstverlening in het gedrang. Vlaanderen heeft nood aan een visie over hoe we hier best mee omgaan. Hoe kan de gemeentelijke sturing verder versterkt worden, met als doel het sluiten van materialenkringlopen en het behouden van garanties voor dienstverlening en beleid op de langere termijn?”

MIWA neemt deze laatste zinnen ook over in zijn advies.

Overweging: dit voorstel tot tekstaanpassing wordt niet overgenomen. Het doel van deze tekst en de daaropvolgende actie 1 is om met een brede blik te kijken naar de toekomstige evoluties en mogelijke opportuniteiten en /of bedreigingen voor het materialenbeleid, zonder een voorafname te doen.

Actie 1: Tijdens de planperiode zal de OVAM onderzoek en overleg opzetten naar de invloed van dergelijke nieuwe initiatieven op het afval- en materialenbeleid. Volgende elementen zullen hierbij minstens opgenomen worden: de regierol, de leefbaarheid van de afvalinzameling (rekening houdend met continuïteit in dienstverlening, sensibilisering, educatie, controles op sortering, netheid), transparantie, controleerbaarheid, de verantwoordelijkheid van de verschillende actoren, ...

De VVSG en Interafval stellen voor om, op basis aangepaste alinea's over materialen en marktevoluties, om de tekst van Actie 1 te vervangen door: "Tijdens de planperiode zal de OVAM onderzoek en overleg opzetten naar de invloed van marktevoluties op het afval- en materialenbeleid. Volgende elementen zullen hierbij minstens opgenomen worden: een versterking van de gemeentelijke regierol en de leefbaarheid van de afvalinzameling (rekening houdend met continuïteit in dienstverlening, sensibilisering, educatie, controles op sortering, milieubescherming, netheid), transparantie, controleerbaarheid, de verantwoordelijkheid van de verschillende actoren met het oog op het vermijden van cherry picking, ..."

Overweging: dit voorstel tot tekstaanpassing wordt niet overgenomen. Het doel van deze actie is om met een brede blik te kijken naar de toekomstige evoluties en mogelijke opportuniteiten en /of bedreigingen voor het materialenbeleid, zonder al een voorafname te doen.

FEBEM vraagt om een extra actie in het plan op te nemen i.v.m. het verhogen van de veiligheid voor de laders bij de inzameling via de openbare weg van afvalstoffen. Dit is een gevaarlijk beroep zeker omwille van de toenemende verkeersagressie. Er zou hier gerust een samenwerking mogen komen tussen FEBEM, Interafval en FOST Plus om daar samen aan te werken.

Overweging: veiligheid van laders is inderdaad een serieuze bezorgdheid. Elke werkgever moet er voor zorgen dat zijn personeel veilig kan werken. Dergelijke actie hoort echter niet thuis binnen de scope van dit uitvoeringsplan, maar zal elders opgenomen worden.

2.3.5.1 Huishoudelijk afval

2.3.5.1.1 Hoogbouw en appartementen, meergezinswoningen

Fost Plus juicht het initiatief toe om bij hoogbouw alternatieve inzameltechnieken uit te testen met het oog op een optimale dienstverlening en respect voor de selectieve inzameling (cf. ook actie 5). Men verwijst o.a. naar het gebruik van vergrendelde 1.100l containers met specifieke inworpopeningen ter vervanging van de huis-aan-huis inzameling, die reeds succesvol getest zijn bij Interza en ondertussen bij andere intercommunales hun toepassing vinden. Door dergelijke en andere initiatieven uit te testen en ervaringen uit te wisselen, kunnen lokale besturen en Fost Plus leren van elkaar en goede praktijkvoorbeelden overnemen.

De VVSG en Interafval stellen dat wat betreft dienstverlening aan appartementen en meergezinswoningen de tekst van het ontwerpplan lijkt te insinueren dat de lokale besturen, in hun zoektocht naar oplossingen, verplicht moeten samenwerken met privaatrechtelijke ophalers.

Hiervan kan, volgens hen, geen sprake zijn. Met wie een lokaal bestuur samenwerkt is de vrije keuze van dat bestuur. Ze stellen dan ook voor de tekst als volgt aan te passen: "De afvalophaling van appartementen en meergezinswoningen gebeurt vandaag soms door privaatrechtelijke ophalers, zonder toestemming van de lokale overheid. Hier geldt het uitgangspunt dat de regierol bij de lokale besturen ligt. Zij moeten wel, in samenwerking met de bewoners, zoeken naar een aangepaste dienstverlening, zodat bewoners van een meergezinswoning op een vlotte en toegankelijke manier hun afvalstoffen selectief kunnen aanbieden. Daartoe kunnen gemeenten en intercommunales tijdens de planperiode proefprojecten opzetten om bepaalde vormen van inzameling uit te testen. Indien er hierbij tussen lokale besturen en privaatrechtelijke ophalers discussies optreden, zal de OVAM bemiddelend optreden."

MIROM Menen en IVVO ondersteunen bovenstaande formulering. IVVO geeft nog aan dat de verzuchting naar een aanpaste dienstverlening wel terecht is, maar de regie bij het lokaal bestuur moet liggen, bijkomende ondersteuning is nodig voor gemeenten om inzamelcontracten van huishoudelijk afval door privé-inzamelaars, zonder akkoord van de gemeente, op te sporen.

Aarschot, Berlare, Tessenderlo, Wachtebeke onderstrepen het tekstvoorstel van VVSG.

Overweging: de plantekst geeft aan dat wat betreft hoogbouw en appartementen de regierol bij de lokale besturen ligt. Een samenwerking met private ophalers is dus niet verplicht, maar kan wel een meerwaarde betekenen. De plantekst wordt in die zin aangepast.

Tekstaanpassing:

"De afvalophaling van appartementen en meergezinswoningen gebeurt vandaag soms door privaatrechtelijke ophalers, zonder toestemming van de lokale overheid. Hier geldt het uitgangspunt dat de lokale besturen de regierol kunnen opnemen. Zij moeten wel, in samenwerking met de bewoners, zoeken naar een aangepaste dienstverlening, zodat bewoners van een meergezinswoning op een vlotte en toegankelijke manier hun afvalstoffen selectief kunnen aanbieden. Daartoe kunnen gemeenten en intercommunales of private partijen, mits akkoord van het betreffende lokale bestuur, tijdens de planperiode proefprojecten opzetten om bepaalde vormen van inzameling uit te testen.

...

Samenwerking met privaatrechtelijke ophalers kan in dergelijk proefproject een meerwaarde betekenen. Indien er hierbij tussen lokale besturen en privaatrechtelijke ophalers discussies optreden, zal de OVAM bemiddelend optreden."

FEBEM vraagt dat bij eventuele discussies het Gewest uiteindelijk beslist (en dus niet alleen bemiddelt) of de inzameling al dan niet kan, op basis van enkele vooraf gedefinieerde criteria (extra dienstverlening, innovatie, extra selectieve inzameling...). Het zou jammer zijn mochten mooie projecten niet kunnen worden gerealiseerd omwille van een lokaal politiek probleem. FEBEM is er wel van overtuigd dat in vele gevallen de betrokken gemeente zal meedenken met het privaatrechtelijk voorstel en dat discussies beperkt zullen zijn. Een projectontwikkelaar die in verschillende gemeenten verschillende gebouwen heeft en bv één inzamelsysteem (bv ondergronds) wil opstarten zou niet mogen geconfronteerd worden met een ad hoc benadering per gemeente. Uiteraard kan er per gemeente gepraat worden over modaliteiten, maar het al dan niet principieel toestaan van de inzameling moet binnen een Vlaams kader gebeuren.

Overweging: een regierol voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen in appartementen en meergezinswoningen kan opgenomen worden door de lokale besturen. Het Vlaams Gewest kan enkel bemiddelend optreden en niet beslissen.

2.3.5.1.2 Specifieke huishoudelijke afvalstromen ingezameld via scholen en verenigingen

De VVSG en Interafval stellen de meerwaarde van inzameling bij scholen en verenigingen uitdrukkelijk in vraag. Het is, volgens hen, niet correct om er van uit te gaan dat extra inzamelpunten de facto leiden tot betere dienstverlening en meer selectieve inzameling. In hun standpunt bewijzen ze dit met een inzamelgrafiek van gebruikte frituurvetten en –oliën. Meer inzamelpunten leiden daar niet tot een trendbreuk naar meer selectieve inzameling. Wel lijkt er sprake te zijn van een versnippering van de logistiek. VVSG en Interafval zien wel heil in initiatieven van lokale besturen samen met scholen en verenigingen met een duidelijke educatieve, sensibiliserende invalshoek. Als daarbij afval ingezameld wordt, ligt de focus, volgens VVSG en Interafval best op wat vandaag niet selectief aan huis wordt ingezameld, of op afvalstoffen waarvoor we momenteel een onvoldoende hoge selectieve inzamelgraad halen.

MIROM Menen sluit zich hierbij aan.

IVVO wil inzamelingen via scholen en verenigingen beperken tot fracties die niet huis-aan-huis ingezameld worden én waarvan de selectieve inzamelgraad vandaag onvoldoende hoog is. Het plan dient vast te leggen dat enkel onder die voorwaarden de inzameling door scholen en verenigingen kan. Puur lucratieve inzameling kan niet, want de weerslag op de huidige inzameling door gemeenten is dan te groot.

IVM en IDM pleiten voor het behouden van de goedkeuring door steden en gemeenten voor inzameling via scholen en verenigingen. Voor hen is het ook onduidelijk welke vergunning scholen en verenigingen nodig hebben voor het plaatsen van recipiënten. Het verschil met de regels waar gemeenten moeten aan voldoen voor het inrichten van een recyclagepark lijkt hen onredelijk groot. Ze stellen zich ook vragen over het “gelijkheidsbeginsel”. Als een school zonder de toestemming van de gemeente beperkt mag inzamelen, waarom een andere partij dan niet (bv. op een bedrijventerrein)? Vele gemeenten hebben bevoegdheidsoverdracht gedaan, kunnen scholen/verenigingen dan de inzameling organiseren zonder toestemming van het intergemeentelijke samenwerkingsverband? Tot slot stellen ze zich ook vragen over de communicatie naar de bevolking. Omwille van andere contracten met ophalers zouden scholen/verenigingen ook andere sorteerbodschappen kunnen verspreiden.

IOK meent dat scholen zeker sensibilisering nodig zullen hebben vooraleer zij dergelijke inzamelingen kunnen opzetten. Dit zijn bijkomende kosten voor de gemeenten, terwijl hun inkomsten dalen. Bijkomende initiatieven ziet IOK niet nodig voor stromen die al een hoge selectiviteit kennen.

FEBEM waardeert de opening die OVAM hier maakt. Als het gaat over meerdere stromen dan volgen ze OVAM dat hier best extra voorwaarden worden aan gekoppeld of dat anders wordt gesteld dat eenzelfde vergunning als een containerpark moet worden aangevraagd. Eventueel kan overwogen worden om een aparte vergunningsrubriek in VLAREM in te schrijven. In die zin kunnen zij wel het OVAM-voorstel verdedigen dat als het gaat over tijdelijke acties een uitzondering op de VLAREM-regels mogelijk moet zijn. Gedurende een periode van twee jaar enkele proefprojecten opstarten lijkt hen zinvol.

Volgens COBEREC gaat het voorstel rond inzameling op scholen of bij verenigingen niet ver genoeg. Zij vragen om de beperking in tijd (maximaal 2 weken) te schrappen. Met het doel om de burger maximale oplossingen op maat aan te bieden en hem te sensibiliseren moet continuïteit kunnen geboden worden.

Voor Fost Plus kunnen, wat huishoudelijke verpakkingen betreft, alternatieve en innovatieve systemen opgezet worden indien deze ertoe leiden dat bijkomende verpakkingstromen op een duurzame manier worden ingezameld en gerecycleerd. Het betreft dus verpakkingen die op dit ogenblik nog niet geïdentificeerd of (onvoldoende) gecapteerd worden door de bestaande inzamelcircuits. Dit moet wel in overleg met Fost Plus gebeuren. Indien deze verpakkingen ontstaan binnen de normale werking van een gezin moet dit bovendien ook kaderen in de samenwerking tussen Fost Plus en de lokale besturen.

Het heeft immers weinig zin om nieuwe inzamelkanalen op te zetten indien deze enkel zouden leiden tot een verschuiving van de tonnages vanuit de bestaande en goedwerkende inzamelcircuits.

Voor stromen zoals papier-karton, maar ook pmd, stelt Fost Plus nu reeds vast dat in tijden van hoge marktprijzen, deze stromen via parallelle (legale en illegale) circuits worden ingezameld buiten de bestaande en reguliere inzamelkanalen om. Deze parallelle inzamelingen zijn nauwelijks traceerbaar en controleerbaar. De ervaring leert eveneens dat dergelijke inzamelingen niet duurzaam zijn, maar enkel blijven bestaan zolang de verkoopwaarde van de stromen voldoende hoog is. Van zodra de verkoopwaarde daalt, houden ze op te bestaan en moeten de gemeenten/intercommunales en Fost Plus depanneren, met alle negatieve gevolgen van dien (inzet bijkomende middelen, hertekenen van inzamelrondes, bijkomende communicatie, ...). Het is niet vanzelfsprekend dat dergelijke bijkomende inzamelsystemen systematisch zullen leiden tot meer selectieve inzameling, laat staan tot meer hoogwaardige en duurzame recyclage. De ervaring leert dat vaak enkel tonnages onttrokken worden aan de bestaande legale en gecontroleerde inzamelcircuits, zonder dat men een garantie heeft dat de materialen telkens effectief en hoogwaardig gerecycleerd worden. Het feit dat deze materialen onttrokken worden aan bestaande inzamelcircuits, maakt de bestaande reguliere inzamelingen minder efficiënt, onzeker en duurder. Deze parallelle inzamelingen werken in veel gevallen marktverstoring en leiden tot bijkomende, nodeloze transporten wat niet te gunste komt van het milieu en de mobiliteit. De ervaring leert eveneens dat ze verhoogde veiligheidsrisico's met zich meebrengen en - indien containers geplaatst worden - aanleiding kunnen geven tot zwerfvuil en sluikstort.

Door dergelijke commercieel geïnspireerde parallelle inzamelcircuits toe te staan zet de OVAM bovendien de deur open naar nog meer illegale of amateuristische inzamelingen, waar noch de burger, noch de maatschappij bij gebaat is en die het materialenbeleid en de financiering ervan helemaal niet ten goede komen. De opbrengsten van sommige waardevolle materialen financieren immers deels de inzameling en verwerking van minder waardevolle of kostelijke stromen maar ook van het flankerend beleid (sensibilisatie, communicatie, ...). Indien men toelaat dat een aantal partijen met de krenten gaan lopen, zal de restfactuur voor de gemeenten en Fost Plus oplopen, waar finaal de consument en de burger de dupe van zullen zijn. Dit kan de tanende participatie en betrokkenheid van een aantal bevolkingsgroepen aan de sortering negatief beïnvloeden en leiden tot een toename van het ontwijkgedrag, hetgeen allerminst de bedoeling kan zijn van het Uitvoeringsplan. Het is voor Fost Plus dan ook onaanvaardbaar dat andere spelers door 'cherry picking' waardevolle stromen huishoudelijke verpakkingen zouden onttrekken aan bestaande inzamelcircuits zonder aan hen dezelfde verplichtingen op te leggen als aan de lokale besturen of Fost Plus.

Roosdaal wil het aantal extra inzamellocaties, naast de gemeentelijke, voor afval (scholen, warenhuizen, ...) beperkt houden. Zemst voegt hieraan toe dat het over relatief kleine hoeveelheden en een beperkt aantal fracties moet gaan met steeds een educatieve en sensibiliserende insteek. Beringen heeft geen bezwaar voor goederen onder terugnameplicht, maar wel voor andere stromen (vrees voor afstromen van materiaalstromen met positieve waarde van de gemeentelijke ophalingen). Tijdelijk in functie van educatieve doelstellingen kan eventueel, maar zeker geen systematische inzamelingen. Roosdaal wil, zoals VVSG vraagt, dat focus gelegd wordt op fracties die niet selectief huis aan huis ingezameld worden.

Herselt (ook milieuvadvisraad Herselt) is in tegenstelling tot IOK, wel voorstander van ophaalprojecten in scholen, omwille van de sensibiliserende werking, maar dan best voor de moeilijkere fracties zoals kurk, aluminiumschaaltjes, blikjes. Het zou interessant zijn om scholen te sensibiliseren om in te zetten op een tweede leven geven aan oude schoolboeken of meubelen.

Berlare, Beringen, Duffel, Evergem, De Pinte, Deinze, Gent, Tienen, Tessenderlo, Wachtebeke, Herselt, Zulte, Gent, Ieper, Duffel, Berlare, Zemst en Milieuvadvisraad Steenokkerzeel missen hier de uitdrukkelijke toestemming van de gemeente. Het Materialendecreet legt de regierol voor het beheer van huishoudelijk afval bij de lokale besturen. Wie gaat dat allemaal controleren? Bovendien zorgt dit voor discontinuïteit in dienstverlening, verlies van overzicht en controle door de gemeenten. Het plan moet de nodige bepalingen opnemen om risico's zoals deze, uit te sluiten. Door de organisator te verplichten om eerst de lokale afvalintercommunale te contacteren, is er meer controle en garantie op correcte registratie en rapportering en kans op een hoger inzamelpercentage.

Bijkomende inzamelkanalen zijn niet altijd een meerwaarde: er moet voldoende aandacht zijn voor de negatieve effecten van 'cherry picking'. Het is niet wenselijk om meer autoverkeer naar de scholen aan te trekken. In die zin moet de lijst van mogelijk in te zamelen afvalstoffen beperkt blijven tot kleinschalige materialen die met de hand of de fiets kunnen meegenomen worden zoals plastic folies, bloempotjes, textiel, draagbaar AEEA, ...

Deinze, De Pinte, Evergem, Zulte vragen om geen parallelle inzamelcircuits toe te laten. Als dit toch toegelaten zou worden, pleiten deze gemeenten voor het behouden van de goedkeuring door de lokale besturen. Allerlei vragen en bezwaren worden hierbij opgesomd (vergunning, reglementering, gelijkheidsbeginsel, sorteerboodschap, inzamelcijfers, bedrijfs- of huishoudelijk afval, bevoegdheidsafstand, veiligheid).

Overweging: omwille van het belang dat Vlaanderen hecht aan sensibiliserende projecten over de circulaire economie en het sluiten van materiaalkringlopen kan een inzameling via brengmethode bij scholen en verenigingen, mits voorafgaande goedkeuring door het lokale bestuur. Aan deze inzameling worden eisen opgelegd met betrekking tot sensibilisering, aantal stromen en volume. De ingezamelde hoeveelheden moeten ook gerapporteerd worden aan het lokaal bestuur. De ontwerpplanktekst vermeldt nog de invoering van een proefperiode, deze proefperiode wordt geschrapt.

Tekstaanpassing: punt 3.5.1.2 "Specifieke huishoudelijke afvalstromen ingezameld via scholen en verenigingen" wordt vervangen door volgende tekst:

2.3.5.2 Inzameling door scholen en verenigingen

In het kader van een sensibiliserend project over de circulaire economie en het sluiten van materiaalkringlopen, kunnen scholen en verenigingen, mits voorafgaande goedkeuring door het lokale bestuur, via een brengsysteem huishoudelijke afvalstromen selectief inzamelen. Voor de kleinere stromen, zal de OVAM een voorstel tot automatische goedkeuring opmaken dat kan opgenomen worden in het politiereglement van het lokaal bestuur

De ingezamelde hoeveelheid per stroom moet minstens jaarlijks aan het lokale bestuur worden bezorgd. Vanuit de gemeentelijke zorgplicht houden de lokale besturen toezicht op deze vormen van inzameling. Bij misbruik of verontreiniging van de inzamelplaats, kan het lokaal bestuur handhavend optreden.

Volgende eisen worden opgelegd aan deze inzamelsystemen:

- *inzameling gaat - per stroom die ingezameld wordt - gepaard met een uitgebreide sensibilisering m.b.t. preventie, hergebruik en selectieve inzameling van die stroom.*
- *de inzameling is beperkt tot maximum twee verschillende stromen per jaar;*
- *kleine volumes kunnen permanent ingezameld worden, inzameling via containers wordt beperkt tot maximaal twee weken per jaar;*
- *de inzameling en opslag moet gebeuren op een aangepaste locatie, in aangepaste verpakkingen en/of afvalcontainers, en dit zodanig dat de hinder voor het milieu, de omgeving en omwonenden tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt.*

Uiteraard moeten de initiatiefnemers te allen tijde met een geregistreerde inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar samenwerken. De afvalstoffen moeten regelmatig uit de inrichting worden afgevoerd voor verwerking waarbij de verwerkingshiërarchie wordt gerespecteerd.

2.3.5.2.1 Opzetten van proefprojecten

FEBEM gaat akkoord met de uitgangspunten maar vraagt dat het Vlaams Gewest beslist indien er betwistingen zouden zijn tussen gemeenten en privaatrechtelijke ophalers.

IOK geeft aan dat bij proefprojecten de gemeentelijke toelating essentieel is. Dit ook om aan de gemeenten toe te laten te voldoen aan de registratieplicht. Pilotprojecten acht IOK zinvol voor substromen met laag sorteerpercentage. Wel geven ze aan dat daarbij nood is aan een toetsingskader voor de ontwikkeling van dergelijk pilotprojecten.

Milieuadviesraad Steenokkerzeel vindt dat proefprojecten in samenwerking met de inwoners kunnen opgezet worden om bepaalde vormen van afvalvoorkoming en inzameling uit te testen (kringloopcentra, Repair-café), maar op voorwaarde dat de gemeente de regie in handen houdt.

De Pinte vraagt om de tekst aan te passen en privaatrechtelijke ophalers te schrappen. Proefprojecten met gemeenten en intercommunales opzetten om bepaalde vormen van inzameling te testen kan wel.

Tenslotte vraagt Rotselaar een Vlaams kader voor proefprojecten, waarbij de uitvoerders intercommunales of lokale besturen zijn.

Overweging: de plantekst vermeldt duidelijk dat de lokale besturen een regierol kunnen opnemen om proefprojecten rond huishoudelijk afval op te zetten. Maar ook private partijen kunnen het initiatief nemen tot dergelijk innovatief project, mits akkoord van het lokaal bestuur. Vermits een regierol bij de lokale besturen ligt, kan ook daar de OVAM bij eventuele betwistingen enkel bemiddelend optreden.

Limburg.net geeft aan dat proefprojecten mogelijk moeten zijn maar onder voorwaarden van een uitdrukkelijke toestemming door het lokaal bestuur, aan selectieve inzameling zijn voorwaarden wat betreft registratie en kwaliteit gekoppeld, de inzamelcijfers moeten doorstromen naar het lokaal bestuur, een innovatief project moet een duidelijke meerwaarde hebben t.o.v. de huidige inzameling, er moet een zo ruim mogelijke deelname zijn van alle burgers en bij verpakkingen dienen Fost Plus en IVC te worden betrokken. Limburg.net vraagt om zowel bij 3.5.1.1, 3.5.1.2 als 3.5.1.3 deze voorwaarden expliciet te vermelden.

Overweging: een aantal van de voorwaarden die Limburg.net vermeldt, staan reeds bij punt 3.5.1.3 (opzetten van proefprojecten) vermeld. Ze worden ook toegevoegd bij 3.5.1.1 en verder aangevuld bij 3.5.1.3 van het ontwerp uitvoeringsplan.

Tekstaanpassing:

3.5.1.1

Aan dergelijke proefprojecten zijn voorwaarden wat betreft registratie en kwaliteit gekoppeld, de inzamelcijfers moeten doorstromen naar het lokaal bestuur, er moet een zo ruim mogelijke deelname zijn van alle burgers gevat door de scope van het project en bij verpakkingen moeten Fost Plus en IVC worden betrokken.

3.5.1.3

Aan de zin "Aan de selectieve inzameling worden voorwaarden gekoppeld" wordt toegevoegd: "de inzamelcijfers moeten doorstromen naar het lokaal bestuur en er moet een zo ruim mogelijke deelname zijn van alle burgers gevat door de scope van het project".

Ranst gaat akkoord met het inzetten op proefprojecten maar verwacht daarbij extra ondersteuning. Schoten ziet zo'n proefprojecten liever aangepakt op het gewestelijke of regionale vlak, eerder dan het lokale. Dit om eventueel afvaltoerisme te vermijden.

Tienen juicht de autonomie van de lokale besturen toe maar om een gefundeerde beslissing te nemen is er een objectieve vergelijking nodig van de milieueffecten van verschillende inzamelmethodes. Het milieueffect van een minder selectieve inzameling en van een verdere verfijning van aangepaste inzamelmethodes zoals sorteerstraten en ondergrondse opslag van het afval, moet onderzocht worden.

Volgens Tienen en Groen Geraardsbergen doet het uitvoeringsplan geen concrete voorstellen om de burgers die waardevolle afvalstoffen aanbieden te belonen, eerder dan te belasten. Het aanbieden van afvalstoffen door de burger zou moeten aangemoedigd worden. De plan-MER kan onderzoeken wat de effecten zijn van de bijdragen die nu gevraagd worden voor bijvoorbeeld huisvuilzakken voor pmd of gft-fracties of voor de inlevering van afval op een recyclagepark.

Ook Vernelen K, Mertens D beamen dat de burger eerder beloond moet worden voor het inleveren van producten die nog kunnen hergebruikt worden of materialen voor recyclage.

Overweging: met het uittesten van dergelijke innovatieve vormen van inzameling wil Vlaanderen verder invulling geven aan het maatwerk. De lokale besturen zijn best geplaatst om aan te geven waar een andere vorm van inzameling meerwaarde kan bieden. Proefprojecten kunnen ook opgezet worden vanuit het gewestelijke of zelfs nationale niveau (denk aan de P+ projecten) maar ook de lokale besturen dienen hier een rol te spelen. Voor dergelijke innovatieve projecten zijn middelen beschikbaar in het subsidiebesluit (zie 5.1.7.3 van de plantekst).

Het belonen van burgers die waardevolle afvalstoffen aanbieden, alsook het meten van de effecten ervan, kan uitgetest worden in een innovatief project.

2.3.5.3 Gelijkaardig en vergelijkbaar bedrijfsafval

2.3.5.3.1 Vergelijkbare bedrijfsafvalstromen waarvoor een bestaande inzamellogistiek gebruikt kan worden (bijvoorbeeld huis aan huis of brengmethode op korte afstand)

De Minaraad gaat akkoord met de uitbreiding van de scope van het plan naar “gelijkaardig bedrijfsafval”. De Raad onderschrijft de filosofie die verwoord is in paragraaf 3.5.2.1 van het ontwerpplan omtrent de inzameling van bedrijfsafval. Dit houdt in dat de producent van bedrijfsafval kan kiezen tussen een privaatrechtelijke operator of een lokaal bestuur om het afval in te zamelen en aan te bieden voor verwerking en dat een openbaar bestuur er voor kan kiezen om de diensten al dan niet aan te bieden.

De VVSG en Interafval kunnen zich vinden in de visie over de inzameling van bedrijfsafval, zoals omschreven in 3.5.2 van het ontwerpplan en stellen voor om de tekst als dusdanig te behouden, mits één kleine toevoeging in 3.5.2.1 (2^{de} regel) nl. “beperkte selectieve afvalhoeveelheden”. Lokale besturen en intercommunales zien vooral een meerwaarde voor zichzelf in de inzameling van relatief kleine hoeveelheden selectieve stromen bij bedrijven, eerder dan grote hoeveelheden bedrijfsrestafval in te zamelen.

Overweging: tekstaanpassing wordt doorgevoerd.

Tekstaanpassing: “Voor beperkte hoeveelheden selectief ingezamelde afvalfracties kan de tussenkomst van een privépartner een hoge kost betekenen.”

Voor de VVSG en Interafval zijn de regels voor de inzameling van bedrijfsafval door lokale besturen in het kadertje op p. 16 van het ontwerp uitvoeringsplan accuraat omschreven. Het is dan ook belangrijk, voor hen, dat deze juridische omschrijving in die vorm in het uiteindelijke plan blijft.

Het invoeren van de nieuwe term “gelijkaardig bedrijfsafval” is volgens de VVSG en Interafval zeer nuttig om duidelijk de toepasselijke voorwaarden in te schatten. De VVSG en Interafval stellen dan ook voor om deze term op termijn een juridische grondslag te geven. Op andere plaatsen in het plan (p. 13, 20 en 28) is de omschrijving minder accuraat. Daar wordt gesproken over bedrijfsafvalstoffen zonder de nuance te maken tussen vergelijkbare- of gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen.

MIROM Menen, IVVO, IOK en IVAREM sluiten zich hierbij aan. Wel pleit MIROM-Menen ervoor om ook toe te laten dat het gelijkaardig bedrijfsafval in de ronde van het restafval kan opgehaald worden (mits andere financiële en administratieve behandeling).

Het afschaffen van bestaande contracten tussen intercommunale bedrijven om vergelijkbaar bedrijfsafval in te zamelen, is voor Gent een stap terug zetten. Dit betekent dat de afvalkost voor deze bedrijven zal verlagen: de kost voor huisvuil is lager dan de kost voor bedrijfsafval.

IVM zamelt het vergelijkbaar bedrijfsafval momenteel in via anderskleurige zakken. Ze vrezen dat een afschaffing van dat systeem aanleiding zal geven tot misbruiken.

Knesselare, Maldegem vragen zich af of het inzamelen van bedrijfsafval in anderskleurige zakken nog nodig is.

Lint vraagt om, indien de inzameling gebeurt met gewichtsdiftar, toch afsplitsing toe te laten ook al wordt al het afval in dezelfde ronde opgehaald.

IVVO vraagt verduidelijking over de rapportering van het gelijkaardig bedrijfsafval dat door lokale besturen ingezameld wordt.

Overweging: het is essentieel dat de lokale besturen de gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen die zij inzamelen correct registeren. Dergelijke correcte registratie kan enkel via een weging. Lokale besturen kunnen dus enkel gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen in dezelfde ronde van het restafval ophalen indien ze beschikken over een gewichtsdiftar systeem, omdat enkel dergelijk systeem een correcte registratie (gewicht plus koppeling aan de aanbieder) garandeert. Indien de gemeente een volumediftarsysteem hanteert (bv op basis van gekleurde zakken of containers) moet het gelijkaardig bedrijfsafval in een aparte ronde (met aparte weging) worden opgehaald, of kan enkel vergelijkbaar bedrijfsafval worden ingezameld.

Maar ook in een gewichtsdiftar systeem mag enkel gelijkaardig bedrijfsafval (dus meer dan 240l of 4 restafvalzakken per tweewekelijkse ophaling) door de gemeenten als bedrijfsafval worden geregistreerd. Voor vergelijkbaar bedrijfsafval geldt het forfait in de doelstelling. Vergelijkbare hoeveelheden worden dus meegenomen in het huishoudelijk afval.

De plantekst zal worden verduidelijkt op bovenstaande punten.

Voor het vergelijkbaar bedrijfsafval geldt het principe “de vervuiler betaalt”. Lokale besturen moeten de kosten van de inzameling en verwerking van dit bedrijfsafval doorrekenen naar de aanbieders. Dit kan via een systeem van gekleurde zakken, maar ook andere opties zijn mogelijk.

Tekstaanpassing: Op p 16 in de kader worden volgende zinnen toegevoegd:

Lokale besturen kunnen het vergelijkbaar bedrijfsafval van kmo's op hun grondgebied inzamelen. Dat mag als de hoeveelheden vergelijkbaar zijn met de hoeveelheid huishoudelijk afval van een gemiddeld gezin (zie definitie 'met huishoudelijke afvalstoffen vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen' in het VLAREMA, artikel 1.2.1, §2, 54°). ...

Een inzameling van het bedrijfsrestafval door gemeenten onder dezelfde voorwaarden als die voor huishoudelijke afvalstoffen, moet dus beperkt worden tot die hoeveelheden¹. Hierbij geldt het principe: "de vervuiler betaalt". Het lokaal bestuur moet de kosten van de inzameling en verwerking doorrekenen naar de kmo's. In het belasting reglement geeft de gemeente aan op welke manier ze dit principe toepassen voor de inzameling van het vergelijkbaar bedrijfsafval aan bedrijven die gebruik maken van de gemeentelijke inzamelkanalen.

Lokale besturen die uitzonderlijk gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen willen inzamelen (dus een grotere hoeveelheid dan maximaal vastgelegd voor het vergelijkbaar bedrijfsafval), kunnen dit doen. Daarbij moeten ze de werkelijke kost van de inzameling en verwerking volledig doorrekenen. Bovendien moet voor inzameling een aparte bedrijfsentiteit worden opgericht. Voor verwerking moet een aparte boekhouding toelaten dit te controleren, of moet een aparte bedrijfsentiteit worden opgericht. In het geval een aparte boekhouding wordt gehanteerd, oefent de OVAM hier toezicht op uit en rapporteert hierover jaarlijks aan de Vlaamse Regering. Indien ze bedrijfsrestafval inzamelen, moeten ze een contract opstellen conform artikel 4.3.2 en 6.1.1.4 van het VLAREMA. Gelijkaardig bedrijfsrestafval mag alleen in dezelfde ronde als het huishoudelijk restafval worden ingezameld als de registratie gebeurt via een gewichtsdiftarsysteem. In andere gevallen moet het gelijkaardig bedrijfsrestafval in een aparte ronde worden ingezameld om een correcte registratie toe te laten. Gemeenten die alleen het vergelijkbare bedrijfsrestafval inzamelen, kunnen dat zonder contract doen en in eenzelfde ronde als het huishoudelijk restafval. Die hoeveelheden worden dan wel als huishoudelijk restafval geregistreerd. Hiervoor wordt artikel 4.3.2 van het VLAREMA aangepast.

Op p 19-20 wordt in de kader een zin toegevoegd:

Enkel als een lokaal bestuur gelijkaardige bedrijfsrestafvalstoffen inzamelt en daarvoor een contract afsluit met de afvalstoffenproducent en een aparte boekhouding heeft, kunnen die hoeveelheden geregistreerd worden als bedrijfsafval in plaats van huishoudelijk afval. In dat geval volgen de lokale besturen voor de registratie en rapportering van die afvalstoffen en voor hun administratieve verplichtingen als inzamelaar (IHM) dezelfde regels als privé-inzamelaars. Deze hoeveelheden worden dus niet meer opgevolgd via de gemeentelijke enquête, maar wel zoals beschreven in punt 4.3.3 van de plantekst.

De ingezamelde hoeveelheden worden door de OVAM of door een derde partij in opdracht van de OVAM gecontroleerd. Daarom moeten de lokale besturen hun registers inzake gelijkaardig bedrijfsafval beschikbaar stellen voor de OVAM of een derde partij in opdracht van de OVAM.

De bedrijfsafvalstoffen, ingezameld door het lokaal bestuur, die onder de grens van de vergelijkbare hoeveelheden vallen, mogen in geen geval als bedrijfsafval worden geregistreerd, ook niet als ze via een gewichtsdiftarsysteem correct zijn geregistreerd. Deze cijfers worden opgenomen in de hoeveelheid huishoudelijk restafval. Hiervoor geldt het forfait vergelijkbaar bedrijfsafval, toegekend in de doelstelling.

Naast de hierboven genoemde juridische grondslag wil Maasmechelen dat het Vlaamse Gewest per stroom aangeeft wat de grens voor gelijkaardig bedrijfsafval is.

Overweging: voor zowel restafval, papier en karton als pmd is de grens tussen het vergelijkbaar bedrijfsafval en het gelijkaardig bedrijfsafval vastgelegd. Voor alle andere stromen is het voor Vlaanderen moeilijk om dergelijke hoeveelheid te definiëren. Deze kan ook regionaal verschillen, daarom wordt deze grens best op het lokale niveau vastgelegd.

Volgens Blankenberge is het geenszins de bedoeling dat de gemeenten instaan voor sensibilisering/handhaving van de inzameling van vergelijkbaar bedrijfsafval. Hiervoor moeten

¹ Voor papier en karton en pmd worden de maximale hoeveelheden die bepalen of het bedrijfsafval vergelijkbaar is, vastgelegd in de erkenning van Fost Plus

alternatieven gezocht worden, waarbij o.a. aan de hand van de bedrijfscategorieën bepaalde kencijfers bepaald worden, op basis waarvan de afvalinzameling- en verwerking van bedrijven kunnen gecontroleerd worden via boekhoudkundige informatie.

UNIZO gaat akkoord met de tekst: zelfstandigen en kmo's moeten inderdaad steeds de keuze hebben om een beroep te doen op de gemeentelijk georganiseerde ophaling of kiezen voor een zelfgekozen inzamelaar. Voor kmo's met beperkte hoeveelheden bedrijfsafval kan het efficiënter zijn als ze een beroep kunnen doen op bestaande gemeentelijke inzamelsystemen. Voor beperkte afvalhoeveelheden kan de tussenkomst van een privépartner een hoge kost betekenen. UNIZO vindt het dan ook een goede zaak dat het uitvoeringsplan alle lokale besturen stimuleert om bedrijven die dat wensen toe te laten tot hun inzamelkanalen (huis aan huis of brengmethode op korte afstand) met afvalstoffen die qua aard, samenstelling en hoeveelheden, te vergelijken zijn met huishoudelijk afval.

Volgens FEBEM zal de inzameling door de privaatrechtelijke bedrijven niet vaak duurder zijn dan deze door de gemeenten, indien deze laatsten de volledige kost doorrekenen. Ook de privaatrechtelijke ophalers zijn immers volop bezig inzamelsystemen aan te passen, de ophaling van verschillende fracties te combineren... Ze wijst erop dat gemeenten en intercommunales vaak niet bezig zijn met bedrijfsafval en dan ook geen innovatie nastreven op dat vlak, gezien het geen opdracht is voor hen. Het sturen van de kmo's naar gemeenten kan dan ook innovatie tegengaan. Mochten de gemeenten aan dezelfde voorwaarden werken als de privaatrechtelijke bedrijven dan denkt FEBEM niet dat hun prijs lager zou zijn. Zij meent bovendien dat echt kleine hoeveelheden bedrijfsafval nu al worden meegegeven met het gemeentelijk circuit omdat dat toch niet te controleren valt (en dan bedoeld FEBEM kleinere hoeveelheden dan diegene die OVAM als 'vergelijkbaar' ziet). Andere stromen worden volgens FEBEM best door het privaatrechtelijke circuit bediend. FEBEM meent dat er vooral ingezet moet worden om kmo's te sensibiliseren om hun afval selectief aan te bieden in de bestaande circuits.

FEBEM wijst er nogmaals op dat de door OVAM gebruikte criteria voor 'vergelijkbaar bedrijfsafval' niet realistisch zijn. Ze vraagt aan de OVAM om de correcte cijfers uit de databanken te gebruiken. Deze geven duidelijk aan wat een gemiddeld gezin produceert aan pmd, restafval...

FEBEM ziet ook geen reden om dergelijk bedrijfsafval vrij te stellen van de plicht om een VLAREMA-contract te tekenen. Dit is immers een sensibiliserende maatregel en het is juist de bedoeling daar verder op in te zetten.

Wat het niet vergelijkbaar bedrijfsafval betreft meent FEBEM dat het niet de bedoeling kan zijn dat gemeenten 'zoveel mogelijk' de kosten doorrekenen. Wat is het belang van een zesde, zevende... ophaler als concurrent voor de bestaande? Een gemeente heeft hier volgens FEBEM geen rol in te spelen en daar waar het gebeurt is het puur dienstbetoon dat niets meer met het afvalbeleid als such te maken heeft.

FEBEM vraagt ook de nodige initiatieven om effectief te controleren dat gemeenten de werkelijke kosten aanrekenen. Anders blijft dit dode letter

Overweging: De in het Uitvoeringsplan Milieuverantwoorde beheer van huishoudelijk afvalstoffen gehanteerde grens voor het vergelijkbaar bedrijfsrestafval (namelijk 240 l per tweewekelijkse ophaling of vier restafvalzakken van 60 l per tweewekelijkse ophaling is, conform de inzamelgegevens, intussen achterhaald. De maximale grens voor het vergelijkbaar bedrijfsrestafval wordt daarom naar drie restafvalzakken of 22,5 kg per tweewekelijkse ophaling gebracht. De grens voor pmd en papier en karton is vastgelegd in de erkenning van Fost Plus en maar zal bij een nieuwe erkenning opnieuw bekeken worden.

Vermits het vergelijkbaar bedrijfsafval in de toekomst ingezameld wordt met het huishoudelijk afval en ook als huishoudelijk afval wordt geregistreerd, zal dit ook niet meer gekend zijn bij de lokale besturen. Het afsluiten van een contract is dus niet mogelijk.

Lokale besturen kunnen gelijkaardige bedrijfsafvalstoffen inzamelen, maar dan onder exact dezelfde voorwaarden als de privaatrechtelijke inzamelaars.

Tekstaanpassing: Op p 16 in de kader worden volgende zinnen aangepast

... De OVAM gaat ervan uit dat een gemiddeld gezin anno 20165 maximaal drie restafvalzakken van 60 liter aanbiedt per tweewekelijkse ophaling of één container van 22,5 kg restafval. Voor wat betreft het papier en karton en het pmd zijn deze hoeveelheidsgrenzen vastgelegd in de erkenning van Fost Plus. Een eventuele aanpassing van deze grenzen wordt meegenomen bij een nieuwe erkenning....

2.3.5.3.2 Vergelijkbare en gelijkaardige bedrijfsafvalstromen die ingezameld kunnen worden via een recyclagepark

2.3.5.4 Het afvalbeheer van scholen

Berlare stelt dat schoolafval bedrijfsafval is. Het inzamelen van schoolafval kan op geen enkel moment een verplichting tot inzameling van ander bedrijfsafval inhouden en omgekeerd.

FEBEM stelt dat ook aan scholen de volledige kost voor de inzameling wordt doorgerekend.

Overweging: het afval van scholen is zoals de plantekst duidelijk aangeeft bedrijfsafval. De afvalophaling op scholen, alsook de doorrekening van de kosten hiervan wordt vastgelegd in het decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op het lokaal niveau, zoals beschreven in de plantekst.

2.4 Doelstellingen

2.4.1 Huishoudelijk afval

2.4.1.1 Belfius-categorieën als basis voor een nieuwe doelstelling

De Miniraad steunt de aanpak om de gemeenten in te delen in clusters met vergelijkbare gemeenten en daarvoor één specifieke doelstelling voor het restafval in 2022 te voorzien. Hij gaat ook akkoord met de berekening van de mediaanwaarde als de doelstelling voor die cluster.

De Raad meent dat deze aanpak meer maatwerk creëert voor en door de lokale besturen, mikt op de achterblijvers en een doel voorop stelt dat haalbaar zou moeten zijn. Het plan start zelf vanuit het uitgangspunt dat elke gemeente die de doelstelling momenteel niet haalt, haar restafvalhoeveelheid moet kunnen terugdringen tot op de mediaan van de cluster waartoe ze behoort. De Raad wijst hierbij op het potentieel van het Belfius-model als de basis voor een benchmarkinstrument. De publicatie van de voorlopers en achterblijvers kan een bijkomende aansporing vormen.

De Raad wijst er ook op dat de helft van de gemeenten de doelstelling wel reeds haalt vanaf het in voege treden van het plan. Hij wijst er tenslotte ook op dat de resultaten op Vlaams niveau niet enkel gehaald worden door het bijbenen van de achterblijvers, maar ook door de verdere vooruitgang van de voorlopers. Daarom is er niet alleen beleid nodig voor de achterblijvers, maar is er ook beleid op maat nodig voor voorlopers.

De Raad wijst er echter op dat de aanpak via het model in het afvalbeleid nieuw is en enkele kinderziekten zou kunnen vertonen. De Raad suggereert om het systeem te evalueren en dat zeker te doen vooraleer het model zelf gebruikt wordt om de gemeenten te evalueren (met consequenties, bv. m.b.t. het toekennen van subsidies). Bij een dergelijke aangekondigde evaluatie kunnen verfijningen en verbeteringen aan het model en aan de doelstellingen worden aangebracht. Hierbij moet ook voldoende aandacht zijn voor de controleerbaarheid en duidelijkheid van het systeem. De Raad

suggereert om voor dat onderzoek ondermeer gebruik te maken van de visitaties die gepland zijn het kader van actie 4 (slecht scorende lokale besturen actief begeleiden).

Volgens de Raad is de clusterindeling van gemeenten volgens een socio-economische typologie dus een nuttig instrument voor maatwerk en voor benchmarking tussen de gemeenten van dezelfde cluster. Grote gemeenten (en intercommunales) passen echter niet onmiddellijk in dat beeld. Indien een grote gemeente bestaat uit deelgemeenten die elk apart tot verschillende clusters zouden behoren, dan leidt dat tot een uitvlakking van de indicatoren op niveau van de gemeente. Dat kan zowel het maatwerk binnen de gemeente als de benchmark tussen de gemeenten van de cluster ontregelen. De Raad vraagt om met deze afweging rekening te houden.

De VVSG en Interafval gaan akkoord met de filosofie van de nieuwe benadering van de gemeentelijke doelstellingen. Ze vragen uitdrukkelijk de berekeningsmethodiek, zoals omschreven in bijlage 4 van het ontwerp uitvoeringsplan, te behouden. Zeker de compensatie voor vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen, ingezameld door de gemeenten, is van belang.

Omdat het hier een volkomen nieuwe methodiek betreft, is, volgens de VVSG en Interafval, de wijze waarop de OVAM hier mee zal omgaan cruciaal. De doelstellingen zijn dermate nieuw, dat ze niet als een harde referentie gebruikt kunnen worden, maar op zich geëvalueerd moeten worden op hun correctheid en haalbaarheid, gekoppeld aan het beleid dat de gemeenten hebben opgezet.

Qua werkwijze adviseren de VVSG en Interafval daarom het volgende:

- De huidige berekeningsmethode is door de OVAM gebruikt om een doelstelling te bepalen voor Vlaanderen. Ze steunen deze, omdat deze berekening over alle gemeenten heen fouten zowel naar boven als naar onder wellicht compenseert en voor de 308 gemeenten samen een vrij realistisch beeld biedt.
- Evenwel pleiten ze er voor de gemeentelijke doelstellingen uit het ontwerp uitvoeringsplan momenteel als richtsnoer te hanteren en er geen verregaande gemeentelijke beleidsevaluatie aan vast te hangen. De berekeningsmethodiek is namelijk dermate nieuw, dat hiervoor bij de lokale besturen geen draagvlak zal zijn.
- Als de OVAM toch vragende partij is om ook tussentijds het beleid in een welbepaalde regio te toetsen, kan men de fouten uit de berekening deels mildereren door per intercommunale een doelstelling te berekenen als gemiddelde van de momenteel berekende voor de aangesloten gemeenten en deze dan aldus in een eerste fase op intercommunaal niveau te toetsen.
- De planperiode kan een leertraject inhouden om deze methodiek verder te verfijnen en verbeteren, met als doel op termijn wél te komen tot scherpere gemeentelijke doelstellingen. Daarom pleiten ze er voor af te stappen van de papieren rapportage, en over te gaan naar een systematische visitatie door de OVAM van de gemeenten. Daarbij kunnen dan de effectieve resultaten bekeken worden, in combinatie met het lokale beleid, zodat een inschatting van de succes- en faalfactoren makkelijker wordt.
- Tot slot bevelen ze aan om in de komende jaren door verder onderzoek, de invloed van reeds gevoerd afvalbeleid en socio-economische parameters verder statistisch te scheiden (via een multifactoriële analyse). Zo kunnen objectievere afvaldoelstellingen worden gesteld.

Een aantal intercommunales zoals Interrand, IDM, Mirom Roeselare, alsook de gemeenten Ieper, Harlebeke, Herentals, onderschrijven de nieuwe methodologie, terwijl andere intercommunales zoals IGEAN, IVBO, IVAREM en IVM de Belfiusclustering geen goede indeling vinden. Ook Mirom-Menen kan zich niet vinden in de huidige clustering.

Sommige gemeenten stellen expliciet dat Belfius geen goede indeling is om afvalcijfers te vergelijken: Aalter, Avelgem, Deinze, Destelbergen (vraagt om te switchen van cluster), Dilbeek, Milieuadviesraad Dilbeek, Dilsen-Stokkem, Damme, Duffel, Herselt, Wemmel, Zedelgem en Zuienkerke.

Antwerpen heeft bezwaar tegen de Belfius-clustering, omdat in hun cluster (V15) de verschillen met de andere steden te groot is om dit met een mediaan toe te kennen (Antwerpen heeft totaal andere

samenstelling, diversiteit, dichtheid van de bevolking, groot aandeel niet geregistreerde inwoners, grootst groeiend aantal studenten, aanwezigheid van wereldhaven, toerisme en evenementen).

Aarschot stelt dat gemeenten er al jaren in slagen om de dienstverlening op maat efficiënt vorm te geven door a) via onderlinge samenwerking aan te pakken in de schoot van hun intercommunales of b) een beperkt aantal gemeenten en steden door exclusieve en nauwgezette samenwerking met een derde partij binnen de afvalsector (vb. geen beheersovereenkomst, gemeenten die de uitvoering van het lokale afvalbeleid autonoom sturen zonder afstand van bevoegdheid). Deze structuren hebben de lokale besturen in staat gesteld om kennis op te bouwen en de nodige investeringen te doen.

IBOGEM, IVM, maar ook Beringen, Blankenberge, Deinze, Evergem, Milieuadviesraad Duffel, wijzen er op dat de gebruikte clusterindeling van 2007 dateert en dat beter gewerkt wordt met recentere gegevens omdat verschillende parameters intussen al sterk gewijzigd zijn. Ook IDM wijst er op dat de indeling reeds van 2007 dateert, alhoewel ze het principe van indeling volgens Belfius wel een goed uitgangspunt vinden. Het restafvalcijfer is immers de resultante van het beleid en de socio-economische factoren binnen een gemeente. Zo zal een sterk doorgevoerde diftar, sensibilisatie en selectieve inzameling (= gevoerde beleid) aanleiding geven tot lagere restafvalcijfers, anderzijds zal een stedelijke context, toerisme de restafvalcijfers opdrijven. IDM ondersteunt de indeling van gemeenten in clusters. Ook IVAREM ondersteunt een doelstelling op maat in functie van sociaal economische factoren van een gemeente, maar ze vinden Belfius niet de geschikte indeling.

IVM meent dat verschillen in restafvalcijfers eerder te wijten zijn aan verschillen in beleid dan aan sociaaleconomische parameters. Zij pleiten voor een andere indeling van de gemeenten.

Interza vindt de voorgestelde methodologie in dit ontwerpplan beter wetenschappelijk gefundeerd dan de huidige werkwijze. Maar ze bevelen aan, net als IVOO, IDM, IVAREM, MIWA, Mirom-Roeselare, Kampenhout, Knesselare, Kortenberg, Maldegem, Kasterlee, Ranst om de komende jaren verder te onderzoeken welke factoren een invloed hebben op het restafval om zo correctere doelstellingen te kunnen formuleren en de huidige werkwijze te evalueren. Tot dan kunnen deze doelstellingen enkel als richtsnoer worden aanzien en dient vooral gekeken te worden naar het gevoerde beleid. Ook IVOO, Mirom-Menen, IVBO, Blankenberge, De Haan, Gistel, Dilsen-Stokkem, Berlare, Kruikeke, Lint menen dat doelstellingen enkel als richtsnoer kunnen worden aanzien. Niets zegt dat de statistische benadering (via clustering) kan doorgetrokken worden voor het geproduceerde afval. Daarom moeten de doelstellingen in eerste instantie indicatief zijn en niet determinerend. Het is een theoretische benadering die de toets van de praktijk nog niet doorstaan heeft.

IMOG geeft aan dat de restafvalcijfers ambitieus zijn en grote inspanningen zullen vragen van de gemeenten. De doelstellingen zijn gebaseerd op nieuwe benaderingen. Vandaar onderstrepen ze dat de benadering en begeleiding vanuit de OVAM moet gebeuren via visitatie en ondersteuning. Ook de opvolging van de lokale besturen door de OVAM op basis van visitatie en participatie zien ze, net als MIWA, als een meerwaarde in dit plan.

BBL steunt de nieuwe aanpak waarbij de mediaan voor iedere Belfiuscluster de nieuwe doelstelling wordt voor de slechter presterende gemeenten, en waarbij de beter presterende gemeenten daarnaast hun huidig niveau moet behouden of verbeteren. Door deze aanpak zullen achterblijvende gemeentes extra stappen moeten zetten en bovendien is de mediaan een zeer realistische doelstelling.

Jaspers H. stelt voor om de levensindicatoren zoals 'inkomen' te schrappen uit de indicatorenlijst van Belfius, een aantal indicatoren en clusters te beperken zodat het eenvoudige en transparanter wordt.

Overwegingen: zoals een aantal indieners aangeven is het restafvalcijfer in een gemeente een resultante van enerzijds het gevoerde beleid en anderzijds de socio-economische factoren binnen een gemeente. Beide factoren bepalen vandaag het resultaat dat een gemeente haalt. Door de gemeenten te clusteren, willen we gemeenten met dezelfde socio-economische factoren bij elkaar zetten in een cluster, zodat binnen één cluster het verschil in cijfers toegeschreven kan worden aan

verschil in beleid waar vanuit het lokaal bestuur op gewerkt kan worden. Lokale besturen kunnen elkaar daarbij helpen doordat de voorlopers goede praktijken kunnen uitdragen naar andere gemeenten in hun cluster. De Belfius-indeling is vandaag de enige bestaande clustering die de socio-economische factoren die relevant zijn voor de afvalproductie ook meeneemt. Vandaar dat het vandaag de meest relevante indeling is om mee verder te gaan.

Om het restafval in Vlaanderen verder te doen afnemen moet allereerst ingezet worden op het bijbenen van de achterblijvers, omdat daar nog het meeste winst te halen valt. Maar natuurlijk moet er ook een beleid zijn voor voorlopers. Vlaanderen wil dat deze lokale besturen verdere stappen zetten richting de circulaire economie. Opzetten, ondersteunen, coördineren van projecten rond voedselverlies, deeleconomie, herstelling zijn mogelijkheden op het lokale niveau en daar wordt ook via het plan op ingezet. Daarnaast wil Vlaanderen via de subsidies voor innovatieve projecten de omslag naar een circulaire economie op het lokaal niveau verder versterken.

De huidige Belfius indeling dateert inderdaad van 2007. In het plan zal een nieuwe actie opgenomen worden zodat wanneer de Belfius indeling wordt geactualiseerd het effect hiervan op de clusters en de doelstelling zal bekeken worden i.s.m. VVSG en Interafval. Daarbij zal ook het werken met clusters als basis voor een doelstelling geëvalueerd worden. Indien nodig wordt een planaanpassing doorgevoerd. Tot aan de evaluatie zijn de doelstellingen richtinggevend.

Daarnaast zal aan de plantekst ook toegevoegd worden dat we verder zullen onderzoeken welke factoren een invloed hebben op het restafval om zo correctere doelstellingen te kunnen formuleren en de huidige werkwijze te evalueren en dit met het oog op een nieuwe planperiode.

Tekstaanpassing: onder 4.1.1 wordt een nieuwe actie toegevoegd:

Actie XX: Voor dit plan hanteren we de meest recente Belfius-indeling, die van 2007. Op het moment dat de Belfius bank de huidige indeling actualiseert, zal het effect hiervan op de doelstellingen bekeken worden (zowel op het niveau van gemeenten die wisselen van cluster, als op de hoogte van de doelstellingen per cluster) en dit in overleg met VVSG en Interafval. Tegelijk zal ook het werken met clusters geëvalueerd worden. Indien de impact van deze actualisatie en evaluatie op de doelstellingen significant is, zal een planaanpassing worden voorgesteld.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: VVSG en Interafval

Timing: bij actualisatie Belfius-clusters door Belfius Bank

Tijdens de planperiode zal deze nieuwe werkwijze om doelstellingen op maat te formuleren voor de lokale besturen geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd worden. Tot aan deze evaluatie zijn de doelstellingen richtinggevend. Daarnaast zal, met het oog op een volgende planperiode, verder onderzoek worden opgezet naar de impact van socio-economische factoren op het afvalbeleid om zo tegen een nieuwe planperiode het werken op maat te versterken.

Onder 5.1.1 Doelstellingen op lokaal niveau wordt volgende zin toegevoegd (2^{de} paragraaf):

Tot aan de evaluatie van de Belfiusmethodologie om afvaldoelstellingen vast stellen, zijn de gestelde doelstellingen richtinggevend. Bij een positieve evaluatie worden ze automatisch bindend.

2.4.1.2 Doelstelling voor het huishoudelijk restafval en vergelijkbaar bedrijfsrestafval

De Mineraad gaat ervan uit dat tegen 2050 ook in Vlaanderen moet gestreefd worden naar een hoeveelheid restafval die dicht bij nul ligt. De Raad meent dat het voorliggende ontwerpplan met deze visie rekening moet houden bij het vaststellen van de doelstellingen voor de planperiode, rekening houdende met de principes van het gelijk speelveld in een Europees kader.

De Miniraad pleit daarnaast ook voor een globale Vlaamse doelstelling voor huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsrestafval. De Raad onderschrijft de stelling (Bijlage 4, p.115) dat iedere gemeente in staat zal zijn om de restafvalhoeveelheid terug te dringen tot op de mediaan van de cluster. Als dat gebeurt en als de overige gemeenten, die beter scoorden dan de mediaan, hun restafval op hetzelfde peil houden, is het resultaat een verbetering van 10,2% minder huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval voor Vlaanderen ten opzichte van 2014. Dat verwachte resultaat wordt in het ontwerpplan vermeld, maar niet als doelstelling. De Raad verwacht dat de meeste gemeenten zelfs beter zullen scoren dan de individuele doelstellingen vastgelegd in het plan. De Raad pleit daarom voor een globale Vlaamse doelstelling die Vlaanderen zichzelf oplegt. Deze doelstelling mag ook ambitieuzer zijn dan het resultaat van de berekening op basis van de gemeentelijke doelstellingen.

Ook BBL pleit ook voor een overkoepelende Vlaamse doelstelling die verder gaat dan wat enkel volgt uit de verbetering van achterblijvende gemeenten. Zelfs bij de goed presterende gemeenten zijn nog verbeteringen mogelijk. Voeg daaraan toe dat we werk maken van een reductie van afvalproductie (20kg minder afval/inw tegen 2022) wat zich vertaalt in een verminderde productie van restafval (bij 70% recyclage gaat het dan om 6 kg minder restafval/inw). We pleiten voor een Vlaamse doelstelling van 15% minder huishoudelijk restafval of 133 kg/inw restafval.

Jaspers H. stelt ook voor een Vlaamse doelstelling met effectieve vermindering van het restafval op Vlaams niveau te formuleren.

Overweging: de meerwaarde van een globale Vlaamse doelstelling is niet echt duidelijk. Er worden nu voor restafval twee aparte doelstellingen naar voor geschoven. Enerzijds een doelstelling per cluster inzake het huishoudelijk restafval en anderzijds een doelstelling op Vlaams niveau voor het bedrijfsrestafval. Deze doelstellingen worden apart geformuleerd omdat de problematiek, de in te zetten instrumenten en de aanpak anders zijn voor het huishoudelijk restafval dan voor het gelijkwaardig bedrijfsrestafval.

De doelstellingen voor het huishoudelijk restafval liggen op het niveau van de lokale besturen, maar worden ook gebundeld tot een Vlaamse doelstelling. Voor de berekening van deze Vlaamse doelstelling, wordt uitgegaan van het gegeven dat de gemeenten die vandaag reeds onder hun doelstelling zitten dit resultaat behouden en dat de gemeenten die boven de doelstelling in hun cluster zitten, minstens zakken tot op die doelstelling. De resultaten van gemeenten die beter scoren dan hun doelstelling worden dus nu al meegenomen in de berekening van de hoogte van het cijfer op Vlaams niveau. Dit zorgt ervoor dat er nog weinig marge is om deze doelstelling nog ambitieuzer te stellen, want dat zou betekenen dat ook de gemeenten die nu reeds onder hun de doelstelling scoren hun restafvalcijfer nog significant moeten laten dalen.

IVBO vindt de doelstelling niet realiseerbaar en het toegestane forfait voor vergelijkbaar bedrijfsafval te laag.

BBL stelt dat de doelstelling van een vermindering van 157 kg/inw naar 141 kg/inw over de periode van 2014-2022 niet ambitieus genoeg is.

Ook de Conferentie van Kempense Burgemeesters vindt de doelstelling voor restafval te weinig ambitieus, de hele regio haalt de doelstellingen al. Door gebruik te maken van de ervaringen van goede leerlingen, moet meer ambitie mogelijk zijn.

Ook Alken, Kontich, Kortenberg, Mol, Gent, Boechout, Edegem, Wemmel en Groen Geraardsbergen vinden de doelstelling te weinig ambitieus voor die gemeenten die in het verleden sterk werk hebben geleverd. Meer uitdagend zou zijn dat een percentage van verbetering wordt aangereikt als doelstelling. Groen Geraardsbergen, Kontich, Kortenberg en Mol pleiten daarbij voor een reductie van 20% zodat we een doelstelling krijgen die gaat van 95 kilo restafval per persoon per jaar tot 205 kilo restafval per inwoner per jaar tegen 2022 en daarbij een doorkijk te geven naar de langere termijn.

MIWA vraagt naar een gelijke inspanning voor alle gemeenten omdat een gemiddeld richtcijfer niet even uitdagend is voor elke gemeente

Malle en Nazareth vragen zich af welke acties gemeenten die de doelstelling al halen nog gaan ondernemen. Zij pleiten ervoor dat alle gemeenten acties dienen te ondernemen.

Overweging: in de vorige planperiode is het huishoudelijk restafval gedaald met 7 kg/inwoner. Met dit nieuwe uitvoeringsplan ambieert Vlaanderen een daling van 16 kg/inwoner (van 157 kg/inw naar 141 kg/inw) tegen 2022. Dit is dus meer dan een verdubbeling van de daling die in vorige planperiode is gerealiseerd. Dit toont aan dat dit uitvoeringsplan wel degelijk ambitieus is.

Door te werken met clusters, waarbij in elke cluster ongeveer de helft van de gemeenten de doelstelling nog niet haalt, worden bovendien van veel meer gemeenten inspanningen geëist dan wanneer de huidige doelstelling van 180 kg/inwoner lineair met bv 10% zou dalen. De plantekst vermeldt ook duidelijk dat gemeenten die vandaag of in de planperiode hun doelstelling halen, deze resultaten dienen te behouden of te verbeteren in de rest van de planperiode. Het is dus niet zo dat deze gemeenten geen inspanningen meer dienen te leveren.

Verscheidene intercommunales (IVLA, IGEAN, Interrand, IVOO, IVM, MIWA, Limburg.net, IVIO, IDM, IVAREM, Mirom Roeselare, IOK) geven aan dat de verschillende doelstellingen binnen één intercommunale de uniforme aanpak en sturing vanuit de intercommunale bemoeilijken en ze pleiten voor een doelstelling op intercommunaal niveau (gewogen gemiddelde van de doelstellingen per gemeente) of een evaluatie op intercommunaal niveau. Op die manier kan de OVAM met de intercommunales een traject afspreken en kunnen op intercommunaal niveau acties uitgewerkt worden. Ook de gemeenten Beveren, Deinze, Evergem, Gistel, Ichtegem, Duffel, Torhout, Zulte, Nazareth (gemeenten en milieuvadvisraad), Merelbeke, Maaseik, Kampenhout, Kasterlee, Lendeledede, Maasmechelen, Malle, Oostkamp en Sint-Laureins pleiten ervoor om te werken aan een doelstelling op intercommunaal niveau.

IVM wil een intergemeentelijk cijfer als forfait voor het vergelijkbaar bedrijfsafval.

Limburg.net meent dat gemeenten die in eenzelfde intercommunale zitten en eenzelfde inzameling hebben voor huisvuil en organisch afval in eenzelfde cluster thuishoren met eenzelfde doelstelling. Zij kunnen dan hun gegevens aanleveren op cluster (=intercommunaal) niveau en binnen de cluster zou ook een inzameling over de gemeentegrenzen heen mogelijk moeten zijn. Ook IVIO vraagt om het restafvalcijfer op intercommunaal niveau te mogen rapporteren.

Steenokkerzeel (gemeente en milieuvadvisraad) vindt de doelstellingen te ambitieus, te zwaar. Ze pleiten voor doelstellingen via de intercommunale waar soepel mee omgegaan zou worden.

Overweging: het afvalbeleid in Vlaanderen is vandaag in belangrijke mate georganiseerd vanuit een intercommunale werking. We beseffen dat de indeling van de gemeenten in clusters, waarbij binnen één intercommunale verschillende clusters en dus doelstellingen voorkomen, moeilijker past binnen deze intercommunale aanpak. Daarom wordt, om tegemoet te komen aan deze opmerkingen, in de plantekst een doelstelling op intercommunaal niveau opgenomen als een werkinstrument.

Deze intercommunale doelstelling is op dezelfde wijze berekend als de Vlaamse doelstelling, namelijk gemeenten die reeds onder de doelstelling zitten, behouden hun resultaten, gemeenten met hogere restafvalcijfers halen minstens de doelstelling voor hun cluster.

De intercommunale doelstelling is een richtsnoer en een werkinstrument voor de intercommunales om hun werking op af te stemmen. De doelstellingen op gemeentelijke niveau blijven gelden. Het zijn de

gemeentelijke doelstellingen die in 2022 bereikt moeten worden. Daarom blijft ook de rapportering op gemeentelijk niveau behouden. Het zijn immers de gemeenten die conform artikel 26 van het materialendecreet de zorgplicht hebben. De gemeenten bepalen zelf of en in welke mate ze bevoegdheidsoverdracht doen naar een intercommunale.

Een intercommunale doelstelling maakt het ook mogelijk dat de OVAM zijn visitaties (zie actie 4 in de ontwerpplankst) in eerste instantie richt naar de intercommunales. In tweede instantie kunnen dan de gemeenten binnen de intercommunale die nog het meeste stappen vooruit moeten zetten meegenomen worden.

Tekstaanpassing: onder 4.1.2 wordt een nieuwe paragraaf toegevoegd.

Om de gemeenten te ondersteunen hun doelstellingen tegen 2022 te bereiken kan een doelstelling op intercommunaal niveau in eerste instantie helpen. Daarom wordt als richtsnoer en werkinstrument in tabel XX een intercommunale doelstelling geformuleerd. Deze intercommunale doelstelling is op dezelfde wijze berekend als de Vlaamse doelstelling, namelijk gemeenten die reeds onder de doelstelling zitten, behouden hun resultaten, gemeenten met hogere restafvalcijfers halen in 2022 minstens de doelstelling voor hun cluster. Van die cijfers is een gewogen gemiddelde gemaakt per intercommunale.

Het is echter niet voldoende dat de intercommunales hun doelstelling halen, de doelstellingen op gemeentelijk niveau blijven gelden.

| INTERCOMMUNALE/GEMEENTE | doelstelling per IC (kg/inw) tegen 2022 |
|-------------------------|---|
| AARSCHOT | 102 |
| LIMBURG.NET | 126 |
| ECOWERF | 110 |
| HAVILAND | 141 |
| I.VL.A. | 133 |
| IBOGEM | 143 |
| IDM | 127 |
| IGEAN M&V | 125 |
| ILVA | 121 |
| IMOG | 144 |
| INCOVO | 136 |
| INTERRAND | 158 |
| INTERZA | 124 |
| IOK-AFVALBEHEER | 96 |
| ISVAG | 197 |
| IVAGO | 193 |
| IVAREM | 136 |
| IVBO | 184 |
| IVIO | 142 |
| IVM | 136 |
| IVOO | 190 |
| IVVO | 164 |
| KNOKKE-HEIST | 258 |
| MIROM MENEN | 147 |
| MIROM ROESELARE | 144 |
| MIWA | 143 |
| VERKO | 134 |

IVM meent dat het gegeven dat binnen één cluster zowel groen- als gft-gemeenten zitten een druk zet op de groen-gemeenten om gft te gaan inzamelen, omdat de groengemeenten een oneerlijke concurrentie moeten aangaan met de gft-gemeenten. Anderzijds geeft IVM aan dat ook groengemeenten goede resultaten kunnen neerzetten en dat het niet bewezen is dat een gft-inzameling tot betere resultaten leidt.

Ook Beringen, Damme, Deinze, Evergem, Zulte maken bezwaar en vinden dat de doelstellingen opgedeeld moeten worden volgens groen- en gft-regio's.

Overweging: zoals IVM ook zelf aangeeft, kunnen groengemeenten ook goede restafvalcijfers neerzetten. Dat is dan ook de reden waarom binnen één cluster zowel groen- als gft-gemeenten zitten. Het invoeren van een gft-inzameling is een beleidskeuze; een groengemeente kan beslissen om een gft-inzameling in te voeren om haar restafvalcijfers naar beneden te halen, maar ze kan ook andere maatregelen nemen.

Oostende vraagt om opgenomen te worden in de cluster "Kustgemeenten" (V16) en dus niet in de cluster "Grote en regionale steden" (V15). Meneer vraagt zich af waarom zij in dezelfde cluster (V7) geplaatst zijn als buurgemeenten Wervik en Wevelgem, hoewel zij meer toerisme hebben en over een transportcentrum beschikken.

Zuienkerke vraagt opgenomen te worden in cluster "landelijke en landbouwgemeenten met industriële activiteit" (V4) en niet in cluster "kleine landbouwgemeenten" (V9) omdat de diagonale afstand van de gemeente 15 km bedraagt en de gemeente dus uitgestrekt is.

Sint-Genesius-Rode is akkoord met de doelstelling maar vraagt meer financiële ondersteuning.

IVM en Ichtegem vragen zich af hoe er zal worden omgegaan subsidies voor gemeenten die hun doelstelling niet halen

Overweging: de Belfiusindeling wordt in de plantekst behouden, maar zal geëvalueerd worden bij een actualisatie van de clusters door Belfius-bank.

De plantekst vermeldt onder punt 5.1.1 dat lokale besturen die de verplichte bepalingen uit VLAREMA en de inspanningsverbintenissen uit dit uitvoeringsplan niet naleven, niet meer in aanmerking komen voor subsidies vanuit de OVAM. De doelstellingen, die pas gerealiseerd dienen te worden tegen het eind van de planperiode vallen hier niet onder.

Administratief scheiden van vergelijkbaar bedrijfsafval: niet langer mogelijk

ILVA en IOK gaan akkoord om de inzameling door lokale besturen van het bedrijfsafval te beperken tot het vergelijkbare bedrijfsafval.

IVBO en IGEAN vragen om het afsplitsen van het bedrijfsafval, ingezameld door lokale besturen te behouden.

Antwerpen vindt de tegemoetkoming van 12,5 kg/inw te veel onderschat, want in Antwerpen bestaat het restafval voor 21% uit vergelijkbaar bedrijfsafval.

Gemeenten met een relatief groot aantal handelszaken en kleine ondernemingen zullen benadeeld worden volgens Destelbergen en Evergem. In Evergem wordt sinds jaren het afval van kmo's en kleine bedrijven in anders gekleurde zakken opgehaald, samen met het restafval van gezinnen. Het voorstel om via contractregeling met private ophalers te werken, is voor vele kleine kmo's financieel niet haalbaar.

De Haan oppert dat het effect van gescheiden inzameling van bedrijfsafval zal zijn dat er meerdere vrachtwagens voor diverse fracties door dezelfde straten rijden, wat weinig efficiënt is en voor meer uitstoot zorgt (+ meeuwenproblematiek verergert).

Volgens Gent is het effect van afsplitsing moeilijk in te schatten en moet best geëvalueerd worden na 1 à 2 jaar.

Damme, Bornem en Zuienkerke vragen expliciet het behoud van het afsplitsten van bedrijfsafval.

Milieuadviesraad Steenokkerzeel vraagt om een jaarlijks overzicht te krijgen van de afvalstromen per fractie, zodat de evolutie per fractie kan opgevolgd worden en beter ingespeeld kan worden op het gevoerde afvalbeleid.

In Zulte wordt kmo-afval huis-aan-huis ingezameld in anderskleurige zakken en dit is goed ingeburgerd over de ganse IVM-regio. Het wegvallen hiervan zal voor Zulte en andere IVM vennoten leiden tot een flinke toename van het restafvalcijfer. Daarom stelt het voor om de inzameling van bedrijfsafval op het containerpark te behouden maar niet om uit te breiden en enkel bedrijfsafval toe te laten dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. De gemeente vraagt om de bepaling tot het verplicht implementeren van de inzameling van bepaalde afvalstromen, na een proefperiode, te herzien en niet op te nemen in het definitieve plan.

Overweging: gemeenten kunnen tot op vandaag het vergelijkbaar bedrijfsafval dat ze inzamelen op hun grondgebied administratief afscheiden van hun restafvalcijfers. Ongeveer de helft van de gemeenten doet dat. Het vergelijkbaar bedrijfsafval administratief scheiden kan op zes manieren. Enkele daarvan baseerden zich op een correcte meting van het afval, maar via andere methodes was enkel een ruwe schatting van het ingezamelde bedrijfsafval mogelijk. Daardoor werden de reële hoeveelheden niet correct geregistreerd en verdwenen ze bovendien ook uit de restafvalcijfers (zowel het huishoudelijk als het bedrijfsrestafval). Gemeenten worden ook niet aangezet om het bedrijfsrestafval dat ze inzamelen te beperken tot de vergelijkbare hoeveelheden. Bovendien betekent de afsplitsing een administratieve last, zowel voor de gemeenten als voor de OVAM, die de cijfers controleert. Ten slotte geeft deze werkwijze in combinatie met de correctiefactor aanleiding tot moeilijk interpreteerbare resultaten.

Daarom wordt de werkwijze, zoals voorgesteld in de ontwerp tekst, weerhouden.

Bij de berekening van het forfait voor het vergelijkbaar bedrijfsafval is rekening gehouden met het aantal effectieve bedrijfsvestigingen in elk van de clusters, waarbij ook de horeca en kleinhandel apart werden bekeken. De methodologie voor de berekening in terug te vinden in bijlage 4 van het plan.

Gemeenten die zich beperken tot de inzameling van het vergelijkbaar bedrijfsrestafval dienen ook geen contract af te sluiten met de kmo's op hun grondgebied. Gemeenten die het gelijkaardig bedrijfsrestafval willen inzamelen, kunnen dit doen, maar aan dezelfde voorwaarden als de privaatrechtelijke inzamelaars.

De OVAM publiceert jaarlijks een inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen waarin de evolutie per fractie opgevolgd kan worden.

2.4.1.3 Meer preventie

BBL is enthousiast over de uitdrukkelijke rol die preventie krijgt in dit plan, maar vraagt nog meer ambitie. Voor huishoudens wil men van 522 kg naar 502 kg afvalproductie/inw/jaar gaan, wat omgerekend 3,8% minder afval betekent. BBL vraagt om een algemene doelstelling van 5% reductie voor Vlaanderen voorop te stellen, wat beter zou passen bij de globale ambitie van Vlaanderen op het vlak van de circulaire economie.

Berlare vindt het zeer belangrijk dat preventie en sensibilisering op bovenlokaal niveau en via intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden aangepakt.

De Haan zegt dat de nieuwe preventiedoelstelling, met name de totale hoeveelheid huishoudelijk afval beperken tot 502 kg/inw/jaar, weinig ambitieus is. Dilbeek sluit zich daarbij aan, Dilbeek haalt 310 kg/inw/jaar.

De doelstellingen zouden veel meer gefocust moeten zijn op de totale hoeveelheid geproduceerd afval, dan op de hoeveelheid restafval volgens Kerkhofs D. Zo zou men veel meer werken op preventie en voorkoming, en wordt de pmd-sorteerboodschap bijvoorbeeld minder belangrijk. Eén van de sterke punten van dit plan is de ontkoppeling van het consumptiegedrag en de hoeveelheid geproduceerd afval. Het opzetten van lerende netwerken is een zeer goede zaak. Voor gemeenten die minder goed scoren zou het plan bijkomende stimulansen moeten voorzien.

Overweging: de studies die de OVAM liet uitvoeren in aanloop van de opmaak van dit nieuwe uitvoeringsplan geven aan dat de evoluties op ruimtelijk vlak (meer en kleinere woningen, dichtslibben van de stedelijke kernen) en demografisch vlak (met een steeds diverser wordende bevolking) uitdagingen bieden aan het afvalbeleid. Bovendien verwachten we tegen het einde van de planperiode ook een groei van de bevolking met 4%. In deze maatschappelijke context biedt de gestelde preventiedoelstelling (geen groei van de afvalberg) de nodige ambitie.

Volgens BBL mist het plan een preventiedoelstelling voor bedrijfsrestafval, terwijl er wel degelijk preventiemaatregelen werden uitgewerkt (voedselverspilling en via diensten zoals de materialenscan). Zij stellen voor om een doelstelling van 5% minder afvalproductie te hanteren voor de totale hoeveelheid bedrijfsafval. Evergem, Deinze, Merelbeke, Pepingen en Eeklo pleiten ook voor een preventiedoelstelling voor bedrijfsafval (producenten, distributie). Het bewust omgaan met materialen en afvalstromen, wordt vaak op kantoor of op de werkvloer overboord gegooid. Men pleit voor concrete indicatoren voor preventieacties en doelstellingen inzake bedrijfsafval. Men vraagt ook aan verschillende sectororganisaties en bedrijfsfederaties om hier hun verantwoordelijkheid op te nemen.

Ook IVM vraagt duidelijke preventiedoelstellingen voor bedrijven omdat daar nog veel inspanningen mogelijk zijn.

Overweging: een preventiedoelstelling voor het bedrijfsafval lijkt weinig zinvol omdat het gelijkaardig bedrijfsafval en het productieafval (dat buiten de scope van dit plan valt) communicerende vaten zijn waardoor het onmogelijk is dergelijke doelstelling op te volgen. Een preventiedoelstelling op het bedrijfsafval zou gemakkelijk te halen zijn door meer afval als productieafval af te voeren. Voor voedselverlies is wel een preventiedoelstelling naar voor geschoven van -15% tegen 2020 die ook geldt voor het bedrijfsafval. In het kader van de ketenroadmap voedselverlies wordt een methodologie uitgewerkt om die doelstelling op te volgen.

2.4.2 Bedrijfsrestafval

De Minaraad vraagt om overleg met de bedrijfssectoren over de doelstellingen voor bedrijfsrestafval. Voor bedrijfsrestafval vermeldt het plan een doelstelling van 15% afname tegenover 2013. De Minaraad vraagt verduidelijking over de bepaling van deze doelstelling.

Hij stelt vast dat het niet duidelijk is hoe is omgegaan met het gegeven dat bedrijfsrestafval gemiddeld 20% materiaal bevat dat 'in theorie' gerecycleerd kan worden, hoe daarbij rekening is gehouden met preventieacties in het plan inzake specifieke stromen (cf. voedselverlies) en inzake de ter beschikking gestelde instrumenten om bedrijven bij te staan om grondstoffen te sparen en/of hoe de economische groei tot 2022 is meegenomen.

De VVSG en Interafval merken op dat het ontwerp uitvoeringsplan stelt dat er nog veel winst te halen is in de selectieve inzameling van bedrijfsafval. Het plan verwijst naar een studie waaruit blijkt dat nog

20% van het bedrijfsrestafval recycleerbaar is. De VVSG en Interafval stellen voor om te verduidelijken of het hier gaat over technisch recycleerbaar, dan wel louter economisch recycleerbaar.

Comeos meent dat een daling van het bedrijfsrestafval met 15% zeer ambitieus is. Comeos vraagt om de bedrijven die het al goed doen niet te benadelen, zo hebben sommige van hun leden maar 7% restafval. Dit is zeer weinig. Als zij daar nog 15% van moeten verminderen is dit zo goed als onmogelijk. Het is dus belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de reeds geleverde inspanningen. Comeos beklemtoont dat heel wat bedrijven gigantische investeringen doen voor afvalinzameling zowel naar mensen als installaties. Alvorens acties op te leggen, vraagt Comeos dat de overheid in kaart brengt welk type bedrijven voor het meeste restafval zorgen. Zijn dit kmo's of grote bedrijven? Acties moeten hierop toegespitst worden. Deze mapping is cruciaal om een succesvol afvalplan te hebben.

Comeos vindt de 15% ook ambitieus omdat het om een absolute vermindering gaat. Gelet op de voorziene bevolkingsgroei en dus de waarschijnlijke economische groei, zal het absoluut gewicht bedrijfsrestafval niet gemakkelijk met 15% gereduceerd kunnen worden.

Voor BBL lijkt het logisch dat de doelstelling voor reductie van bedrijfsrestafval op 20% gezet wordt i.p.v. op 15%: volgens de meetresultaten zit er gemiddeld nog 20% recycleerbaar materiaal in. Tijdens de planperiode moet ook rekening gehouden worden met innovatie, die kan leiden tot verbetering in recyclage technieken. De 20% doelstelling past beter bij de ambitie van Vlaanderen op tegen 2050 een circulaire economie te realiseren waar ook geen restafval meer wordt geproduceerd.

Overweging: het monitoringsprogramma gemengd bedrijfsafval van 2013 geeft ons een eerste inzicht in het mogelijk potentieel aan recycleerbare stromen in het bedrijfsrestafval. Vermits deze studie aangaf dat er in het bedrijfsrestafval nog tot 20% technisch en economisch recycleerbaar materiaal aanwezig is, is de doelstelling van -15% zeker realistisch. Deze doelstelling wordt opgevolgd op Vlaams niveau, dus niet per individueel bedrijf.

Een deel van deze doelstelling kan ingevuld worden via acties rond voedselverlies, maar de doelstelling inzake voedselverlies (-15%) is gesteld over de volledige voedselketen, en niet enkel bij het gelijkaardig bedrijfsrestafval.

De doelstelling houdt rekening met de tewerkstellingsgraad in Vlaanderen, meer werknemers resulteert immers in meer bedrijfsafval. Dit zal verduidelijkt worden onder 4.2 in de plantekst.

Tekstaanpassing: onder punt 4.2 wordt een voetnoot toegevoegd bij de 20% materialen die in theorie gerecycleerd kunnen worden: "Het betreft het percentage aan economisch én technisch recycleerbaar materiaal dat hoogwaardig kan gerecycleerd worden".

Daarnaast wordt onder de kader volgende zin toegevoegd.

De doelstelling wordt gemeten, relatief ten opzichte van tewerkstelling in Vlaanderen. Meer tewerkstelling in Vlaanderen resulteert immers in meer bedrijfsafval.

FEBEM stelt dat het geen zin heeft om afvalstoffen apart te houden waar geen afzetmarkt voor bestaat. Zij stellen dan ook voor om de doelstelling aan te passen naar het verhogen van de afzet van gerecycleerde materialen en die dan om te rekenen naar een daling van de productie van restafval met 15%.

Overweging: FEBEM heeft gelijk dat om materiaalkringlopen te sluiten ook de afzet van gerecycleerde materialen moet verbeteren. Het lijkt de OVAM evenwel niet mogelijk om dit als doelstelling te

formuleren omdat dergelijke doelstelling niet op te volgen is. Wel wordt onder meer in het kader van het Vlaams Materialenprogramma gewerkt aan het verhogen van de afzetmarkt.

2.4.3 Opvolging van de doelstellingen

2.4.3.1 Opvolging doelstelling huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen (aanbod)

FEBEM ondersteunt dat het niet langer mogelijk zal zijn om vergelijkbaar bedrijfsrestafval, ingezameld door de gemeente administratief te scheiden. Het zal gemeenten er toe aanzetten correcter met deze stromen om te gaan.

Verschillende intercommunales zoals ILVA, Mirom Menen, Mirom Roeselare en MIWA geven aan dat een aparte registratie van de drie onderdelen van het vroegere gemeentevuil (straat-en veegvuil, afval van publieke vuilnisbakjes en afval van het opruimen van sluikstorten) in praktijk niet haalbaar is. Mirom Roeselare vraagt naar financiële compensatie als aparte registratie verplicht blijft.

Ook Beringen, Berlare, De Pinte, Koksijde, Scherpenheuvel-Zichem, Leopoldsburg (milieuadviesraad) en Maaseik vinden de registratie van gemeentevuil in 3 aparte stromen niet haalbaar. Volgens Beringen zou er wel best een aparte registratie van zwerfvuil en sluikstorten gemaakt worden, omdat het opruimen hiervan op een totaal andere manier gebeurt.

MIWA blijft het betreuren dat het regelmatig vegen van een gemeente aanleiding blijft geven tot een hoger restafvalcijfer.

Limburg.net geeft een aantal aandachtspunten mee in verband met het in kaart brengen van de restafvalcijfers. Zo wordt het gemeentevuil vaak rechtstreeks afgevoerd naar een private ophaler, waardoor het niet meegeteld wordt in het restafvalcijfer van de gemeente. Afval van hoogbouw, meergezinswoningen, ingezameld door private inzamelaars, wordt ook niet meegerekend in de cijfers. Registratie van de hoeveelheden moet zeker opgenomen worden als voorwaarde (bij hoogbouw en proefprojecten). Ze vragen ook dat kleine gemeenten (minder dan XXX inwoners) de stroom gemeentevuil niet meer apart moeten registreren.

Overweging: veegvuil moet verwerkt worden in een grondreinigingscentrum, waar gemiddeld 80 procent wordt gerecycleerd als grond en 20 procent wordt afgevoerd voor verbranding. De OVAM past die 20-80-regeling toe op de gerapporteerde cijfers. Het cijfer voor veegvuil dient dus apart geregistreerd te worden om die regeling toe te kunnen passen. Voor de andere onderdelen van het gemeentevuil (afval van publieke vuilnisbakjes en afval van het opruimen van sluikstorten) wordt de plantekst aangepast.

Tekstaanpassing: Onder 4.3.1, 6^{de} paragraaf wordt de zin "Gemeenten rapporteren die drie delen afzonderlijk geschrapd en vervangen door:

"In plaats daarvan worden de onderdelen van gemeentevuil overgenomen, namelijk straat- en veegvuil, afval van publieke vuilnisbakjes en afval van het opruimen van sluikstorten. Gemeenten rapporteren minstens het straat-en veegvuil afzonderlijk. Veegvuil moet immers verwerkt worden in een grondreinigingscentrum, waar gemiddeld 80 procent wordt gerecycleerd als grond en 20 procent wordt afgevoerd voor verbranding. De OVAM past die 20-80-regeling toe op de gerapporteerde cijfers."

De registratieplicht is opgenomen als voorwaarden bij de proefprojecten. Daarnaast zal ook het VLAREMA aangepast worden. In het VLAREMA zijn er een aantal artikels die de registratie- en rapportageplicht van de lokale besturen bespreken. Artikel 7.2.1.3 van VLAREMA stelt: "De gemeentelijke overheid of de vereniging van gemeenten, belast met het afvalstoffenbeheer, houdt een register bij van de door de gemeente of in opdracht van de gemeente ingezamelde afvalstoffen".

Bijkomend stelt artikel 7.3.2.1. van het VLAREMA: “De gemeentelijke overheden bezorgen jaarlijks voor 1 april aan de OVAM een jaarrapport over de in het vorige kalenderjaar door hen of in hun opdracht ingezamelde afvalstoffen.

Het jaarrapport heeft betrekking op huishoudelijke afvalstoffen en met huishoudelijke afvalstoffen vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen die door of in opdracht van de gemeente zijn ingezameld of opgehaald.

Artikel 7.3.2.2.luidt: “Het jaarrapport, vermeld in artikel 7.3.2.1, wordt schriftelijk of elektronisch bezorgd en bevat jaartotalen uit het register van de door de gemeente of in opdracht van de gemeente ingezamelde afvalstoffen, vermeld in artikel 7.2.1.3.”

Bovenstaande artikels hebben enkel betrekking op het huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval dat door of in opdracht van de gemeenten wordt ingezameld. Dit houdt in dat gemeenten die toestaan dat privaatrechtelijke inzamelaars op hun grondgebied een deel van de huishoudelijke afvalstoffen inzamelen, zonder dat dat expliciet in hun opdracht gebeurt (bv inzameling van huishoudelijk afval in een meergezinswoning), deze afvalstoffen niet dienen te registreren. Op die manier wordt de opvolging van de doelstelling voor deze gemeenten onmogelijk. Er wordt voorgesteld om een tekstaanpassing te doen in VLAREMA zodat gemeenten deze huishoudelijke afvalstoffen ook dienen te registreren en rapporteren aan de Vlaamse overheid.

Tekstaanpassing: Onder 4.3.1 wordt een nieuwe tweede paragraaf toegevoegd:

“Om de doelstellingen per gemeente op te kunnen volgen, zullen bij een eerstvolgende VLAREMA wijziging de artikels 7.2.1.3, 7.3.2.1 en 7.3.2.2 van het VLAREMA worden gewijzigd zodat de gemeentelijke overheid of vereniging van gemeenten niet enkel de door de gemeente of in opdracht van de gemeente ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen moet registreren en rapporteren, maar alle huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen die met de (stilzwijgende) toelating van de gemeente op het gemeentelijk grondgebied worden ingezameld.”

Beringen, Berlare, De Pinte, Koksijde, Scherpenheuvel-Zichem, Leopoldsborg (milieuadviesraad) en Maaseik vinden het afsplitsen van het gemeentelijk bedrijfsafval door een afzonderlijke weging moeilijk. Volgens Leopoldsborg en De Haan is de afsplitsing ook niet efficiënt vanwege meer verkeer (meer vuilwagens). Ze vragen daarom om toch verder te mogen werken met een aanname van het gemeentelijk bedrijfsafval.

IVVO wenst bij de fracties “gemeentelijk bedrijfsafval” dat ook evenementenafval wordt toegevoegd. Dit afval kunnen ze registreren op basis van de vooraf verkochte zakken.

Overweging: het evenementenafval is bedrijfsafval en valt dus, in het geval dat het lokaal bestuur het evenement organiseert onder het gemeentelijk bedrijfsafval. Als het evenement door een vereniging, bedrijf, school, ... wordt georganiseerd is dit bedrijfsafval en dient de afvalproducent een regeling te treffen. Indien het lokaal bestuur instaat voor de inzameling dient dit te gebeuren conform te bepalingen rond vergelijkbaar en gelijkaardig bedrijfsafval vastgelegd in het plan, afhankelijk van de hoeveelheid.

IMOG maakt zich zorgen over het feit dat de sorteerspanningen voor grofvuil teniet worden gedaan daar de uitgesorteerde materialen niet meer in mindering worden gebracht van het restafvalcijfer. Samen met de hoge kostprijs van deze nascheiding van de multistroom-fractie zoals dit bij IMOG heet, vormt dit een belangrijk argument om met deze activiteit te stoppen. IMOG kan wel instemmen

met dit principe voor andere fracties. Ook Kruishoutem vindt het spijtig dat nasortering niet meer wordt meegenomen bij het opvolgen van de doelstelling.

IBOGEM vraagt aandacht voor praktijksituaties met betrekking tot de rapporteringen per aard van de bepaalde fracties (huishoudelijk-bedrijfsafval).

IOK begrijpt het verschil in aanpak niet tussen de opvolging van de doelstellingen huishoudelijk afval en bedrijfsrestafval (verschil in aanpak en frequentie). IOK vraagt om dit te stroomlijnen. Ook Kasterlee vraagt dit.

Overweging: het opvolgen van de doelstelling van het bedrijfsrestafval door de OVAM kan niet, omdat de gegevensinzameling te veel tijd zou kosten en het moeilijk is stromen die tussen verwerkers verhandeld worden, op te volgen. De opvolging van het huishoudelijk afval via een extern bureau is niet wenselijk omdat dit financieel niet haalbaar is en het beleid minder kort op de bal kan spelen als cijfers in de toekomst tweejaarlijks i.p.v. jaarlijks opgevraagd zouden worden.

BBL vindt het vreemd dat pmd-sorteerresidu's nauwgezet in kaart worden gebracht, maar niet meegenomen in de opvolging van de doelstelling. Dit doet afbreuk aan de verdere ambitie van het plan. BBL stelt voor om sorteerresidu alsnog in rekening te brengen of om een correctiefactor te hanteren.

Overweging: zoals de plantekst vermeldt, wordt het pmd-residu niet meer in rekening gebracht, omdat dit het enige sorteerresidu is waarvoor cijfers beschikbaar zijn en de cijfers van slechts één sorteerresidu statistisch irrelevante data zouden opleveren.

2.4.3.2 Opvolging van preventie

2.4.3.3 Opvolging doelstelling bedrijfsrestafval

2.4.3.4 Opvolging van de selectieve stromen

De VVSG en Interafval stellen voor om de eerste 2 paragrafen op p.24, over het opvolgen van de evolutie van de selectieve inzameling bij bedrijven aan de hand van het aantal recipiënten voor selectieve inzameling, te schrappen. De VVSG en Interafval stellen dat het een betere wijze van opvolging is om de hoeveelheden afval, ingezameld door ophalers, te monitoren. De VVSG en Interafval pleiten er voor dat de OVAM hierin zelf zou investeren. Het lijkt hen onverdedigbaar dergelijke informatieverzameling en –opvolging over te laten aan de sector zelf, die dan onvermijdelijk optreedt als rechter en partij.

Ook volgens de Minaraad is de barometer 'selectieve inzameling' niet de meest geschikte parameter voor afweging van het sorteergedrag van bedrijven. Hij houdt o.a. geen rekening met selectieve inzameling via het gemeentelijke circuit. De Raad gaat ervan uit dat de hoeveelheid afval ingezameld door ophalers een betere parameter kan zijn.

Overweging: de hoeveelheden selectief afval, ingezameld door de privaatrechtelijke inzamelaars worden tweejaarlijks gemonitord, samen met de evolutie van het bedrijfsrestafval. De selectieve stromen worden dus sowieso ook op deze manier verder opgevolgd. De barometer "selectieve inzameling" geeft een ander type informatie, namelijk het aantal recipiënten voor selectieve inzameling waarover bedrijven beschikken. Op die manier kan de evolutie daarin gemeten worden. Tijdens de planperiode zal de haalbaarheid van dit instrument onderzocht worden. Afhankelijk hiervan zal de OVAM bekijken of deze barometer effectief zal berekend worden.

2.5 De burger

2.5.1 Rol van de lokale besturen

2.5.1.1 Doelstellingen op lokaal niveau

Om deftig te kunnen benchmarken, moeten er volgens Herselt, milieuadviesraad Herselt en Tessenderlo duidelijkheid zijn over de cijfers. Er wordt in het plan niets vermeld over een beloningssysteem of over wat er gebeurt als de gemeente in gebreke blijft en de doelstellingen niet haalt.

Overweging: de ontwerpplantekst vermeldt op p 24 onder 5.1.1 wel dat lokale besturen die de verplichte bepalingen uit VLAREMA niet naleven of de inspanningsverbintenissen uit het plan niet nakomen, niet meer in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit het subsidiebesluit van de OVAM. Dit geldt niet voor de doelstellingen omdat die pas tegen het einde van de planperiode gehaald dienen te worden. Voor het overige streeft Vlaanderen ernaar om de bepalingen uit dit uitvoeringsplan na te laten leven in onderling overleg met alle betrokkenen, zoals vermeld in 11.3 Handhaving op het plan.

2.5.1.2 Werken op maat van de lokale besturen

Fost Plus steunt de ambitie vanwege de OVAM om lerende netwerken op te zetten, een portfolio van inspirerende voorbeeldprojecten op te stellen, best practices te delen, (bv. inzake hoogbouw, kust en alternatieve inzamelsystemen) en wil hier graag ook actief aan meewerken.

Actie 2: 'lerende netwerken' opzetten

De VVSG en Interafval gaan akkoord met het opzetten van lerende netwerken (actie 2). Interafval sluit niet uit om voor deze actie als trekker op te treden, maar kan dit enkel als hiervoor financiële ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid voorzien kan worden. De eigen middelen van Interafval laten immers niet toe dergelijke activiteit op te zetten. Daarom stellen zij voor om terzake de tekst onder actie 2 aan te passen: "In samenwerking met de VVSG en Interafval en met financiële ondersteuning door de Vlaamse overheid worden in de planperiode 'lerende netwerken' gestart."

Limburg.net maar ook Beringen vragen dat de intercommunale hier een organisatorische en coachende rol opneemt.

Fost Plus wenst betrokken te worden bij deze actie.

Overweging: de gemeenten dienen tegen 2022 de doelstellingen vermeld in dit plan te realiseren. Het is ook de taak van de intercommunales om voor de gemeenten in hun werkingsgebied de nodige acties te ondernemen om de hoeveelheid restafval te doen dalen. Het opzetten van lerende netwerken kan hierbij sterk vooruithelpen.

De intercommunale heeft dus zeker een organisatorische en coachende rol bij deze actie. Fost Plus wordt als betrokkenen meegenomen.

Tekstaanpassing: toevoegen Fost Plus als betrokkene.

Actie 3: benchmarken van lokale besturen

De VVSG en Interafval steunen het benchmarken van lokale besturen. Het benchmarken moet toelaten om de doelstelling te evalueren en eventueel bij te sturen.

BBL gaat akkoord met het gebruik van een benchmarkinstrument, maar vraagt om de expliciete vermelding van de minst scorende gemeenten per cluster én een beleid op maat te realiseren, zodat goed presterende gemeenten verdere stappen zetten in preventie en management van het afval.

Overweging: deze opmerkingen worden meegenomen in de verdere uitwerking van het instrument.

Actie 4: slecht scorende lokale besturen actief begeleiden

De VVSG en Interafval steunen het actief begeleiden van slecht scorende lokale besturen (actie 4), met die nuance dat het de ambitie zou moeten zijn om de plaatsbezoeken open te trekken tot alle gemeenten, en niet te beperken tot de lokale besturen met de hoogste restafvalcijfers. Zij willen daarnaast ook het volgende toevoegen aan actie 4: "Het is de bedoeling op termijn af te stappen van de papieren rapportage door gemeenten aan de OVAM, en dit te vervangen door een systematische visitatie. Deze moet toelaten het lokale beleid grondig te evalueren en de succes- en faalfactoren ervan beter in te kunnen schatten. Dat laat toe om tijdens de planperiode de nieuwe doelstellingen grondig te evalueren en desgevallend bij te sturen indien nodig."

Limburg.net en Mirom Roeselare vragen dat deze actie in samenspraak met de intercommunales wordt uitgevoerd. Bovendien meent IOK dat een aanpak van deze actie op intercommunaal niveau de actie meer realistisch maakt, gelet op de beperkte mensen en middelen.

IVVO en Mirom Roeselare gaan akkoord om af te stappen van een papieren registratie en deze te vervangen door visitaties op het terrein.

Laarne vraagt wat zo'n visitatie juist zal inhouden. Berlare is het idee van lerend netwerken zeer genegen, maar de kosten hiervan dienen door de Vlaamse overheid te worden gedragen.

Harelbeke vreest dat bij een actieve begeleiding bepaalde scenario's als verplicht zullen overblijven en dit tot nieuwe en hoge uitgaven zal leiden. Zij wijzen erop dat de financiële mogelijkheden al zijn vastgelegd in een financiële meerjarenplanning, gedurende een deel van de planperiode.

De Haan kan er niet mee akkoord gaan dat de visitaties uitmonden in een actieplan dat MOET worden uitgevoerd tijdens de planperiode: acties kunnen voorgesteld worden en indien haalbaar door de gemeente vrijwillig worden uitgevoerd.

Overweging: de visitaties zullen de papieren rapportage van de huishoudelijke afvalcijfers niet vervangen. Deze rapportage blijft nodig, maar de visitaties zullen wel bijkomende informatie opleveren voor de beoordeling van het effectieve beleid dat de gemeente voert. De rest van de door VVSG voorgestelde tekstaanpassing wordt overgenomen.

Zoals aangegeven in punt 2.4.1.2 van dit verslag zullen de visitaties zich in eerste instantie richten op het intercommunale niveau. De concrete invulling van de visitaties moet in de planperiode nog uitgewerkt worden. Wel zal de OVAM maximaal aansluiten bij het reeds bestaande instrument van de samenwerkingsverbanden.

De zin "De visitaties monden uit in een actieplan dat het lokale bestuur tijdens de planperiode moet uitvoeren." wordt geschrapt. Het actieplan krijgt een plaats in de zin "Via een aanpak op maat zoeken de OVAM en het lokale bestuur samen naar de juiste maatregelen."

Tekstaanpassing: aan actie 4 van de ontwerpplantekst wordt in de derde paragraaf achter de zin "Op die manier kan de OVAM verder kijken ..." volgende zin toegevoegd: "De visitaties moeten toelaten het lokale beleid grondig te evalueren en de succes- en faalfactoren er van beter in te kunnen schatten. Dat laat toe om tijdens de planperiode de nieuwe doelstellingen grondig te evalueren en desgevallend bij te sturen indien nodig."

De zin “Die visitaties blijven in eerste instantie beperkt tot de lokale besturen met de hoogste restafvalcijfers” wordt vervangen door “De OVAM zal deze visitaties in eerste instantie richten naar het intercommunale niveau. In tweede instantie kunnen dan de gemeenten met de hoogste restafvalcijfers meegenomen worden. Hierbij zal de OVAM ook het instrument van de samenwerkingsverbanden inzetten om prioriteit te geven aan die gemeenten met de hoogste restafvalcijfers.

Via een aanpak op maat zoeken de OVAM en het lokale bestuur samen naar de juiste maatregelen, die hun plaats krijgen in een actieplan”

Actie 5: nieuwe oplossingen voor hoogbouw

Groen Geraardsbergen merkt op dat de logistieke problemen in stedelijke kernen de laatste jaren dikwijls opgelost werden door vormen van selectieve inzameling terug af te zwakken en toe te staan dat fracties terug samengevoegd werden, waardoor vroegere inspanningen om mensen te sensibiliseren en te leren om slim te sorteren, deels terug ongedaan gemaakt werden. Groen Geraardsbergen vraagt daarom een onderzoek naar de milieueffecten van een minder selectieve inzameling en van de milieueffecten van een verdere verfijning van aangepaste inzamelmethodes zoals sorteerstraten en ondergrondse opslag van huishoudelijk afval op plaatsen waar bewoners met plaatsgebrek geconfronteerd worden.

Overweging: elk proefproject dat opgezet wordt in de planperiode dient geëvalueerd te worden. Het onderzoek dat hier gevraagd wordt, maakt deel uit van dergelijke evaluatie.

Actie 6: een kustprogramma opstellen

IVVO juicht een sterkere ondersteuning vanuit Vlaanderen toe. Wel vragen ze naar een financiële ondersteuning voor het opzetten van een kustwerkgroep, alsook het vermelden van de provincie als partner bij deze actie. De Haan meldt dat de kustwerkgroep in het verleden goed werk verrichtte, maar dat financiële ondersteuning meestal ontbrak. Acties kunnen enkel goed uitgevoerd worden indien er ook een financiële tegemoetkoming voorzien is. Acties uitwerken voor de kustgemeenten en verplicht opleggen kan dus niet.

Overweging: de provincie wordt toegevoegd als betrokkene. Voor financiële ondersteuning van acties kan gekeken worden naar de budgetten die beschikbaar zijn in het subsidiebesluit of de middelen in het halve euro budget van Fost Plus, maar dit moet project per project bekeken worden.

2.5.1.3 Inzamelsystemen en in te zamelen stromen

IMOG meent dat bedrijven selectiever moeten zijn bij het aanbieden van hun afval. Ze ondersteunen dan ook alle initiatieven, acties, mogelijkheden die de gemeenten geboden worden om hun dienstverlening (die nu al heel goed scoort want 87 % van de Vlaamse bevolking is tevreden en dit is de hoogste score binnen het Vlaamse takenpakket) naar kleine ondernemingen en handelszaken te verhogen vanuit haar regiefunctie.

2.5.1.3.1 Huis-aan-huisinzameling of een brengmethode op korte afstand?

IVVO vraagt zich af waarom het plan geen brengmethodes in ruraal gebied mogelijk maakt. Volgens hen wordt er te weinig rekening gehouden met de milieu-impact van een huis-aan-huisinzameling in ruraal gebied.

Een brengmethode voor gft kan enkel aanvullend op een huis-aan-huisinzameling, niet als alternatief. De dienstverlening voor deze stroom is immers essentieel. Ook Rotselaar, Middelkerke en Koksijde pleiten voor brengmethodes in landelijk, ruraal gebied.

Kontich, Rotselaar stellen dat er nog meer onderzoek nodig is rond brengmethodes (en ook andere innovatieve inzamelsystemen). Rotselaar vraagt aan de OVAM kostenneutrale oplossingen voor een kwaliteitsvol openbaar domein. Bij nieuwe wijken vragen ze een financiële tussenkomst van de projectontwikkelaars. Harelbeke vraagt of er bij verder onderzoek ook de financiële relevantie binnen de regierol van de lokale besturen geëvalueerd wordt.

Wijnegem vraagt dat er hiervoor bijkomende middelen worden vrijgemaakt; naast subsidies voor diftar kan een gemeente nu enkel een beroep doen op subsidies als het gaat om innovatieve projecten.

Om toe te laten dat minimale tarieven, zoals vastgelegd in het VLAREMA ook toegepast kunnen worden op de brengmethodes dient het VLAREM aangepast te worden. IVVO geeft wel aan dat een goedkopere retributie t.o.v. de haalmethode soms te verantwoorden is voor kleinere hoeveelheden (bv. voor tweede verblijvers). Middelkerke sluit zich hier bij aan.

Overweging: het plan beperkt de brengmethodes niet tot stedelijke kernen, wel wordt door het plan opgelegd dat het om korte afstanden moet gaan. Als burgers zelf afzonderlijk hun afval dienen weg te brengen over een grotere afstand, brengt dat ook een milieu-impact met zich mee.

Lokale besturen die in de planperiode andere (innovatieve) vormen van selectieve inzameling willen uittesten, kunnen een gemotiveerde vraag tot afwijking op de plantekst aanvragen bij de OVAM. Dit wordt nog eens toegevoegd onder 5.1.3.

VLAREMA wordt aangepast zodat de minimale tarieven ook toegepast kunnen worden op de brengsystemen.

Tekstaanpassing: onder 5.1.3 wordt de laatste paragraaf als volgt aangepast:

Om op al die maatschappelijke veranderingen in te kunnen spelen, en onze huidige resultaten op het vlak van selectieve inzameling te kunnen bestendigen, moet continu gezocht worden naar de meest optimale inzamelsystemen. Dit ook om de selectieve inzameling voor de burger zo gemakkelijk mogelijk te maken. De lokale besturen worden dan ook in deze planperiode gestimuleerd om via proefprojecten nieuwe vormen van inzameling uit te testen.

Voor dergelijke proefprojecten kan door het lokaal bestuur een afwijking op de bepalingen van dit hoofdstuk aangevraagd worden bij de OVAM via een gemotiveerde aanvraag. Voor verpakkingen moet de aanvraag ook aan de IVC worden gericht, die hierover de OVAM adviseert.

2.5.1.3.2 De werking van recyclageparken uitbouwen en verbeteren

IMOG en IVIO ondersteunen de transformatie van containerparken naar recyclageparken, waarbij de taakstelling en loketfunctie nog belangrijker worden voor het sluiten van kringlopen. Ook Berlare vindt de introductie van de term “recyclagepark” positief.

De VVSG en Interafval, gevolgd door IVAREM stellen voor om de afstandsparameters voor containerparken (90% van de inwoners moeten op maximaal 5 km van een recyclagepark wonen, behalve voor gemeenten met minimaal één park per 10.000 inwoners) te beoordelen op intercommunaal niveau en dat aldus in het plan te vermelden. Aarschot, Berlare, Koksijde, Kortemark, Leper, Laarne pleiten ook voor een beoordeling op intercommunaal niveau.

IGEAN wil dat de afstandsnorm voor een recyclagepark geschrapt of genuanceerd wordt. Ook IVVO heeft bezwaar tegen deze afstandsnorm. Deze norm wordt met de huidige parken al niet gehaald, bovendien wil IVVO naar een gemeenschappelijk park voor de gemeenten Koksijde en Veurne. Daarnaast vraagt IVVO om de link met de verplichting van 1 park te installeren vanaf 10.000 inwoners te verduidelijken.

IDM vindt de verschillende benadering tussen parken in gemeentelijk beheer en onder intercommunale regie positief. Door het uitgestrekte IDM-gebied is de huidige norm van 90% woont op maximaal 5 km te strikt. IDM vraagt om dit te vervangen door 10 km. In tweede orde vragen ze een soepele benadering van de 5 km norm, rekening houdend met de plaatselijke toestand.

Ook IVM merkt het verschil in benadering op tussen parken in gemeentelijk beheer en parken beheerd door een intercommunale. Ze vragen zich af hoe de optimalisatie gerealiseerd kan worden bij parken van gemeenten die pas later toetreden tot een intercommunale en dan hun park overdragen. Op dat moment valt de norm van één park vanaf 10.000 inwoners weg. IVM vraagt om de afstandsvereiste te veralgemenen naar alle parken.

Blankenberge vindt het toegankelijk maken van alle recyclageparken binnen één intercommunale voor alle inwoners voorbarig en vindt dat het afbreuk doet aan de autonomie van een gemeente. Bovendien is er geen uniformiteit van taxatie voor de recyclageparken. Er dienen dan ook voor specifieke gevallen uitzonderingen te worden voorzien voor de 5-km regel (voor uitgestrekte gemeenten zonder intercommunaal containerpark bijvoorbeeld).

Aarschot vraagt om de norm te verruimen voor gemeenten die geen bevoegdheid overgedragen hebben aan een intercommunale en dusdanig gebiedsgebonden de exploitatie van een recyclagepark op hun beschikbare eigen domein moeten verwezenlijken. Deinze en Ieper vragen om de afstandsregel te versoepelen tot 7,5 km én door te trekken voor alle gemeenten, los van al dan niet toetreden tot een intercommunale.

Zemst, Zulte, Wachtebeke sluiten zich aan bij de bezwaren: de parameter stelt vele gemeenten voor een probleem. Zulte heeft geen nood aan meerdere containerparken. Wachtebeke vraagt om een mogelijkheid om een gegronde afwijking toe te staan.

BV-OECO stelt voor om de afstandsnorm "90 % inwoners woont op maximaal 5 kilometer van recyclagepark" flexibel toe te passen om zo te kunnen inspelen op specifieke bewonerskenmerken (bv. scherpere doelstellingen voor minder mobiele bevolkingsgroepen).

IVVO geeft aan dat de tekst op p 28 (kader) niet correct is. De 'per' in de zin "minimaal één park per 10.000 inwoners" dient vervangen te worden door het woord "vanaf". Ook IVAREM en Mirom-Roeselare hadden vragen bij deze zin.

Evergem merkt op dat door deze regel de grotere gemeenten die niet tot intercommunale behoren, minstens 1 recyclagepark per 10000 inw zullen moeten hebben, en kleinere gemeenten die wel tot een intercommunale behoren zullen zelfs geen recyclagepark nodig hebben op hun grondgebied. Voor Evergem betekent dit dat ze quasi verplicht zijn om over te stappen naar het intercommunaal project en wellicht nog één extra recyclagepark zullen moeten inrichten.

Knokke, Oostkamp en Schoten willen terug naar de oude regeling voor recyclageparken. Herentals heeft ook bezwaar: zij zullen ofwel een Intergemeentelijk samenwerkingsverband moeten aangaan met 4 gemeenten (Olen, Westerlo, Heist-op-den-Berg en Herenthout), ofwel een extra recyclagepark moeten aanleggen wat een zware investeringskost betekent. Ook MIROM Roeselare vindt dit onhaalbaar omdat het aantal parken voor Roeselare bijvoorbeeld dan zou moeten verdubbelen. Herselt en Milieuadviesraad Herselt stellen zich vragen over de relevantie van deze afstandsregel: er moet gestreefd worden naar een uniform prijsbeleid en naar efficiëntie: de burger kiest wat voor hem het makkelijkste/efficiëntste is.

Knesselare, Maldegem, Ranst (milieuadviesraad) vragen maatregelen in het plan die gemeenten stimuleren om inzake containerparken meer te gaan samenwerken.

Kunert H. vraagt om de recyclageparken ergonomisch in te richten en de burger te belonen: als afval een nieuwe grondstof is, laat dat dan ook de leverancier ervan merken.

Volgens Mertens D. zijn de huidige regels om je afval te brengen naar een containerpark te complex: de keuze van recyclagepark in uw buurt zou moeten kunnen.

Kolena vzw stelt dat Laarne moeilijk aan de 5 km norm zal voldoen. Samenwerking met Berlare zou eventueel wel helpen.

Overweging: de afstandsnorm voor de recyclageparken (90% van de inwoners wonen op maximaal 5 km van een recyclagepark) wordt voor intercommunale parken inderdaad beoordeeld op intercommunaal niveau. De plantekst zal op dat punt verduidelijkt worden.

De oude regeling (inwonersnorm) was inderdaad verkeerd verwoord in het ontwerpplan. Dit wordt verduidelijkt in de plantekst.

Bovendien wordt de plantekst aangepast zodat lokale besturen de keuze hebben tussen een afstandsnorm en een inwonersnorm. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het merendeel van de bezwaren van de gemeenten.

De regels op een recyclagepark, alsook de inrichting en prijszetting zijn een bevoegdheid van de lokale besturen en kunnen niet geregeld worden in dit uitvoeringsplan.

Tekstaanpassing: Kaders onder punt 5.1.3.2 worden als volgt aangepast:

90 % van de inwoners woont op maximaal 5 kilometer in vogelvlucht van een voor hem toegankelijk recyclagepark.

Voor intercommunale recyclageparken die toegankelijk zijn voor alle inwoners van de intercommunale geldt als uitgangspunt dat 90 procent van de inwoners van de intercommunale in vogelvlucht op maximaal 5 kilometer van een recyclagepark woont. Voor parken die enkel toegankelijk zijn voor de inwoners van een bepaalde gemeente, geldt als uitgangspunt dat 90% van de inwoners van de gemeente in vogelvlucht op maximaal 5 kilometer van het recyclagepark woont.

Binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan het netwerk van recyclageparken geoptimaliseerd worden op basis van de bovenstaande norm. Niet alle gemeenten binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband hoeven dus zelf over een recyclagepark te beschikken, op voorwaarde dat 90 procent van de inwoners van de intercommunale binnen een straal van 5 kilometer vogelvlucht terecht kan in een ander recyclagepark binnen het samenwerkingsverband.

OF

Eén recyclagepark in een gemeente vanaf meer dan 10.000 inwoners.

Gemeenten vanaf meer dan 10.000 inwoners moeten beschikken over een recyclagepark. Gemeenten met meer dan 30.000 inwoners moeten per begonnen schijf van 30.000 inwoners over een bijkomend park beschikken.

Permanente minirecyclageparken die door het lokaal bestuur worden ingericht, kunnen meegenomen worden bij het berekenen van deze normen, tijdelijke minirecyclageparken niet.

Comeos vreest dat de openingsuren van de recyclageparken zullen beperkt worden, als dit niet meer vastgelegd wordt in het plan, aangezien de gemeenten meer en meer besparen op personeelskosten.

Overweging: voor de dienstverlening naar de bevolking, is het essentieel dat recyclageparken minstens één avond in de week en één dag in het weekend open zijn. Dat wordt toegevoegd aan de plantekst.

Tekstaanpassing: Volgende zin wordt boven de kader met minimaal in te zamelen afvalfracties toegevoegd:

Daarom moeten recyclageparken minstens 1 avond per week open zijn, alsook op zaterdag.

Voor IVLA betekent het verder openstellen van recyclageparken naar bedrijfsafval te veel bijkomende lasten.

IVM en IGEAN vragen duidelijke regels voor het bepalen van de maximale hoeveelheden bedrijfsafval die aanvaard kunnen worden op een recyclagepark om te garanderen dat het vergelijkbaar is. Limburg.net vraagt om deze hoeveelheden op Vlaams niveau vast te leggen i.p.v. per gemeente. Ook Wijnegem stelt vast dat, zoals het nu is geformuleerd is, de gemeente zou verplicht zijn om per stroom maximum hoeveelheden vast te leggen. Wat is de meerwaarde, verdere verduidelijking is nodig wat precies hiermee wordt bedoeld.

Hulshout: *'Gemeenten stimuleren de kmo's op hun grondgebied om kleine hoeveelheden afval selectief aan te bieden en zorgen ervoor dat hun grote recyclageparken die selectieve stromen aanvaarden. De gemeente rekent de volledige kosten van de inzameling en verwerking van die stromen door aan de aanbiedende bedrijven'*. Deze formulering is onduidelijk. Hier dient duidelijk het verschil te worden gemaakt tussen het vergelijkbaar en gelijkaardig bedrijfsafval zoals in 3.5.2.2 (p. 16).

Overweging: voor zowel restafval, papier en karton als pmd is de grens tussen het vergelijkbaar bedrijfsafval en het gelijkaardig bedrijfsafval vastgelegd. Voor alle andere stromen is het moeilijk voor Vlaanderen om dergelijke hoeveelheid te definiëren. Deze kan ook regionaal verschillen, daarom wordt deze grens best op het lokale niveau vastgelegd.

De opmerking van Hulshout is correct. Het verschil tussen het vergelijkbaar en gelijkaardig bedrijfsafval dient ook hier te worden gemaakt. Voor het gelijkaardig bedrijfsafval rekent de gemeente de volledige kosten door aan de aanbiedende bedrijven. De plantekst wordt verduidelijkt.

Tekstaanpassing: "Gemeenten stimuleren de kmo's op hun grondgebied om kleine hoeveelheden afval (vergelijkbaar bedrijfsafval) selectief aan te bieden en zorgen ervoor dat hun grote recyclageparken die selectieve stromen aanvaarden. Gemeenten die grote hoeveelheden (gelijkaardig) bedrijfsafval willen aanvaarden, rekenen hiervoor de volledige kosten van de inzameling en verwerking door aan de aanbiedende bedrijven."

VVSG en Interafval: zoals vermeld op p. 28 kunnen gemeenten afvalstoffen weigeren indien deze onder een aanvaardingsplicht vallen waarvoor de beheersorganismen niet verplicht zijn tot samenwerking met de gemeenten.

Een alternatieve optie kan zijn dat gemeenten voor de aanvaarding van deze afvalstoffen een vergoeding kunnen vragen aan diegene die de afvalstoffen aflevert op een gemeentelijk inzamelpunt. Ook IVAREM en Kasterlee vragen om dit toe te voegen.

Overweging: deze alternatieve optie wordt toegevoegd in de plantekst. De burger kiest voor extra service dus kan het als hij hiervoor iets moet betalen.

Tekstaanpassing: Bij de laatste paragraaf van 5.1.3.2 wordt volgende zin toegevoegd: "Een alternatieve optie kan zijn dat lokale besturen voor de aanvaarding van deze afvalstoffen een vergoeding vragen aan diegene die de afvalstoffen aflevert op een gemeentelijk inzamelpunt."

2.5.1.3.3 Uitbouw van minirecyclageparken in stedelijke kernen

Limburg.net vraagt of minirecyclageparken ook kunnen te vervanging van reguliere parken in landelijke gebieden. Daarnaast is dit concept volgens hen enkel haalbaar als er gewerkt kan worden met onbemande parken voor de frequent voorkomende stromen. Deze parken moeten wel beveiligd zijn (draad, camerabewaking, toegangscontrole). Frequent voorkomende stromen zoals pmd, papier en karton en glas moeten verplicht via een minirecyclagepark ingezameld worden, opbrengststromen kunnen facultatief ingezameld worden. Ook huisvuil (= opruimvuil) moet een facultatieve fractie zijn.

IVIO vindt minirecyclageparken zinvol in landelijke gebieden als de trend naar grote/centrale parken doorgaat. Ook Boutersem en Deinze vinden dat door de geografische spreiding van de grote recyclageparken over het werkingsgebied van de intercommunale deze behoefte bestaat in landelijke gebieden

MIWA vraagt zich af wat de impact van dergelijk minirecyclageparken op de mobiliteit en logistiek zal zijn.

IOK vindt de minirecyclageparken een zeer waardevol idee, maar ziet dit als een vrijwillig aanvullend systeem. Er mag dus geen verplichting komen om dergelijke parken in te richten. Er zijn volgens IOK eerst nog een aantal proefprojecten nodig om aan te tonen dat dergelijk parken leiden tot betere resultaten.

IVM en IDM wensen dat er verduidelijkt wordt dat een minirecyclagepark van tijdelijke aard ook mogelijk is.

Kasterlee en Maasmechelen willen geen bijkomende verplichtingen inzake minirecyclageparken i.e. geen verplichte stromen. Volgens Maaseik moeten minirecyclageparken optioneel blijven, net zoals alle innovatieve inzamelwijzen.

Idealiter beschikt het lokaal bestuur over voldoende flexibiliteit om een oplossing op maat te kiezen, Boutersem zou bijvoorbeeld niet draagbaar tuinafval in landelijke gemeenten toelaten omdat dit frequent vrijkomt of Deinze zou snoeihout in groenregio's als verplicht in te zamelen stroom opnemen op mini-recyclageparken.

Overweging: de minirecyclageparken zijn niet bedoeld als vervanging voor de gewone recyclageparken. Een marktonderzoek uitgevoerd in opdracht van VVSG rond inzameling van frituurvetten en -oliën en algemene perceptie recyclagepark (2013) heeft aangetoond dat ongeveer 16% van de burgers nooit of maximum één keer per jaar een recyclagepark bezoekt. Minirecyclageparken worden aanzien als een extra dienstverlening naar deze burgers die omwille van diverse omstandigheden niet in een recyclagepark geraken, bv omdat ze geen wagen ter beschikking hebben. Maar minirecyclageparken kunnen ook een rol spelen in landelijke gebieden, daarom worden in de titel de woorden "in stedelijke kernen" geschrapt.

De tijdelijke minirecyclageparken mogen niet meegenomen worden bij de bepaling van het aantal recyclageparken in een intercommunale of gemeenten, permanente minirecyclageparken wel. Deze tekstaanpassing wordt toegevoegd onder 5.1.3.2.

Het plan vermeldt duidelijk dat lokale besturen niet verplicht zijn minirecyclageparken in te richten. De lokale besturen worden wel gestimuleerd, zeker in stedelijke kernen, om dergelijke parken in te richten. Ook in landelijke gemeenten kan het lokaal bestuur zo'n park inrichten indien daartoe nood is. Die keuze valt onder de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur.

Het kunnen zowel permanente, tijdelijke als mobiele parken zijn. Dit staat reeds vermeld in de plantekst. Elk lokaal bestuur heeft de flexibiliteit om te beslissen welke stromen ze aanvaarden op een minirecyclagepark. De verplicht in te zamelen stromen vallen weg (zie verder).

IVAREM vraagt om de verplichte fracties voor minirecyclageparken te beperken. Dergelijke verplichting kan immers de realisatie van dergelijke parken belemmeren, IVAREM pleit ervoor om hier in de tabel de term "aanbevolen" te gebruiken. Ook Berlare sluit zich hierbij aan.

Houtafval is nu opgenomen als een verplichte fractie voor de minirecyclageparken. Dit is een te volumineuze fractie om het telkens als verplichting op te leggen. Het aanvaarden ervan laat men daarom beter over aan de keuze van de exploitant. Dit wordt gevolgd door IVM en IDM. IVM vermeldt dat het zinnvoller is de stromen in een minirecyclagepark te beperken tot die stromen die een gezin frequent heeft.

Overweging: de minirecyclageparken worden in dit uitvoeringsplan als nieuw concept geïntroduceerd. Vlaanderen heeft nog geen ervaring met de verschillende concrete uitwerkingen en het succes dat dergelijk park kan hebben. Omdat een lijst met verplichte in te zamelen fracties inderdaad de concrete uitwerking van dergelijke parken (in diverse vormen, tijdelijk, mobiel) kan belemmeren, worden de verplicht in te zamelen fracties in een minirecyclagepark geschrapt. Wel wordt verduidelijkt dat het de bedoeling is om in dergelijke parken enkel kleine hoeveelheden (draagbaar) in te zamelen.

Tekstaanpassing: punt 5.1.3.3 wordt als volgt aangepast:

Uitbouw van minirecyclageparken

"Afval inzamelen via een minirecyclagepark

Kiest een lokaal bestuur ervoor om zo'n minirecyclagepark (permanent, tijdelijk of mobiel) in te richten, dan bepaalt het lokaal bestuur zelf welke fracties ingezameld worden. In een minirecyclagepark worden wel enkel kleine hoeveelheden ingezameld, te beperken tot een hoeveelheid die te voet of met de fiets kan aangebracht worden."

Ook tabel 2 wordt aangepast.

Actie 7: de VLAREM-reglementering rond recyclageparken aanpassen om de oprichting van miniparken mogelijk te maken

FEBEM stelt vast dat de VLAREM-voorwaarden voor miniparken gaan versoepeld worden. Zij wijst erop dat er nu al scheefftrekkingen zijn tussen containerparken en privaatrechtelijke sorteercentra op niveau van de milieuvergunningsvoorwaarden. Indien er mini-recyclageparken komen dan moeten versoepelingen ook kunnen voor gelijkaardige projecten opgezet door de privaatrechtelijke sector.

Zowel MIWA als IVM en IDM, Deinze stellen zich vragen rond de vergunningen. Ze vragen dat de OVAM deze actie verder uitwerkt en een wettelijk kader creëert.

Overweging: deze opmerkingen zullen meegenomen worden bij de verdere uitwerking van de actie.

2.5.1.3.4 Frequentie van minimaal in te zamelen stromen

De VVSG en Interafval stellen voor om de passage "Indien bedrijven tijdens de planperiode verplicht worden om EPS of plastic folies selectief in te zamelen, zijn de lokale besturen verplicht om binnen de 6 maanden na invoering van deze verplichting voor deze stromen een inzamelkanaal te voorzien, zodat ook burgers ze gescheiden kunnen aanbieden." te schrappen. Zij vinden deze koppeling, zeker voor folies, onzinnig. Immers, folies die vrijkomen bij bedrijven zijn vaak relatief proper, komen vrij in grote volumes, en zijn behoorlijk homogeen van samenstelling. Dat is net niet het geval bij folies afkomstig van gezinnen. Deze zijn vaak heterogeen, vervuild, en komen vrij in veel kleinere volumes.

Dat maakt de selectieve inzameling ervan niet evident, en maakt dat deze al helemaal niet gekoppeld kan worden aan de selectieve inzameling van folies bij bedrijven. Interrand, IVAREM, De Pinte, De Haan, Duffel, milieuadviesraad Duffel, Deinze, Grimbergen, Kasterlee, Roosdaal sluiten zich hier bij aan.

IVM hoopt dan weer dat de denkwijze rond EPS en folies niet uitgebreid wordt naar OBA als die inzameling verplicht wordt voor bedrijven.

Overweging: deze paragraaf wordt geschrapt in het uitvoeringsplan.

Tekstaanpassing: Schrappen 3^{de} paragraaf onder kader in 5.1.3.4.

De VVSG en Interafval zien geen heil in een absoluut verbod om huisvuil te aanvaarden op de recyclageparken. De behoefte bestaat wel degelijk, en de VVSG en Interafval pleiten er voor om deze keuze over te laten aan de lokale besturen. Wel moet aanvaarding van restafval op een recyclagepark sowieso onderworpen blijven aan dezelfde tarifiering als deze die geldt voor de huis-aan-huis inzameling.

Ook IMOOG, IVOO, IVVO, IVAREM, IOK, Limburg.net, De Haan, Duffel, milieuadviesraad Duffel, De Pinte, Gent, Grimbergen, Kruishoutem, Maasmechelen menen dat het goed zou zijn mocht de mogelijkheid geboden worden om onder strikte voorwaarden de inzameling van huisvuil toe te laten op de recyclageparken (inclusief miniparken), bv in reglementaire zakken. IOK geeft aan dat maatwerk ook betekent de gemeenten vrij te laten zelf hun keuze te maken. Dilsen-Stokkem en Herentals sluiten zich hierbij aan.

Limburg.net wil de stroom "klein grofvuil" of "opruimvuil" toevoegen als facultatieve in te zamelen stroom op het recyclagepark. Onder deze stroom verstaan ze zowel het straat-en veegvuil, het afval van publieke vuilnisbakjes, zakken met zwerfvuil aangeleverd door de burger als opruimvuil van de burger met afmetingen van maximaal 50 cm op 50 cm. Volgens Limburg.net zal dat ertoe bijdragen dat gemeenten dit afval niet langer via een private ophaler afvoeren waardoor de cijfers correcter zijn en biedt het de mogelijkheid om een kostenbesparing te realiseren zonder dat de service erop achteruit gaat.

IGEAN en ILVA daarentegen vragen het behoud van het verbod om huisvuil via een recyclagepark in de zamelen, omdat dit het doel van een recyclagepark ondergraaft. Volgens Beringen en Boechout gaat dit voor geurhinder zorgen, en is het onaangenaam voor de parkwachter en bezoekers.

Daarnaast vragen deze IC's en gemeenten ook om het verbod om gft in te zamelen in een recyclagepark opnieuw in te voeren. Wijnegem, Malle, Rumst sluiten zich hierbij aan (verbod op huisvuil en gft op recyclageparken). Rumst laat wel een kleine opening voor speciale gevallen zoals kleine hoeveelheden en bij vertrek op reis.

Gft op (mini)recyclageparken ziet Vlaco als aanvullend op de huis-aan-huis-inzameling. De inzameling via (mini)recyclageparken kan niet in de plaats van de huis-aan-huis inzameling komen aangezien er dan terug meer afval in de huisvuilzak terecht komt. Zou dat ook niet als een nadeel/waarschuwing moeten worden opgenomen?

Het (mini)recyclagepark is enkel aanvullend te beschouwen, als er lokale noden zijn (bv. vakantieperiode). Het gft ('delivered odorous food waste, catering waste, former foodstuff and similar') moet binnen de 24 u. worden afgevoerd van het (mini)recyclagepark (cf. BREF waste treatment in voorbereiding).

Vlaco vraagt zich af hoe dit in een (mini-)recyclagepark kan gerealiseerd worden? Via water- en geurdichte containers? Omtrent de ondergrondse inzameling van gft-afval verwacht Vlaco problemen omwille van de hoge kostprijs voor inzameling, lediging en afvoer, een hoge verontreinigingsgraad die

er mogelijk toe kan leiden dat het gft niet meer kan gecomposteerd worden (cf. ervaringen Fost Plus met ondergrondse containers voor droge fracties), geurhinder, percolaatvorming, ontbreken van beluchting.

IVAREM en IVM stellen zich de vraag of de mogelijkheid om gft in te zamelen via een recyclagepark enkel geldt in gft-regio's of ook in groenregio's.

Deinze vraagt, indien gft toegestaan wordt op een recyclagepark in gft-regio's, dit dan ook zal gelden als gft uitgebreid wordt met OBA? En wat worden dan de voorschriften, is een nieuwe vergunning nodig voor het recyclagepark?

IVVO meldt dat het belangrijk is om de eisen van de Europese verordening rond de inzameling van gft via een recyclagepark op te nemen als bijlage bij dit plan.

Overweging: over de mogelijkheid om huisvuil en gft via een recyclagepark (en minirecyclagepark) in te zamelen zijn de meningen verdeeld. Een meerderheid van de indieners pleit voor het afschaffen van het verbod om huisvuil en gft in te zamelen via een recyclagepark, maar een niet onaanzienlijk aantal lokale besturen wenst dit verbod te behouden. De inzameling van gft en huisvuil op een recyclagepark gaat gepaard met heel wat aandachtspunten. Het gaat immers om natte stromen die geurhinder kunnen veroorzaken. Daarnaast vereist gft een zeer snelle afvoer om het verwerkingsproces niet te hypothekeren.

Het zijn echter de lokale besturen die een inzameling van gft en/of huisvuil op hun recyclageparken wensen in te richten die ervoor moeten zorgen dat aan deze aandachtspunten tegemoet wordt gekomen. Een afschaffing van het huidige verbod om gft en huisvuil in te zamelen via het recyclagepark past binnen het Vlaams regeerakkoord dat de lokale besturen wenst te responsabiliseren, maar tegelijk ook te dereguleren. Het inzamelen van huisvuil en gft op een recyclagepark vereist ook wel een aanpassing van VLAREM. Dit wordt als actie opgenomen in het plan. Daarnaast dient de inzameling van huisvuil op een recyclagepark steeds aan hetzelfde tarief te gebeuren als het tarief dat geldt voor de huis-aan-huis inzameling.

De opmerkingen rond de gft-inzameling op een recyclagepark vragen ook om een tekstverduidelijking naar inrichtingsvoorwaarden in het geval de definitie van gft uitgebreid wordt met keukenafval (DBP).

Het staat sowieso elke gemeente/intercommunale vrij om te kiezen om op basis van de gestelde voorwaarden geen gft/huisvuil op het recyclagepark toe te laten.

Tekstaanpassing: onder 5.1.3.4 wordt de tweede en derde paragraaf onder de tabel vervangen door:

“Het verbod om gft en/of huisvuil in te zamelen in een (mini)recyclagepark geldt niet langer, maar mag onder strikte voorwaarden doorgang vinden.

Om de inzameling van huisvuil/gft op een recyclagepark mogelijk te maken zal VLAREM in het begin van de planperiode aangepast worden en milieuvergunningvoorwaarden worden gedefinieerd.

De ingezamelde gft-afvalstromen mogen maximaal 2 procent ‘verontreiniging’ bevatten om een kwalitatief eindproduct te kunnen garanderen.

Daarom is het belangrijk dat lokale besturen de sorteerregels laten respecteren en de opvolging ervan monitoren. Om geurhinder, insecten, ander ongedierte en lekwater te vermijden, moet de gft-opslagcontainer een gesloten recipiënt zijn en op een koele plaats staan. Wekelijks moet hij naar een vergunde installatie voor gft-compostering of -vergisting worden afgevoerd, ongeacht de vullingsgraad van de container. In functie van een optimale compostering/vergisting, is het immers belangrijk te kunnen werken met vers materiaal.

Bijkomend geldt voor een lokaal bestuur in een gft-regio die ervoor kiest deze stroom ook op zijn (mini)recyclagepark(en) in te zamelen, dat het tarief op het recyclagepark voor dit gft minstens hetzelfde moet zijn als voor de inzameling aan huis.

Bij een wettelijke uitbreiding van de gft-fractie met keukenafval moet de opslag van keukenafval in het recyclagepark voldoen aan de eisen opgelegd door de Europese verordeningen 1069/2009 en 142/2011. Recyclageparken dienen voor het opslaan van keukenafval niet te beschikken over een erkenning in het kader van de Verordening 1069/2009 en 142/2011. Deze uitzondering kan toegekend worden omdat de recyclageparken – die ervoor kiezen om gft te accepteren op het recyclagepark- ook verplicht zijn de stroom van keukenafval (van particulieren) te aanvaarden bij een wettelijke uitbreiding van de gft-fractie met keukenafval.

De volgende punten dienen wel in orde te zijn:

- erkend ontsmettingsmiddel moet aanwezig zijn;*
- recipiënten moeten voorzien zijn van een etiket met 'categorie 3, niet voor menselijke consumptie'; indien de recipiënten om een of andere reden niet gelabeld kunnen worden, moet de plaats van opslag duidelijk gelabeld worden;*
- ophaling door geregistreerd vervoerder;*
- wanneer het gft-afval met keukenafval wordt aangeleverd door particulieren moet er geen herkomst genoteerd worden;*
- wanneer het containerpark ook openstaat voor kmo's moet de herkomst genoteerd worden (ophaalbon);*
- wanneer de recipiënten afzonderlijk gesloten zijn, volstaat een opslag onder een afdak; wanneer de recipiënten worden uitgekapt, dient het recipiënt waarin dit gebeurt gesloten te worden of in een afgesloten ruimte te staan (weer- en ongedierte bestendig).*

Voor een lokaal bestuur dat ervoor kiest om huisvuil via (mini)recyclagepark(en) in te zamelen geldt dat het tarief op het recyclagepark voor de inzameling van dit huisvuil minstens hetzelfde moet zijn als voor de inzameling aan huis.

Actie XX: de VLAREM reglementering aanpassen om de inzameling van gft/huisvuil op een (mini)recyclagepark mogelijk te maken.

De OVAM zal de nodige aanpassingen aan de wetgeving voorstellen na een screening van de betreffende rubrieken en voorwaarden in VLAREM.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: VVSG, Interafval, LNE, afdeling Milieuvergunningen

Timing: 2017

Ter optimalisatie van de kwaliteit van het ingezamelde groenafval via recyclageparken moeten volgende opslagtermijnen gerespecteerd worden in functie van de seizoenen: de opslagtermijn voor fijn tuinafval bedraagt maximum 1 week in de periode april-oktober en 1 maand in de periode november-maart, voor het grovere tuinafval zoals snoeihout is de termijn beperkt tot 2 maanden. De afvoer naar een vergunde groencompostering is verplicht”.

Ook tabel 2 en onder tabel 2 wordt dit aangepast: het verbod voor inzameling huisvuil in een (mini)recyclagepark wordt geschrapt.

VVSG en Interafval stellen voor bij de inzameling van glas te spreken van boven- of ondergrondse bollen. De Pinte sluit zich daarbij aan.

Overweging: wordt toegevoegd in tabel 2

Tekstaanpassing: in tabel 2 wordt bij glas onder huis aan huis of brengmethode volgende vermeld:

Maandelijks, of set (2 monobollen of 1 duobol, bovengronds of ondergronds) glasbollen wit/gekleurd minstens één per 1000 inwoners.

Eén textielcontainer per 1.000 inwoners lijkt VVSG en Interafval heel veel. Ook IVAREM vraagt om het minimum aantal textielcontainers (1 per 1000 inw.) te verlagen, vermits het in steden niet steeds mogelijk is om voldoende geschikte locaties te vinden. Kasterlee, Ieper en De Pinte sluiten zich hier bij aan.

OKAZI vzw vindt viermaal per jaar huis aan huis textiel inzamelen te duur, temeer daar er maar weinig kwaliteitsverschil is met inzameling van textiel via containers. Ze pleiten ervoor om deze minimumeis weg te laten. Berlare vraagt ook om voor glas- en textiel containers= 1/1000 inw, een flexibeler systeem toe te laten, omdat de frequentie van het ledigen en opkuisen sterk afhankelijk is van het (toeristisch) seizoen.

Overweging: de tabel vermeldt een huis aan huis inzameling voor textiel OF containers. Eén container per 2000 inwoners is te weinig. De verplichting van 1 container per 1000 inwoners, die ook al in het vorige plan stond, blijft behouden.

De VVSG en Interafval kunnen principieel niet akkoord gaan met een verplichting om harde kunststoffen selectief in te zamelen op de (mini)recyclageparken zolang er geen uitbreiding gebeurt van de definitie van plastics in pmd. Deze opmerking slaat ook op actie 30 (p. 64). IOK waarschuwt dat de markt van de grondstoffen een zeer grillig verloop kent. Het is daarom gevaarlijk om nieuwe vormen van selectieve inzameling (bv kunststoffen) te verplichten. Ook een aantal IVBO gemeenten, Kasterlee en De Haan kunnen niet akkoord gaan met de verplichte selectieve inzameling van harde kunststoffen via een recyclagepark. IGEAN, Koksijde, Rotselaar staan dan weer wel positief tegenover het verplichten van de inzameling van harde kunststoffen.

Overweging: de plantekst vermeldt dat de Vlaamse overheid ijvert voor een algemene inzameling van restplastics in de planperiode. Dit kan echter maar bij de nieuwe erkenning van Fost Plus. Uit de resultaten van de haalbaarheidsstudie rond de selectieve inzameling van harde kunststoffen op een recyclagepark blijkt dat deze inzameling aanzienlijke milieuwinst oplevert (zie actie 30 ontwerpprojectvoeringsplan). De verplichte inzameling op recyclageparken blijft daarom behouden.

VVSG en Interafval geven aan dat het wenselijk is in de tabel op te nemen dat de vermelde frequenties gelden als minimumfrequentie. Dit wordt gevolgd door zowel IOK, IVAREM als De Pinte.

Overweging: de tekst wordt aangepast.

Tekstaanpassing: in de kader onder 5.1.3.4 wordt volgende zin toegevoegd: "De vermelde frequenties gelden als minimumfrequentie".

Gent vraagt om plastic folies in de tabel toe te voegen, wat op vele plaatsen nu al selectief wordt ingezameld. Art. 4.3.1 van Vlarema zou ook aangevuld moeten worden met de stromen die vermeld zijn in de tabel.

Overweging: het staat elk lokaal bestuur vrij om meer afvalstromen in te zamelen dan vermeld in de tabel.

Verschillende intercommunales ondersteunen een sterkere inzameling van kringloopgoederen, maar stellen zich vragen bij de verplichte inzameling hiervan via een recyclagepark. Volgens ILVA is dergelijke inzameling enkel nuttig als de kringloopwinkel waarmee wordt samengewerkt dit logistiek en organisatorisch aankan. IVBO stelt voor om dit te beperken tot 1 maal per maand zodat er verplicht een kringloopmedewerker aanwezig kan zijn om burgers te informeren. Limburg.net wil deze stroom als facultatief opnemen in de tabel, niet als verplichte stroom. In de tekst kan dan aangegeven worden dat gemeenten gestimuleerd worden om herbruikbare goederen in te zamelen via het recyclagepark. Volgens IVVO, Beernem, De Haan en Ieper zal deze fractie te veel discussies geven tussen de burger en de parkwachter omwille van het feit dat grof vuil een betalende fractie is op een recyclagepark. Ook Gent, Maaseik, Maasmechelen, Blankenberge en Koksijde ondersteunen meer inzameling van kringloopgoederen maar dan in een overeenkomst met de kringloopcentra, ze zijn tegen de verplichte inzameling van kringloopgoederen op het recyclagepark.

Overweging: tekstaanpassing wordt doorgevoerd.

Tekstaanpassing: kringloopgoederen worden geschraapt als verplichte stroom om een recyclagepark. Er wordt toegevoegd: "Gemeenten worden gestimuleerd om goederen die aangeboden worden voor hergebruik ook in te zamelen via het recyclagepark en dit in samenwerking met de plaatselijke kringwinkel."

Mirom Menen vraagt duidelijkheid te scheppen over een aantal stromen die vandaag toekomen op recyclageparken maar daar niet echt thuishoren zoals vuurwerk, explosieven, gasflessen, zonnepanelen en treinbielzen.

Overweging: een aantal van deze stromen staan al vermeld onder tabel 2. Vuurwerk en explosieven zijn kga, voor zonnepanelen geldt een aanvaardingsplicht, in de planperiode wordt verder gewerkt aan een regeling betreffende de inzameling, treinbielzen behoren tot het C-hout, ze kunnen ingezameld worden via het grof vuil.

IOK meldt dat er al heel wat initiatieven bestaan voor kadavers. Het lijkt hen niet zinvol om voor deze stroom nieuwe systemen te verplichten.

Overweging: inzameling wordt ook niet verplicht.

IVIO gaat akkoord met de tabel met minimaal in te zamelen stromen, maar wenst een toepassing hiervan op intercommunaal niveau, zodat niet alle stromen in alle parken van een intercommunale ingezameld moeten worden. Ook Lendeledede sluit zich hierbij aan.

IVVO, incl. Nieuwpoort vraagt om gft-ophaling op afroep in landelijke delen van gemeenten te voorzien in de winterperiode omdat het aanbod dan heel gering is.

Schoten en Rotselaar willen geen verplichte textielcontainer op het recyclagepark. Schoten kiest enkel voor maandelijkse huis aan huis inzameling. Rotselaar denkt aan straatcontainers.

IVM vraagt om binnen een groenregio voor snoeihout de keuze te laten tussen een inzameling via het recyclagepark aangevuld met enerzijds een huis-aan-huis-inzameling of anderzijds een inzameling via een minirecyclagepark.

IVLA vraagt dan weer om de inzameling van groenafval niet te verplichten, maar deze beslissing over te laten aan het lokaal bestuur. Andere acties zoals verhakselen en kringlooptuinieren zijn belangrijker.

Sint-Martens-Latem vindt de wijkinzameling van kga een volwaardig alternatief voor de inzameling op het recyclagepark.

Ook Deinze en Eeklo zamelen kga in met een kga-wagen. Deze chemokar heeft als opzet dat de verantwoordelijkheid voor het beoordelen van kga niet bij de parkwachter ligt. Men stelt voor om de inzameling via het recyclagepark niet te verplichten. Als dit via een minirecyclagepark moet ingezameld worden, zullen er heel wat vergunningsvoorwaarden aan verbonden zijn (geen onnodige investeringen doen, indien het vergunningstechnisch niet zou kunnen).

Schoten vindt een minimum van viermaal per jaar op afroep snoeihout ophalen teveel. Dit maakt preventie-acties rond deze fractie moeilijker.

Overweging: de regeling voor afwijkingen op de plantekst wordt vooraan in de plantekst aangegeven (punt 1.4). Dit wordt wel nogmaals toegevoegd onderaan de tabel.

Tekstaanpassing: "In de planperiode kunnen lokale besturen andere inzamelmethodes als proefproject testen en evalueren volgens de voorwaarden vermeld in 1.4 en 3.5.1.2."

Milieuadviesraad-Dilbeek merkt op dat er in dit plan nauwelijks sprake is van elektronisch afval, terwijl dat duidelijk een omvangrijk deel van het afval is. Talrijke fracties worden er nu reeds uitgehaald en krijgen een nieuwe bestemming. De OVAM moet van de gemeenten informatie eisen over de eindbestemmingen hiervan.

Overweging: het elektronisch afval valt onder een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Enkel de inzameling ervan via de recyclageparken wordt via dit uitvoeringsplan geregeld. De overige punten worden vastgelegd in de milieubeleidsovereenkomst met Recupel.

Actie 8: de kga-lijst actualiseren

FEBEM merkt op dat het de ambitie is om stoffen te schrappen van deze lijst. Maar men wijst er op dat dan wel zeker moet zijn dat het alternatief veilig is. Het inzamelen van spuitbussen bijvoorbeeld via de pmd-zak levert veel grotere risico's op dan de inzameling ervan via het kga. "Wij gaan ervan uit dat voor OVAM het niet de bedoeling is om gevaarlijk afval goedkoper te laten inzamelen en verwerken maar dat het begrip "gevaarlijk" erkend wordt in zijn belang".

Fost Plus wenst betrokken te worden bij deze actie.

Beringen vraagt om duidelijkheid te scheppen over het verplicht gebruik van de kga-box.

Overweging: Fost Plus wordt opgenomen als betrokkene. De kga-box hoeft niet verplicht gebruikt te worden. De opmerkingen van FEBEM worden meegenomen bij de uitwerking van deze actie.

Tekstaanpassing: Fost Plus wordt toegevoegd bij de betrokkenen.

2.5.1.3.5 Voor- en nadelen van een brengmethode op korte afstand als alternatief voor een

huis-aan-huisinzameling

Fost Plus waarschuwt om bij brengsystemen ook de realiteit onder ogen te durven zien. De stromen papier-karton en pmd die via (ondergrondse) recipiënten worden ingezameld zijn op dit ogenblik vaak van mindere kwaliteit dan deze die via een gecontroleerde huis-aan-huis inzameling worden ingezameld. Niet zelden worden dergelijke stromen als restafval afgevoerd, wat in het kader van een materialenbeleid uiteraard niet de bedoeling kan zijn. Het eventueel omschakelen van een huis-aan-huis inzameling naar brengsystemen dient dan ook doordacht en gecontroleerd te gebeuren, eventueel via een pilootproject, bijsturingen en aanpassingen, alvorens grootschalig te implementeren. Dit geldt eveneens voor het uittesten van andere vernieuwende of alternatieve scenario's. Dit dient telkens weloverwogen, doordacht en gecontroleerd te gebeuren waarbij goede en minder goede ervaringen uitgewisseld worden tussen de diverse lokale besturen en de betrokken actoren. Fost Plus verwijst daarbij naar de diverse initiatieven die de afgelopen jaren door de intercommunales en Fost Plus zijn uitgetest o.a. bij hoogbouw.

BV-OECO stelt voor om bij brengmethode op korte afstand ook aandacht te hebben voor:

- Toegankelijkheid voor minder mobiele gebruikers (vb. ouderen, gehandicapten). De minst mobiele bewoner/gebruiker dient bij het ontwerp en inrichting van de infrastructuur de norm te zijn.
- De prijszetting. Bewoners doen binnen de brengmethode een grotere inspanning om afval in te zamelen en correct te sorteren: het is wenselijk dat zij daar op een correcte manier voor vergoed worden. Niet alleen als prikkel om afval correct te sorteren, maar ook als vergoeding voor de waarde die ze toevoegen door het correct inzamelen en sorteren van het afval (afval als grondstof voor nieuwe producten).

Volgens Nieuwpoort moet de brengmethode altijd goedkoper zijn dan de huis aan huis ophaling, anders heeft deze methode weinig zin. Vraag naar bronvermelding en/of studie waaruit blijkt dat brengsystemen duurder zijn dan huis aan huis ophaling?

Overweging: de voor- en nadelen van de brengsystemen zijn in de plantekst duidelijk en uitgebreid omschreven, ook is er gewezen op de vaak mindere kwaliteit (verwijzing naar studie van Filpap). De concrete uitwerking van de systemen dient te gebeuren door de lokale besturen. De kosten van de brengsystemen zijn ook gebaseerd op de ervaringen van IVAREM (zie bronvermelding onder 5.1.3.5).

2.5.1.4 Kwaliteit van de selectief in te zamelen stromen

Limburg.net vraagt om maximale verontreinigingsgraden toe te voegen voor zachte of gemengde plastics.

Maasmechelen vraagt (bv. op basis van proefprojecten restplastics) ook kwaliteitseisen voor deze selectieve stromen.

Kerkhofs D. meldt dat sorteeranalyses en opvolging van de selectieve stromen noodzakelijk zijn, alsook de opvolging van de kwaliteit van de stromen (gft) in geval van een brengmethode. 20% verontreiniging voor pmd is onaanvaardbaar: Fost Plus zou alle kunststoffen moeten aanvaarden.

Overweging: de OVAM heeft momenteel onvoldoende zicht op het percentage aanwezige verontreiniging in selectief ingezamelde zachte of gemengde kunststoffen om op een onderbouwde wijze een maximale verontreinigingsgraad voor te kunnen stellen. Met het oog op de P+ uitbreiding zal dit percentage wel bekeken worden, ook op basis van de analyses die gestart zijn in de proefprojecten rond de pmd+.

2.5.1.5 Afbouwbeleid voor asbest

Groen Geraardsbergen vraagt om volgende punten uit het asbestmemorandum op te nemen:

- Door het ontbreken van kennis bij particulieren en onvoldoende controle op de naleving van de regelgeving zijn de personen die aanwezig zijn in de buurt van een gebouw van een particulier die asbestverwijdering verricht, onvoldoende beschermd tegen blootstelling aan asbest.
- Dit is ook het geval voor het personeel van containerparken waar mogelijk niet steeds voldoende toegezien wordt op de aflevering door particulieren van asbestafval terwijl dit personeel niet steeds –ondanks opleiding- de gevaren van blootstelling aan asbest voldoende onderkent.

D. Mertens vraagt om bij private eigenaars grote stukken op te halen, zodat leken dit niet eerst verkleinen om naar het recyclagepark te brengen. Prioriteit geven aan saneren van publiek/private plaatsen.

Kolena vzw vraagt zich af hoe gemeenten, zonder hulp van buitenaf, de asbestproblematiek kunnen aanpakken.

Overweging: volgende acties worden of zijn reeds ondernomen door de OVAM:

- Specifieke leidraad voor lokale besturen voor handhaving op asbestincidenten is sinds dit jaar ter beschikking op de OVAM-website (dit zal in de loop van het jaar nog meer gecommuniceerd worden);
- De website “asbestinfo.be” wordt vanaf juni 2016 gehost op de OVAM-website en zal volledig herwerkt zijn met alle info voor alle doelgroepen;
- De brochures over asbest voor particulieren en voor de landbouwers zullen ook geactualiseerd worden dit jaar, en waarschijnlijk komt er een nieuwe brochure voor scholen. Alle brochures zullen bij nieuwe lancering uitgebreid onder de aandacht gebracht worden;
- Een traject is opgestart voor de invoering van een verplicht asbestinventaris attest bij verkoop/verhuur, zodat particulieren perfect op de hoogte zullen zijn;
- Binnen hetzelfde traject wordt gekeken of een destructieve asbestinventarisatie² kan verplicht gekoppeld worden aan een stedenbouwkundige vergunning (sloop).

2.5.1.6 Communicatie door lokale besturen

IVVO wil samenwerken met de OVAM op het gebied van communicatie naar de burger om de huidige wirwar aan campagnes meer te stroomlijnen.

BV-OECO vraagt om afvalstewards breder in te zetten, zoals ook voor vermindering voedselverlies, begeleiding minder mobiele consumenten, ...

Kortenberg vraagt om de mogelijkheden van nudging, bij communicatie, te onderzoeken en mee te nemen.

Lier suggereert om naast de reeds bestaande energiesnoeiërs ook te werken met afvalsnoeiërs.

Milieuadviesraad Dilbeek vraagt dat de gemeenten mee mogen bepalen welke initiatieven, sponsors etc. een prominente plaats krijgen op de afvalkalender, zodat bepaalde ‘boodschappen’ die zij binnen hun context belangrijk achten, meer of minder zichtbaar worden.

Kerkhofs D.: De gemeenten behouden volledig hun vrijheid in communicatie maar in realiteit controleert Fost Plus de ophaalkalenders van de gemeenten en intercommunales en zo krijgt preventie weinig aandacht.

Overweging: een aantal van de geformuleerde opmerkingen worden verder meegenomen bij de uitwerking van communicatie acties. Zo wordt er steeds meer ingezet op de mogelijkheden van nudging binnen de zwerfvuilcommunicatie. Ook afvalstewards kunnen in de planperiode verder

² Het niet visueel waarneembare asbestmateriaal onder of achter materialen kunnen detecteren door boren, slijpen, breken.

ingezet worden. Onder “7.6 Burgers sensibiliseren” wordt een zin opgenomen om te verwijzen naar nudging.

Tekstaanpassing: onder 7.6 Burgers sensibiliseren” wordt onder de eerste paragraaf volgende zin toegevoegd:

Bij dergelijke sensibilisatie moet in de toekomst meer ingezet worden op nudging, campagnes worden maximaal op elkaar afgestemd om het effect te vergroten.

De afvalkalenders zijn een belangrijke bron van communicatie, maar worden opgemaakt door de lokale besturen (in samenwerking met Fost Plus). Zij bepalen de inhoud van de kalenders.

2.5.1.7 Samenwerking en ondersteuning vanuit de OVAM

2.5.1.7.1 Samenwerkingsverbanden

2.5.1.7.2 Portfolio van inspirerende voorbeeldprojecten

2.5.1.7.3 Subsidies duurzaam materialenbeheer voor lokale besturen

FEDEM wil graag in de tekst vermeld zien dat de subsidies niet gebruikt kunnen worden voor bedrijfsafval (vergelijkbaar en gelijkaardig).

Overweging: subsidies kunnen, conform het materialendecreet (artikel 15) toegekend worden aan de lokale besturen voor opdrachten die zij uitvoeren in het kader van uitvoeringsplannen. Acties die lokale besturen uitvoeren in het kader van dit uitvoeringsplan kunnen dus gesubsidieerd worden. Inzameling van gelijkaardig bedrijfsafval is echter geen opdracht voor de lokale besturen.

Om tegemoet te komen aan deze opmerking wordt een zin in de tekst toegevoegd:

Tekstaanpassing: onderaan de eerste paragraaf van punt 5.1.7.3. wordt volgende zin toegevoegd:

Hierbij wordt aandacht besteed aan het voorkomen van mogelijke concurrentievervalsing ten opzichte van privaatrechtelijke verwerkingsinstallaties.

IOK vraagt om een actueel overzicht op te nemen van de inhoud van het subsidiebesluit als stimulans en verdere ondersteuning van de realisatie van dit nieuw plan.

Overweging: de plantekst vermeldt onder punt 5.1.7.3 kort waarvoor subsidies mogelijk zijn. Omdat het subsidiebesluit in de loop van de planperiode mogelijks aangepast kan worden (actie 9) lijkt het weinig zinvol om hier een uitgebreid overzicht op te nemen.

Vlaco heeft twijfels bij het subsidiëren van het projectidee rond de ontwikkeling van de mechanische voorbehandeling van gft-afval in ondergrondse containers: de meerwaarde van dergelijke systemen is onvoldoende onderzocht en niet bewezen. Er zijn sterke twijfels bij o.a. afvalreductie (vocht wordt mogelijks deels verdampt, maar hout moet worden toegevoegd); elektriciteit is nodig voor beluchting en keren; er wordt lucht aangezogen, die ook moet worden afgevoerd (wat met geurhinder), ... Vlaco wordt graag betrokken bij de opvolging van het project.

Overweging: deze knelpunten worden mee opgevolgd in het proefproject door de OVAM. Vlaco zal op de hoogte gehouden worden.

Kolena vzw vraagt zich af of een samenwerkingsverband de opvolger is van de vroegere milieuconvenant.

Overweging: de milieuconvenant ging breder dan alleen maar afval, materialen of bodem. Aan de milieuconvenant waren ook subsidies verbonden. Aan een samenwerkingsverband zijn geen subsidies verbonden en is een louter vrijwillige samenwerking tussen een lokaal bestuur en de OVAM.

Actie 9: In de planperiode onderzoekt de OVAM of het subsidiebesluit kan worden aangepast om de start van een bijkomende selectieve inzameling (bijvoorbeeld gft-inzameling in groenregio's) door lokale besturen te ondersteunen. In het huidige subsidiebesluit zijn de subsidies voor selectieve inzameling immers beperkt tot investeringssteun. Het opzetten van bijkomende selectieve inzameling vraagt echter ook aanzienlijke logistieke kosten. Er wordt bekeken of gemeenten via het subsidiebesluit ondersteuning kunnen krijgen.

De VVSG en Interafval zijn het eens met actie 9 en steunen de idee om een financiële ondersteuning te voorzien voor die lokale besturen die een bijkomende selectieve inzameling opzetten. Ook De Pinte sluit zich hierbij aan.

Beringen: noch de naamswijziging van compostmeester naar kringloopkrachten, noch het overaanbod aan info in een nieuw jasje, hebben ertoe geleid dat er een nieuwe boost komt in thuiscomposteren en kringlooptuinieren. Misschien kan een aanpassing aan het subsidiereglement helpen? Beringen suggereert om de subsidies te verhogen op de aanschaf van compostbakken, zodat die betaalbaar worden voor iedereen, en subsidies in te voeren voor vrijwilligerswerk, zoals 'composteerder-aan-huis' waarop inwoners beroep kunnen doen om thuiscomposteren opnieuw leven in te blazen.

Overweging: deze opmerkingen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van deze actie.

2.5.2 Rol van de distributiesector

Actie 10: het VLAREMA aanpassen om het systeem van vrijwillige terugname door de distributiesector wettelijk te regelen

De VVSG en Interafval merken op dat het ontwerpplan veel verwacht van de vrijwillige terugname door de distributiesector. Net als bij de inzameling via scholen en verenigingen menen zij dat extra inzamelpunten niet zorgen voor een trendbreuk in de selectieve inzameling. Daarenboven heeft het onderzoek naar de mogelijke invoering van statiegeld, volgens de VVSG en Interafval duidelijk gemaakt dat er weinig animo bestaat bij de distributie om afvalstoffen in te zamelen. Voor de VVSG en Interafval kunnen vrijwillige terugnamesystemen bij eindverkopers in de toekomst naast de gemeentelijke inzamelinfrastructuur bestaan, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (garanties op continuïteit, meer recyclage als doelstelling, geen pervers effect op preventie, voldoende milieubescherming). De focus ligt daarbij best op afvalstromen die vandaag niet selectief aan huis worden ingezameld, of waarvoor we momenteel een onvoldoende hoge selectieve inzamelgraad halen. Ultiem moeten dergelijke systemen leiden tot een versterking van de producentenverantwoordelijkheid voor meerdere, nieuwe afvalstromen, zodat de milieukosten vaker geïntegreerd worden in de verkoopprijs van producten. Dat kan namelijk een sterke stimulans geven richting een meer circulaire economie.

MIROM – Menen, alsook IVVO en Limburg.net sluiten zich hierbij aan.

Berlare vindt het belangrijk dat er continuïteit voor langere tijd kan gegarandeerd worden, om te vermijden dat plots de gemeenten moeten worden ingeschakeld. Vrijwillige terugname zou kunnen naast het gemeentelijk inzamelcircuit bestaan, best met de focus op stromen die vandaag niet selectief ingezameld worden of waarvoor er onvoldoende selectieve inzameling bestaat.

Ichtegem: het is de plicht van de distributie om het verpakkingsafval terug te nemen of dit afval te herleiden tot een minimum.

FEBEM ondersteunt deze aanpassing van VLAREMA. Zij stelt dat deze niet discriminerend mag werken voor de professionele privaatrechtelijke ophalers en wilt dit graag uitdrukkelijk vermeld zien in de tekst.

Comeos is akkoord dat de distributiesector bij eventuele nieuwe UPV's zijn rol op het vlak van inzameling opneemt maar enkel als dit echt een toegevoegde waarde heeft qua leefmilieu en als het economisch ook verantwoordbaar is. Maar sommige stromen worden selectief ingezameld zonder dat de distributie hiervoor een specifieke inzamelrol moet opnemen, bv. de reclamefolders die gewoon met het papier en karton worden meegegeven en die niet door de distributie werden ingezameld. Meubelen belanden ook niet in het restafval. Het heeft ook geen zin om deze door de handel te laten inzamelen. Dit kan een rol zijn voor de containerparken/lokale besturen.

Overweging: deze opmerkingen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van actie 10 maar behoeven geen tekstaanpassing.

2.6 Bedrijven en organisaties

2.6.1 Bedrijven ondersteunen voor een beter materialenbeheer

2.6.2 Sensibiliseringsacties naar bedrijven

Actie 11: de voorbije jaren zette de OVAM herhaaldelijk en via diverse communicatiekanalen (tv-spots, advertenties, brochures) sensibiliseringscampagnes op rond de sorteerverplichtingen voor bedrijven. Gedurende de planperiode zet de OVAM die communicatieacties verder.

Comeos beklemtoont dat het zeker beter is om bedrijven aan te moedigen met incentives. In die optiek denken ze dat het belangrijk is om de vergoeding door milieubeheersorganismen (bv. Recupel) niet af te schaffen maar te behouden en indien nodig beter af te stemmen.

Helga Kunert: diverse gemeenten leveren al zeer goed inspanningen, maar tal van bedrijven leveren helemaal nog geen inspanningen en hebben zelfs geen rapporteringsverplichtingen. Dit zijn de grootste vervuilers. Een online rapporteringssysteem voor alle bedrijven en toezicht op de rapportering is aangewezen, liefst in formaat dat duurzaamheidsrapportering ondersteunt. Een ondersteuning, sensibilisatie, goede praktijken stimuleren en delen, sectordoelstellingen definiëren voor diverse afvalstromen. Praktijk in andere landen toont aan dat positieve resultaten mogelijk zijn.

Overweging: de vergoedingen gericht inzetten is alvast meegenomen als krachtlijn bij nieuwe erkenning van VAL-I-PAC (8.2.2).

De inzameling van bedrijfsrestafval verder professionaliseren

Actie 12: om de inzameling van bedrijfsrestafval verder te professionaliseren, onderzoekt de OVAM of een kwaliteitsborgingssysteem (KBS) voor inzamelaars van bedrijfsrestafval haalbaar is.

De VVSG en Interafval stellen voor om VVSG en Interafval toe te voegen aan de betrokkenen bij actie 12.

Overweging: VVSG en Interafval worden meegenomen als betrokkenen.

Tekstaanpassing: "Betrokkenen: FEBEM, VVSG en Interafval."

FEBEM stelt dat de privaatrechtelijke ophalers de handhavingsrol van de overheid niet kunnen overnemen. Zij hebben een fundamenteel andere taak naar de afvalproducenten toe. Bovendien kan FEBEM niet langer accepteren dat KBS-systemen enkel naar de privaatrechtelijke sectoren worden gericht maar gemeenten en intercommunales worden ontzien. De voorwaarden die voor gemeenten in dit plan worden opgenomen zijn van een heel andere orde dan wat in een KBS komt. FEBEM pleit ook hier voor een gelijk speelveld.

IVVO vraagt zich af of de invoering van een KBS wel haalbaar is voor een gemeente (indien zij gelijkaardig bedrijfsafval inzamelen).

Comeos is bezorgd dat als inzamelaars hun klanten (= de bedrijven) moeten stimuleren om te sorteren, ze dit enkel uit commerciële overwegingen zullen doen en geen/minder rekening houden met de kostprijs.

Overweging: de privaatrechtelijke ophalers hoeven de handhavingsrol niet over te nemen, wel bieden zij een service aan hun klanten, namelijk het helpen reduceren van hun restafval. Als lokale besturen gelijkaardig bedrijfsafval inzamelen dan zullen zij ook vallen onder dergelijk KBS-systeem. VVSG en Interafval zijn daarom toegevoegd als betrokkenen. De bezorgdheid van Comeos is onterecht want het betreft hier de verplicht selectief in te zamelen fracties, de bedrijven moeten deze al selectief inzamelen.

2.6.3 Collectieve inzamelingen van selectieve fracties stimuleren

Actie 13:

- **Publieke bedrijventerreinbeheerders (gemeenten en intercommunales) stimuleren om een proefproject in te dienen via het subsidiebesluit voor innovatieve projecten van de OVAM. Via infosessies worden bedrijventerreinbeheerders warm gemaakt om een project rond collectief afvalbeheer in te dienen.**
- **Privaatrechtelijke bedrijven en bedrijventerreinverenigingen stimuleren om projecten rond duurzaam collectief materialenbeheer op een bedrijventerrein in te dienen. Dat kan via de subsidiecall van het Agentschap Ondernemen (AO) rond Duurzaam BedrijvenTerreinManagement (DBTM).**

De VVSG en Interafval uiten de vrees dat via proefprojecten voor collectief afvalbeheer en meer selectieve inzameling op publieke bedrijventerreinbeheerders (actie 13) een parallel inzamelcircuit opgezet zou worden voor huishoudelijk afval. Daarom vragen ze om hier te verduidelijken dat het gaat om een collectief systeem voor het bedrijfsafval van de aangelande bedrijven.

IOK geeft aan dat via Bedrijventerreinmanagement nog veel bijkomende initiatieven kunnen genomen worden om selectieve inzameling op bedrijventerreinen te stimuleren.

Fost Plus wenst dat de betreffende beheersorganismen betrokken worden bij deze actie.

Ieper geeft aan dat een collectieve inzameling op bedrijventerreinen minstens in overleg met de gemeenten moet gebeuren en enkel voor stromen waarvoor het inzamelpercentage niet gehaald wordt.

Overweging: het betreft hier inderdaad enkel het bedrijfsafval. Dit wordt verduidelijkt in de tekst. Voor bedrijfsafval geldt de zorgplicht niet, collectieve inzameling op bedrijventerreinen dient dus niet in overleg met de gemeente te gebeuren. Fost Plus wordt opgenomen als betrokkene.

Tekstaanpassing: de eerste zin onder 6.4 wordt als volgt aangepast: “Via een collectieve inzameling van kleine selectieve fracties bedrijfsafval op een bedrijventerrein “

Betrokkenen: Fost Plus wordt toegevoegd.

2.7 Preventie en hergebruik

De Miniraad onderschrijft de doelstelling om via preventie en hergebruik de hoeveelheid restafval verder in te perken.

IOK, Aalter, Pepingen, Rumst, Schoten, Maasmechelen, Maaseik, Nazareth vragen meer aandacht en extra ondersteuning voor preventie en hergebruik. Rumst vraagt specifiek aandacht voor nieuwe producten die op de markt gebracht worden en die niet recycleerbaar zijn.

Overweging: in een streven naar een circulaire economie zijn preventie en hergebruik zeer belangrijk, en de acties in hoofdstuk 7 geven dan ook verdere ondersteuning hieraan. In vergelijking met voorgaande plannen is er meer aandacht voor de deeleconomie en reparatie- en herstelinitiatieven. Dit wordt toegevoegd in de plantekst. De Vlaamse overheid zet daarnaast in op een duurzaam productbeleid en ecodesign, voor zover dit past bij haar bevoegdheden, maar dat valt niet in de scope van dit plan.

Tekstaanpassing: onder hoofdstuk 7 wordt volgende inleiding toegevoegd:

In een circulaire economie zijn de zogenaamde binnenste loops (zie bijlage 2) cruciaal (reparatie, delen en hergebruik). Dit zijn ook de loops met het meest potentieel om op in te zetten. Deze loops zorgen voor een effectieve beperking van het materialengebruik door een verlenging van de levensduur van de producten. Dit hoofdstuk gaat in op deze loops.

Milieuadviesraad Duffel geeft aan dat het aanbod van producten moet verduurzamen door bijvoorbeeld het invoeren van een langere waarborg voor elektronische producten.

Overweging: de garantieperiode is een federale bevoegdheid, dit kan dus niet overgenomen worden in dit uitvoeringsplan.

2.7.1 De deeleconomie

Netwerk Bewust Verbruiken (NBV) heeft volgende aanbevelingen (aangezien deze voornamelijk gaan over herstel en de werking van Repair Cafés worden die hier opgenomen):

- De vraag naar een ambitieuze (en cijfermatige) preventiedoelstelling met een grotere nadruk op herstelling.
- Het opnemen van de werking van Repair Cafés als actie in het plan om de preventiedoelstelling te behalen.
- Het ontwikkelen van specifieke indicatoren bijvoorbeeld op het vlak van vermeden afval, CO₂-uitstoot, sociale cohesie, financiële winsten, ... om de impact van Repair Cafés in kaart te brengen.
- Het voorzien van de nodige middelen om Repair Cafés te faciliteren op lokaal én Vlaams niveau. Hierbij kan gedacht worden aan het herbekijken van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zodat de werking van Repair Cafés hieruit kan worden gefinancierd.

- Het integreren van Repair Cafés in de gemeentelijke actieplannen rond hergebruik (cf. actie 17).

BBL, Wachtebeke, Milieuadviesraad Wachtebeke en Tienen ondersteunen voorgaande en voegen hier nog aan toe:

- Het ondersteunen van een centraal aanspreekpunt dat de coördinatie en uitbouw Repair Cafés organiseert.

Beersel, Boechout, Gent, Halle, Groen Geraardsbergen, Destelbergen en Grimbergen vragen om de subsidiëring van het Netwerk Bewust Verbruiken te herstellen en/of via andere kanalen ondersteuning en kennisdeling te voorzien.

Overweging: het is duidelijk dat Repair Cafés of soortgelijke initiatieven een positieve rol kunnen spelen bij de preventie van afval. Deze initiatieven sluiten naadloos aan op wat (Europees en Vlaams) wordt gedefinieerd als “voorbereiding tot hergebruik”. Het opnemen van een ambitieuze en cijfermatige doelstelling voor herstel is moeilijk omdat dergelijke doelstelling niet op te volgen is. Herstelinitiatieven vinden plaats op allerlei soorten niveaus, bij mensen thuis, door erkende en niet erkende (informele) reparateurs, in een professioneel circuit of in een informele setting, etc. Het uitwerken van doelstellingen, een berekeningsmethodiek en het instellen van controles op herstelcijfers in Vlaanderen zou een onaanvaardbare (administratieve) kost met zich meenemen. De OVAM zal in het kader van de ontwikkeling van indicatoren voor duurzaam materialenbeheer wel de haalbaarheid onderzoeken van specifieke indicatoren die de impact meten van publiekelijk georganiseerde evenementen zoals Repair Cafés, zoals vermeden afval, CO2-uitstoot, ... Daarnaast wenst de Vlaamse overheid ook dergelijke initiatieven maximaal van onderuit te later groeien. Vlaanderen wil daarom uitwerking van herstel- en reparatieateliers niet opleggen als verplichte actie aan lokale besturen omdat vandaag reeds tal van verenigingen, al dan niet met medewerking van lokale besturen, deze taak op zich nemen, uit sociale en/of ecologische overwegingen.

Een coördinerend orgaan op Vlaams niveau zou de werking van de Repair Cafés echter wel ten goede komen. Een tweejarig traject van NBV vzw, gesubsidieerd door LNE, toonde het nut- en de noodzaak aan van deze overkoepelende vorm van ondersteuning. Het is evenwel niet de bedoeling om hier een structurele vorm van subsidiëring voor op te zetten. Een tekstaanpassing wordt voorgesteld. Repair Cafés kunnen inderdaad een deel uitmaken van de gemeentelijke actieplannen rond hergebruik. Dit wordt verder meegenomen in de uitwerking van actie 17.

Tekstaanpassing: onder actie 14 van het ontwerpuitvoeringsplan wordt volgende punt aan de opsomming toegevoegd:

- *Het ondersteunen van een centraal aanspreekpunt dat de coördinatie en uitbouw van de organisatie van initiatieven zoals Repair Cafés op zich neemt. Met respect voor de beleidsvrijheid van de lokale besturen, lijkt het niet nodig, noch aangewezen dat de deeleconomie via structurele vormen van financiële ondersteuning door de overheid wordt gestimuleerd, Tijdelijke subsidies en andere vormen van ondersteuning kunnen wel aan de orde zijn. Het mag geenszins de bedoeling zijn om via dergelijke initiatieven de reguliere hersteleconomie te verstoren.*

Onder actie 17 wordt de link met voorbereiding op hergebruik en reparatie-activiteiten versterkt door toevoeging van volgende woorden in de laatste zin:

“(...) voorbereiding voor hergebruik en herstel, onder andere in samenwerking met verschillende organisaties en initiatiefnemers van bijv. Repair cafés.”

FEVIA Vlaanderen merkt op dat op pagina 43 van de ontwerptekst wordt gesteld dat “gedeelde voedselproductie en korteketeninitiatieven in de (stads)landbouw voedselverspilling tegengaan en een duurzame landbouw en een gezonder eetgedrag bevorderen. FEVIA kan deze stelling niet onderschrijven. Er zijn voor FEVIA Vlaanderen andere voedingssystemen die voedselverspilling

tegingaan en zorgen voor een gezonder gedrag. Twee voorbeelden zijn diepvriesproducten en portionering. FEVIA Vlaanderen vraagt om deze stelling te schrappen.

Overweging: het klopt dat er nog andere systemen zijn die voedselverspilling tegengaan. Maar de bedoelde korteketeninitiatieven vallen onder mogelijke acties binnen de economie. Buiten de economie zijn er natuurlijk nog andere systemen die bijdragen aan de vermindering van voedselverlies en een gezonder eetgedrag.

Milieuadviesraad Duffel: de aandacht moet zeker liggen op het stimuleren van de economie. Voorbeelden zijn het invoeren van geefkas, geefplein, gezamenlijk gebruik van werkmateriaal, uitlenen van werkmateriaal enz.

Mertens D.: lokale activiteiten zoals reparatieateliers, mogen niet in concurrentie staan met reguliere arbeid, zoals onderhoud, onderwijs (zie Hfdst 7.1.2). Ook Wijnegem beklemtoont dit.

Overweging: met dit hoofdstuk wil Vlaanderen de economie verder stimuleren, hetgeen een gedeelde uitdaging is voor verschillende actoren. Aandacht voor de nadelige gevolgen of wantoestanden komt aan bod in 7.1.1.1. van het ontwerp uitvoeringsplan, maar ook toegevoegd bij het tekstvoorstel over de ondersteuning van een centraal aanspreekpunt voor de coördinatie van de Repair Cafés (zie boven).

2.7.1.1 Uitgangspunten

2.7.1.1.1 Bewaak het publieke belang

2.7.1.1.2 Inspireren

2.7.1.2 Aanbevelingen voor lokale besturen

Actie 14: de OVAM wenst, samen met andere betrokkenen, verder in te zetten op het stimuleren van initiatieven rond de economie.

2.7.2 Hergebruik

De Minaraad stemt in met de elementen van dit hoofdstuk over hergebruik. Het valt de Raad echter op dat het thema beperkt wordt tot een focus op hergebruik als een manier om te voorkomen dat gebruikte producten in de afvalfase terechtkomen. De Raad wijst er op dat er nog een ander perspectief is waarbij de herbruikbaarheid van producten door ontwerp, introductie en verbreiding wordt gestimuleerd, in plaats van wegwerpproducten. In eerste orde behoort dit tot de Europese en federale bevoegdheden, maar de Raad vindt het bevreemdend dat het aanbod van acties vanuit dit perspectief zo beperkt is. De problematiek komt aan bod in hoofdstuk 8.2 Verpakkingen (cf. 8.2.3.2 Preventie en ecodesign) maar krijgt geen concrete actie in de planperiode.

Voor BBL is hergebruik meer dan voorkomen dat een gebruikt product echt afval wordt. Men mist in dit plan een concrete uitwerking van een strategie om ook herbruikbare producten te stimuleren i.p.v. wegwerpproducten (zoals verpakkingen, zie verderop, maar ook andere).

Overweging: hergebruik in de ruime zin, zoals bedoeld wordt door de Minaraad en BBL wordt wel degelijk meegenomen binnen het beleid van de Vlaamse overheid, namelijk in het kader van de werking rond ecodesign. Dat wordt toegevoegd in de tekst. In het licht van het commentaar op de vorige paragraaf is het ook aangewezen duidelijker te verwijzen naar voorbereiding voor hergebruik en herstelactiviteiten.

Tekstaanpassing: in de eerste zin van de inleiding onder 7.2 wordt ook verwezen naar “voorbereiding voor hergebruik” en herstelactiviteiten, en dit wordt ook opgenomen in de titel van paragraaf 7.2.2.

Onder 7.2 wordt volgende paragraaf toegevoegd:

Hergebruik biedt, naast een milieuvoordeel, ook een economisch perspectief. Meer hergebruik biedt mogelijkheden tot meer, lokale tewerkstelling (al dan niet via sociale tewerkstelling). Daarnaast liggen er ook bij een goed overdacht productdesign veel kansen voor hergebruik. Daarom wordt gedurende de planperiode verder ingezet op ecodesign en de principes van een circulaire economie. Levensduurverlenging en maximaal waardebehoud van producten zijn daarin zeer belangrijk.

2.7.2.1 Doelstelling

BV-OECO vraagt om ook de hergebruikdoelstelling duidelijk te communiceren naar de burger en hierbij aan te geven hoe de burger daaraan kan bijdragen. BV-OECO vraagt ook naar een manier waarop de burger kan nagaan wat zijn individueel hergebruikpercentage is en welke zijn eigen kosten en baten zijn indien deze doelstelling gehaald wordt.

Overweging: de doelstellingen naar hergebruik zijn globale doelstellingen, te realiseren door de kringloopsector, alle erkende centra samen met KOMOSIE, als koepel van de kringloopcentra. Het is niet de bedoeling dat elke burger deze hergebruikdoelstelling haalt.

De VVSG en Interafval pleiten, naast meer inzamelen voor hergebruik, ook voor een betere inzameling. Daarom willen zij in de komende planperiode het hergebruikpercentage verhogen van 50 naar 70%. IVAREM en MIWA sluiten zich hierbij aan.

Beersel, Boechout, Dilbeek, Groen Geraardsbergen, Kontich, Evergem, Halle en Tienen pleiten om het ambitieniveau met betrekking tot hergebruik fors te verhogen (hoger dan 7kg/inw) en dit op basis van groeiend draagvlak voor deel- en hergebruik initiatieven.

Blankenberge en Leper merken op dat hergebruik via internetverkoop nog onderzoek vergt, deze cijfers zijn onbekend, maar mogelijks belangrijker dan hergebruik via de kringloopcentra.

Wijnegem vraagt een verplichting voor een minimum hergebruikpercentage, want dat vermijdt dat kringloopcentra niet herbruikbare goederen accepteren en deze hoeveelheid via een tarief per ton doorrekenen aan de gemeenten. Ook bestaat er een risico dat men op die manier selectief te werk gaat en op die manier veel spullen toch weer bij het grof vuil belanden waardoor het restafvalcijfer opnieuw stijgt. Duidelijke acceptatiecriteria bij kringloopcentra zijn meer dan ooit noodzakelijk.

KOMOSIE vraagt om 7 kilogram hergebruik als doelstelling te behouden en het hergebruikpercentage van 50 percent laten vallen. Een hergebruikpercentage van 50% is, volgens KOMOSIE, niet realistisch gezien de context waarin meer zal moeten ingezameld worden om 7 kg hergebruik te halen. KOMOSIE stelt dat de kringloopcentra er alle baat bij hebben om het hergebruikpercentage zo hoog mogelijk te krijgen en ook zonder formele doelstelling alles in het werk zullen stellen om dat na te streven.

Overweging: het behoud van een hergebruikpercentage is wenselijk om ervoor te zorgen dat kringloopcentra selectief inzamelen en maximaal herbruikbare goederen accepteren. Een hergebruikpercentage van 70% over alle goederen heen is echter niet realistisch. Daarom wordt het huidige percentage van 50% weerhouden.

De doelstelling betreft inderdaad enkel hergebruik via kringloopcentra. Daarnaast zijn er, zoals Blankenberge en Leper opmerken nog heel wat andere initiatieven die wellicht belangrijker zijn inzake hergebruik. Hun belang zal in de toekomst ook verder toenemen, maar deze hoeveelheden hergebruik vallen uit deze doelstelling. Daarom is de verhoging van de doelstelling van 5kg effectief hergebruik naar 7kg per inwoner wel voldoende ambitieus.

EcoWerf vraagt om te verwijzen naar de hergebruikcriteria.

Overweging: de verwijzing zal meegenomen worden in de plantekst.

Tekstaanpassing: onder de kader van 7.2.1 wordt volgende zin toegevoegd: "Bij het effectief hergebruik dienen de kringloopcentra rekening te houden met de hergebruikscriteria, zoals ontwikkeld door de Vlaamse overheid."

2.7.2.2 Versterken van lokaal hergebruik

Actie 15: monitoring kringloopsector optimaliseren

De VVSG en Interafval pleiten voor een ambitieuzere formulering van actie 15. Op termijn moeten de kringloopcentra ook overgaan tot een effectieve registratie van de ingezamelde en hergebruikte hoeveelheden op basis van weging. IVAREM en MIWA sluiten zich hierbij aan.

Overweging: of effectieve weging van de ingezamelde en hergebruikte goederen de meest geschikte wijze is om te monitoring te optimaliseren zal bekeken in actie 15.

Actie 16: verschillen in lokaal hergebruik analyseren

Actie 17: actieplannen uitwerken

2.7.2.3 Financiering van hergebruik

Actie 18: de OVAM herbekijkt de financiering van hergebruik en zoekt alternatieven die hergebruik steviger in de productketen verankeren.

TRAXIO is geen voorstander van de hergebruikbijdrage als deel van de milieubijdrage bij een UPV. Zij vragen zich af voor welke afvalstromen deze mogelijkheid zal onderzocht worden. Alleszins voor banden en AEEA zien zij zo'n bijdrage niet geschikt. Bij banden is er reeds een vergoeding voor rechapage. Bij AEEA ondersteunt en financiert Recupel hergebruik reeds door de sector toegang te verschaffen tot de ingezamelde fracties.

Comeos meent dat het niet de bedoeling kan zijn dat de producenten een hergebruiksbijdrage betalen om de subsidies (die onder druk staan) van de kringloopeconomie te gaan financieren. Zij vragen om zeker bij deze actie betrokken te worden. De producenten zijn verantwoordelijk voor het inzamelen en recyclen van het afval van hun producten, maar kunnen niet instaan voor het (co)financieren van kringloopcentra. De producenten/invoerders die hun producten zodanig hebben ontwikkeld dat ze hergebruikt kunnen worden (meubels, textiel, ...) moeten niet instaan voor het stimuleren van de consument om deze degelijk te gaan hergebruiken. Dit is niet hun taak. Daarenboven merken ze dat heel veel initiatieven opduiken. Het lijkt eerder dat er bij de consument een mentaliteitsverandering moet gebeuren!

Overweging: zoals de plantekst vermeldt zal het potentieel van een hergebruiksbijdrage bekeken worden bij nieuwe UPV's. Producenten spelen een rol in herbruikbaarheid en herstelbaarheid van de producten die zij op de markt zetten. In dat opzicht past een hergebruiksbijdrage in kader van een UPV hier wel. De verwijzing naar een hergebruiksbijdrage wordt wel geschrappt onder punt 7.2.4 en 7.2.5 (meubelen en textiel).

IOK stelt voor om de tussenkomst vanuit de gemeenten voor de kringloopcentra te baseren op ingezamelde kilo's naast het gerealiseerde hergebruikpercentage. Er is immers nood aan een voldoende hoog percentage effectief hergebruik in functie van het aantal ingezamelde kilo's.

Beersel, Boechout, Gent, Halle, Destelbergen, Grimbergen en Groen Geraardsbergen merken op dat door het wegvallen van de samenwerkingsovereenkomst het voor de gemeenten minder aantrekkelijk wordt om de tonnagevergoeding op peil te houden. Ze dringen erop aan om de financiering van de kringloopcentra te garanderen en incentives te voorzien om de samenwerking met de gemeenten aantrekkelijk te houden.

Boechout en Gent adviseren om de werking en financiering van de kringloopcentra te herbekijken. Door afbouw van de subsidies naar deze centra (o.a. voor personeel), lopen de kosten voor de gemeenten naar de kringloopcentra hoog op. Enerzijds is dit logisch, maar anderzijds moet je erover waken dat hergebruik voor burger én gemeenten nog steeds goedkoper blijft dan afvoer naar het containerpark. Een mogelijke oplossing is een hergebruikpremie. Alleen moet dit, zoals vermeld in het plan, niet alleen bestudeerd maar ook uitgevoerd worden.

Tienen merkt op dat de kringloopwinkels in Vlaanderen een permanent netwerk uitgebouwd hebben om spullen een tweede leven te geven; ze vormen een zeer belangrijke schakel in het afvalbeheer van de steden en gemeenten. Ze creëren hierbij een pak jobs voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en hebben nog een groot uitbreidingspotentieel. Dat potentieel staat momenteel onder druk omwille van de afbouw van de tonnagevergoeding die lokale overheden betalen om een deel van de kost van de selectieve inzameling op te vangen. De reden hiervoor is dat de Vlaamse stimuli die vroeger via de samenwerkingsovereenkomst werden gegeven zijn weggefallen. Dit maakt het veel minder aantrekkelijk voor het stadsbestuur om de tonnagevergoeding op peil te houden. Het stadsbestuur dringt er dan ook op aan om de financiering van de kringloopcentra blijvend te garanderen en incentives te voorzien voor de lokale besturen die een geïntensifieerde samenwerking met de kringloopcentra aantrekkelijk maakt voor de lokale overheden.

Overweging: de opmerkingen die hier geformuleerd worden, zijn juist de aanleiding om in de planperiode de financiering van hergebruik te bekijken en alternatieven te onderzoeken. De opmerking van IOK is een interessante insteek en zal meegenomen worden bij de verdere uitwerking van actie 18.

2.7.2.4 Hergebruik in de meubelketen stimuleren

2.7.2.5 Hergebruik in de textielketen verder stimuleren

2.7.2.6 Hergebruik stimuleren bij bedrijven en organisaties

Actie 19: in de planperiode gaan hergebruikinitiatieven nauwer samenwerken om hergebruik meer algemeen aanvaard te maken.

2.7.2.7 De bestaande verkoopkanalen verder versterken

Vanouthehem K. merkt op dat de regio Jabbeke-Oudenburg een blinde vlek is wat kringloopwinkels betreft. Alleen Zedelgem, Brugge en Oostende hebben een kringwinkel, wat een redelijke grote afstand is van Jabbeke-Oudenburg. Veel mensen bieden hun oude spullen aan in het containerpark als kringloopgoederen, maar ze zouden graag een kringloopwinkel in de buurt hebben om te kunnen snuisteren tussen tweedehandsspullen.

Overweging: bovenstaande opmerking dient te worden meegenomen bij de uitwerking van actie 20.

Actie 20: om de bestaande verkoopkanalen te versterken kunnen ze samenwerken met andere hergebruik- of herstellinitiatieven. Ondersteuning door de lokale besturen, onder meer bij gezamenlijke communicatieacties, is nodig.

2.7.3 Duurzaam aankoopbeleid

Milieuadviesraad Duffel: duurzaam aankoopbeleid in brede zin moet meer gestimuleerd worden bij gemeenten, overheidsinstellingen enz.

Overweging: dit klopt, dit is ook de betrachting van de acties in dit hoofdstuk.

2.7.3.1 De afzetmarkt van producten uit gerecycleerd materiaal stimuleren

Actie 21: de OVAM stimuleert de afzet van gerecycleerd materiaal in overheidsopdrachten, door haar expertise over de materiaalaspecten van producten of diensten te delen. Daartoe ontwikkelt de OVAM materiaalcriteria voor bestekken.

Fedustria stelt dat het niet de bedoeling kan zijn om hernieuwbare materialen, zoals hout, in openbare aanbestedingen ondergeschikt te behandelen t.o.v. gerecycleerde materialen. Ze benadrukt dat hout van nature een duurzame, hernieuwbare grondstof is, die nu reeds waar mogelijk wordt hergebruikt en/of gerecycleerd. Hernieuwbare materialen – zoals hout – verdienen dan ook, volgens Fedustria bijzondere aandacht in het Vlaams beleid waarbij het gebruik ervan zoveel mogelijk moet worden gepromoot.

Overweging: dit klopt, het is geenszins de bedoeling om bv. in overheidsopdrachten hernieuwbare materialen, zoals hout, te gaan onderwaarden.

2.7.3.2 Gerecycleerd materiaal in bestekken laten opnemen

2.7.3.3 De toekomst voor een duurzaam aankoopbeleid ligt in de circulaire economie

2.7.4 Optimaliseren materiaalketen wegwerpluiers en incontinentiemateriaal

Actie 22: Via ketensamenwerking zal de OVAM, samen met de ketenpartners de kansen en belemmeringen onderzoeken voor het sluiten van de materiaalketen van wegwerpluiers en incontinentiemateriaal. De focus ligt op ontwerp van het product in functie van betere scheiding en recyclage en minder gebruik van primaire grondstoffen.

Zowel Mirom-Menen als IVAREM pleiten voor een UPV op luiers, om aldus de afvalkosten te internaliseren in de aankoop van luiers.

Volgens IOK strookt de huidige tekst niet met de realiteit omdat het geen zin heeft om nieuwe vormen van selectieve inzameling op te starten zonder garanties voor output. Kasterlee sluit zich hierbij aan.

BBL is vragende partij om het instrument heffingen op niet-recycleerbare wegwerpluiers expliciet in het afvalplan op te nemen om het productontwerp van luiers te verduurzamen.

Overweging: bovenstaande opmerkingen worden verder meegenomen in de uitwerking van actie 22.

2.7.5 Evenementen

Actie 23: tijdens de planperiode biedt de OVAM instrumenten en ondersteuning aan organisatoren om evenementen te verduurzamen.

Boechout: een groot probleem voor evenementen die al serieuze inspanningen leveren om duurzamer cateringmateriaal in te voeren, is het ontbreken van correcte afzet voor hun selectief ingezamelde bioplastics, zodat deze fractie in het restafval belandt. Boechout vraagt extra aandacht te besteden aan

het gescheiden afvoeren en correct verwerken van bio-plastics en composteerbare borden en bestek, PLA-bekers....

Overweging: in de planperiode wordt onderzoek opgestart naar de selectieve inzameling en verwerking van bioplastics, zie actie 32 en 33 van het ontwerpuitvoeringsplan.

Gent: de zoektocht naar alternatieven voor wegwerpbekers is nog steeds actueel. De OVAM studie 'Dossiers bekens op evenementen' dateert van 2006. De actualisatie van deze studie dient opgenomen te worden als actie in dit plan.

Overweging: deze studie wordt in 2016 geactualiseerd. Dit kan als een extra actie opgenomen worden in het uitvoeringsplan.

Tekstaanpassing: Onder 7.5 wordt een nieuwe actie toegevoegd.

De studie "Duurzaam gebruik en beheer van bekens en cateringmateriaal op evenementen" wordt geactualiseerd.

Deze studie ambieert geen herhaling van een wetenschappelijke LCA-analyse, maar een soort draaiboek, met actuele en onderbouwde informatie over de meest milieuvriendelijke gebruikswijze van de verschillende (materiaal)types van bekens en couverts op evenementen. Doel is dat de informatie wordt opgesteld op basis van analyse van bestaande wetenschappelijke onderzoeken gekoppeld aan de huidige marktsituatie en productontwikkelingen (bio-plastics, inzet van gerecycleerde materialen). Het resultaat van de studie wordt op een gebruiksvriendelijke en inspirerende manier doorgegeven aan organisatoren van evenementen.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: Fost Plus

Timing: 2016

2.7.6 Burgers sensibiliseren

BV-OECO vraagt een duidelijker kader inzake sensibilisering (bv; hoe wordt milieubewustwording ondersteund door aanbod vanuit hergebruikinitiatieven en "gewone" winkels) en meer integratie van initiatieven.

Overweging: door versterkt in te zetten op samenwerking met bestaande initiatieven tracht de OVAM te evolueren naar meer integratie van initiatieven.

2.8 Specifieke stromen

Leopoldsborg (milieuadviesraad) had graag doelstellingen gezien voor de selectieve inzameling.

Overweging: er worden geen doelstellingen geformuleerd voor selectieve stromen omdat het moeilijk is de evolutie van de selectieve inzameling te beoordelen. Bijvoorbeeld, een daling van de hoeveelheid selectief ingezameld papier en karton kan ofwel veroorzaakt worden door een slechtere selectieve inzameling, maar ook door preventie van papier en karton.

2.8.1 Organisch-biologische stroom

2.8.1.1 Situering

Volgens IOK kunnen de doelstellingen voor de inzameling van organisch materiaal verder aangescherpt worden, vooral dan voor groenregio's en de inzameling van bedrijfsmatig OBA. Ze stellen voor een traject tot 2030 naar voor te schuiven voor de verder invoering van de selectieve inzameling van het organisch materiaal, gekoppeld aan de verdere afstemming met de restafvalverwerkingscapaciteit in Vlaanderen.

Overweging: in de plantekst wordt ingezet op intensievere inzameling organisch afval (gft- en/of groenafval) en bedrijfsorganisch afval in alle gemeenten met het oog op het halen van de restafvaldoelstelling per gemeente/bedrijf in 2022. De planperiode loopt tot 2022. Het is inderdaad belangrijk om de monitoring van de restafvaldoelstellingen goed op te volgen zowel bij gemeenten als bedrijven, aangezien bij voedingsgerelateerde bedrijven er nog een groot inzamelpotentieel is. Het overleg rond een restafvaldoelstelling op langere termijn is niet tijdens de totstandkoming van het plan aan bod gekomen, maar kan verder bekeken worden tijdens de planperiode.

BBL: het is niet mogelijk om bovenstaande conclusie uit de figuur 3 af te leiden. Het geeft er enkel een vermoeden van, maar daarvoor moet je eerst inbeelden dat er in die sectoren veel OBA wordt gegenereerd. BBL vraagt een tekstuele duiding.

Overweging: tekst wordt verduidelijkt bij figuur 3

Tekstaanpassing: onder figuur 3 wordt volgende paragraaf toegevoegd:

“Het Keukenschoon project (2002) toonde aan dat het restafval van horecabedrijven 55 tot 70% OBA bevat. Daarnaast toonde het OVAM-onderzoek 'samenstelling en gewicht van gemengde bedrijfsafvalstoffen ingezameld door lokale besturen' (2007) dat het gemiddelde gewicht van zakken en rolcontainers van horecazaken significant hoger lag in vergelijking met andere handelszaken en instellingen. Dit is te wijten aan het hoger aandeel OBA in de restfractie. Vooral restaurants hebben een hoger gemiddeld gewicht in de rolcontainers in vergelijking met andere horecazaken.

Figuur 3 toont dat onder meer in de horeca en in feestzalen weinig OBA selectief wordt ingezameld. Wellicht belandt nog een aanzienlijke hoeveelheid OBA in het restafval. Ook in het onderwijs en de medische sector vermoeden we dat er potentieel is voor de selectieve inzameling van OBA.

Horeca Vlaanderen vraagt zich af wat het verschil is tussen gft-afval bij de huishoudens en voormalige voedingsmiddelen bij de bedrijven en organisaties. Waarom kan het bij bedrijven niet ook gaan om gft-afval, keukenafval en groenafval, zoals bij de huishoudens?

Overweging: gft afval is per definitie van huishoudelijke oorsprong (zie definitie in het VLAREMA). Voormalige voedingsmiddelen omvatten meer dan enkel gft-fracties.

2.8.1.2 Preventie

Vlaco ondersteunt preventie als prioritaire doelstelling. Afvalpreventie is de efficiëntste manier om de hulpbronnefficiëntie te verbeteren en het milieueffect van afval te verminderen

BBL vraagt om in dit hoofdstuk te verwijzen naar de -50% voedselverspillingdoelstelling tegen 2050 zoals afgesproken in het kader van de Sustainable Development Goals.

Overweging: een bespreking rond de doelstelling voedselverlies is nog lopende binnen de EU in het kader van het pakket Circulaire Economie.

2.8.1.2.1 Bestrijden van voedselverlies

Actie 24: door op lokaal vlak mensen samen te brengen en bruggen te bouwen, maken lokale besturen het verschil. Om dat structureel te organiseren en te versterken, staan in de planperiode de volgende acties op stapel:

Vlaco geeft aan dat op het vlak van voedselverlies er zeker nog belangrijke resultaten te boeken zijn. Het is een actueel thema, ook Europa zet er vol op in, dat bij iedereen aanslaat. Er zijn verschillende initiatieven vanuit de Vlaamse overheid aan de gang, maar er is geen duidelijk overzicht. Aangezien het een afvalgerelateerd thema is en OVAM reeds vele jaren ervaring heeft met promotie van preventie, is het logisch dat OVAM de trekkersrol opneemt.

Vlaco geeft aan dat aanvullend op hetgeen is opgesomd in de plantekst, lokale besturen ook de eigen kringloopwerking met compostmeesters en kringloopkrachten kunnen inzetten om naar de bevolking omtrent voedselverlies te communiceren, dit hoeft niet altijd gekoppeld te zijn aan volks- en moestuintjes. Vlaco ondersteunt met allerlei communicatiemateriaal.

BV-OECO vraagt ook hier (actie 24) genoeg aandacht voor integratie van bestaande initiatieven. Er is meer nodig dan alleen maar een draaiboek, men vraagt ook een plan met concrete doelstellingen en acties gericht op verschillende groepen burgers en actoren (bv. detailhandel). De sensibilisering wordt best samen met het middenveld en de kmo's aangepakt.

Overweging: deze aandachtspunten worden opgenomen in de plantekst en meegenomen bij de uitvoering van het plan.

Tekstaanpassing:

Daarnaast zijn volks- en moestuintjes populairder dan ooit. Lokale besturen kunnen daarvan gebruikmaken door de initiatieven van Vlaco in de kijker te zetten. Lokale besturen zetten de eigen kringloopwerking met compostmeesters en kringloopkrachten in om rond voedselverlies te communiceren. Vlaco ondersteunt met allerlei communicatiemateriaal, red-de-restjes campagne, vormingen en infosessies, ...

Actie 24 wordt aangevuld met volgende betrokkene:

Betrokkenen: VVSG/Interafval, FEBEM, KOMOSIE, Vlaco, zelfstandigenorganisaties.

2.8.1.2.2 Thuiskringlopen

Onder 8.1.2.2 verwijst men voor het thuiskringlopen naar het actieplan 'Biomassareststromen'. VVSG en Interafval stellen voor, om de leesbaarheid te verhogen, hier kort te omschrijven wat allemaal onder dat thuiskringlopen valt.

ILVA vraagt om de preventie van gft-afval te versterken.

Mirom-Roeselare geeft aan dat het steeds moeilijker wordt om vrijwillige kringloopkrachten/compostmeesters in te zetten. Zij wensen meer beroep te kunnen doen op professionele krachten (naast vrijwilligers) en vragen hiervoor logistieke en financiële ondersteuning.

Grimbergen: voor de leesbaarheid van de tekst lijkt het ons goed om kort te omschrijven wat allemaal onder thuiskringlopen valt.

Kolena vzw staat volledig achter de initiatieven inzake thuiskringlopen, maar vraagt zich af wie deze gaat begeleiden en financieren.

Overweging: vrijwilligers van nu zijn vooral geïnteresseerd in bepaalde projecten, waar het engagement niet té groot en voor te lang is, maar waar ze wel voldoening uithalen, vaak ook met focus op 1 bepaald thema. Daarom is door Vlaco de naamsverandering van compostmeester naar kringloopkracht doorgevoerd: thema's als voedselverlies bv. worden moeilijk geassocieerd met de naam compostmeester, maar kunnen wel door een kringloopkracht worden gebracht. Niet alle intercommunales en gemeenten slagen daar al in. Met het wegvallen van de samenwerkingsovereenkomst is er flink gesnoeid bij gemeenten in vrijwilligersbegeleiding. Gemeenten vragen om financieel ondersteund te worden. In de plaats van vrijwilligers worden lesgevers meer en meer ingeschakeld ter ondersteuning van lokale activiteiten. Dat is ook één van de redenen waarom door Vlaco ingezet wordt op het vormen van nieuwe lesgevers om op maat behoeftes per regio in te vullen. Lokaal worden immers nog heel veel acties georganiseerd rond de biologische kringloop, dikwijls gekoppeld aan andere activiteiten in de gemeente.

In bijlage 5 (actieprogramma 2) van de plantekst is er aandacht zowel voor het stimuleren van vrijwilligers als het inzetten op lesgevers.

De definitie van "thuiskringlopen" uit het Actieplan Biomassa(rest)stromen wordt bijkomend opgenomen in de tekst.

Tekstaanpassing: onder 8.1.2.2 wordt volgende tekst toegevoegd:

"Onder thuiskringlopen wordt het streven naar het sluiten van de biologische kringloop verstaan, wat inhoudt dat men in de mate van het mogelijke de tuin- en keukenresten voorkomt, en de tuin- en keukenresten die thuis ontstaan een nuttige bestemming geeft binnen diezelfde thuissituatie via (her)gebruik (bv voor het voederen van kippen) of thuis verwerken/composteren tot een kwalitatieve compost".

2.8.1.3 Selectieve inzameling gft en groenafval van huishoudens

VVSG en Interafval vinden de formulering inzake het optimaliseren van de gft-inzameling te verplichtend, zonder afwijkingsmogelijkheden. Ze stellen volgende herformulering voor: "Lokale besturen die gft-afval in 2015 selectief inzamelen, blijven dit in principe doen en optimaliseren dit tot het einde van de planperiode om te vermijden dat gft-afval opnieuw bij het restafval terechtkomt. Een afwijking hiervan kan enkel mits grondige motivatie, bij lage restafvalcijfers en met akkoord van de OVAM."

Grimbergen sluit zich hierbij aan.

Limburg.net vraagt om de mogelijkheid te voorzien om via een innovatief project het percentage aan organisch materiaal in het restafval te doen dalen in plaats van gemeenten in een gft regio te verplichten gft selectief in te zamelen.

Voeren is voornamelijk een (thuis)composterende gemeente en vraagt om te mogen ingedeeld worden als groengemeente i.p.v. gft-gemeente. Voeren geeft aan dat ze een zeer lage graad of percentage aan gft in de restafvalzak hebben. De financiële impact is te groot om afzonderlijk gft-inzameling van deze zeer kleine hoeveelheden (kleine gemeente, veel toeristen, stimulering thuiscomposteren) en vraagt dus geen extra verplichtingen. De gemeente vraagt ook toelating voor de verbranding van snoeiafval van hagen en houtkanten of te voorzien in een betaalbaar alternatief.

IVM vraagt om duidelijkheid te creëren over de verplichtingen voor gemeenten die in een groenregio liggen maar gft inzamelen. Behoren ze tot een groen of gft-regio? Moeten zij de verplichtingen van een groen- of gft-regio (bv rond inzameling snoeihout) volgen? Merelbeke heeft dezelfde vraag.

IOK wenst de heffingen in te zetten om de selectieve inzameling van gft te stimuleren (lagere heffing voor het restafval bij gft inzameling).

De milieuvriendelijke raad Aalter en Kontich zijn voor een verplichte gft-inzameling in alle gemeenten mits steun en begeleiding van de lokale besturen. Knokke is tegen een verplichte gft-inzameling.

Overweging: de formulering zoals vermeld in de plantekst blijft behouden met het oog op de realisatie van de restafvaldoelstellingen. Dit biedt ook duidelijkheid en investeringszekerheid qua selectieve inzameling en verwerking van gft-/groenafval aan alle betrokkenen (gemeenten, intercommunales, ophalers en verwerkers) tijdens de komende planperiode.

Afwijkingsmogelijkheden op de plantekst zijn voorzien, onder hoofdstuk 1.4 van de plantekst en onder de voorwaarden bepaald in punt 3.5.1.3 rond innovatieve projecten. Verbranding van selectief ingezamelde stromen, waaronder snoeiafval, is verboden. Inzet van houtkanten voor warmteproductie is mogelijk onder bepaalde voorwaarden.

De gemeenten die in een groenregio gft inzamelen worden gelijkgesteld met gft-gemeenten. Dit wordt opgenomen in de plantekst ter verduidelijking. Ze hoeven geen aparte ophaling van snoeihout te voorzien. Op het moment dat de sorteerbodschap van gft zou verruimen met keukenafval geldt die in alle gemeenten die gft inzamelen, ook in de gemeenten die in een groenregio vallen. Anders zijn er in Vlaanderen twee verschillende sorteerbodschappen en dat is niet wenselijk. Ook de actie rond het intensifiëren van de selectieve inzameling kan opgezet worden in een groengemeente die gft inzamelt. De inzameling van gft op een recyclagepark is niet langer verboden, alle gemeenten mogen dus gft inzamelen op hun recyclagepark, zowel groengemeenten als gft-gemeenten, maar de inzameling is gebonden aan strikte randvoorwaarden.

De huidige wijze van inzameling gft is het resultaat van optimalisatie zowel milieutechnologisch als kostentechnisch.

Tekstaanpassing: boven figuur 5 van de ontwerpplantekst wordt volgende zin toegevoegd: "De gemeenten die in een groenregio gft inzamelen worden gelijkgesteld met gft-gemeenten. De bepalingen voor gft-gemeenten zijn er dus van toepassing."

2.8.1.3.1 De selectieve inzameling van gft-afval intensifiëren & optimaliseren

Actie 25: in de planperiode gaat specifieke aandacht naar gemeenten of wijken waar de inzamelhoeveelheden onder de verwachtingen liggen. De OVAM spoort de betrokken lokale besturen aan om maatregelen te nemen zodat meer burgers gft-afval selectief inzamelen.

IVVO wenst zijn medewerking te verlenen aan deze actie, ze zijn vragende partij om innovatieve concepten uit te testen.

Berlare: Er ontbreekt hier een onderzoek over wat er in deze regio's gebeurt met het gft, waar komt dit terecht?

Voor Knesselare, Maldegem is het niet duidelijk of er nog onderscheid gemaakt wordt tussen groenregio's en gft-regio's.

Overweging: de bereidheid tot medewerking is positief. Actie 25 omvat concrete actiepunten, die inspanningen zullen vergen van de OVAM en de gemeenten.

De indeling in gft- en groenregio's wordt gemaakt in figuur 5 van het ontwerp uitvoeringsplan

Tekstaanpassing: actie 25 wordt als volgt omschreven

Actie 25: onder de verwachtingen liggen of nog een hoog restafvalcijfer hebben. De lokale besturen bekijken wat de oorzaken zijn, en zetten waar nodig bijkomende initiatieven op zodat meer burgers gft-afval selectief aanbieden.

2.8.1.3.2 Uitbreiding gft-afval met keukenafval in gft-regio's

Actie 26: de OVAM onderzoekt of het haalbaar is om de sorteerregels voor gft-afval uit te breiden met keukenafval dat dierlijke bijproducten van categorie 3 bevat, rekening houdend met de Europese verordening Dierlijke Bijproducten. Dat moet meer biomassa-reststromen uit het restafval halen en de sorteerboodschap voor de consument verduidelijken.

VVSG en Interafval merken op dat in de tekst wordt verwezen naar een mogelijke uitbreiding van de gft-fractie met keukenafval. Dat heeft tot gevolg dat extra eisen van toepassing zijn op basis van twee Europese verordeningen. Voor de duidelijkheid bij alle betrokkenen stellen zij voor deze extra voorwaarden ter informatie op te nemen in de tekst van het uitvoeringsplan (ook Grimbergen stelt deze vraag).

IVM geeft aan dat een uitbreiding van gft naar OBA ook consequenties zal hebben voor het gft ingezameld op een recyclagepark. Welke vergunningen/voorschriften dienen dan gevolgd te worden?

IGEAN, Ranst en Gent gaan akkoord met de uitbreiding van gft naar keukenafval. Ook IVVO is uitermate positief over deze actie. Ze pleiten daarbij voor een gelijke behandeling als in de buurlanden wat betreft de toepassing van de Europese verordening Dierlijke Bijproducten. Wel vraagt IVVO om ook de fractie mosselschelpen op te nemen in de uitgebreide definitie om de sorteerboodschap nog te vereenvoudigen. Gent meent dat de uitbreiding van gft-afval met keukenafval voor de horeca een stimulans kan betekenen om het gft-afval apart in te zamelen. Voor de burgers zal de sorteerboodschap eenvoudiger worden. Hierdoor zal de meest storende factor in het restafval (geurhinder, aantrekken ongedierte) afnemen, wat zeker een meerwaarde is voor inzameling met zakken. Gent vraagt naar een concrete timing voor deze uitbreiding, alsook een afweging tegen het financiële aspect en de milieu-impact hiervan.

ILVA geeft aan dat deze actie de winst die hiermee kan geboekt worden t.a.v. het restafval overschat omdat veel gemeenten reeds van bij opstart van de gft-inzameling keukenafval meenemen.

Limburg.net gaat niet akkoord met de uitbreiding van gft met keukenafval. Maasmechelen, Tessenderlo en Brasschaat sluiten zich hier bij aan; Brasschaat heeft een eigen aerobe composteringsinstallatie sinds 1991, en heeft nu een proefproject lopende voor uitbreiding van GF-tesamen met T-fractie om dit aerob te composteren. Brasschaat deelt mee dat het project goed loopt, dankzij de strikte sorteerregels voor de GF-fractie. Brasschaat stelt dat dit een milieuwinst geeft door het verminderen van transporten en de reductie van de CO₂ uitstoot met 30 ton per jaar. Door uit te breiden van gft-fractie zal deze aerobe compostering niet meer mogelijk zijn.

MIWA vraagt zich af wat de impact zal zijn van deze uitbreiding van de sorteerregels op het thuiscomposteren. De sorteerregels voor gft-inzameling zullen ruimer zijn dan voor het thuiscomposteren, waardoor de preventie van gft kan dalen.

Volgens H. Kunert lijkt dit geen goed idee voor de kwaliteit van de compost, tenzij dit heel goed begeleid, uitgelegd en gecontroleerd wordt (wat het struikelpunt zal worden).

Overweging: de reacties zijn verschillend en vragen nog verder overleg tussen alle betrokken partijen. Bespreking met de sector is lopende. Aandacht gaat ook o.m. naar de oorzaken van de lage inzamelhoeveelheden aan dierlijke bijproducten.

De voorwaarden voor acceptatie op het recyclagepark in het kader van de Europese verordening Dierlijke Bijproducten worden nader verduidelijkt in de plantekst (zie recyclageparken).

Het proefproject van Brasschaat is volop lopende en voorziet een evaluatie van de knelpunten. Compostering van gft (ook zonder uitbreiding definitie gft) in open lucht is geen BBT, en is dan ook in strijd met de bepalingen van het Actieplan Biomassa(rest)stromen 2015-2020 (zie 8.1.5).

Bij het thuiskringlopen kan het plantaardig gft-afval worden gecomposteerd of gevoerd worden aan huisdieren.

De sorteerbodschap moet voor alle burgers/bedrijven in gans Vlaanderen dezelfde zijn, bij het gft is een opsplitsing van gft in gf en t niet wenselijk.

Mosselschelpen mogen afzonderlijk maar niet samen met gft(keuken)afval ingezameld worden. Mosselschelpen bemoeilijken immers het verwerkingsproces.

2.8.1.3.3 Groenregio's

Actie 27: gemeenten die minder groenafval dan gemiddeld inzamelen, moeten bijkomende initiatieven nemen om meer groenafval selectief in te zamelen. Hierbij moet zowel aandacht zijn voor de inzameling van maaisel en bladeren, als voor de inzameling van het meer structuurrijke materiaal (houtige fracties) om een goede compostering te verzekeren. Dat kan seizoensgebonden gebeuren. De hoeveelheid groenafval die de gemeente inzamelt, hangt ook af van de promotie van thuiskringlopen. Omwille van de goede afzetperspectieven van groencompost hebben de lokale besturen er baat bij om groencompostering te versterken.

De VVSG en Interafval vinden actie 27 te algemeen en te weinig genuanceerd geformuleerd. Minder groenafval wordt niet enkel veroorzaakt door slechte selectieve inzameling, ook bv. verstedelijking kan hiervan aan de basis liggen. Ze stellen daarom voor te spreken van "gemeenten waar te veel groenafval bij het restafval terechtkomt". Ook Rotselaar en Grimbergen vraagt een herformulering van deze actie. Nu zorgt deze actie voor "competitie" tussen preventie (thuiscomposteren) en selectieve inzameling.

IVM en Deinze vrezen dat bijkomende initiatieven om meer groenafval in te zamelen zullen leiden tot meer druk tot inzameling gft (en nadien OBA) in deze gemeenten.

Dilbeek haalt reeds 32 kg/inw/jaar groenafval. Deze actie (meer groenafval inzamelen) staat haaks op het lokaal gevoerde afvalvoorkomingsbeleid van Dilbeek. Groenafval, dat niet wordt voorkomen door bv. mulchmaaien en thuiscomposteren, en dat via recyclagepark wordt ingezameld, wordt bij voorkeur op korte afstand verwerkt via groencompostering, zo mogelijk in combinatie met energiewinning. Daartoe kan een proefproject opgezet worden.

Vlaco ondersteunt actie 27.

Overweging: de aandachtspunten worden meegenomen en tekst wordt verduidelijkt.

Tekstaanpassing: actie 27 wordt als volgt omschreven:

Gemeenten in een groenregio met een hoog restafvalcijfer, bekijken wat de oorzaken zijn. Deze gemeenten moeten (waar nodig) bijkomende initiatieven nemen om meer organisch materiaal selectief in te zamelen.

Als uit de beoordeling van het lokaal beleid op het terrein in het kader van de visitaties blijkt dat het een bijkomende inzameling van organisch materiaal kan toelaten dat de restafvalcijfers dalen, neemt de gemeente bijkomende initiatieven.

Een gemeente in een groenregio kan daarvoor inzetten op:

- de inzameling van gft op het grondgebied van de gemeente;
- een huis-aan-huisinzameling van groenafval;
- een alternatief plan om meer organisch materiaal selectief in te zamelen. De gemeente kan daartoe een voorstel opmaken en ter goedkeuring voorleggen aan de OVAM.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: VVSG, Interafval, betrokken lokale besturen, Vlaco, GO4CIRCLE, composteerders

Timing: tijdens de planperiode

Bij de huis-aan-huisinzameling van groenafval moet zowel aandacht zijn voor de inzameling van maaisel en bladeren, als voor de inzameling van het meer structuurrijke materiaal (houtige fracties) om een goede compostering te verzekeren.

2.8.1.4 Selectieve inzameling organisch-biologisch afval bij bedrijven

2.8.1.4.1 Selectieve inzameling OBA invoeren bij grote en middelgrote afvalproducenten

Actie 28: het OBA (voormalige voedingsmiddelen en keukenafval) dat nu nog in het bedrijfsrestafval zit, wordt selectief ingezameld met het oog op materiaalrecyclage.

BBL vindt het een vreemd uitgangspunt dat de selectieve inzameling van OBA rendabel moet zijn t.o.v. restafvalinzameling vooraleer die gescheiden inzameling wordt ingevoerd. Het uiteindelijke doel moet zijn om de grondstoffenconsumptie en –verspilling sterk terug te dringen. Factoren zoals marktprijzen moeten gunstige evoluties niet hypothekeren of anders moet de markt worden bijgestuurd.

Horeca Vlaanderen, Comeos en FEVIA geven aan, voor wat de acties 28 en 29 betreffen, dat in het kader van de engagementen aangegaan in de ketenroadmap voedselverlies 2015-2020, de Vlaamse overheid (OVAM) zich tot en met 2020 heeft geëngageerd om “de mogelijkheid om de selectieve inzameling van voedselafval in de horeca en de cateringsector aan te moedigen.” Horeca Vlaanderen geeft aan dat de Vlaamse overheid (OVAM) vooreerst (in die periode tot en met 2020) verder onderzoek zou moeten voeren in de volledige horecasector, niet enkel bij de kleinere producenten van OBA (actie 29) naar o.a. kostprijs, praktische haalbaarheid (ruimtegebrek, geurhinder) enz., zodat na afloop van dit onderzoek de mogelijk verplichte selectieve inzameling verder zal kunnen besproken worden.

Het IMELDA ziekenhuis zamelt reeds jaren de bereidingsverliezen uit de keuken selectief in. Ze stellen zich echter vragen rond de haalbaarheid (verenigbaarheid met voorschriften ziekenhuishygiëne) en financiering van het ook selectief gaan inzamelen van OBA die vrijkomen bij de patiënten en bezoekers. Ze vragen dan ook financiële stimuli om terzake actie te ondernemen en overleg met de bevoegde diensten inzake ziekenhuishygiëne.

Comeos vraagt zich af waarom deze verplichting enkel en alleen voor grote producenten zou worden ingevoerd? Als er bij de burger selectief ingezameld kan worden, kan dit volgens Comeos ook bij kleinere bedrijven.

Horeca Vlaanderen vraagt hoeveel grote en middelgrote afvalproducenten en hoeveel kleinere producenten er per sector zijn om in te schatten welke concrete impact de acties 28 en 29 in elke sector zullen hebben. Horeca Vlaanderen vraagt een kleine tekstuele aanpassing: “De implementatie van de selectieve inzameling geeft zo ook uitvoering aan “bepaalde” acties van de Ketenroadmap voedselverlies.”

Horeca Vlaanderen vraagt anderzijds of de scheiding van het afval achteraf (na niet-gescheiden ophaling) bij de afvalophalers, sorteercentra e.d. niet even gemakkelijk zou kunnen als vooraf

(gescheiden ophaling), wat de handelingen/last (ruimtegebrek, geurhinder, e.d.) in de horecaondernemingen significant zou beperken en mogelijks toch tot hetzelfde resultaat (scheiden van afval) zou kunnen leiden.

Overweging: gedurende de looptijd van de ketenroadmap voedselverlies zal de OVAM de selectieve inzameling van OBA aanmoedigen. Daartoe kunnen ook proefprojecten worden opgezet.

Daarnaast wordt via proefprojecten ook de haalbaarheid van de selectieve inzameling van keukenafval bij kleinere bedrijven verder onderzocht. Actie 29 geeft aan dat het onderzoek gezamenlijk tot stand komt, niet vanuit de OVAM alleen.

Na de looptijd van de ketenroadmap (2021) wordt een selectieve inzameling van OBA verplicht voor de grote en middelgrote OBA-producenten. Daartoe wordt tegen 2021 VLAREMA aangepast.

Het is evenwel geen optie om onderzoek te doen naar nascheiding van OBA, zoals Horeca Vlaanderen zich afvraagt, omwille van de volgende redenen die reeds vroeger met Horeca Vlaanderen zijn besproken: Het staat sinds begin van de jaren '90 vast dat nascheiding van organisch afval uit een mengstroom leidt tot vervuiling van droge recycleerbare materialen én ook de stroom OBA vervuult zodat verdere recyclage wordt beperkt of zelfs verhinderd. Het verwerken van nagescheiden OBA beperkt de verwerkers van OBA in hun afzetmogelijkheden aangezien de nieuwe meststoffenverordening (verwacht tegen eind 2017) het verbiedt om compost en digestaat buiten de eigen lidstaat te verhandelen wanneer deze werd geproduceerd op basis van nagescheiden bio-afval.

Tekstaanpassing: onder actie 28 wordt de tweede paragraaf als volgt aangepast:

“... De ketenroadmap vermeldt daarom ook dat de OVAM de selectieve inzameling van OBA zal aanmoedigen. De OVAM zal dan ook tijdens de looptijd van de roadmap in samenwerking met de betrokken sectoren en inzamelaars inzetten op sensibilisering. Hierbij worden ook andere sectoren betrokken, die de ketenroadmap niet hebben ondertekend”.

De derde paragraaf wordt vervangen door:

“Vanaf 2021 wordt selectieve inzameling van OBA verplicht voor grote en middelgrote OBA-producenten. Welke OBA producenten onder de grote en middelgrote OBA producenten vallen is opgenomen in bijlage 6 van dit uitvoeringsplan.”

De 5^{de} paragraaf wordt aangevuld als volgt:

Artikel 4.3.2 van het VLAREMA en worden ingezameld. Het VLAREMA- artikel wordt tegen 2021 uitgebreid op basis van dit plan.”

De 4^{de} paragraaf wordt verplaatst onder voorgaande paragraaf (VLAREMA) en wordt als volgt aangepast:

“De selectieve inzameling geeft ook uitvoering aan bepaalde acties van de Ketenroadmap Voedselverlies.”

2.8.1.4.2 Proefproject selectieve inzameling bij de kleinere producenten

Actie 29: voor de kleinere producenten is de selectieve inzameling van OBA niet verplicht in de eerste helft van de planperiode (buiten de wettelijke inzamelingsplicht voor gebruikte frituurvetten en -oliën, houtafval en groenafval en VVM bij een productie van meer dan 20

kg/week), maar wordt de haalbaarheid onderzocht. Die producenten kunnen, naast de private ophaling, een beroep doen op de bestaande inzameling van huishoudelijk gft-/keukenafval.

IVVO meldt dat de prijszetting bij privé-inzamelaars niet voordelig is voor de horeca.

IVM vreest dat het OBA van kleine bedrijven in groenregio's in het restafval zal blijven terechtkomen.

IVVO stelt voor om de term "OBA" te vervangen door de term "vergelijkbaar gft-afval" en "gelijkaardig gft-afval" omdat de aard en samenstelling van het organisch afval bij de kleine horeca identiek is aan dat van huishoudens. Het organisch materiaal van kleine producenten mag niet als OBA worden gecatalogeerd, want komt anders in aanmerking voor de berekening van de maximale grens van 25% OBA van bedrijven dat toegevoegd mag worden aan een gft-installatie. Die grens wordt dan snel overschreden.

Kolena vzw vindt selectieve inzameling bij kleine producenten een mooi initiatief, maar vraagt zich af of dit wel betaalbaar is.

Overweging: de vraag van IVVO is terecht. Wat onder vergelijkbaar bedrijfsafval valt, is in de ontwerpplankst verduidelijkt op p. 16, en dit is ook van toepassing op het organisch-biologisch afval. Actie 29 wordt aangepast.

De reacties bij actie 28 en 29 ondersteunen de behoefte aan het onderzoek in actie 29 opgenomen, maar vragen ook verduidelijking. Daarom wordt actie 29 als volgt aangepast:

Tekstaanpassing: "Actie 29: voor de kleinere OBA-producenten wordt de haalbaarheid van een selectieve inzameling van OBA onderzocht."

Een selectieve inzameling is wel verplicht, zowel voor grote als voor kleine OBA-producenten voor gebruikte frituurvetten en -oliën, houtafval en groenafval en VVM bij een productie van meer dan 20 kg/week.

Bij de kleinere producenten van organisch-biologisch afval gaan een of meerdere proefprojecten rond selectieve inzameling van start. Deze projecten onderzoeken de praktische en economische gevolgen van een verplichte selectieve inzameling in de horeca. Het onderzoek spitst zich toe op de kleinere producenten in de horecasector, maar kan ook andere sectoren bij het project betrekken.

Om de kosten van diverse scenario's in kaart te brengen, bekijken de projecten één of meerdere inzamelmogelijkheden:

- aansluiten bij de bestaande selectieve inzameling van huishoudelijk keukenafval en gft;
- keukenafval en voormalige voedingsmiddelen verzamelen via private inzamelcircuits. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan innovatieve concepten zoals Citydepot om de logistieke uitdagingen van kleine hoeveelheden afval in een omgeving met veel verkeer het hoofd te bieden.

Het project sluit aan bij de preventieacties voor voedselverliezen in het actieplan 'Biomassa(rest)stromen', bouwt verder op de resultaten van bestaande onderzoeken zoals het Keukenschoon-project en houdt rekening met de gewijzigde omstandigheden (meer bewustwording inzake voedselverliezen, eventuele inzameling keukenafval in plaats van gft, nieuwe kostenstructuren).

Om zoveel mogelijk producenten te overtuigen om deel te nemen is financiële ondersteuning nodig. Vlaamse of Europese subsidie- of onderzoeksprogramma's zoals het Milieu- en energietechnologie Innovatie Platform (MIP) en fondsen van de Europese Unie komen daarvoor in aanmerking.

Dankzij de proefprojecten krijgen we een duidelijk zicht op:

- de kosten en baten van een selectieve inzameling in de onderzochte sectoren;
- de nood aan ondersteuning voor de aankoop van opslagsystemen voor horeca en welke ondersteunende instrumenten hiervoor best ingezet kunnen worden;
- hoe de afvalverwerkingskosten aan de producent doorgerekend kunnen worden om de selectieve inzameling van keukenafval maximaal te stimuleren.

Als na afloop en evaluatie van het proefproject blijkt dat een selectieve inzameling van keukenafval ook haalbaar is voor de kleinere producenten, dan wordt dit verplicht, vanaf 2021.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: FEBEM, VVSG, Interafval, HoReCa Vlaanderen, Comeos, Vlaco.

Stappenplan en timing: in 2016 zoeken de partners samen naar een geschikt financieringskanaal(en) en dienen een aanvraag tot financiële ondersteuning in. Daarvoor verenigen de geïnteresseerde partners zich in een consortium. Proefprojecten gaan van start in de loop van 2017. Nadien worden de projecten geëvalueerd en indien nodig wordt nadien het VLAREMA aangepast.”

2.8.1.5 Verwerking en afzet van organisch-biologisch afval

IVVO vraagt om te verduidelijken dat de verwerking van gft-afval enkel kan in gft-installaties en niet bij industriële vergisters. Ze vragen daarbij aan de OVAM om negatief advies te verlenen bij aanvragen tot bouw van niet gft-verwerkingsinstallaties zolang de huidige gesubsidieerde installaties onvoldoende zijn ingevuld.

Tienen: Het is niet duidelijk waar men in het plan juist naar toe wil met verwerking en afzet. Ook voor biomassa zou men de doelstellingen best afstemmen op de visie van de Vlaamse overheid op de ontwikkeling van een biogebaseerde economie, zoals in opdracht van de vorige Vlaamse regering uitgewerkt door de Beleidsoverschrijdende werkgroep Biogebaseerde economie (BBE). Voor organisch-biologisch afval stellen we voor dat er onmiddellijk gekozen wordt voor een selectieve inzameling en valorisatie in alle Vlaamse gemeenten. Voor biomassa wordt naar analogie met de circulaire ladder het principe van ecologische cascadering toegepast: eerst gebruik van de biologische grondstoffen voor menselijke voeding en vervolgens voor veevoer, dan gebruik als bodemverbeteraar, dan als grondstof bijvoorbeeld binnen een groene chemie. Pas in allerlaatste instantie kan er gebruik voor energieproductie zijn in de hoedanigheid van warmte-opwekking en ten slotte opwekking van elektriciteit.

Febiga vraagt dat er niet langer OBA zou toegelaten worden in gemeentelijke gft-composteringsinstallaties.

Vlaco geeft aan dat OBA van grotere bedrijven (via privé inzamelaars opgehaald) zowel naar de landbouw- en industriële vergisters als naar de gft-verwerking kan worden afgevoerd, op voorwaarde dat de installaties erkend zijn om dierlijke bijproducten te verwerken.

Vlaco wijst op de paragraaf die stelt dat het mogelijk is om beroep te doen op buitenlandse vergistingsinstallaties, als de lokale verwerkingscapaciteit niet zou volstaan.

Vlaco benadrukt dat Vlaanderen heeft geïnvesteerd in eigen installaties en dat ze deze infrastructuur optimaal moet benutten.

Overweging: op p. 53 van het Actieplan Biomassa(rest)stromen 2015-2020 staat: “Selectief ingezamelde gft- en keukenafval van huishoudens en vergelijkbare bedrijven moeten integraal worden verwerkt volgens de Beste Beschikbare Technieken (BBT) in composterings- en (voor)vergistingsinstallaties vergund voor gft-/keukenafval om te voldoen aan duidelijke hygiënisatievereisten (zowel dierlijke als plantpathogenen).” Er is een akkoord met de gft-verwerkers in de maak over de voorwaarden voor het bekomen van een erkenning voor het verwerken van dierlijke bijproducten (i.c. keukenafval).

Alle gft-composteringsinstallaties waren reeds in exploitatie voordat de agrarische vergistingssector werd uitgebouwd in Vlaanderen. Zij kunnen al langer tot 25% van hun input invullen met OBA. Men kan niet spreken van een bijkomende bedreiging wanneer het over een bestaande sector gaat die al langer de mogelijkheid heeft om OBA te verwerken. Bovendien verschilt de aard van de OBA's die door gft-composterings- of vergistingsinstallaties worden verwerkt met de aard van OBA's die in agrarische vergisters worden verwerkt (hoger drogestofgehalte). Het plan voorziet bovendien niet in een verplichting om OBA afkomstig van bedrijven en organisaties af te voeren naar gft-verwerkingsinstallaties.

Comeos pleit ervoor dat alle attesten en certificaten die de verwerkers moeten hebben ook door buitenlandse firma's kunnen behaald worden, of met andere woorden het moet een open markt zijn.

Overweging: de plantekst citeert wat overgenomen is uit het actieplan Biomassa(rest)stromen 2015-2020, dat goedgekeurd is door de VR op 10 juli 2015. In verband met de afzet werd in maart 2016 een eerste ontwerp van de nieuwe meststoffenverordening voorgesteld. Dit ontwerp voorziet een grote harmonisatie en versoepeling van de eisen die gelden voor het verhandelen van meststoffen en bodemverbeteraars binnen en naar de EU. Hierdoor zal de intracommunautaire handel in eindproducten van de verwerking van organisch afval sterk gefaciliteerd worden.

Tekstaanpassing: de vermelde paragraaf uit actieplan Biomassareststromen wordt overgenomen onder hoofdstuk 8.1.5 van het uitvoeringsplan.

“Selectief ingezamelde gft- en keukenafval van huishoudens en vergelijkbare bedrijven moeten integraal worden verwerkt volgens de Beste Beschikbare Technieken (BBT) in composterings- en (voor)vergistingsinstallaties vergund voor gft-/keukenafval om te voldoen aan duidelijke hygiëniseisvereisten (zowel dierlijke als plantpathogenen)”.

SPA-Antwerpen suggereert om de lat hoger te leggen voor de energetische valorisatie van het gescheiden ingezameld gft- en OBA-afval en stelt voor synergiën te zoeken met andere installaties. Men stelt dat de valorisatie van het biogas uit vergisting momenteel veel te bedroevend is, er gaat veel warmte die daarbij vrijkomt, verloren (zoals bij IGEAN). Een vergisting die naast elektriciteit ook warmte valoriseert, levert extra CO₂ vermeden emissies op. De SPA suggereert dat de installatie van IGEAN zou kunnen verhuizen naar de haven van Antwerpen (vergunning loopt af januari 2018), dan zou die naast elektriciteit ook warmte kunnen leveren voor de haven en worden ook transportemissies vermeden. De SPA stelt voor te zoeken naar andere mogelijke synergiën zodat we werk maken van industriële ecosystemen die de circulaire economie waar maken.

Volgens Febiga is een stabiele en evenwichtige afvalprijs een even grote noodzaak als een goed steunkader om te komen tot stabiliteit in de markt om op lange termijn en zeer geleidelijk naar zowel steunonafhankelijkheid te groeien alsook het marktpotentieel dat biogas heeft in Vlaanderen (en bij uitbreiding België) te realiseren.

Het uitvoeringsplan aangaande OBA zou dan ook een uitbreiding dienen te kennen waarbij een adequate inschatting wordt gemaakt tussen de beschikbaarheid van lokaal organisch afval en de verwerkingscapaciteit.

Overweging: de energetische valorisatie en warmtevalorisatie zijn terechte aandachtspunten en zijn als actie opgenomen in het Actieplan Biomassa(rest)stromen 2015-2020 (VR 10.07.2016). De economische rendabiliteit is in de praktijk doorslaggevend voor de start van een installatie en de bijhorende valorisatiemogelijkheden. Op p. 53 van het Actieplan is opgenomen: “Droge voorvergisting bij gft-afval-compostering wordt gefaseerd uitgebouwd indien een aantal voorwaarden inzake ondersteuning vanuit het afval- en energiebeleid zijn vervuld”. Op p. 55 van bovengenoemd Actieplan is een volledige actie opgenomen rond de valorisatie van biomethaan en mogelijke synergiën.

De problematiek van de eindigheid van het steunkader voor vergisting en de gevolgen daarvan voor de vergistingssector is bekend bij de bevoegde minister. Het voorliggende ontwerpplan voorziet net in een verhoging van het aanbod van OBA waardoor de prijsdruk op de OBA-stromen verlicht wordt.

De OVAM maakt daarnaast elke twee jaar een biomassa-inventaris op, die een zicht geeft op de vraag en het aanbod van verschillende biomassastromen in Vlaanderen. Buiten gft- en groencomposteringsinstallaties werd er geen capaciteitsplanning uitgewerkt voor vergisting. Het is de verantwoordelijkheid van elke investeerder om in te schatten of een bijkomend project voldoende aanvoer van grondstoffen kan verzekeren, op basis van de gegevens in de biomassa-inventaris.

Tekstaanpassing: onder 8.1.5 wordt voor de volledigheid volgende paragraaf toegevoegd:

Droge voorvergisting bij gft-afval-compostering wordt gefaseerd uitgebouwd indien een aantal voorwaarden inzake ondersteuning vanuit het afval- en energiebeleid zijn vervuld. Voor de gft-verwerking wordt een minimale schaalgrootte van 20.000 ton gft-afval per jaar (eventueel samen met organische bedrijfsafvalstoffen) gehanteerd.

IVVO merkt op dat gft vergisten enkel rendabel is als er groenestroomcertificaten verkregen worden voor de vergisting.

Overweging: dit wordt als aandachtspunt meegenomen.

2.8.2 Verpakkingen

2.8.2.1 Selectieve inzameling en recyclage van verpakkingsafval

De Minaraad neemt inzake verpakkingen het volgende (verdeeld) standpunt in:

— Standpunt BBL, Natuurpunt, ACV, ACLVB, OECO en VVSG:

Uit de sorteeranalyses van de OVAM blijkt dat er nog heel wat verpakkingen in het restafval terecht komen. De afgelopen tien jaar is de evolutie van de selectieve inzameling van verpakkingen quasi tot stilstand gekomen. Een nieuwe impuls dringt zich op, zowel voor meer selectieve inzameling als voor maatregelen aan de bron. De organisaties vragen dat de Vlaamse overheid tijdens de planperiode zal aansturen op een wijziging van het Interregionaal Samenwerkingsakkoord verpakkingsafval. Hierbij moet aandacht zijn voor een betrouwbare rapportage van recyclagecijfers en het verhogen van de recyclagedoelstellingen, mede in functie van de geanticiperde verhoging van de doelstellingen in het voorstel voor de wijziging van de Europese verpakkingsrichtlijn. Daarnaast vragen de organisaties om aan de definitie van terugnameplicht toe te voegen dat de verpakkingsverantwoordelijke instaat voor de financiering van de totale en reële kost van inzameling, recyclage, nuttige toepassing en verwijdering van alle verpakkingsafval waarvoor hij of zij verantwoordelijk is.

Voor kunststoffen wordt er daarnaast beter ook gedifferentieerd naar doelstellingen voor deelstromen (bijvoorbeeld EPS, folies, harde kunststoffen).

In het afvalplan ontbreekt een overkoepelend perspectief om de verduurzaming van verpakkingen te realiseren. BBL, Natuurpunt, ACV, ACLVB, OECO en VVSG zijn vragende partij voor een actie in het afvalplan die hier invulling aan geeft. Elementen hierbij zijn:

- het terugdringen van het onnodige gebruik van verpakkingen. We denken dan onder meer aan het recente voorbeeld van de geschildte sinaasappel in een plastic container die een Britse supermarktketen aanbood of de appelpartjes in een plastic zakje die Albert Heijn aanbiedt;
- het voorzien van initiatieven om herbruikbare verpakkingen te stimuleren;

- de scope van het plan voor het terugdringen van draagtassen verruimen. Het afvalplan spreekt enkel over de opvolging van de Europese richtlijn over plastic draagtassen, maar wij pleiten voor een bredere aanpak die eenmalige draagtassen zoveel mogelijk ontmoedigt;
 - het terugdringen van het aandeel verpakkingen in het zwerfvuil;
 - het stimuleren van kunststoffen op basis van hernieuwbare bronnen. We verwijzen daarvoor ook naar de recente studie “The New Plastics Economy” van de Ellen MacArthur Foundation.
- BBL zegt dat we nu al weten dat het CEP een aanpassing van het samenwerkingsakkoord vereist, onder meer om de hogere recyclagedoelstelling van 55% voor plastic verpakkingen te halen. Om te verzekeren dat Vlaanderen binnen de Europese context een leidende rol blijft spelen, is het dan ook belangrijk dat het afvalplan vermeldt dat het samenwerkingsakkoord met Fost Plus in 2016 wordt opengebroken en aangepast. De kunstmatig hoge recyclagecijfers van Fost Plus zijn ongeloofwaardig en vormen een rem op verdere beleidsinitiatieven, zoals ook merkbaar was bij het statiegeldvraagstuk waarbij de cijfers werden afgezet tegen de verwachte recyclage binnen een statiegeldsysteem.
- Voka, UNIZO en Boerenbond benadrukken dat de doelstellingen in het huidige ISA (Interregionaal Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval) al hoger zijn dan het Europese wettelijke kader. De hoge resultaten die België en Vlaanderen behalen worden ook jaarlijks door de IVC (interregionale Verpakkingscommissie) goedgekeurd. Voor huishoudelijke verpakkingen is Fost Plus met pilootprojecten bezig met de bedoeling om een eventuele uitbreiding van de blauwe zak te bestuderen. VAL-I-PAC is continu op zoek naar nieuwe stimulansen voor het sorteren aan de bron. Het is dan ook niet correct te stellen dat er de laatste 10 jaar geen initiatieven worden ondernomen of dat er geen vooruitgang wordt geboekt.

Alvorens doelstellingen te verhogen of gedifferentieerde doelstellingen vast te leggen, pleiten de organisaties er alleszins voor om te wachten tot het Europees pakket ‘circulaire economie’ definitief is goedgekeurd. Opnieuw onderstrepen de organisaties dat de producenten niet verantwoordelijk gesteld kunnen worden om de volledige kosten te dragen van maatschappelijk foutief gedrag van de burger.

Om de recyclage van kunststoffen te verhogen is het niet voldoende om enkel de selectieve inzameling van zulke kunststoffen te verhogen. De nodige technologie moet ook bestaan om al de verschillende types van kunststoffen, inclusief folies en plastic zakjes, te kunnen sorteren en om hen dan ook te kunnen recycleren in nuttige materialen. Fost Plus is momenteel bezig met test-projecten in 6 Belgische gemeenten om dit soort voorwaarden grondig te kunnen evalueren en om te bepalen welke extra verpakkingstypes in de komende jaren zullen gerecycleerd kunnen worden. Vooruitlopen op de resultaten van dergelijke testprojecten, heeft dan ook geen zin. Daarnaast is ook de aanwezigheid van een afzetmarkt van belang.

Bovendien kan vanuit wetenschappelijk oogpunt niet standaard gesteld worden dat herbruikbare verpakkingen altijd beter zijn dan wegwerpproducten. Dit is product- en situatie-gebonden. Soms zijn eenmalige verpakkingen beter vanuit hygiëne –en/of milieuoogpunt. Het opleggen van herbruikbare verpakkingen kan dan ook niet standaard geëist worden.

De VVSG en Interafval stellen dat het ontwerp uitvoeringsplan matige ambitie toont op het vlak van de selectieve inzameling van verpakkingsafval. Zij stellen voor het volgende toe te voegen aan de tekst van het uitvoeringsplan:

“Uit de sorteeranalyses van de OVAM blijkt overduidelijk dat nog heel wat verpakkingen in het restafval terecht komen. Fost plus heeft de voorbije jaren ongetwijfeld heel wat inspanningen geleverd, maar de afgelopen tien jaar is de evolutie van de selectieve inzameling van verpakkingen quasi tot stilstand gekomen. Een nieuwe impuls dringt zich op, zowel voor meer selectieve inzameling als voor maatregelen aan de bron. Vlaanderen zal daarom tijdens de planperiode aansturen op een wijziging van het Interregionaal Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval, meer bepaald onderstaande elementen:

Artikel 2 (definities)

Ze stellen voor de “terugnameplicht” in de toekomst als volgt te definiëren:

“19° “Terugnameplicht”: de aan de verpakingsverantwoordelijke opgelegde verplichting om, in het licht van de doelstellingen van dit samenwerkingsakkoord, de quota voor nuttige toepassing en recyclage zoals bepaald in artikel 3, §§ 2 en 3 van dit samenwerkingsakkoord te bereiken en in te staan voor de financiering van de totale en reële kost van inzameling, recyclage, nuttige toepassing en verwijdering van alle verpakingsafval waarvoor hij of zij verantwoordelijk is.”

IVAREM en IVLA onderschrijven deze grotere financiële verantwoordelijkheid voor producenten.

Daarnaast vragen VVSG en Interafval ook een aanpassing van de doelstellingen:

“§ 2. De minimale globale percentages uitgedrukt in gewichtspercentage ten opzichte van het totale gewicht van de in België op de markt gebrachte eenmalige verpakkingen zijn:

- recyclage: 85%;
- totale nuttige toepassing, vermeerderd met “verbranding met terugwinning van energie in afvalverbrandingsinstallaties”: 90%.

§ 3. Vanaf het kalenderjaar volgend op de inwerkingtreding van huidig samenwerkingsakkoord dienen tevens voor de verschillende verpakingsmaterialen de volgende minimale recyclagepercentages voor het volledige Belgische grondgebied te worden behaald:

- 95 % in gewicht voor glas;
- 95 % in gewicht voor papier/karton;
- 70% in gewicht voor drankkartons;
- 95% in gewicht voor metalen;
- 30% in gewicht voor kunststoffen, waarbij uitsluitend materiaal wordt meegeteld dat tot kunststoffen wordt gerecycleerd;
- 15% in gewicht voor hout.”

Daarbij overwegen VVSG en Interafval specifieke doelstellingen voor welbepaalde deelfracties van de kunststoffen (op polymeerbasis, dan wel op productbasis zoals ‘folies’).

IVAREM onderschrijft deze vraag naar meer concrete doelstellingen inzake de selectieve inzameling van verpakkingen.

VVSG en Interafval stellen een wijziging voor van het ISA, artikel 13 (opdracht erkend organisme voor huishoudelijk verpakingsafval), alsook artikel 24 (communicatie door verpakingsverantwoordelijken):

“§ 1.

1° op een homogene wijze conform de voorwaarden van dit Samenwerkingsakkoord en de Erkenning het gehele Belgische grondgebied te bestrijken waar de verpakingsverantwoordelijken hun producten in de handel brengen, op een wijze dat de inzameling, de nuttige toepassing en de verwijdering van de teruggenomen afvalstoffen gewaarborgd is, of, in voorkomend geval, het bewijs te leveren van een overeenkomst dienaangaande met derden;”

Te behouden in de uiteindelijke tekst:

“4° (...)

“- de inzameling en de verwerking van het verpakingsafval dat niet selectief wordt ingezameld”;

Puntje 4 verder aan te vullen met:

“- de inzameling, opruiming en verwerking van verpakkingsafval in het zwerf- en gemeentevuil, en uit openbare vuilnisbakken”

Artikel 24 §1 aan te vullen met:

“4° de mogelijkheden voor de consument om bepaalde verpakkingen achter te laten op het verkooppunt”

VVSG en Interafval vragen dat als blijkt dat in deze elementen onvoldoende voortgang geboekt kan worden, Vlaanderen op zijn minst zal overwegen het ISA op te zeggen en een eigen beleid te voeren. Dit wordt gevolgd door De Pinte.

Overweging: sowieso zal in de planperiode het ISA moeten aangepast worden, dit omwille van het nieuwe Europese pakket circulaire economie en de omzetting van Europese richtlijn over de plastic zakjes.

Daarom zal de wijziging van dit ISA ook ingeschreven worden in het uitvoeringsplan. Via die wijziging zullen de doelstellingen aangepast worden aan het Europees pakket circulaire economie en de doelstellingen voor kunststoffen gedifferentieerd worden naar deelstromen. Op die manier wil Vlaanderen Fost Plus en VAL-I-PAC meer impulsen geven om te focussen op het verpakkingsafval dat vandaag nog niet selectief wordt ingezameld.

De overige bovenstaande overwegingen worden meegenomen bij de aanpassing van het interregionaal samenwerkingsakkoord.

Tekstaanpassing: Vlaanderen wenst de doelstellingen in het Interregionaal Samenwerkingsakkoord aan te passen. Op die manier krijgen VAL-I-PAC en Fost Plus de impuls om meer te focussen op de kleinere stromen verpakkingsafval die momenteel nog niet selectief worden ingezameld. De wijziging van het ISA gaat over:

- *het verhogen van de doelstellingen per stroom, met een focus op de kunststoffen;*
- *de differentiatie van de doelstellingen voor kunststoffen naar deelstromen (bijvoorbeeld EPS, folies, harde kunststoffen).*

Onder 8.2.3 “Krachtlijnen voor de nieuwe erkenning van Fost Plus” worden een aantal zinnen toegevoegd om meer aandacht te schenken aan hergebruik (hervulbare verpakkingen) en de rapportering door Fost Plus

Tekstaanpassing: Onder 8.2.3.2 Preventie en ecodesign wordt onderaan de eerste paragraaf volgende zin toegevoegd:

Producenten moeten daartoe meer inzetten op navulverpakkingen. Door hogere volumes van dergelijke verpakkingen na te streven, zal de prijs ervan dalen en worden ze interessanter voor de consument.

Daarnaast wordt een nieuwe paragraaf 8.2.3.3 “Rapportage recyclagecijfers” toegevoegd:

8.2.3.3 Rapportage recyclagecijfers

Fost Plus realiseert meer dan 80 % recyclage, maar tegelijk valt het hoge aandeel aan pmd in het restafval op. Vlaanderen wil dat de wijze waarop Fost Plus de recyclagecijfers verzamelt en rapporteert, in het kader van de nieuwe erkenning wordt bekeken en eventueel aangepast

FEBEM wijst erop dat in de cijfers van FOST Plus ook heel wat papier/karton zit dat niet door de FOST Plus leden op de markt wordt gebracht maar wel door VAL-I-PAC-leden. Dit komt omdat in het

gemeentelijke circuit nog steeds heel wat papier/karton wordt meegeven door bedrijven, distributie... Dat zijn cijfers die ontsnappen aan de VAL-I-PAC-cijfers en niet zouden mogen worden meegeteld met de FOST Plus cijfers. FEBEM stelt voor om een extra actie aan het plan toe te voegen die ervoor zorgt dat die hoeveelheden papier/karton niet mogen worden meegegeven via het huishoudelijke FOST Plus circuit (bv karton van winkelketens).

Overweging: deze bezorgdheid wordt verder meegenomen in de behandeling van de erkenningsaanvraag van VAL-I-PAC.

IOK, Gent en Herentals stellen voor om de tekst (p 61) ook aan te vullen met de resultaten van de recente sorteeraanlyse, omdat uit deze analyse blijkt dat er nog een sterke aanwezigheid is van pmd-stromen in het huisvuil.

Overweging: de resultaten van de sorteeraanlyse worden toegevoegd.

Tekstaanpassing: 8.2.1, na 4^{de} paragraaf wordt aangevuld met volgende tekst:

“In de sorteeraanlyse van het huisvuil, die de OVAM in 2013 en 2014 liet uitvoeren, valt wel de hoge aanwezigheid op van kunststofafval in het huisvuil (13,73 gewichtsprocent). De fractie kunststofafval verdubbelde bijna in gewichtsprocent over de periode 1995-1996 tot 2013-2014. Deze stijging is te wijten aan een verdubbeling van de hoeveelheid kunststofflessen en-flacons en een sterke toename van zowel de kunststoffolies als de restplastic (zowel verpakkingen als niet-verpakkingen). In volume is de kunststoffractie de grootste fractie in het huisvuil. Ook de totale hoeveelheid pmd in het restafval is opnieuw gestegen nadat het eerder steeds daalde, tot 4,1 kg/inwoner in 2006. In 2013-2014 steeg de hoeveelheid pmd naar 5,62 kg per inwoner.”

Met voetnootverwijzing OVAM, Sorteeraanlyse-onderzoek huisvuil 2013-2014.

FEVIA merkt op dat op pagina 62 van het ontwerpplan wordt gesteld dat “VAL-I-PAC logischerwijs hoofdzakelijk inzet op grote stromen, maar weinig inspanningen levert om ook bedrijven met kleine hoeveelheden verpakkingafval aan te zetten om aan de bron te sorteren”. Deze beoordeling doet afbreuk aan de realiteit. Sinds jaren heeft VAL-I-PAC een duidelijke beleid om alle bedrijven en vooral de kmo's aan te sporen tot een beter sorteergedrag. Het startforfait dat in 2011 ingevoerd werd is één (maar zeker niet het enige) voorbeeld van deze strategie.

Overweging: tekst wordt aangepast.

Tekstaanpassing: de laatste zin van 8.2.1 wordt als volgt aangepast: “VAL-I-PAC zet logischerwijs hoofdzakelijk in op grote stromen, maar levert minder inspanningen om ook bedrijven met kleine hoeveelheden verpakkingafval aan te zetten om aan de bron te sorteren.”

2.8.2.2 Krachtlijnen voor de nieuwe erkenning van VAL-I-PAC

2.8.2.3 Krachtlijnen voor de nieuwe erkenning van Fost Plus

FEBEM vraagt nauwer betrokken te worden bij de evaluatie van FOST Plus en de toekomstige erkenning. Dit omdat het organisme, volgens FEBEM, te weinig streeft naar kwaliteitsverbeteringen en de uitbreiding van de dienstverlening. Zeker bij de Out of Home projecten kan FEBEM een belangrijke rol spelen.

Overweging: FEBEM zal worden betrokken bij de nieuwe erkenning van Fost Plus.

AlienorEU Consultancy vraagt verhoogde aandacht voor klein aluminium verpakkingsafval en had terzake graag een pilootproject opgestart gezien.

Overweging: het accent ligt inderdaad voornamelijk op restplastics. Bij de nieuwe erkenning van Fost Plus is de mogelijkheid er om ook extra aandacht te schenken aan aluminium verpakkingen zowel wat betreft de pmd-inzameling als bij out of home projecten.

2.8.2.3.1 Inzameling restplastics

Voor Comeos moet de inzameling van restplastics economisch haalbaar zijn en verantwoordbaar op vlak van leefmilieu. Men moet zeker zijn dat er een degelijke afzetmarkt bestaat, wat vandaag niet voor alle stromen het geval is. Het is dus belangrijk om de proefprojecten lang genoeg te laten lopen en de conclusies ervan uitgebreid te analyseren.

Ook FEVIA is verheugd dat eerst de resultaten van de proefprojecten worden afgewacht.

Ieper en milieuraad Ieper juichen de inzameling van restplastics (P+MD) toe. Immers ook hier zijn de gemeenten de dupe omdat zij instaan voor het weghalen van foute pmd zakken die niemand meer toebehoren. Een inzameling van alle plastic verpakkingen zou een veel duidelijkere sorteerboodschap zijn. De milieuvlaamse raad Ieper vraagt dat alle restplastics via de P+MD ingezameld worden. Dit is immers een eenvoudige sorteerboodschap en zal het aantal foutieve pmd-zakken doen dalen en dus de overlast die dit veroorzaakt. De verpakkingsindustrie dient hiertoe verplicht, ook door verregaande doelstellingen via de samenwerkingsverbanden.

IGEAN, IVBO, IVVO, IOK, Blankenberge, milieuvlaamse raad Duffel, Edegem, Ieper, Kasterlee, Gent, Herentals, Malle, Ranst (milieuvlaamse raad), Rumst, Scherpenheuvel-Zichem, milieuvlaamse raad Zelzate, Wijnegem en Torhout vragen op korte termijn een uitbreiding van de pmd definitie met aandacht voor een ruime en eenvoudige sorteerboodschap.

Zowel IVVO als IVBO verwijzen daarbij naar een aansluiting bij de sorteerboodschappen die in andere Europese landen gelden in het kader van het toerisme. Ranst pleit voor een pmd logo op de verpakking.

Vernelen K. vindt dat de verpakkingen in eerste instantie zoveel mogelijk herbruikbaar moeten zijn, maar ook uit makkelijk scheidbare recycleerbare materialen bestaan. Waarom worden er geen recyclingcodes aangebracht op de verpakkingen, zodat elke burger weet in welke container hij met zijn materialen terecht kan? Men zou in principe voor elke recyclingcode op het containerpark terecht moeten kunnen. Als alle fabrikanten traceercodes (extended EAN-codes) zouden introduceren, kan men bovendien steeds nagaan wie wat gekocht heeft.

Mertens D merkt op dat de burger niet klaar is om onderscheid te maken tussen al die soorten kunststoffen, dus gemengde inzameling zal moeten gebeuren. De scheidingstechnieken staan nog niet op punt, best eerst technisch en economisch nagaan wat mogelijk is.

Yvonne Vidts heeft bezwaar tegen de huidige pmd-sorteerboodschap. Voor vele senioren is deze boodschap onduidelijk. Het Fost Plus symbool is soms moeilijk te vinden op de verpakking en zakken blijven staan als er fout wordt gesorteerd. Fost Plus zou alle verpakkingen moeten ophalen via de pmd-zak.

Kunert H meent dat alle fracties van plastic samen moeten kunnen opgehaald worden. Het is onbegrijpelijk dat Fost Plus geen ruimere fracties moet aanvaarden.

Kolena vzw stelt dat botervlootjes en yoghurtpotjes in de pmd moeten kunnen.

Overweging: de plantekst vermeldde dat de Vlaamse overheid zal ijveren voor een algemene inzameling van restplastics bij de nieuwe erkenning van Fost Plus. Om tegemoet te komen aan bovenstaande opmerkingen zal deze formulering scherper gesteld worden. Daarnaast wordt ook de onduidelijke sorteerbodschap van pmd toegevoegd onder 8.2.1.

Tekstaanpassing: De tekst onder 8.2.3. wordt als volgt aangepast:

De Vlaamse overheid wil een verplichte algemene inzameling van restplastics (die niet worden ingezameld via de pmd-zak) invoeren via de nieuwe erkenning van Fost Plus.

Volgens hun huidige erkenning moet Fost Plus actief de inzameling van restplastics promoten. Voor de vergoeding gelden de regels van artikel 8 (vergoeding aan referentiekost). Fost Plus moet onder meer:

...

In de volgende erkenning wordt de inzameling van de restplastics verplicht, rekening houdend met de resultaten van de proefprojecten en van de reeds lopende projecten rond inzameling van alle restplastics (bijv. de roze zak).

Cruciaal is dat de sorteerbodschap voor de burger duidelijk en eenvoudig is. Maar ook de kwaliteit van de stromen moet voldoende hoog zijn voor een hoogwaardige recyclage.

Tekstaanpassing: Onder 8.2.1 wordt volgende paragraaf toegevoegd:

Daarnaast blijft de huidige sorteerbodschap van het pmd zorgen voor veel verwarring bij burgers. Bovendien sluit deze sorteerbodschap ook niet aan bij de sorteerbodschappen in andere Europese landen.

2.8.2.3.2 Preventie en ecodesign

De Mineraad neemt inzake plastic zakjes het volgende (verdeelde) standpunt in:

- BBL, Natuurpunt, ACV, ACLVB, OECO en VVSG merken op dat in het afvalplan staat dat de Europese Richtlijn betreffende de vermindering van het verbruik van lichte plastic draagtassen door Vlaanderen zal worden geïmplementeerd. Deze richtlijn richt zich specifiek op lichte plastic draagtassen met een dikte tussen de 15 en 50 micron. De plastic draagtassen die we aantreffen bij veel modeketens blijven buiten beschouwing. Hetzelfde geldt voor de zeer dunne plastic zakjes die we vinden bij de groenten- en fruitafdeling van supermarkten. De richtlijn beperkt zich bovendien enkel tot lichte plastic tassen, terwijl zeker ook eenmalige papieren draagtassen een zeer significante milieu-impact hebben die vergelijkbaar is met die van plastic.
- Volgens Voka, Unizo en Boerenvond heeft het gebruik van (plastic) tassen in winkels altijd een duidelijk nut (o.a. inzake hygiëne en voedselveiligheid) en kunnen deze niet zonder meer verwijderd worden. De detailhandel heeft de laatste jaren ook veel inspanningen geleverd om overbodige verpakkingen te reduceren en het gebruik van herbruikbare zakken aan te moedigen. Zo heeft de sector op eigen initiatief sinds 2003 de totale stapel plastic tasjes met 80% verminderd. Voor flinterdunne zakjes die gebruikt worden voor versvoeding zoals groenten en fruit die in bulk gekocht worden, bestaan geen waardige alternatieven. Papier-zakken kosten meer (gemiddeld 3,6 keer duurder) en ze bieden onvoldoende bescherming. Het vocht van vlees of vis wordt door het papier opgezogen en afgegeven, verse groenten en fruit maken het papier ook nat waardoor het scheurt. En de vrachtwagens kunnen vijf keer minder papierzakken vervoeren dan die rollen fijne plastic-zakjes. Daardoor zullen supermarkten overstappen op meer voorverpakte groeten en fruit of dus nog meer verpakkingen in circuit brengen, terwijl iederéén zich net inspent om die afvalberg te verminderen. Tenslotte wordt innovatie hiermee meteen stopgezet: de zoektocht naar honderd procent afbreekbare plasticzakjes heeft geen zin meer wanneer ze sowieso worden verboden. De maatregel heeft dus een pervers effect. De sector is

bereid om verdere inspanningen te doen om de doelstellingen van de Europese richtlijn na te leven. Anderzijds wenst Voka dat Vlaamse bedrijven met gelijke wapens concurreren tegenover hun buitenlandse concurrenten.

Comeos vraagt dat de omzetting van de richtlijn over de plastic zakjes met de andere gewesten wordt besproken. Verpakkingen is interregionaal geregeld en Comeos vraagt dat het ook zo verder blijft, ook voor plastic draagtassen. Het verplicht betalend maken van eenmalige plastic kassazakken wordt volledig ondersteund door Comeos en haar leden. Ze vragen ook om de richtlijn op die manier om te zetten.

BBL meent dat hier meer ambitie gewenst is. Het afvalplan toont op vlak van preventie en ecodesign geen enkel eigen initiatief dat bv inzet op verduurzaming van de verpakkingsketen en het voorkomen van afval (bijvoorbeeld via het verhogen van herbruikbare verpakkingen en stimuleren van kunststoffen op basis van hernieuwbare bronnen).

Gent: Vlaanderen is koploper binnen EU inzake selectieve inzameling, maar kan op vlak van preventie ook een voorbeeldrol opnemen door verder te gaan dan de EU-richtlijn over plastic zakken en alle gratis draagtassen te verbieden.

Milieuadviesraad Duffel en milieuadviesraad Zelzate merken op dat het streven naar efficiëntere en zuinige verpakking aan de bron moet beginnen bij de producenten. Het gebruik van verpakkingen moet bij de producent verminderd worden om een positieve impact te hebben op de totale hoeveelheid afval. Herbruikbare verpakkingen of papier/kartonnen i.p.v. plastic verpakkingen moeten meer gestimuleerd worden. Milieuadviesraad Zelzate vult nog aan dat er meer mag ingezet worden op participatie van de burger bij het ontwerpen van afvalarme verpakkingen, waardoor de betrokkenheid en draagkracht kan verhogen.

Overweging: Vlaanderen wil het gebruik van eenmalige plastic draagtassen maximaal terugdringen ten voordele van alternatieven die vanuit levenscyclusperspectief te verkiezen zijn (o.a. papier, herbruikbare tassen, composteerbare zakken...). Dit geldt zowel voor de lichte plastic draagtassen als voor andere plastic draagtassen (bv. zeer lichte). Vlaanderen erkent de inspanningen die op dit vlak de afgelopen jaren zijn gerealiseerd door de grotere verkooppunten en gaat er dan ook van uit dat de grootste vooruitgang eerder te realiseren is bij de kleine verkooppunten.

In eerste instantie wil Vlaanderen via de erkenning van Fost Plus de richtlijn implementeren.

Het stimuleren van herbruikbare verpakkingen wordt in de tekst toegevoegd.

2.8.2.3.3 Bijkomende acties door Fost Plus

2.8.3 Kunststoffen

2.8.3.1 Situering

2.8.3.2 Inzameling harde kunststoffen van particulieren via recyclageparken

Actie 30: de Vlaamse overheid voert de verplichte selectieve inzameling van harde kunststoffen via het recyclagepark in.

IGEAN gaat akkoord met een verplichte inzameling van harde kunststoffen op het recyclagepark. Wel menen ze dat de ambitie om tegen het einde van de planperiode 5kg harde kunststoffen per inwoner in te zamelen te hoog is.

Wijnegem merkt op dat gelet op de huidige gemiddelde hoeveelheid ingezamelde harde kunststoffen van 1.87 kg/inw, de ambitie erg hoog is om tegen het einde van de planperiode 5 kg/inwoner in te zamelen.

Overweging: de 5 kg/inwoner staat ingeschreven als een streefcijfer, het getal wordt behouden. Om te duiden dat dit cijfer realistisch is wordt verwezen naar de recente sorteeraanlyse.

Tekstaanpassing: de tekst onder 8.3.1 Situering wordt als volgt vervangen:

Volgens de meest recente sorteeraanlyse huisvuil vinden we nog ongeveer 15 kg/inw kunststoffen (harde plus folies) terug in het huisvuil, waarvan 3 kg/inw pmd. Daarnaast zit er ook in het grof vuil nog ongeveer 2 kg/inw aan (harde) kunststoffen. Ook in het restafval van bedrijven vinden we nog veel kunststoffen terug.

2.8.3.3 Inzameling kunststoffen van bedrijven

Actie 31: de actie richt zich op post-consumer-kunststoffen van bedrijven. Het gaat over de volgende kunststoffracties:

- **harde kunststoffen (PP, PE, PVC, ...);**
- **folies (secundaire en tertiaire verpakkingen – propere folies);**
- **EPS (proper piepschuim van verpakkingen).**

Comeos meent dat het selectief inzamelen van kunststoffen door bedrijven (momenteel) financieel NIET interessant is, temeer omdat er weer een extra container moet geplaatst worden, wat ook geld kost. De rol van de overheid zou hier moeten zijn om deze stroom financieel interessant te maken (subsidies voor bedrijven). Naast de economische haalbaarheid moet er ook voor gezorgd worden dat voor deze stromen een hoogwaardige afzetmarkt bestaat.

Horeca Vlaanderen sluit zich hierbij aan en vraagt zich af welke verplichtingen op dit vlak bestaan voor de particulier. Deze kunststoffen kunnen misschien ook mee opgehaald worden via het pmd. Horeca Vlaanderen verwijst naar het ontbreken in dit plan van een onderzoek naar de economische impact van deze maatregel op bedrijven. Gelet op het huidige economische klimaat verdient het aanbeveling de bedrijven niet verder op kosten te jagen en een bijkomende verplichte selectieve inzameling slechts in te voeren wanneer dit geen meerkost voor de bedrijven inhoudt.

Overweging: de selectieve inzameling van kunststoffen levert een aanzienlijk milieuvoordeel op ten opzichte van het verbranden van deze kunststoffen.

De haalbaarheidsstudie, uitgevoerd door de OVAM, bevestigt dat voor zeer kleine hoeveelheden een gescheiden inzameling duurder kan uitvallen. Daarom kunnen bedrijven met kleine hoeveelheden de kunststoffracties aanbieden bij een extern inzamelpunt. Ook worden proefprojecten rond collectieve inzameling opgezet.

2.8.3.4 Afzet van kunststoffen

2.8.3.5 Bioplastics

De VVSG en Interafval stellen voor om systematisch te spreken over bioplastics. Nu verwacht men deze in de tekst soms met biodegradeerbare plastics.

IGEAN gaat akkoord met de acties rond bioplastics en wenst hieraan ook mee te werken.

IVVO waarschuwt om bioplastics niet selectief in te zamelen via het gft, maar wel via een P+ inzameling.

Kasterlee en Schoten pleiten voor het meer inzetten op bioplastics met aandacht voor de productnormering (dus enkel producten met 100% bioplastic) en ook een verbod op “andere” plastic zakken. Ook IVVO wenst plastic zakjes en fruitstickers te vervangen door bioplastics. IOK geeft aan dat dit luik explicieter kan gesteld worden door mogelijkheden rond productnormering mee te nemen.

Hulshout vindt het belangrijk dat er een goede scheiding is tussen biodegradeerbare en recycleerbare kunststoffen. Het vermengen van biodegradeerbare kunststoffen bij andere kunststoffen is nefast voor het recyclageproces.

Overweging: er is een verschil in terminologie. De acties onder dit hoofdstuk betreffen zowel de biodegradeerbare plastics, als de biogebaseerde plastics.

Om tegemoet te komen aan de opmerkingen wordt de zin “Ook biodegradeerbare plastics winnen omwille van hun ontluikende nieuwe technische eigenschappen steeds meer interesse” geschrapt. In de acties wordt verduidelijkt over welke types plastics het gaat.

Tekstaanpassing: Tweede paragraaf onder 8.3.5 “Ook biodegradeerbare plastics winnen omwille van hun ontluikende nieuwe technische eigenschappen steeds meer interesse” wordt geschrapt.

De overige bemerkingen worden meegenomen in de verdere uitwerking van beide acties.

Actie 32: In de planperiode zal de OVAM de aanwezigheid van bioplastics in de huidige kunststofstromen evalueren en aandacht richten op de noodzaak voor concrete maatregelen.

Deze actie is voor Fost Plus niet geheel duidelijk, zeker niet gelet op de lopende proefprojecten inzake P+.

Overweging: het is net in het kader van de P+ dat OVAM wil onderzoeken of bioplastics aanwezig zijn in de selectieve kunststofstroom en of dit problemen geeft in de verwerking.

Actie 33: Daarnaast wordt onderzoek opgezet naar het openen van de gft-route voor composteerbare plastics, dit voor specifiek afgelijnde toepassingen.

Deze actie wordt verduidelijkt.

Tekstaanpassing: Onder actie 33 wordt volgende tekst toegevoegd:

De gft-inzameling en de kwaliteit van de geproduceerde compost is momenteel van een hoogstaand niveau en moet zeker zo blijven. Daarom verdient een generieke openstelling van het gft-afval voor composteerbare plastics geen aanbeveling. Meer specifieke en afgelijnde toepassingen kunnen wel ondersteuning verdienen. Een duidelijk voorbeeld is de composteerbare plastic zakjes die gebruikt worden als recipiënt voor huishoudelijk gft-afval. In het kader van de omzetting van de Europese richtlijn rond het verminderd gebruik van eenmalige plastic zakjes vormt dit ook een onderwerp van gesprek. Een ander voorbeeld zijn fruitstickers. Hoewel ze strikt genomen geen deel uitmaken van het gft, komen deze nog geregeld met fruitschillen in het gft terecht, en vormen ze een bron van contaminatie in het compost, die bijgevolg aan kwaliteit verliest. Composteerbare fruitstickers vormen geen risico op contaminatie en kwaliteitsverlies van het compost. Er wordt gezocht naar nog andere specifiek afgelijnde voorbeelden. Hierbij kan men denken aan het gebruik van composteerbare bordjes, bakjes en servies bij evenementen en bepaalde land- en tuinbouwtoepassingen. Belangrijk hierbij is dat de afspraken over de definitie van gft en de kwaliteit van inzameling en compost behouden blijven

2.8.4 Papier en karton

2.8.4.1 Inzameling papier en karton van particulieren

IGEAN merkt op dat een deel van het papier en karton meegegeven wordt via de gft+ inzameling.

IOK en Kasterlee menen dat er nog een verder kwalitatieve verbetering mogelijk is van de papier en kartoninzameling door de invoering van een aangepast inzamelrecept voor papier en karton. Dit om zwerfvuil te voorkomen en de arbeidsbelasting te verminderen, ook in het licht van het "langer werken".

Gent: Er wordt ingegaan op de inzameling van het P&K, maar waarom geen actie of maatregelen met het oog op het beperken van deze afvalstroom, bv. waarom niet wettelijk invoeren dat ongeadresseerd reclamedrukwerk enkel kan indien er een 'ja' sticker aanwezig is, i.p.v. nu omgekeerd met de 'neen' sticker?

Overweging: inzameling van papier en karton via containers is mogelijk, maar heeft ook een kostprijs. Het lokaal bestuur bepaalt de concrete manier waarop deze fractie ingezameld wordt.

In de plantekst wordt een paragraaf rond preventie van papier en karton opgenomen.

Tekstaanpassing: Onder 8.4 wordt een paragraaf "Preventie van papier en karton" ingevoegd.

Preventie van papier en karton

Het papier en karton is een zeer omvangrijke materiaalstroom, ongeveer 15 % van de ingezamelde huishoudelijk afvalstoffen bestaat uit papier en karton. Vaak krijgen gezinnen ook ongevroegd veel papier in de bus.

Lokale besturen worden gestimuleerd om ook in deze planperiode in te zetten op de preventie van dit papier en karton.

Ongewenst papierafval kan men verminderen door het aanbrengen van een anti-reclame sticker op de brievenbus, om ongeadresseerde reclame en/of gratis regionale pers te weigeren. Dergelijke stickers kunnen nog steeds aangevraagd worden via sticker@ovam.be. Daarnaast is ook een registratie op de Robinson-lijst mogelijk, om geadresseerde reclame tegen te gaan.

Ook bij bedrijven kan er via acties in het kader van "paperless office" sterk ingezet worden op preventie van deze stroom. Ook acties rond hergebruik van aan één zijde bedrukt papier, eventueel in samenwerking met verenigingen, bieden mogelijkheden.

2.8.4.2 Inzameling papier en karton van bedrijven

2.8.5 Textiel

2.8.5.1 De sorteerbodschap verduidelijken

Actie 35: een duidelijke en correcte sorteerbodschap is belangrijk. De focus ligt nu vaak alleen op herbruikbare kledij en schoenen, terwijl ook versleten kledij, schoenen, handdoeken, lakens, ... selectief ingezameld moeten worden. Ook de selectieve inzameling van werk- en beschermkledij verdient aandacht.

IGEAN gaat akkoord met deze actie.

Halle: Extra inspanningen zijn nodig om meer textiel selectief in te zamelen. Ook de verdere verwerking van textiel kan beter. De textiel fractie moet in eerste instantie beter gesorteerd worden, zodat hergebruik mogelijk is. De rest fractie moet zo optimaal mogelijk verwerkt worden. Op vlak van preventie zijn er al tal van initiatieven binnen de sociale economie.

Kolena vzw stelt dat burgers niet goed weten waar ze terecht kunnen met oude lakens en kapotte kledij. Veel burgers durven dit niet in een textiel container te stoppen en voeren deze af via de restafvalzak.

Overweging: het doel van deze actie is de sorteerbodschap naar burgers te verduidelijken en meer textiel selectief in te zamelen.

2.8.5.2 Meer inzicht in de textielketen

Actie 36: naast de sorteerbodschap is ook de transparantie in de keten belangrijk. Wie zamelt het textiel in, hoe verloopt de verdere verwerking (uitsortering, ...), hoe wordt de illegale inzameling best aangepakt, wat is de eindbestemming van het textiel?

BV-OECO stelt dat er bij textiel nog enorm veel winst te boeken valt inzake herstel, hergebruik, ... Er is nood aan voldoende transparantie voor de consument over de eindbestemming van textiel na het afdanken. Een grondige analyse van oorzaken van gebrekkig sorteergedrag en laag hergebruik is ook nodig vooraleer tot actie wordt overgegaan.

COBEREC vraagt extra aandacht voor de textielinzameling gezien de aanwezigheid van veel illegale operatoren. Uit NIS-exportcijfers blijkt dat 1/3e afkomstig is van illegale bedrijven.

De lokale en gewestelijke overheden dienen, volgens COBEREC maximaal in te zetten op de creatie van een gelijk speelveld. De praktijk heeft uitgewezen dat een verplichte gemeentelijke goedkeuring voor elke textielinzamelaar onvoldoende is, en dat meer nodig is (kwaliteitssystemen, afspraken rond handhaving, ...).

Halle en Beersel merken op dat in het plan weinig gewag wordt gemaakt van het misbruik en de aanpak ervan. Een belangrijke bedenking kan gemaakt worden met betrekking tot de uitvoer naar derde wereld landen. Als deze fractie in het kader van duurzaamheid wordt bekeken, kan je al snel vaststellen dat de ecologische voetafdruk en de korte keten hiervan ver zoek is geraakt. De kringwinkels en opvangcentra van het Rode Kruis zorgen voor een gedegen hergebruik. Duurzaam hergebruik wil zeggen dat de keten zo kort mogelijk is, uitvoer naar derde wereld landen moet vermeden worden. Kringloopcentra werken wel lokaal en hebben enkele wettelijke verplichtingen die duidelijk verschillen van de commerciële afvalinzamelaars (openbare dienstverlening, tewerkstelling van langdurige werklozen, geen of slechts beperkte winst natreven). Kringloopcentra zorgen ook voor transparantie. De gemeente kan dus kiezen om over te gaan tot maximale zekerheid op selectie op (lokaal) hergebruik van het in te zamelen textiel door maximaal samen te werken met de lokaal erkende kringloopcentra.

KOMOSIE vraagt om in actie 36, naast aandacht voor transparantie in de keten, ook aandacht te hebben voor meer transparantie van textielexport, met name om ethische praktijken te bevorderen. Daarnaast is volgens KOMOSIE een integrale afweging nodig van materiaalrecyclage in Vlaanderen tegenover hergebruik in verafgelegen landen, waarvoor er dus een verhoogde milieu-impact is vanwege het transport.

Mertens D merkt op dat textiel geld opbrengt, dus geen hergebruik of milieubijdrage. Hier wordt gesuggereerd om een bijdrage te betalen om recyclage hier te houden. Dit lijkt geen goed idee, noch voor de burger hier noch voor de arbeiders in het buitenland.

Overweging: bovenstaande opmerkingen zijn juist de reden waarom actie 36 in het uitvoeringsplan is opgenomen. In de keten kan nog veel winst geboekt worden, er moet aandacht zijn voor misbruiken

en illegale praktijken. De opmerkingen worden dus verder meegenomen bij het uitwerken van deze actie. De verwijzing naar de milieubijdrage voor hergebruik wordt geschrapt.

Voor COBEREC is het belangrijk om aandacht te hebben voor een gelijke behandeling tussen kringloopcentra en private operatoren. COBEREC onderschrijft het belang van lokaal hergebruik, doch de private inzamel- en sorteerbedrijven verdienen op basis van hun performantie in het plan minstens een gelijkwaardige behandeling. Private sorteerbedrijven leveren ook aan lokale hergebruikers, en gaan bovendien veel verder in de sortering waarbij de volledige wereldmarkt tot de mogelijkheden behoort, en waarbij de niet herbruikbare textiel fractie als materiaal wordt herwonnen. COBEREC wil dan ook expliciet opgenomen zien in het plan dat de uitbreiding van de sociale gesubsidieerde economie niet ten koste gaat van de bestaande reguliere economie.

Overweging: de plantekst vermeldt nu al duidelijk dat er respect moet zijn voor alle bestaande inzamel- en verwerkingskanalen.

Fedustria wil actief op de hoogte gehouden worden van alle discussies m.b.t. textiel.

Overweging: dit kan. Fedustria wordt toegevoegd aan de betrokkenen van actie 36.

Tekstaanpassing: bij actie 36 wordt Fedustria toegevoegd als betrokkene.

2.8.6 Grofvuil

2.8.6.1 Actieplannen om grofvuil te verminderen

Actie 37: gemeenten met grote hoeveelheden grofvuil (en daardoor hoge restafvalcijfers) krijgen begeleiding van de OVAM om een actieplan op te maken. Via visitaties en/of rondetafelgesprekken (zie ook 5.1.2.) worden het beleid en de situatie op het terrein geanalyseerd. Ook het lokale hergebruik wordt in kaart gebracht.

2.8.6.2 Aanpak meubelen (interieur-, tuin- en kantoormeubelen in alle soorten materialen)

Actie 38: vanaf 2016 onderzoekt de OVAM welk instrument het hergebruik, het herstel, de selectieve inzameling en de recyclage van meubelen (zowel van huishoudens als bedrijven) kan bevorderen. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt de meest geschikte instrumentenmix ingevoerd. Dat kan een nieuwe uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) zijn, maar ook andere instrumenten zijn mogelijk.

Mertens D.: Er is zeer weinig interesse voor meubelen: kwaliteit, herbruikbaarheid en mogelijkheid tot materiaal recyclage neemt af. Hij stelt voor om op Europees niveau afspraken te maken.

Overweging: de opmerking moet zeker meegenomen worden bij de uitwerking van de actie. Kwaliteit en herbruikbaarheid van meubelen is ook een belangrijke verantwoordelijkheid van de producenten, vandaar dat de mogelijkheid van het invoeren van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid hier onderzocht wordt.

Hoewel het positief is dat de weg nog wordt opengelaten voor alle mogelijke instrumenten, betreft Fedustria dat de aankondiging van een mogelijke UPV voor meubelen reeds is opgenomen in de tekst en dit zonder voorafgaandelijk overleg met de sector. Hetzelfde geldt voor ideeën zoals een 'hergebruikbijdrage'. Fedustria hoopt dat dergelijke en/of andere ideeën in de toekomst eerst met de betrokken sectoren worden besproken. Fedustria steunt de principes van de Ladder van Lansink en

een gecascadeerd gebruik van hout, waarbij preventie en hergebruik bovenaan de ladder staan. Het is evenwel niet aan de sector om dit hergebruik financieel te stimuleren, noch in vorm van een 'hergebruikbijdrage', noch in enige mogelijke andere vorm.

Overweging: Fedustria zal zeker betrokken worden bij het nadenken over en het uitwerken van actie 38. In het kader van de circulaire economie worden herstel en hergebruik meer en meer belangrijk. Het is dan ook logisch dat meer aandacht zal besteed worden aan herstel en hergebruik ook van meubelen. De producenten hebben ook op dit vlak een verantwoordelijkheid, die in deze actie verder uitgewerkt en uitgeklaard zal worden. De verwijzing naar de hergebruikbijdrage wordt geschrapt.

2.8.6.3 Aanpak matrassen (zowel particulier als professioneel)

Actie 39: in 2013 voerde de OVAM een onderzoek naar mogelijke nieuwe vormen van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Matrassen waren één van de onderzochte productgroepen. Ter voorbereiding van de invoering van een UPV voor matrassen loopt in 2015 en 2016 een project van het Milieu- en energietechnologie Innovatie Platform (MIP). Dat bekijkt de mogelijkheden voor ecodesign en onderzoekt afzetmarkten voor de recyclaten uit afgedankte matrassen.

IVAREM, IMOG en IOK vragen op korte termijn een UPV voor matrassen en meubelen. Voor matrassen noemt IOK hier een startdatum van 1 januari 2018. IMOG pleit ook voor een UPV op tapijten. Ook Deinze, De Pinte, Evergem, Herentals, Kruishoutem en Kasterlee ondersteunen de UPV matrassen en Kruishoutem pleit nog voor UPV's voor folies, meubelen en tapijten.

IOK en Kasterlee vragen extra aandacht voor de logistiek bij het opzetten van deze UPV. IOK stelt voor om te vertrekken van het logistiek model van AEEA met regionale inzamelpunten en –afvoer.

IVM vraagt om bij een UPV voor matrassen en meubelen duidelijkheid te creëren naar inzamelwijze op het recyclagepark en een degelijke vergoeding voor steden en gemeenten.

Comeos geeft aan dat matrassen ontmantelen een financiële aderlating is. Er is geen afzetmarkt voor de materialen. Daarnaast is het onduidelijk wat men van plan is met de rapportering, dit moet uitgeklaard worden.

Fedustria pleit voor een voldoende realistische overgangstermijn tussen het eindigen van het MIP-project en de (eventuele) invoering van een UPV voor matrassen, zodat de resultaten van het project met de nodige aandacht en diepgang kunnen worden verwerkt. Tevens wenst Fedustria te benadrukken dat ook de andere gewesten moeten worden opgenomen in het overzicht van partners.

Overweging: de resultaten van de MIP-studie zijn eind 2016 bekend. De bedoeling is om tegen 1 januari 2018 een UPV voor matrassen in te voeren. Dit betekent een overgangstermijn van 1 jaar, wat ruim voldoende lijkt om de resultaten van de studie nauwgezet te bestuderen. De opmerkingen rond inzamelwijze, logistiek en rapportering zullen meegenomen worden in de concrete uitwerking van de UPV. Verder heeft het Vlaams Gewest zich geëngageerd om bij de andere gewestelijke autoriteiten te pleiten voor een harmonisering van de regelgeving inzake UPV matrassen. Vermits de beslissing reeds genomen is om op 1 januari 2018 te starten met een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor matrassen, wordt deze actie geactualiseerd.

Tekstaanpassing: actie 39 wordt herschreven als volgt:

Actie XX: invoering van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor matrassen tegen 1 januari 2018.

In 2013 voerde de OVAM een onderzoek naar mogelijke nieuwe vormen van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Matrassen waren één van de onderzochte productgroepen.

Ter voorbereiding van de invoering van een UPV voor matrassen loopt in 2015 en 2016 nog een project van het Milieu- en energietechnologie Innovatie Platform (MIP). Dat bekijkt de mogelijkheden voor ecodesign en onderzoekt afzetmarkten voor de recyclaten uit afgedankte matrassen.

De onderhandelingen over een UPV voor matrassen zijn reeds gestart in 2016. Op basis van de resultaten, geformuleerd in de MIP-studie, zal tegen 1 januari 2018 een UPV op matrassen ingevoerd worden. Die heeft aandacht voor ecodesign, selectieve inzameling, recyclage en afzet. De doelstellingen inzake recyclage zullen afhankelijk zijn van de resultaten van de MIP-studie.

2.8.7 Afzet van ingezamelde stromen

In dit hoofdstuk maar ook elders in het plan komt de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) aan bod als mogelijk instrument voor een optimaler beheer van een aantal stromen zoals meubelen en matrassen, om inzet van recyclaten te bevorderen of inzake de financiering. De Minaraad neemt inzake het instrument van Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid het volgende (verdeelde) standpunt in:

— Standpunt BBL, Natuurpunt, ACV, OECO en VVSG:

Bij geen van de Belgische instrumenten is het zo dat de producenten verantwoordelijk worden gesteld voor de volledige levenscyclus van hun producten, zoals het principe van UPV voorschrijft. Ook wanneer het enkel gaat over de terugname, recyclage en eindverwerking van de producten, worden producenten niet volledig verantwoordelijk gesteld. De inzamel- en verwerkingskosten van verpakkingen in het restafval zijn bijvoorbeeld voor rekening van de gemeenten en intercommunales. De kosten van verpakkingen in het zwerfvuil worden eveneens voor 90% betaald door gemeentes. Alle beheersorganisaties die vallen onder UPV zijn in België enkel verplicht om de kosten te betalen voor de producten die ze selectief inzamelen en verwerken.

Doordat onder UPV-vallende producenten geen kosten hoeven te betalen voor de producten die ze niet selectief inzamelen, ontbreekt een prikkel om de selectieve inzameling en recyclage te verbeteren. Extra inzameling leidt dan immers tot extra kosten. Tussen 2009 en 2014 is de recyclage van huishoudelijke plastic verpakkingen slechts gestegen van 37,6% naar 38,3%. Volgens dit tijdsplan wordt in het jaar 2455 pas 100% recyclage van de betreffende verpakkingen gerealiseerd. We steunen daarom een uitwerking van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid waarbij producenten ook alle kosten moeten betalen voor het afvalmanagement van de fracties waarvoor ze verantwoordelijk zijn, maar op dit moment niet selectief inzamelen en recycleren.

De Belgische beheersorganismen werken via een systeem van collectieve producentenverantwoordelijkheid waarbij ze collectief een deel van de kosten van het afval van apparaten en verpakkingen op zich nemen. Het systeem stimuleert echter maar zeer beperkt innovaties op het vlak van design. Een groot deel van de bijdragen wordt gebruikt om de logistieke kost te financieren, wat leidt tot lichtere producten. Dat heeft gemiddeld gezien een nuttig effect, maar is tegelijkertijd ook zeer beperkt. Verdere innovaties, bijvoorbeeld beter recycleerbare, demonteerbare of repareerbare producten, worden niet of amper gestimuleerd binnen het systeem van UPV. BBL, Natuurpunt, ACV, OECO en VVSG vragen daarom dat het afvalplan een actie opzet om de individuele producentenverantwoordelijkheid te versterken, waarbij de bijdragen van de producenten een beter productontwerp stimuleren.

Het systeem van UPV is een concrete invulling van een maatschappelijke rol die producenten op zich nemen. Door de inzameling en verwerking van producten te organiseren, ontstaat er bovendien ook een concentratie van kennis bij het beheersorganisme en controle over de markt. Het is belangrijk dat deze kennis in dienst staat van de maatschappelijke rol die UPV vervult en niet enkel in dienst van de directe belangen van de achterliggende bedrijven.

Bij het aanpassen van de Vlaamse invulling van UPV dient er daarom aandacht te zijn voor transparantie richting de burgers over de inzamel- en recyclagecijfers, de methodieken volgens welke de cijfers worden bepaald en de reële verliezen die optreden in het proces. Om de transparantie te verhogen en de maatschappelijke rol beter in te vullen, kunnen de Raden van Bestuur van de beheersorganisaties worden aangevuld met andere stakeholders, zoals vertegenwoordigers van de recyclagesector en van de natuur- en milieubeweging.

De organisaties vragen om met bovenstaande elementen rekening te houden bij het (her)onderhandelen van milieubeleidsvereenkomsten en het Interregionaal Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval.

— Standpunt Voka, UNIZO en Boerenbond:

De ontwerprichtlijn afval stelt dat de UPV alle kosten van afvalbeheer moet dekken, met inbegrip van de kosten van de gescheiden inzameling, sortering en verwerking die nodig zijn om te voldoen aan de doelstellingen voor afvalbeheer [...], rekening houdend met de inkomsten uit hergebruik of de verkoop van secundaire grondstoffen van hun producten. Hierbij wordt duidelijk verwezen naar de Europese kwantitatieve doelstellingen. Het is volgens Voka, UNIZO en Boerenbond dan ook niet de bedoeling van de Europese Commissie om de producenten meer te laten betalen dan noodzakelijk is om zulke doelstellingen te bereiken. De producenten dragen reeds alle kosten van de selectieve inzameling en verwerking van de door hen ontwikkelde systemen (inzameling, transport en verwerking i.s.m. door hen gekozen contractanten) die nodig zijn om minstens de doelstellingen te behalen. Bovendien heeft elke afvalstroom zijn specifieke eisen en eigen historiek zodat specifieke systemen per afvalstroom nodig zijn. Volgens de organisaties kan het in geen geval de bedoeling zijn dat de producenten de volledige kosten moeten dragen om maatschappelijk onverantwoord foutief gedrag van de consument te bekostigen. Het zwerfvuilprobleem is in eerste instantie een gedragsprobleem en kan niet herleid worden tot een productprobleem. Producenten dragen momenteel ongeveer 17 miljoen euro bij per jaar om het Belgisch beleid inzake zwerfvuilpreventie mee te helpen financieren. De onderhandelingen op Europees niveau zijn lopende. Hierop vooruitlopen heeft geen zin.

Voka, UNIZO en Boerenbond gaan bovendien niet akkoord met de stelling dat onder UPV-vallende producenten niet moeten betalen voor de producten die ze niet selectief inzamelen waardoor elke prikkel om meer selectief in te zamelen en te recycleren ontbreekt. Voor huishoudelijk verpakkingsafval betalen de producenten immers al voor het deel van de niet-selectief ingezamelde verpakkingen die toch gerecycleerd zijn en die in de recyclagecijfers van Fost-Plus zijn inbegrepen. Vele beheersorganismen doen bovendien heel wat inspanningen (door grote communicatiebudgetten vrij te maken) om de consument te sensibiliseren zodat hij aangemoedigd wordt om het afval in het collectief systeem te brengen en dus selectieve inzameling en recyclage te verbeteren.

Voka, UNIZO en Boerenbond willen eveneens benadrukken dat verschillende beheersorganismen verder gaan dan wat nodig is volgens de doelstellingen. Ter illustratie:

- Recytyre haalde in 2014 een hogere materiaalvalorisatie dan nodig waardoor er minder beroep werd gedaan op energetische valorisatie (doelstelling: 45% materiaal, 55% energievalorisatie – resultaat 2014: materiaal 80%, energie 20%). Daarnaast haalde Recytyre een ophaalpercentage van 115% berekend op basis van het gewicht van nieuwe banden. Indien rekening wordt gehouden met de slijtage tijdens het gebruik van banden, is dit zelfs 125%.
- VLAREMA voorziet een inzamelpercentage voor afgedankte batterijen en accu's van 45%. BEBAT behaalde in Vlaanderen een inzamelpercentage van 61,5%.
- In 2014 werd in Vlaanderen 11,5 kg huishoudelijke AEEA per inwoner ingezameld terwijl het inzamelobjectief tot 2015 11 kg per inwoner bedroeg.

De organisaties vinden het positief dat ook het Europees pakket aandacht besteedt aan ecodesign en productontwerp. Omwille van vrij verkeer van goederen binnen Europa is het belangrijk dat dit dan ook op Europees niveau geregeld wordt. Het merendeel van producten wordt bovendien niet in Vlaanderen/België geproduceerd. Bovendien is dit een federale bevoegdheid en geen Vlaamse. Niettegenstaande het voorgaande, houden de bijdragen die de producenten aan Fost Plus moeten betalen om hun verpakkingen te laten verzamelen en verwerken niet enkel rekening met het gewicht maar ook met de recycleerbaarheid van de verpakkingen die zij op de markt brengen. Voor matrassen wordt momenteel een UPV uitgewerkt waarbij er wel degelijk aandacht zal zijn voor eco-innovatie en ecodesign. Productontwerp wordt waar mogelijk wel al gestimuleerd.

De organisaties benadrukken dat België en in casu Vlaanderen tot de koplopers van de wereld behoort wat inzameling en recyclage van afval betreft. De knowhow van de Belgische beheersorganismen wordt over heel Europa aangeprezen en als voorbeeld aangehaald. Meermaals ontvangen deze beheersorganismen buitenlandse afgevaardigden om hun knowhow te delen. Daarnaast nemen de organismen deel aan allerlei platformen om hun knowhow te delen. Bovendien zijn op de website van de beheersorganismen jaarverslagen te vinden die inzamel- en recyclagecijfers

bevatten. De beheersorganismen rapporteren ook aan de OVAM en deze brengt regelmatig verslag uit aan het Vlaams Parlement.

De UPV legt de verantwoordelijkheid bij de producenten voor het behalen van de doelstellingen. Het is bijgevolg alleen aan de producenten om zich te organiseren en beheersorganismen op te richten en de nodige beslissingen te nemen voor de operationele activiteiten die nodig zijn. Belangenconflicten moeten te allen tijde vermeden worden binnen de beslissingsorganen.

Comeos geeft aan dat voor stromen waarvoor de selectieve inzameling op zich geen probleem is (matrassen en meubelen worden niet zomaar in de grijze zak gepropt) de terugname ervan door een distributeur een competitief voordeel is t.o.v. van de concurrenten, ... Dit zijn services die andere bedrijven niet hebben. Als de overheid hier verplichtingen oplegt, schaadt dit de concurrentiepositie van bedrijven. Het moet dus vrijwillig blijven. Bovendien hebben bedrijven beperkte ruimte – het is dus niet mogelijk om nog meer stromen te creëren. Daarenboven mag de UPV niet enkel een financiële tool zijn. Het moet een milieuvoordeel bieden.

BBL meent dat het UPV-systeem stilaan uit zijn voegen barst en aan een grondige herziening toe is. BBL formuleert enkele pistes die het afvalplan zou moeten bewandelen: doorrekenen van de totale kost van de afvalverwerking (niet alleen kosten voor selectieve inzameling van de producten, maar ook voor de inzameling en verwerking van de producten die bij het restafval terechtkomen, een penalty voor elke extra ton of product dat niet selectief ingezameld is, een individuele producentenverantwoordelijkheid zodat elke producent gestimuleerd wordt om duurzamere producten op de markt te brengen en transparantie over cijfers en resultaten.

TRAXIO: Als hergebruik plaatsvindt bij de laatste houder, is er geen sprake van afval en bijgevolg speelt UPV niet. Indien hergebruik plaatsvindt na de afvalfase, dan wensen ze erop te wijzen dat voor banden de hoeveelheid hergebruik erg afhangt van de rechapagemarkt, en er geen vergoeding is voor rechapage. Bijgevolg is een hergebruikbijdrage hier niet zinvol.

Overweging: de Vlaamse overheid beschouwt een UPV als één van de belangrijke instrumenten voor het Vlaamse afvalbeleid. De resultaten die worden gehaald zijn bij de beste op mondiaal niveau. UPV beleid scoort vooral sterk inzake selectieve inzameling en verwerking. Voor impact op andere aspecten in de productketen (vb. ecodesign) zijn andere, aanvullende instrumenten vaak meer aangewezen. UPV is wel een relatief zwaar instrument, dus het is aangewezen dit selectief in te zetten voor afvalstromen waarvoor dit een instrument een belangrijke meerwaarde inhoudt. In de planperiode zullen matrassen bijkomend worden opgenomen onder de UPV-stromen. Andere stromen zullen overwogen worden (o.a. meubels, textiel).

In de komende planperiode zal ook de regelgeving rond de UPV-instrumenten tegen het licht gehouden worden. Een belangrijke aanzet hiertoe is het Circular Economy Package van de Europese Unie. Daarnaast heeft OVAM ook een studie laten uitvoeren door Ernst&Young met betrekking tot de rol van beheersorganismen in de afvalmarkt. Op basis van deze elementen kunnen aanpassingen overwogen worden. Dit geldt zowel voor het instrument 'aanvaardingsplicht' als voor het instrument 'terugnameplicht'.

Zowel bij meubelen als bij textiel is de verwijzing naar de hergebruikbijdrage geschrapt.

BBL: Op dit moment zegt het afvalplan dat het opleggen van doelstellingen om recyclaten te gebruiken een optie is. Wat ons betreft is dat te zwak geformuleerd, het invoeren van doelstellingen en eventueel verplichtingen voor het gebruik van recyclaten zou expliciet een van de te onderzoeken en in te voeren maatregelen moeten zijn in het afvalplan.

Overweging: het verplicht gebruik van recyclaten via normering is onderzocht door SUMMA (aan de hand van de case "hoogwaardiger inzetten van bouw granulaten). Deze piste lijkt potentieel te

hebben. Er speelt wel een bevoegdheidskwestie. Als een verplicht percentage recycelaat opgelegd wordt in bv. bouwmaterialen, is dit productnormering. Productnormering is een federale bevoegdheid. Dit mogelijke instrument zal zeker verder meegenomen worden o.a.; in contacten met de federale overheid, maar dit hoeft in dit plan niet opgenomen te worden.

2.9 Eindverwerking

De MINA-raad is het eens met het uitgangspunt dat storten en verbranden ingaat tegen het beleidsprincipe van het materialenbeleid. Dit neemt niet weg dat als er voor bepaalde afvalstromen geen alternatieve, hoger in afvalverwerkingshiërarchie gesitueerde, verwerkingsmethoden beschikbaar zijn waarvan de baten opwegen tegen de technische en economische haalbaarheid van storten of verbranden. Voor die afvalstromen is er nog steeds een eindverwerking die bestaat uit storten en verbranden.

De Raad stelt vast dat bepaalde nieuwe technologieën in de afvalverwerking met potentieel voor de circulaire economie in Vlaanderen naar voor geschoven worden. De interesse om nieuwe technologie in Vlaanderen te ontwikkelen is positief. De Raad wijst er op dat wil Vlaanderen een rol spelen in de circulaire economie, innovatieve technologie daarbij van groot belang zal zijn. Het moet daarom ook een algemene zorg zijn dat Vlaanderen die gunstige positie verder kan ontwikkelen.

Een aantal van die nieuwe technologieën is gebaseerd op thermische procedés. De consequenties van die nieuwe thermische procedés zijn echter nog niet allemaal gekend. Maar het is bijvoorbeeld wel al duidelijk dat sommige technologieën niet naadloos aansluiten op de afvalverwerkingshiërarchie. Zo kunnen de producten van deze nieuwe technologieën ofwel ingezet worden als grondstof, maar ook als brandstof.

Daarom suggereert de Minaraad dat onderzocht zou worden of de huidige materialen- en afvalregelgeving wel het meest geschikte kader biedt voor dergelijke nieuwe technologie.

Verder stellen de VVSG en Interafval dat er inzake afvalverwerkingstechnologie de afgelopen jaren ongetwijfeld evolutie is geweest. Het laatste echte grote Vlaamse onderzoek naar geschikte technieken dateert ondertussen al van 2001. Ze stellen daarom voor om in de planperiode dit onderzoek grondig te actualiseren en een actie in die zin toe te voegen aan het uitvoeringsplan.

BBL meent dat de traditionele tweedeling tussen verbrandingsinstallaties en recycleurs mogelijk te beperkt is om nieuwe opkomende alternatieve technologieën (zoals Energy recovery Systems in Haven Antwerpen of productie van syngas bij Indaver), op een juiste manier te ondervangen. De classificatie van dergelijke installaties hangt volgens de EU-wetgeving af van de manier waarop het syngas zal aangewend worden: verbanding of omzetten tot nieuwe grondstoffen? Er moet nu worden nagedacht over de houdbaarheid van het huidige wettelijke kader rond afvalverwerking.

Ook Dilsen-Stokkem merkt op dat de verwerking van SRF en torrificatie van huisvuil ontbreekt in dit plan. Een juridisch kader ontbreekt en het plan beperkt zich enkel tot verbranden en storten.

Overweging: deze nieuwe technologieën situeren zich meestal tussen recyclage tot materiaal en omzetten naar brandstof. De reële milieu-impact kan bekeken worden binnen het bestaande regelgevingskader. Wel moet Vlaanderen in de planperiode nog een standpunt formuleren over dergelijke nieuwe technologieën. Proefinstallaties zijn daarom mogelijk en kunnen nuttige informatie opleveren om dergelijk standpunt te onderbouwen.

Volgens Mirom Roeselare is er een fundamenteel debat nodig binnen de Vlaamse Regering over de afstemming tussen het sluiten van materiaalkringlopen en de energiedoelstellingen. Een daling van de hoeveelheid restafval moet gerealiseerd worden door preventie of recyclage van afval en niet door een verschuiving naar verbranding in anderen sectoren.

IOK pleit voor meer innovatie in deze subsector en stelt voor om in de planperiode de BBT-studie, uitgevoerd door VITO, te actualiseren. Ook Transit-lab stelt dat nieuwe interessante technieken meer plaats moeten krijgen in dit plan

Overweging: de BBT-studie, uitgevoerd door VITO in 2001 zal in de planperiode geactualiseerd worden.

Tekstaanpassing: onder 9.1 wordt een nieuwe actie opgenomen.

“Actie XXX: De BBT-studie over afvalverbrandingstechnieken, uitgevoerd door VITO in 2001, zal in de planperiode geactualiseerd worden.

Nieuwe technologieën in de afvalverwerking kunnen een potentieel bieden voor de circulaire economie. Een aantal van deze nieuwe technologieën zijn gebaseerd op een thermisch proces. Daarmee situeren deze technologieën zich tussen recyclage tot een materiaal en omzetten naar brandstof. De reële milieu- impact hiervan alsook de impact op het materialenbeleid van deze technologieën moet nog verder bekeken worden, vooraleer Vlaanderen hierop een visie kan ontwikkelen. Daarom zal de BBT –studie over de afvalverbrandingstechnieken uit 2001 geactualiseerd worden. De concrete scope van deze studie zal rekening houden met zowel de verschillende verwerkingstechnieken voor restafval, als de milieuproductie, de energie-productie, reststromenvalorisatie, kosten en bedrijfsvoering.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: BW2E, FEBEM, Interafval

Timing: 2018”

De VVSG en Interafval, ondersteund door IVAREM, IMOG en IOK menen dat het van belang is om voldoende duidelijk te blijven omschrijven dat Vlaanderen voor het eigen afval resoluut blijft kiezen voor de toepassing van het zelfvoorzieningsprincipe. Daarom stellen zij voor om de principes van zelfvoorziening, zoals omschreven in het huidige uitvoeringsplan, volledig over te nemen in het nieuwe ontwerpplan:

“Vlaanderen hanteert het principe van de zelfvoorziening en kiest ervoor om zelf de volledige verantwoordelijkheid te nemen voor de verwijdering van het Vlaamse gemengd stedelijk afval, wat betekent dat de gewestgrenzen in principe gesloten blijven voor export voor verwijdering door verbranding (D10) en voor nuttige toepassing (R1) van dit afval. Voor import en export voor verwijdering van een welbepaalde hoeveelheid afvalstoffen binnen een welbepaalde periode met een welbepaalde oorsprong en bestemming naar andere gewesten is de expliciete toelating van de Vlaamse minister van Leefmilieu vereist. Voor invoer uit en uitvoer naar het buitenland wordt bovendien de EVOA-procedure gevolgd.

De principes en praktische gevolgen van het zelfvoorzieningsprincipe voor GSA en de bedrijfsafvalstoffen die in dezelfde verwerkingsinstallaties worden verwerkt formuleert Vlaanderen als volgt in zijn beleidsplanning:

- Vlaanderen kiest ervoor om zelf de volledige verantwoordelijkheid te nemen voor de verwerking, hetzij door verwijdering of door nuttige toepassing, van belangrijke stromen huishoudelijk en bedrijfsafval. Verder in de tekst wordt gedetailleerd aangegeven welke GSA-stromen onder het zelfvoorzieningsprincipe vallen. Voor nuttige toepassing of verwijdering van die stromen blijven de grenzen, inclusief de gewestgrenzen, dus gesloten.
- Het begrip “gemengd stedelijk afval” werd door de Kaderrichtlijn Afvalstoffen geïntroduceerd en overgenomen in het Materialendecreet, en wel als volgt: huishoudelijk afval, alsmede bedrijfs-, industrieel en institutioneel afval dat qua aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval, behoudens de in bijlage van beschikking 2000/532/EG onder 20 01 genoemde fracties die afzonderlijk aan de bron worden ingezameld, en de onder 20 02 van die bijlage genoemde andere afvalstoffen.

Concreet betekent dit dat volgende stromen onder de definitie van gemengd stedelijk afval vallen:

Huishoudelijk afval

Onder 'huishoudelijk restafval' verstaat men zowel huisvuil, grofvuil als gemeentevuil. Huisvuil omvat alle afvalstoffen die ontstaan door de normale werking van een particuliere huishouding en de gelijkgestelde afvalstoffen die in de voorgeschreven recipiënten voor huisvuilophaling kunnen worden geborgen, met uitzondering van selectief ingezamelde afvalstoffen. Het grofvuil beschouwen we als een gemengde stroom die omwille van omvang, aard of gewicht niet in het recipiënt van de huisvuilophaling geborgen kan worden. Gemeentevuil omvat straat- en veegvuil, afval van recipiënten tegen de bestrijding van zwerfvuil, opruiming van sluikstorten. Gemeentevuil omvat niet: (1) riool- en kolkenslib, afval van de afbraak van kunstwerken, wegen, gebouwen, afval van de gemeentelijke werkplaatsen (olie, auto-onderdelen van het gemeentelijke wagenpark), (2) plantsoenafval, bermmaaisel en gemeentelijk groenafval, (3) slib van septische putten, (4) reinigingsmateriaal van waterlopen, grachtafval, (5) marktafval, (6) strandafval. Het is met deze afbakening dat gemeentevuil kan worden beschouwd als gemengd stedelijk afval dat (zij het onrechtstreeks) is ingezameld van particuliere huishoudens (en eventueel ook andere producenten).

Het pmd-afval en het sorteeresidu van pmd-afval vallen onder de definitie van GSA.

Bedrijfsafval, industrieel afval en institutioneel afval dat qua aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval;

Restfracties na uitsortering van recycleerbare materialen uit bovenstaande stromen. De restfractie van het uitsorteren van GSA valt ook onder GSA indien door een afvalverwerkingsoperatie de eigenschappen niet wezenlijk worden veranderd. Het begrip "wezenlijke verandering" wordt verder in deze tekst gedefinieerd.

Restfracties van het uitsorteren van recycleerbare materialen uit selectief ingezamelde stromen van huishoudelijke oorsprong.

Huishoudelijke afvalstoffen die volgens VLAREMA gescheiden moeten worden aangeboden en afzonderlijk worden gehouden bij ophaling en inzameling (de 'afzonderlijk aan de bron' in te zamelen fracties waaronder papier, pmd, textiel, hout, metaal, enz.), leveren na sortering eventuele restfracties op. De selectief ingezamelde stromen verdienen in de regel aparte bewerking en materiaalrecuperatie. Zij zijn niet als zodanig 'gemengd' ingezameld, maar de sorteeresidu's horen in feite thuis in de gemengde restfractie van het huishoudelijk of vergelijkbaar bedrijfsafval. Ook hier geldt het principe dat wanneer de samenstelling van de restfractie wezenlijk is veranderd deze restfractie niet meer onder de term GSA valt.

Alle verwijderingshandelingen van afvalstoffen vallen per definitie onder het zelfvoorzieningsprincipe, ongeacht de aard van de afvalstof. Wat onder "verwijdering" wordt verstaan zijn alle D-codes. Voor afvalverbranding kan dit afgeleid worden uit de richtlijnen voor de berekening van de R1-D10-codes voor wat betreft gemengd stedelijk afval. In geval van onenigheid tussen de bevoegde overheden over de status van de bestemming en de classificatie van de afvalverwerking bij in- en uitvoer, geldt de strengste interpretatie. Gaat het echter over nuttige toepassing door verbranding met energiewinning (R1 of R12/R1 of R13/R1), dan is het zelfvoorzieningsprincipe van kracht in de volgende gevallen:

- Het betreft huishoudelijk afval;
- Het gaat over bedrijfsafval, industrieel afval en institutioneel afval dat qua aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval en dat samen ingezameld wordt met afval van particuliere huishoudens. Het begrip inzameling is in de Kaderrichtlijn Afvalstoffen ruim gedefinieerd. De inzameling bevat zowel de ophaling (verzameling), voorlopige sortering en opslag. De kans op fysieke vermenging of samenvoeging is het ultieme criterium. Indien een inrichting vergund is voor overslag en sortering van zowel huishoudelijk als vergelijkbaar bedrijfsafval, wordt het zelfvoorzieningsprincipe ook voor het vergelijkbaar bedrijfsafval toegepast, ook als dit vergelijkbaar bedrijfsafval voorafgaand aan de overslag of sortering apart van huishoudelijk afval werd opgehaald.

- Restfracties (sorteerresidu's), ontstaan door het uitsorteren van huishoudelijk afval en bedrijfsafval dat naar aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval;
- Restfracties van het uitsorteren van selectief ingezamelde stromen van huishoudelijke oorsprong en van bedrijfsmatige oorsprong, indien samen ingezameld met de huishoudelijke selectieve afvalstoffen;
- Gemengd stedelijk afval van bedrijfsmatige oorsprong, dat volledig apart van afval van particuliere huishoudens wordt ingezameld, maar waar niet is voldaan aan de minimale scheidingsregels zoals opgelegd in VLAREMA.

Het zelfvoorzieningsprincipe is niet van toepassing is indien de afvalstoffen een wezenlijke verandering hebben ondergaan (zie verder).

Het zelfvoorzieningsprincipe is niet van toepassing op gemengd stedelijk afval van andere producenten dan particuliere huishoudens (vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen) indien er voor de inzameling strikt gescheiden kanalen worden aangehouden (tijdens ophaling, opslag en sortering in installaties waarin geen huishoudelijke afvalstoffen worden verwerkt). De exploitant moet hiertoe de bewijzen aan de OVAM leveren.

Afval en toepassingen waarvoor in- of export mogelijk is. De grenzen zijn open voor nuttige toepassing van:

- Selectief ingezamelde stromen, ongeacht of deze van bedrijfsmatige of huishoudelijke oorsprong zijn, die bestemd zijn voor materiaalrecyclage. Hier kunnen wel voorwaarden worden opgelegd in overeenstemming met te behalen % recyclage, bestemming van eventueel residu, enz. Dit is zeker het geval voor pmd dat weliswaar GSA is maar waarvoor het zelfvoorzieningsprincipe niet toegepast wordt.
- Gemengd stedelijk afval bestemd voor R1-verwerking, afkomstig van particulieren alsook van andere producenten, waarop in Vlaanderen een afvalverwerkingsoperatie is gebeurd waardoor wordt voldaan aan volgende cumulatieve voorwaarden:
 - a) het afval bevat geen fracties meer die overeenkomstig VLAREMA selectief moeten worden ingezameld;
 - b) de eigenschappen van de afvalstoffen werden wezenlijk veranderd.

Er is sprake van een wezenlijke verandering indien één van onderstaande verwerkingwijzen werd toegepast:

- Afval biologisch gedroogd (aerobe compostering). De input van de installatie mag alleen bestaan uit huishoudelijk afval dat conform het gemeentereglement werd ingezameld of uit bedrijfsafvalstoffen die niet meer in aanmerking komen voor materiaalrecyclage. De biologische droging moet gebeuren in een volledig gesloten bedrijfsproces dat beschikt over een nageschakelde luchtbehandeling/luchtzuivering. Het op deze wijze bekomen product dient nogmaals een sortering te ondergaan met als doel de maximale afscheiding van de ferro en non ferro-fractie in de installatie zelf alvorens afvoer naar energetische verwerking. Het eindproduct moet een droge stofgehalte te hebben van gemiddeld 80% met een minimum van 75%.
- De afvalstoffen worden omgevormd tot fluff of pellets én de calorische waarde meer dan 15 MJ/kg bedraagt én de kwaliteit homogeen is met als doel om de fluff of pellet in te zetten als brandstof in een meeverbrandingsinstallatie, zoals gedefinieerd in VLAREM. De OVAM geeft volgende invulling aan de term fluff. De fluff moet worden bekomen na het doorlopen van een sorteerinstallatie die gericht is op maximale, hoogwaardige materiaalrecyclage. Het is aan de OVAM om te oordelen of de installatie hieraan voldoet. De fluff is het sorteerresidu, heeft een maximale afmeting van 30 mm, heeft minstens een calorische waarde van 15 MJ/kg en moet homogeen zijn van kwaliteit (calorische waarde, vochtgehalte, samenstelling) zodat het als brandstof kan worden ingezet in een meeverbrandingsinstallatie. Omdat het doel moet zijn om de fluff in te zetten als brandstof in een meeverbrandingsinstallatie, werd een stukgrootte van 30 mm vooropgesteld. Meerdere onafhankelijke bronnen bevestigen dat dit inderdaad 30 mm is of kleiner. Pellet wordt gedefinieerd als geperste fluff.

- Gemengd stedelijk afval van andere producenten dan particuliere huishoudens (vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen), op voorwaarde dat de inrichting in kwestie aantoonbaar dat het vergelijkbaar bedrijfsafval in een fysisch en administratief duidelijk gescheiden circuit behandeld wordt van huishoudelijk afval dat mogelijk ook op de inrichting toekomt, zowel tijdens ophaling, opslag en sortering. Daarenboven moeten de recycleerbare afvalstoffen aan de bron uitgesorteerd zijn conform de bepalingen van het VLAREMA of in Vlaanderen worden nagesorteerd alvorens de uitvoer plaatsvindt.
- Uitgesorteerde bedrijfsafvalstoffen die niet naar aard en samenstelling te vergelijken zijn met huishoudelijke afvalstoffen en die afzonderlijk van GSA, waarop het zelfvoorzieningsprincipe van toepassing is, zijn ingezameld. Als belangrijke randvoorwaarde geldt dat de invoer van afvalstoffen naar installaties voor R1 kan beperkt worden indien de verwerking van Vlaams afval in het gedrang komt.”

Ook BW2E stelt dat pmd en het residu van de pmd-sortering tevens GSA (gemengd stedelijk afval) zijn. Ook voor deze stromen geldt het zelfvoorzieningsprincipe. Bij voorkeur wordt dit expliciet opgenomen in het plan en als principe naar voor geschoven in het plan voor gelijkaardige afvalstromen die selectief ingezameld worden en waarvan de sorteeresidu's niet wezenlijk veranderd zijn tijdens het sorteerproces.

Overweging: deze opmerkingen zijn terecht. Een tekstaanpassing wordt voorgesteld.

Tekstaanpassing: onder 9 wordt een subtitel 9.1 Strategie toegevoegd. Onder 9.1 Strategie wordt volgende tekst toegevoegd:

“Vlaanderen hanteert het principe van de zelfvoorziening en kiest ervoor om zelf de volledige verantwoordelijkheid te nemen voor de verwijdering van het Vlaamse gemengd stedelijk afval, wat betekent dat de gewestgrenzen in principe gesloten blijven voor export voor verwijdering door verbranding (D10) en voor nuttige toepassing (R1) van dit afval.

Voor import en export voor verwijdering van een welbepaalde hoeveelheid afvalstoffen binnen een welbepaalde periode met een welbepaalde oorsprong en bestemming naar andere gewesten is de expliciete toelating van de Vlaamse minister van Leefmilieu vereist. Voor invoer uit en uitvoer naar het buitenland wordt bovendien de EVOA-procedure gevolgd.

De principes en praktische gevolgen van het zelfvoorzieningsprincipe voor GSA en de bedrijfsafvalstoffen die in dezelfde verwerkingsinstallaties worden verwerkt formuleert Vlaanderen als volgt:

- *Vlaanderen kiest ervoor om zelf de volledige verantwoordelijkheid te nemen voor de verwerking, hetzij door verwijdering of door nuttige toepassing, van belangrijke stromen huishoudelijk en bedrijfsafval. Verder in de tekst wordt gedetailleerd aangegeven welke GSA-stromen onder het zelfvoorzieningsprincipe vallen. Voor nuttige toepassing of verwijdering van die stromen blijven de grenzen, inclusief de gewestgrenzen, dus gesloten.*
- *het begrip “gemengd stedelijk afval” werd door de Kaderrichtlijn Afvalstoffen geïntroduceerd en overgenomen in het Materialendecreet, en wel als volgt: huishoudelijk afval, alsmede bedrijfs-, industrieel en institutioneel afval dat qua aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval, behoudens de in bijlage van beschikking 2000/532/EG onder 20 01 genoemde fracties die afzonderlijk aan de bron worden ingezameld, en de onder 20 02 van die bijlage genoemde andere afvalstoffen.*

Concreet betekent dit dat volgende stromen onder de definitie van gemengd stedelijk afval vallen:

- *huishoudelijk afval: onder 'huishoudelijk restafval' verstaat men zowel huisvuil, grofvuil als het straat- en veegvuil, het afval van publieke vuilnisbakjes en afval van sluikstorten. Huisvuil omvat alle afvalstoffen die ontstaan door de normale werking van een particuliere huishouding en de gelijkgestelde afvalstoffen die in de voorgeschreven recipiënten voor huisvuilophaling kunnen worden geborgen, met uitzondering van selectief ingezamelde afvalstoffen. Het grofvuil beschouwen we als een gemengde stroom die omwille van omvang, aard of gewicht niet in het recipiënt van de huisvuilophaling geborgen kan worden;*
- *het pmd-afval en het sorteeresidu van pmd-afval;*

- bedrijfsafval, industrieel afval en institutioneel afval dat qua aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval;
- restfracties na uitsortering van recycleerbare materialen uit bovenstaande stromen. De restfractie van het uitsorteren van GSA valt ook onder GSA indien door een afvalverwerkingsoperatie de eigenschappen niet wezenlijk worden veranderd. Het begrip “wezenlijke verandering” wordt verder in deze tekst gedefinieerd;
- restfracties van het uitsorteren van recycleerbare materialen uit selectief ingezamelde stromen van huishoudelijke oorsprong;
 Huishoudelijke afvalstoffen die volgens VLAREMA gescheiden moeten worden aangeboden en afzonderlijk worden gehouden bij ophaling en leveren na sortering eventuele restfracties op. De selectief ingezamelde stromen verdienen in de regel aparte bewerking en materiaalrecuperatie. Zij zijn niet als zodanig ‘gemengd’ ingezameld, maar de sorteeresidu's horen in feite thuis in de gemengde restfractie van het huishoudelijk of vergelijkbaar bedrijfsafval. Ook hier geldt het principe dat wanneer de samenstelling van de restfractie wezenlijk is veranderd deze restfractie niet meer onder de term GSA valt.

Alle verwijderingshandelingen van afvalstoffen vallen per definitie onder het zelfvoorzieningsprincipe, ongeacht de aard van de afvalstof. Wat onder “verwijdering” wordt verstaan zijn alle D-codes. Voor afvalverbranding kan dit afgeleid worden uit de richtlijnen voor de berekening van de R1-D10-codes voor wat betreft gemengd stedelijk afval. In geval van onenigheid tussen de bevoegde overheden over de status van de bestemming en de classificatie van de afvalverwerking bij in- en uitvoer, geldt de strengste interpretatie. Gaat het echter over nuttige toepassing door verbranding met energiewinning (R1 of R12/R1 of R13/R1), dan is het zelfvoorzieningsprincipe van kracht in de volgende gevallen:

- het betreft huishoudelijk afval;
- het gaat over bedrijfsafval, industrieel afval en institutioneel afval dat qua aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval en dat samen ingezameld wordt met afval van particuliere huishoudens. Het begrip inzameling is in de Kaderrichtlijn Afvalstoffen ruim gedefinieerd. De inzameling bevat zowel de ophaling (verzameling), voorlopige sortering en opslag. De kans op fysieke vermenging of samenvoeging is het ultieme criterium. Indien een inrichting vergund is voor overslag en sortering van zowel huishoudelijk als vergelijkbaar bedrijfsafval, wordt het zelfvoorzieningsprincipe ook voor het vergelijkbaar bedrijfsafval toegepast, ook als dit vergelijkbaar bedrijfsafval voorafgaand aan de overslag of sortering apart van huishoudelijk afval werd opgehaald;
- restfracties (sorteeresidu's), ontstaan door het uitsorteren van huishoudelijk afval en bedrijfsafval dat naar aard en samenstelling te vergelijken is met huishoudelijk afval;
- restfracties van het uitsorteren van selectief ingezamelde stromen van huishoudelijke oorsprong en van bedrijfsmatige oorsprong, indien samen ingezameld met de huishoudelijke selectieve afvalstoffen;
- gemengd stedelijk afval van bedrijfsmatige oorsprong, dat volledig apart van afval van particuliere huishoudens wordt ingezameld, maar waar niet is voldaan aan de minimale scheidingsregels zoals opgelegd in VLAREMA.

Het zelfvoorzieningsprincipe is niet van toepassing is indien de afvalstoffen een wezenlijke verandering hebben ondergaan (zie verder).

Het zelfvoorzieningsprincipe is niet van toepassing op gemengd stedelijk afval van andere producenten dan particuliere huishoudens (vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen) indien er voor de inzameling strikt gescheiden kanalen worden aangehouden (tijdens ophaling, opslag en sortering in installaties waarin geen huishoudelijke afvalstoffen worden verwerkt). De exploitant moet hiertoe de bewijzen aan de OVAM leveren.

Afval en toepassingen waarvoor in- of export mogelijk is. De grenzen zijn open voor nuttige toepassing van:

- selectief ingezamelde stromen, ongeacht of deze van bedrijfsmatige of huishoudelijke oorsprong zijn, die bestemd zijn voor materiaalrecyclage. Hier kunnen wel voorwaarden worden opgelegd in

overeenstemming met het te behalen % recyclage, bestemming van eventueel residu, enz. Dit is zeker het geval voor pmd dat weliswaar GSA is maar waarvoor het zelfvoorzieningsprincipe niet toegepast wordt;

- gemengd stedelijk afval bestemd voor R1-verwerking, afkomstig van particulieren alsook van andere producenten, waarop in Vlaanderen een afvalverwerkingsoperatie is gebeurd waardoor wordt voldaan aan volgende cumulatieve voorwaarden:
 - a) het afval bevat geen fracties meer die overeenkomstig VLAREMA selectief moeten worden ingezameld;
 - b) de eigenschappen van de afvalstoffen werden wezenlijk veranderd.

Er is sprake van een wezenlijke verandering indien één van onderstaande verwerkingswijzen werd toegepast:

- afval biologisch gedroogd (aerobe compostering). De input van de installatie mag alleen bestaan uit huishoudelijk afval dat conform het gemeentereglement werd ingezameld of uit bedrijfsafvalstoffen die niet meer in aanmerking komen voor materiaalrecyclage. De biologische droging moet gebeuren in een volledig gesloten bedrijfsproces dat beschikt over een nageschakelde luchtbehandeling/luchtzuivering. Het op deze wijze bekomen product dient nogmaals een sortering te ondergaan met als doel de maximale afscheiding van de ferro en non ferro-fractie in de installatie zelf alvorens afvoer naar energetische verwerking. Het eindproduct moet een droge stofgehalte te hebben van gemiddeld 80% met een minimum van 75%;
- de afvalstoffen worden omgevormd tot fluff of pellets waarbij én de calorische waarde meer dan 15 MJ/kg bedraagt én de kwaliteit homogeen is met als doel om de fluff of pellet in te zetten als brandstof in een meeverbrandingsinstallatie, zoals gedefinieerd in VLAREM. De OVAM geeft volgende invulling aan de term fluff. De fluff moet worden bekomen na het doorlopen van een sorteerinstallatie die gericht is op maximale, hoogwaardige materiaalrecyclage.

Het is aan de OVAM om te oordelen of de installatie hieraan voldoet. De fluff is het sorteeresidu, heeft een maximale afmeting van 30 mm, heeft minstens een calorische waarde van 15 MJ/kg en moet homogeen zijn van kwaliteit (calorische waarde, vochtgehalte, samenstelling) zodat het als brandstof kan worden ingezet in een meeverbrandingsinstallatie. Omdat het doel moet zijn om de fluff in te zetten als brandstof in een meeverbrandingsinstallatie, werd een stukgrootte van 30 mm vooropgesteld. Meerdere onafhankelijke bronnen bevestigen dat dit inderdaad 30 mm is of kleiner. Pellet wordt gedefinieerd als geperste fluff;
- gemengd stedelijk afval van andere producenten dan particuliere huishoudens (vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen), op voorwaarde dat de inrichting in kwestie aantoonbaar dat het vergelijkbaar bedrijfsafval in een fysisch en administratief duidelijk gescheiden circuit behandeld wordt van huishoudelijk afval dat mogelijk ook op de inrichting toekomt, zowel tijdens ophaling, opslag en sortering. Daarenboven moeten de recycleerbare afvalstoffen aan de bron uitgesorteerd zijn conform de bepalingen van het VLAREMA of in Vlaanderen worden nagesorteerd alvorens de uitvoer plaatsvindt;
- uitgesorteerde bedrijfsafvalstoffen die niet naar aard en samenstelling te vergelijken zijn met huishoudelijke afvalstoffen en die afzonderlijk van GSA, waarop het zelfvoorzieningsprincipe van toepassing is, zijn ingezameld. Als belangrijke randvoorwaarde geldt dat de invoer van afvalstoffen naar installaties voor R1 kan beperkt worden indien de verwerking van Vlaams afval in het gedrang komt”.

2.9.1 Verbranden

2.9.1.1 Aanbod aan brandbaar afval en verwachte ontwikkelingen

FEBEM blijft voorstander van een vrij initiatiefrecht voor afvalverbranding en andere verwerking. Zij meent dat de privaatrechtelijke afvalsector in Vlaanderen op een oordeelkundige wijze zal beslissen over investeringen. Uiteraard is de verantwoordelijkheid voor de investering dan ook volledig voor hen. In zo'n open markt kan Vlaanderen ook volop de blik richten op het buitenland en als kleine maar performante markt buitenlands afval aantrekken voor de diverse verwerkingsvormen. Dat zou de

omzet, tewerkstelling en toegevoegde waarde van onze sector voor de Vlaamse economie merkelijk kunnen doen toenemen. FEBEM stelt dat, indien het beleid erbij blijft dat een krappe verbrandingsmarkt moet aangehouden worden, er in Vlaanderen een soort reguleringsinstantie nodig zal zijn om het functioneren van de markt op te volgen en in te grijpen indien nodig.

Vanuit Mina-raad wensen Voka, UNIZO en Boerenbond aan te geven dat de sector voorstander blijft van een vrij initiatiefrecht om vergunningsaanvragen in te dienen voor afvalverbranding- en verwerkingsinstallaties waarbij vertrokken wordt van het principe van een vrije markt economie waarbij de privaatrechtelijke afvalsector in Vlaanderen zelf op een oordeelkundige wijze zal beslissen over de opportuniteit van investeringen en daarvoor zelf de verantwoordelijkheid zal dragen. Uiteraard kan dit niet losgekoppeld worden van de vraag of Vlaanderen bereid is/zal zijn buitenlands afval aan te trekken voor de diverse verwerkingsvormen.

De VVSG en Interafval daarentegen sluiten zich aan bij de principes (afstemming verwerkingscapaciteit op het aanbod aan te verwerken afval), omschreven in 9.1.1 van het ontwerp uitvoeringsplan.

Ook BBL steunt het zelfvoorzieningsprincipe waarbij de verbrandingscapaciteit wordt afgestemd op de Vlaamse restafvalcijfers.

Kontich vindt dat in de tekst duidelijker en sterker gesteld mag worden dat er gekozen wordt voor een gefaseerde afbouw. Nu lijkt het op een moratorium, terwijl het plan de bedoeling heeft om het aanbod te laten zakken.

Groen Geraardsbergen vraagt om de programmatie van de verbrandingscapaciteit effectief aan te passen aan de beoogde vermindering van afvalstoffen in het kader van de lange termijnvisie richting circulaire economie, zodat een begin gemaakt wordt van een gefaseerde afbouw van de bestaande capaciteit. En ook rekening te houden met beschikbare capaciteit in buurlanden en met technologieën die meer de nadruk leggen op materialenrecuperatie dan op energierecuperatie.

De inspanningen voor de reductie van het aanbod aan restafval moet volgens Harelbeke zeker gezien worden binnen de planning van het uitrollen van een warmtenetwerk met warmte van de verbrandingsoven. Het warmtenetwerk zal een duurzaam verwarmingssysteem in het stadscentrum voorzien.

Berlare kan zich vinden in het maximaal reduceren van de te verbranden fractie in het restafval en het afstemmen van de beschikbare capaciteit hiervoor. Maar dit mag niet gebeuren op enkel theoretische berekeningen, maar moet de realiteit volgen.

Duffel gaat volledig akkoord dat de verbrandingscapaciteit wordt aangepast aan het aanbod. Het is van essentieel belang om de recyclage niet in gedrang te brengen.

Overweging: het plan volgt hier het Vlaams Regeerakkoord dat zegt: "We stemmen de afvalverbrandingscapaciteit af op de nog resterende afvalproductie. De OVAM zorgt voor een overkoepelende regie op Vlaams niveau".

Dit wil zeggen dat er zeker een capaciteitsplanning voor afvalverbranding nodig is. Met de principes geformuleerd in dit uitvoeringsplan, neemt de OVAM die overkoepelende regie op. De afstemming gebeurt, conform het regeerakkoord op basis van de resterende afvalproductie. Als deze daalt, door de andere acties vermeldt in het uitvoeringsplan, zal dat zijn weerslag krijgen in de planning van de eindverwerkingscapaciteit. Conform het regeerakkoord wordt de beoogde vermindering van het restafval nu nog niet in rekening gebracht.

Door jaarlijks het beschikbare aanbod aan brandbaar afval in beeld te brengen, trachten we zoveel als mogelijk de realiteit inzake aanbod en verbrandingscapaciteit te volgen.

2.9.1.1.1 Welke stromen bepalen het aanbod?

FEBEM en BW2E stellen dat de omschrijving van punt 3 uit de stromen in het aanbod nl. 'huishoudelijk en bedrijfsrestafval dat wordt uitgevoerd voor uitsortering met het oog op verbranding of voor rechtstreekse verbranding' foutief is, gezien het zelfvoorzieningsprincipe dat van toepassing is op het huishoudelijk restafval. Het kan, volgens hen, dus momenteel niet voor uitsortering met het oog op verbranding naar het buitenland. Conform de huidige VLAREMA regeling kan dit enkel na een wezenlijke verandering naar een rechtstreekse buitenlandse verbranding.

Ook voor het bedrijfsafval lijkt deze formulering, volgens FEBEM, tegenstrijdig met de huidige wetgeving gezien juist de voorwaarde voor export is dat er een voldoende uitsortering is gebeurd. Ook al gaat het hier over het in kaart brengen van de brandbare stromen, de schijn wordt hier op zijn minst gewekt dat het ook gaat over de beleidsmatige kant van de verwerking, aldus FEBEM.

Limburg.net en Maasmechelen stellen zich ook vragen bij de uitvoer van huishoudelijk en bedrijfsrestafval.

Overweging: het klopt dat het huishoudelijk afval onder het zelfvoorzieningsprincipe valt en dus niet uitgevoerd mag worden. In uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld bij een calamiteit, is uitvoer echter wel mogelijk. Op dat moment moet deze stromen wel meegerekend worden bij het aanbod. Een tekstaanpassing wordt voorgesteld om dit te verduidelijken.

Tekstaanpassing: onder 9.1.1.1 wordt de tekst als volgt aangepast:

Onder het aanbod aan afval valt:

- 1 *het brandbaar huishoudelijk en bedrijfsrestafval dat wordt gestort;*
- 2 *het huishoudelijk en bedrijfsrestafval dat wordt verbrand;*
- 3 *A het huishoudelijk en B het bedrijfsrestafval dat wordt uitgevoerd voor uitsortering met het oog op verbranding of voor rechtstreekse verbranding.*

Bij A het huishoudelijk wordt volgende voetnoot toegevoegd: "Huishoudelijk afval valt onder het zelfvoorzieningsprincipe en kan dus niet uitgevoerd worden voor sortering met het oog op verbranding of rechtstreekse verbranding. Enkel in geval van een calamiteit is dit mogelijk, op dat moment wordt deze stroom ook in rekening gebracht voor het bepalen van het aanbod aan brandbaar afval".

2.9.1.1.2 Methodologie voor het berekenen van het beschikbare aanbod

Actie 40: de enquête over de tarieven en capaciteiten van verbranding gaat ook naar uitvoerders van afvalstromen die bepalend zijn voor het aanbod.

2.9.1.1.3 Berekening beschikbaar aanbod in 2013

FEBEM vraagt om de cijfers van 2014 in het definitieve plan op te nemen, indien beschikbaar.

Overweging: de cijfers in de plantekst worden geactualiseerd naar 2014.

Tekstaanpassing: "Het beschikbare aanbod aan brandbaar afval bedroeg in 2014:"

| | Tonnage verbrand | Tonnage gestort |
|----------------------------------|------------------|-----------------|
| Huisvuil, grofvuil, gemeentevuil | 814 646 (*) | |

| | | |
|--|------------------|---------------|
| Niet-gevaarlijke hoogcalorische bedrijfsafvalstoffen | 650 152 (*) | |
| Niet-gevaarlijke laagcalorische bedrijfsafvalstoffen | 334 948 (*) | 18 475 (*) |
| Vast niet-risicohoudend medisch afval | 13 139 (*) | |
| Recyclageresidu's | 688 (*) | 78 131 (*) |
| Uitvoer | 157 242 (**) | |
| Totaal | 1 970 815 | 96 606 |

Tabel 4: Beschikbaar aanbod volgens afvalsoort (ton) (2014)

(*)= Bron: *Tarieven & Capaciteiten voor storten en verbranden (2015) (exclusief ingevoerde hoeveelheden)*

(**)= Bron: *aparte bevraging van Vlaamse bedrijven die brandbaar afval uitvoeren buiten Vlaanderen, OVAM*

Ook de balans onder 9.1.3 wordt aangepast.

2.9.1.2 Installaties onder de capaciteitsplanning

De VVSG, Interafval en BW2E onderschrijven de methodiek van het ontwerp uitvoeringsplan voor capaciteitsplanning. Een groot probleem evenwel blijft, volgens hen, de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit door de vergunning van biomassa-installaties, die vervolgens oneigenlijk gebruikt worden voor de verbranding van (rest)afval. Daarom pleiten zij ervoor om onder deel 9.1.2 helder te stellen dat dergelijke installaties niet vergund kunnen worden onder rubriek 2 van Vlarem, noch een aanpassing in die zin van hun vergunning kunnen bekomen, zonder dat daarbij de capaciteitsplanning in overweging is genomen.

IVBO en IVAREM sluiten zich hierbij aan. Ook de Minaraad vraagt om dit te verduidelijken in het plan. IVAREM vermeldt hier ook de installaties voor de verwerking van reststromen uit Enhanced Landfill Mining.

Overweging: de redenering van de indieners klopt. Dit zal ter verduidelijking toegevoegd worden in de plantekst.

Tekstaanpassing: onder de kader in punt 9.1.2 wordt volgende paragraaf toegevoegd: "Installaties die stromen verwerken die op het moment van hun vergunning niet onder het toepassingsgebied van 9.1.1.1 vallen, maar nadien wensen over te schakelen naar stromen die hier wel onder vallen, dienen hiervoor een aanpassing van hun milieuvergunning te bekomen. Bij de beoordeling van de vergunningswijziging dient de capaciteitsplanning, vermeld in dit uitvoeringsplan, mee in rekening te worden gebracht voor die stromen en hoeveelheden die onder het toepassingsgebied vallen".

BW2E geeft dan weer aan dat vanuit de ervaringen in het buitenland met ELFM, de bestaande WtE-installaties hun plaats moeten krijgen bij de verwerking van de brandbare reststromen die niet recycleerbaar zijn. Dit is momenteel niet opgenomen in het voorliggende ontwerp.

Overweging: brandbare reststromen uit ELFM vallen niet onder de scope van dit uitvoeringsplan, noch onder de stromen die het aanbod bepalen. Maar de bestaande installaties mogen dat afval wel verwerken.

IOK vraagt om de mechanisch-biologische scheidingsinstallatie mee op te nemen in de capaciteitsbenadering.

Overweging: de installatie van IOK is opgenomen in de plantekst als voorbehandelingsinstallatie en niet als eindverwerking, de output van dat soort installaties is immers nog input voor eindverwerking.

ISVAG geeft aan dat de vergunde capaciteit verschilt van de reële capaciteit die een installatie kan verwerken. ISVAG kan de vergunde capaciteit van 159.000 ton nooit benutten omwille van de samenstelling van hun afval.

Overweging: de Vlaamse overheid kan bij de capaciteitsplanning enkel uitgaan van de theoretische capaciteit die bepaald wordt op basis van de capaciteit die vergund is. Sommige installaties verwerken inderdaad minder tonnen, andere kunnen meer verwerken omdat zij kunnen inzetten op een optimale calorische mix. Binnen een capaciteitsplanning op Vlaams niveau middelt zich dat uit.

ISVAG gaat niet akkoord dat ook Bionerga in de capaciteitsplanning wordt opgenomen terwijl er geen duidelijkheid is of deze installatie effectief zal gebouwd worden. Ook Dalkia wordt nog opgenomen, terwijl duidelijk is dat deze installatie eindigend is. Dit toont aan dat het evenwicht tussen aanbod en capaciteit steeds een momentopname is, terwijl de planning van een installaties verscheidene jaren in beslag neemt.

Overweging: zolang de vergunning van Bionerga nog geldig is, kan Bionerga beslissen om de vergunning te gebruiken en de capaciteit in te vullen. Vandaar dat deze installatie nog in de capaciteitsplanning wordt meegenomen. Als de vergunning vervalt, valt de installatie uit de planning.

2.9.1.3 Balans beschikbaar aanbod en beschikbare capaciteit

De VVSG en Interafval onderschrijven de benadering omtrent nieuwe vergunningen, zoals vastgelegd in het kadertje op p. 77 van het ontwerp uitvoeringsplan.

BW2E merkt op dat de in een vroegere versie van het voorontwerp opgenomen 'formule' voor een vergunning voor nieuwe capaciteit of voor uitbreiding van een bestaande installatie, met name op basis van het gemiddelde aanbod van de laatste drie jaar (x , $x-1$ en $x-2$,) in het ontwerp geschrapt is. Bij afwezigheid van een transparante formule is de beoordeling van vergunningsaanvragen in functie van het aanbod moeilijk meetbaar.

BBL merkt op dat volgens de paragraaf 9.1.3 een nieuwe verbrandingsinstallatie groen licht kan krijgen zolang de bestaande capaciteit maar wordt afgebouwd, terwijl de eigenlijk insteek van het beleid is dat de totale capaciteit – dus inclusief de nieuw vergunde installatie – moet dalen samen met de hoeveelheid restafval. De bewoording van deze paragraaf zou beter worden aangepast om toekomstige discussies ten gevolge van verkeerde interpretaties te vermijden.

Daarnaast ontbreekt in het afvalplan een methodologie om te bepalen wanneer er precies een vergunning kan worden afgegeven. Zonder een dergelijke methodologie bestaat er een zeer groot risico dat er tijdens de planperiode discussie zal ontstaan over de concrete beoordeling van een vergunningsaanvraag voor nieuwe capaciteit. Een niet-openbare draft van het afvalplan bevatte wél zo'n methodologie en die stelde dat een vergunning voor nieuwe capaciteit of uitbreiding van bestaande capaciteit enkel mogelijk is wanneer het beschikbare aanbod fundamenteel hoger ligt dan de beschikbare capaciteit. Dat is het geval als het gemiddelde van het beschikbare aanbod van de laatste drie jaar (x , $x-1$ en $x-2$) minstens 50 000 ton hoger ligt dan de beschikbare capaciteit na afbouw. Deze methodologie moet weer worden ingevoerd in het nieuwe afvalplan.

Overweging: momenteel vermeldt het ontwerp uitvoeringsplan dat een vergunning voor nieuwe capaciteit enkel kan bij afbouw van bestaande capaciteit. Het is echter niet duidelijk hoe groot de afbouw van de bestaande capaciteit moet zijn om nieuwe capaciteit of een uitbreiding van bestaande capaciteit toe te staan, noch hoe groot deze capaciteitsuitbreiding dan wel mag zijn. Maar zowel het beschikbare aanbod aan brandbaar afval als de beschikbare capaciteit zijn benaderingen. De grens is moeilijk te leggen op basis van één cijfer. Daarom wordt volgende tekstaanpassing voorgesteld:

Tekstaanpassing: In de kader "Nieuwe vergunning?" wordt volgende tekst aangepast/toegevoegd:

Een vergunning voor nieuwe capaciteit of een uitbreiding van bestaande is daarom enkel mogelijk als binnen Vlaanderen een deel van de beschikbare capaciteit wordt afgebouwd. Het beschikbare aanbod aan brandbaar afval moet structureel en betekenisvol hoger liggen dan de beschikbare capaciteit. Dit wordt ingeschat door het gemiddelde van het beschikbare aanbod aan brandbaar afval van de laatste drie jaar (x , $x-1$ en $x-2$) te vergelijken de beschikbare capaciteit na afbouw.

Een nieuwe vergunning kan afgeleverd worden, weliswaar beperkt tot die hoeveelheid die ervoor zorgt dat de beschikbare capaciteit na realisatie niet fundamenteel hoger komt te liggen het beschikbare aanbod aan brandbaar afval van de laatste drie jaar.

Omdat het principe van afstemming van capaciteit op aanbod een belangrijk uitgangspunt is van het ontwerp uitvoeringsplan en ook van het regeerakkoord en omdat er de voorbije jaren voorbeelden waren van concrete dossiers, waarbij de vergunningverlenende overheid niet altijd rekening hield met de bepalingen van het uitvoeringsplan, nochtans een bindend document voor de overheden, pleiten de VVSG en Interafval er voor om in het plan op te nemen dat de OVAM telkens de noodzaak zal overwegen om in beroep te gaan tegen vergunningen voor nieuwe installaties of capaciteitsuitbreiding voor afvalverbranding (biomassa of andere) indien bij die vergunningverlening onvoldoende rekening is gehouden met de laatste geactualiseerde Vlaamse capaciteitsplanning. Kampenhout sluit zich hier bij aan.

Ook BBL merkt op dat de niet-openbare draft van het afvalplan de intentie uitdrukte om in beroep te gaan tegen iedere vergunning die in strijd is met dit afvalplan. Ze vragen om dit wederom in het plan te steken.

Overweging: de OVAM zal bij elk concreet dossier waarbij de bepalingen van dit plan niet worden gevolgd de noodzaak overwegen om in beroep te gaan. Dergelijke intentie moet niet ingeschreven worden in een plantekst.

ISVAG gaat niet akkoord met het evenwicht in capaciteit als enige criterium voor toekomstige optimalisaties. Ze vragen om de zin dat "een vergunning voor nieuwe of bijkomende capaciteit enkel kan bij afbouw van capaciteit" te schrappen en deze alinea meer genuanceerd te schrijven om zo beter aan te sluiten bij 9.1.5. Ook de geografische ligging en het transport van afval is essentieel bij een beoordeling van de vergunning.

Door dit evenwicht tussen capaciteit en aanbod wordt ISVAG verplicht naar andere verwerkers te gaan met hun afval, terwijl ISVAG enkel afval van vennoten kan verwerken. ISVAG zal dus nooit overcapaciteit realiseren.

Ook Antwerpen vraagt dat bij de capaciteitsplanning het zelfvoorzieningsprincipe en nabijheidsprincipe duidelijk voorop gesteld worden in het plan. Er moet ook rekening gehouden worden met de milieu- en energie-performantie evenals met de nabijheid van de verwerkingsinstallatie.

Overweging: evenwicht in capaciteit is niet het enige criterium waarop nieuwe aanvragen zullen beoordeeld worden, ook milieuperformantie en energieperformantie spelen een rol. Indien echter een vergunningsaanvraag nieuwe capaciteit betreft, of een uitbreiding van de bestaande capaciteit van de installatie, dan speelt capaciteit als criterium.

IOK vindt de uitzondering voor proefinstallaties positief, maar vraagt om de beperking tot maximaal twee jaar te schrappen. Dit vormt immers een grote belemmering om proefinstallaties te realiseren. Ook IVAREM wenst dat er in de planperiode verder wordt ingezet op onderzoek naar vernieuwende technologieën. Als dergelijke technologie een meerwaarde blijkt te zijn, moet de bouw van die installaties mogelijk zijn.

Ook Deinze stelt zich vragen bij een beperking van een proefinstallatie (max. 2 jaar en max 30.000 ton): wie zal dat financieel risico nemen? Remt dit niet de zoektocht naar nieuwe technologie af?

Transit-lab vindt 30.000 ton een te kleine hoeveelheid om een economisch verantwoord scenario op te bouwen. Zij vragen om het tienvoudige op jaarbasis vrij te geven voor experimenten.

Overweging: de uitzondering op de capaciteitsplanning wordt voorzien om innovaties in de sector een kans te geven, zonder de belemmering van de capaciteitsplanning, maar het is niet te bedoeling om via dergelijke proefinstallaties gedurende meerdere jaren capaciteit in te vullen onder het mom van een test. Indien dergelijke testinstallatie een meerwaarde blijkt te zijn en men dus de technologie op grotere schaal en langere termijn wenst te gebruiken, dan moet de vergunning afgetoetst worden aan de capaciteitsplanning. Wel wordt in de plantekst verduidelijkt dat de termijn van twee jaar, alsook de hoeveelhedsbeperking enkel geldt voor de verwerking van stromen onder de capaciteitsplanning. Daarnaast wordt de strikte grens van 30.000 ton vervangen door "een beperkte hoeveelheid". Om de impact van de installatie op de markt van de afvalstoffen in te kunnen schatten moet de aanvrager wel aangeven van waar hij zijn afvalstromen zal betrekken.

Tekstaanpassing: volgende woorden worden bij de paragraaf over de proefinstallaties toegevoegd:

Concreet betekent dit dat een proefexploitatie voor wat betreft de verwerking van stromen onder de capaciteitsplanning kan voor een termijn van maximaal twee jaar en voor een beperkte hoeveelheid. Daarbij moet de exploitant in zijn aanvraag aangeven vanwaar hij zijn aanvoer aan afval onttrekt om zo toe te laten de impact van dergelijke installatie op de markt in te schatten.

2.9.1.4 Ondersteuning voor de afbouw van capaciteit

Actie 41: een instrument ontwikkelen dat toelaat om, indien nodig, tijdens de planperiode de afbouw van de afvalverbrandingsinstallaties te ondersteunen.

De Mina-raad vraagt om een methodologie te voorzien om overcapaciteit in de eindverwerking te voorkomen. Met het oog op de circulaire economie is het een globaal uitgangspunt dat de hoeveelheid restafval (per jaar) verder moet dalen door preventie en afvoer naar recyclage van grondstoffen. Afvoer naar eindverwerking via verbranden en storten zal deze tendens ook ondergaan en verder inkrimpen. Deze evolutie zal zich niet enkel in Vlaanderen maar in heel de EU doorzetten (zie CEP). Indien deze evolutie leidt tot overcapaciteit in de eindverwerking via verbranden en storten, dan is dat potentieel nadelig voor de uitbouw van de circulaire economie, leidt het tot hoge kosten en zet het de hele sector onder druk. Daarom vraagt de Minaraad dat in overleg met de betrokken sectoren een methodologie wordt uitgewerkt om de overcapaciteit te voorkomen. Het ontwerpplan voorziet een actie (41) aangaande de ondersteuning van de afbouw van overcapaciteit van de afvalverbranding via de ontwikkeling van een instrument in overleg met de sector. Het resultaat van deze actie kan deel uitmaken van die methodologie. De afbouw kan getrapd verlopen, waarbij in eerste instantie kan onderzocht worden of een bepaald deel van de capaciteit, conform het zelf-voorzieningsprincipe en het nabijheidsbeginsel, met regionaal afval (ook van over de grens) kan ingevuld worden, ... tot de beslissing omtrent de definitieve afbouw moet genomen worden. De methodologie zou bijvoorbeeld kunnen bestaan uit een call-systeem, georganiseerd door de Vlaamse overheid, voor de uitbouw of de afbouw van de beschikbare capaciteit naargelang de nood.

De VVSG en Interafval zijn vragende partij voor de ontwikkeling van een instrument dat toelaat om de vrijwillige afbouw van verbrandingscapaciteit te ondersteunen, zoals voorgesteld in actie 41. Mogelijke onderdelen van dergelijk instrument zijn, volgens hen:

- tijdelijke import van afval ter invulling van overcapaciteiten. Bij voorkeur uit landen met een gebrek aan eigen capaciteit, en in het kader van bilaterale afspraken tussen beide landen;
- het blijven bewaken van de zelfvoorziening;
- het prioritair inzetten van de beschikbare capaciteiten voor de verwerking van afvalstromen, afkomstig van landfill mining;
- cofinanciering van de vrijwillige sluiting van installaties middels solidaire fondsvorming.

Ook IVAREM vraagt een duidelijk engagement om een instrument te ontwikkelen dat warme sanering mogelijk maakt. IVM vraagt zich dan weer af hoe het overleg rond de invoering van dergelijk instrument zal verlopen en waar dit in praktijk toe zal leiden.

De VVSG en Interafval geloven niet in opgelegde, verplichte sluitingen omwille van capaciteitsredenen. EcoWerf gelooft wel in een verplicht sluiten van ovens bij overcapaciteit. EcoWerf en Aartselaar pleiten ervoor om geen import van afval toe te staan bij overcapaciteit.

BW2E wil expliciet betrokken worden bij deze actie vermits ze stellen dat ze de installaties onder deze actie vertegenwoordigen.

Deinze vraagt zich af hoe het overleg met de sector inzake afbouw van capaciteit zal verlopen en waartoe de zoektocht naar een "instrument" zal leiden. IVM doet in 2018 serieuze investeringen om de eindverwerking conform de milieuvergunning (2015) te kunnen realiseren en zal ook rekening houden met het ter beschikkingstellen van warmte via nog te installeren warmtenetten.

Volgens Harelbeke dient dit zeker gezien te worden binnen de planning van het uitrollen van een warmtenetwerk met warmte van de verbrandingsoven. Het warmtenetwerk zal een duurzaam verwarmingssysteem in het stadscentrum voorzien. Ook nieuwe woonontwikkelingen worden aangesloten op dit net, een aansluitingsplicht wordt momenteel onderzocht. De stad rekent erop dat dit project een duurzame toekomst heeft.

Overweging: Om tegemoet te komen aan bovenstaande opmerkingen wordt punt 9.2.4 aangevuld met de ontwikkeling van een lange termijnvisie afvalverwerking. Deze langetermijnvisie zal in het begin van de planperiode ontwikkeld worden en op basis van deze visie kan nadien het instrument voor afbouw van capaciteit ontwikkeld worden. De hierbij geformuleerde opmerkingen zullen meegenomen worden bij de uitwerking van deze actie.

BW2E wordt opgenomen als betrokkene.

Tekstaanpassing: Punt 9.1.4 wordt als volgt geherformuleerd:

Langetermijnvisie afvalverwerking en ondersteuning voor de afbouw van capaciteit

Volgens de doelstellingen in dit uitvoeringsplan zal het aanbod aan brandbaar afval op Vlaams niveau dalen. Gezien de verwerkingscapaciteit op dat aanbod moet worden afgestemd, zal de bestaande verbrandingscapaciteit tijdens de planperiode mogelijks moeten afnemen. Daartoe moet Vlaanderen in de eerste plaats beschikken over een langetermijnvisie op de afvalverwerking. Wat is het ideaalbeeld op vlak van eindverwerking, hoe dient eindverwerking naar de toekomst toe te evolueren? Pas nadien kan de Vlaamse overheid met de sector onderhandelen over de afbouw van de capaciteit.

Actie XX: De OVAM ontwikkelt een langetermijnvisie op eindverwerking. In dit kader wordt een instrument ontwikkeld en dat toelaat om, indien nodig, tijdens de planperiode de afbouw van de afvalverbrandingsinstallaties te ondersteunen

De visie wordt ontwikkeld tegen eind 2018.

Betrokkenen: FEBEM, VVSG, Interafval en BW2E.

2.9.1.5 Andere criteria om een vergunningsaanvraag te beoordelen

2.9.1.5.1 Milieuperformantie

Binnen de MINA-raad zijn de meningen over dit punt verdeeld. Zo stellen BBL, Natuurpunt en ACV dat er zowel bij een vergunningsaanvraag als een hervergunningsaanvraag voldaan moet worden aan de vereisten die worden gesteld in het BREF voor nieuwe verbrandingsinstallaties, zowel wat betreft milieuperformantie (9.1.5.1) als energieperformantie (9.1.5.2). Het ontbreekt Vlaanderen momenteel aan een geloofwaardig instrument om de afbouw van verbrandingsinstallaties te organiseren, terwijl het de verwachting is dat het restafval zal dalen in de planperiode. Uitfasering op basis van milieu- en energieperformantie is de meest logische aanpak. In Vlaanderen moet er geen plek zijn voor installaties die niet kunnen voldoen aan het BREF. Door aan de hand van het BREF duidelijke grenzen te stellen, ontstaat er bovendien een positieve dynamiek in de markt om de performantie van de bestaande installaties te verbeteren.

Voka, UNIZO, Boerenbond en VVSG daarentegen stellen dan weer dat het BREF voor nieuwe verbrandingsinstallaties nog niet definitief goedgekeurd is. Zij vragen dan ook dit te schrappen aangezien er vooruitgelopen wordt op de finale versie van het BREF en dit m.a.w. te voorbarig is. Het uitgangspunt moet een 1 op 1 vertaling zijn van de BBT-conclusies. De organisaties gaan ook niet akkoord met de voorgestelde toevoeging om ook bij een hervergunningsaanvraag de bestaande installaties te laten voldoen aan BREF. Deze bestaande installaties maken geen deel uit van de scope van BREF. BREF toepasbaar verklaren op de bestaande installaties is dan ook een “vergulde maatregel” waarmee het gelijk speelveld wordt verstoord.

BBL vraagt om op p. 78 de zin “Daarom moeten alle installaties bij een vergunnings- of hervergunningsaanvraag minstens voldoen aan de voorwaarden van het BREF” aan te passen zodat alle installaties bij een vergunnings- of hervergunningsaanvraag minstens moeten voldoen aan de voorwaarden van het BREF voor nieuwe installaties. De matige luchtkwaliteit is nog altijd een heikel probleem en indien verbrandingsinstallaties niet kunnen voldoen aan de beste gangbare technieken, dan is daar geen plek voor in Vlaanderen.

Overweging: Op vlak van milieuperformantie zullen de installaties moeten voldoen aan de best beschikbare technieken zoals ze binnen het BREF worden ontwikkeld.

2.9.1.5.2 Energieperformantie

De VVSG, Interafval en BW2E vinden het belangrijk dat er gewerkt wordt aan een verdere verbetering van de uitstoot en energieprestaties van de installaties in Vlaanderen. Het ontwerp uitvoeringsplan stelt op p. 79 dat installaties bij hervergunning zullen moeten voldoen “aan de voorwaarden van het BREF voor nieuwe installaties”. Op vandaag zijn deze voorwaarden nog niet definitief bekend. Daarenboven zou dit betekenen dat Vlaanderen op dit vlak strenger zou zijn dan datgene vastgelegd op Europees niveau. De VVSG en Interafval kunnen daarmee niet akkoord gaan en stellen voor deze passage te schrappen.

Ook FEBEM stelt voor om bij een hervergunningsaanvraag wanneer de installatie moet voldoen aan de voorwaarden van het BREF voor nieuwe installaties, “nieuwe installaties” te schrappen. Volgens FEBEM is het voldoende om te stellen dat installaties moeten voldoen aan BREF (dus de bestaande aan de voorwaarden voor bestaande installaties, de nieuwe aan de voorwaarden voor nieuwe installaties). Zij willen hiermee voorkomen dat een bestaande installatie die de pech heeft om juist een hervergunning te moeten aanvragen benadeeld wordt t.o.v. andere installaties die deze hervergunning veel later hebben.

Ook Mirom-Roeselare is van mening dat voor bestaande installaties de verplichting om te voldoen aan de voorwaarde voor nieuwe installaties moet geschrapt worden. De BREF-voorwaarden voor nieuwe

installaties zijn nog niet gekend. Bovendien maakt Europa bewust een onderscheid tussen nieuwe en bestaande installaties. Vlaanderen kan niet enkel die eerste opleggen.

Aartselaar kan zich vinden in de verplichting dat bij hervergunning een installatie moet voldoen aan de BREF voorwaarden voor nieuwe installaties.

BBL is akkoord met het vastleggen van minimale energie-efficiëntievereisten voor afvalverbrandingsinstallaties en met het uifasieren van laag-energetische installaties.

SPA-Antwerpen stelt voor een nieuwe vergelijkende studie rond de BBT voor afvalverwerking te maken (en een kenniscluster op te stellen). Hierop kan Vlaanderen zich dan baseren om het vergunningsbeleid (en flankerend beleid van economische instrumenten) vorm te geven zodat het richting meest performante technologieën gestuurd wordt in plaats van te toetsen aan de laagst gemene deler van vereisten en technologieën die in de EU-BBT document worden opgelijst. Vergunningen voor nieuwe installaties worden niet verleend zolang deze nieuwe vergelijkende studie niet rond is: geen nieuwe installatie op de site van ISVAG.

Overweging: het ambitieniveau van het Vlaams beleid luidt dat installaties qua energieprestatie moeten streven naar een maximale valorisatie. Dit wordt nog eens beklemtoont in de tekst.

Tekstaanpassing: onder 9.1.5.2 wordt in de tweede paragraaf volgende tekst toegevoegd:

Bij de bestaande installaties streeft de Vlaamse overheid in de planperiode naar een verhoging van de energie-efficiëntie en zal een minimale energieprestatie op dit vlak worden opgelegd. Dat wil zeggen dat de OVAM, in samenwerking met VEA via doeltreffende instrumenten een verbeterde energieprestatie stimuleert.

Een hervergunning van een installaties is de ideale moment om investeringen inzake bijkomende energie-efficiëntie op te leggen aan de exploitant. Het klopt wel dat tot op vandaag de voorwaarden die het BREF "Waste Incineration" zal opleggen nog niet gekend zijn. Daarom zal, als BREF definitief wordt goedgekeurd en de voorwaarden opgelegd door BREF bekend zijn, verder bekeken worden welke voorwaarden haalbaar zijn voor de bestaande installaties en dus opgelegd kunnen worden bij hervergunning.

Tekstaanpassing: onder punt 9.1.5.2 wordt in de 5^{de} paragraaf als volgt geherformuleerd:

"Momenteel wordt op Europees niveau gewerkt aan een nieuwe BREF "Waste Incineration". Op het moment dat de voorwaarden in deze nieuwe BREF bekend zijn, zal voor de bestaande installaties bekeken worden of de voorwaarden voor nieuwe installaties haalbaar zijn."

Actie 42:

- **A: een gebruiksmodule uitwerken voor de uniforme berekening van de R1/D10-formule, conform het definitieve guidance document. In afwachting van de module voeren de afvalverbrandingsinstallaties bij een vergunningsaanvraag de berekening uit volgens de bepaling van het EU guidance document;**
- **B: de R1/D10-formule opnieuw berekenen voor de installaties die onder het toepassingsgebied van het plan vallen, op basis van het definitieve guidance document van de EU.**

2.9.1.5.3 Mobiliteit

Actie 43: de OVAM overlegt onder meer met het Departement Mobiliteit en Openbare werken om synergieën te ontdekken.

SPA-Antwerpen vraagt om ervoor te zorgen dat de vergunningen voor nieuwe installaties (vanaf een bepaalde capaciteit) enkel worden toegekend voor locaties die via spoor of binnenvaart kunnen ontsloten worden. Dit staat nu veel te vrijblijvend geformuleerd in het plan.

Daarnaast vraagt een groot aantal burgers nl. Mieke Van Campen en Soes Van Lierde, Rita Coeck, Viviane Wittcock, Walter De Keyzer, Ariane en Roger Meeusen-Franck, Daria Vervaeet, Hicham El Mzairh, Martine Depauw, , A. De Schietere, G. Onkelinx, Georges Thys, Karel Costermans, Jan Wieers, Jean Luyckx, Magerman, Familie Van Vlimmeren-Jacobs, Thomas Meirvenne, Kevin de Blochouse, Christine Govaerts, Sean Verheyen, Frank Verheyen, Martine Neyt, Lieve Daisomont, Maika De Keyzer, Sylvia Nelissen, Christiaan Hellemans, Guido Renders, Jan Van Meerbergen, Valerie Lejeune, Daniel Christiaensen, Robert Van Loock, Benny Joos, Wim Verschueren, Johan Dingenen, Véronique Costermans, Hugo Van Den Broek, Paul Darimont, Ines De Ridder, Wim Verhaert, Sven Stuyck, Eva Van Dyck, Karel De Decker, Colette De Porre, Regine Van Santvoort, Marc De Bruyne, Elke Van Espen, Jim Morissens, Robert Reynaert, Sotirios Karavotas, Chi Fei Leong, Katrijn Valgaeren en Alain De Coster uit de omgeving van ISVAG, dat het plan duidelijk zou aangeven dat de beoordeling van vergunningsaanvragen voor uitbreiding of vernieuwing van de verbrandingscapaciteit, rekening dient te houden met de multimodale bereikbaarheid (alternatieve vervoersmodi, zoals spoor en water).

Mirom Roeselare meent dat het mobiliteitsaspect meer aandacht verdient in het plan. We moeten evolueren naar kleine verwerkingsinstallaties in het gebied waar het afval wordt geproduceerd. De huisvuilverwerkingsinstallatie van Mirom voldoet hieraan met een verwerkingscapaciteit van 67000 ton naast een stad voor de afzet van de warmte.

IOK vraagt om de heffingen, die nu vooral financierend zijn, in te zetten om te sturen richting logistieke vernieuwing, bv modal shift, gebruik andere voertuigen. Bij deze acties dienen ook de waterwegbeheerders opgenomen worden als betrokkenen.

Overweging: om tegemoet te komen aan de bovenstaande opmerkingen worden volgende tekstaanpassingen voorgesteld.

Tekstaanpassing: De tekst van 9.1.5.3 wordt als volgt aangepast:

“Een grote verwerkingscapaciteit op één locatie kan tot verkeershinder leiden, vooral op verkeersassen waar al congestie bestaat. Daarom moet het mobiliteitsaspect en de ecologische voetafdruk van een nieuwe locatie worden meegenomen en moeten er garanties zijn dat het mobiliteitsvraagstuk (bv. door aanvoer op verkeersluwe uren) reëel kan worden opgelost. Nieuwe verwerkingsinstallaties op een nieuwe site kunnen enkel worden vergund als de installatie ook bereikbaar is via alternatieve vervoersmodi (spoor of water) en er garanties zijn dat die modi ook daadwerkelijk zullen worden gebruikt.

Maar ook bij de hervergunning van een afvalverwerkingsinstallatie is de ecologische voetafdruk in het algemeen, en de mobiliteitsproblematiek rond een installatie in het bijzonder een belangrijk aspect dat meegenomen moet worden door de vergunningverlenende overheid.

Spoor- en waterverkeer worden gestimuleerd, zowel voor de inzamelinfrastructuur als de verwerkingsbedrijven. Die moeten niet alleen de aanvoer van afval bekijken, maar ook de afvoer van de residu's. In de planperiode zal daarom de mogelijkheid naar een lagere heffing voor transport over water of spoor onderzocht worden.

Nieuwe technologische evoluties worden op de voet opgevolgd en er wordt bekeken hoe we die kunnen toepassen.

Actie XX: de OVAM overlegt onder meer met het Departement Mobiliteit en Openbare werken om synergieën en opportunities te ontdekken.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: Departement Mobiliteit en Openbare werken

Timing: tijdens de planperiode

2.9.1.6 Recyclage stimuleren door voldoende prijsverschil tussen recyclage en verbranding

Het prijsverschil kan op verschillende manieren gerealiseerd worden, bijvoorbeeld door een grotere afzetmarkt voor recyclaten (wat leidt tot verdere sortering en minder restafval), door heffingen bij te sturen, door GSC af te bouwen of door energie-eisen te verstrengen. De Mina-raad benadrukt dat recyclage moet gestimuleerd worden, maar vraagt ook om eerst de impact, de kosteneffectiviteit, het effect op het gelijk speelveld enz. van de geplande maatregelen te onderzoeken.

FEBEM ondersteunt het principe dat er een voldoende groot prijsverschil moet zijn tussen recyclage en verbranding, maar wil wel volgende twee bedenkingen maken:

- in de komende jaren zullen bij alle Vlaamse WtE-plants de GSC verdwijnen. De vraag is wat de impact hiervan op de verbrandingsprijs zal zijn. Dit moet in kaart worden gebracht vooraleer men verdergaat met de afvalheffingen;
- veel meer dan het bestraffen van verbranding moet Vlaanderen kiezen voor het promoten van recycling. Zoals op andere plaatsen in de reactie van FEBEM al gemeld, is het scheppen van een ruime afzetmarkt, voor hen, het instrument dat zal aanzetten tot verdere sortering en beperking van het restafval. Het bestraffen van restafval en niet ontwikkelen van de afzetmarkt voor recyclaten zal een afvalprobleem genereren waar nu al de eerste verschijnselen van gezien worden (houtafval, branden door de grote stocks...), aldus FEBEM.

Ook BW2E wijst naar het belang van de afzet van gerecycleerde materialen. Alleen dat zal aanzetten tot verdere sortering en beperking van het restafval. Het niet eerst ontwikkelen van de afzetmarkt voor recyclaten zal immers problemen genereren. BW2E verwijst daarbij graag naar de toenmalige opstart van de selectieve inzameling van luierafval of naar de huidige problematiek van het houtafval.

Overweging: in de planperiode zal de Vlaamse overheid verder inzetten op het stimuleren van de afzetmarkt van recyclaten, zowel met de acties binnen dit plan, als in het kader van het ruime afval- en materialenbeleid. De impact van de afschaffing van de groene stroomcertificaten zal meegenomen worden in de verdere uitwerking van deze actie.

2.9.1.6.1 De stimulerende instrumenten aanpakken

Actie 44: de OVAM werkt in de planperiode nauw samen met de beleidsvelden energie en klimaat. Krijgt energie uit afval ondersteuning, dan is een minimale energie-efficiëntie van belang. De ondersteuning mag alleen voor nieuwe projecten gelden en moet eindig zijn in de tijd. Nieuwe installaties zijn alleen te verantwoorden in een totaalaanpak waarbij bestaande installaties met een lage energie-efficiëntie de deuren sluiten.

Mina-raad, FEBEM en BW2E vragen dat de recent berekende biogene percentages van verschillende types afvalstromen mee opgenomen zouden worden in het plan. Deze percentages voor huishoudelijk restafval (58%) en bedrijfsafval (54.4 %) maken duidelijk dat meer dan de helft van de geproduceerde energie biogeen is, wat een positiever en correcter beeld geeft dan de huidige omschrijving.

Overweging: de gebruikte biogene percentages van de verschillend afvalstromen kunnen tijdens de planperiode veranderen, daarom worden ze niet meegenomen in dit plan.

Principieel kan BW2E een marktbenadering van prijsverschil tussen recyclage en verbranding steunen, mits er rekening mee wordt gehouden dat het verdwijnen van de groenestroomcertificaten

(GSC) reeds een directe impact op de verbrandingsprijs heeft. De impact hiervan dient in kaart te worden gebracht vooraleer men afvalheffingen gaat verhogen.

Volgens BW2E moet vanuit het plan gewerkt worden aan een sterke integratie binnen de andere beleidsdomeinen. Acties, aangegeven in het plan zijn onvoldoende. Verder stelt BW2E dat de afstemming van het afvalbeleid met het energiebeleid en vice versa zoals in Duitsland, Oostenrijk, ... nodig is i.p.v. de afvalhiërarchie als afzonderlijke benadering te laten bestaan naast de doelstellingen van hernieuwbare energie. Een integratie van beide beleidsdoelstellingen is noodzakelijk

MIROM-Menen vraagt een afstemming van het afvalbeleid en het energiebeleid naar zowel ondersteuning (gelijke ondersteuning) als naar emissies en efficiëntie-eisen.

IVVO wijst op het huidige spanningsveld tussen gft vergisten versus het verbranden door de groene stroomcertificaten voor afvalverbranding.

Kuurne verwijst naar het warmtenetwerk gelinkt aan de verbrandingsoven van Harelbeke en betreurt dat er in het plan te weinig linken gelegd worden tussen materiaal en energie.

Overweging: het overleg met VEA en LNE wordt verdergezet om afstemming te zoeken tussen de beleidsdomeinen.

2.9.1.6.2 De ontradende instrumenten aanpakken

De VVSG en Interafval stellen voor om zowel Interafval als FEBEM bij actie 44 als betrokkene toe te voegen.

Zij stellen ook een alternatieve tekst voor deze actie voor, omwille van de ongelijke behandeling van verbrandingsinstallaties t.o.v. biomassa installaties en omwille van de ongelijke behandeling van nieuwe – en bestaande installaties. Het nieuwe voorstel is als volgt:

Actie 44: naar een betere afstemming van het materialenbeleid met het energiebeleid in Vlaanderen.

De OVAM zal tijdens de planperiode ijveren voor een betere afstemming tussen het Vlaamse materialenbeleid en het energiebeleid. Uitgangspunten daarbij zijn:

- het energiebeleid mag het materialenbeleid niet verstoren;
- een principe van gelijke behandeling: als het gebruik van sommige brandstoffen ondersteund wordt, dan moet die steun op vergelijkbare wijze gelden voor alle installaties;
- een sterkere afstemming op vlak en emissies en efficiëntie.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: LNE, VEA, Interafval, Febem

BW2E wil expliciet betrokken worden in deze actie vermits ze stellen dat ze de installaties onder deze actie vertegenwoordigen

Overweging: de tekst zoals hij geformuleerd staat in het ontwerpplan benadrukt dat ondersteuning enkel mogelijk is voor nieuwe projecten en eindig in de tijd. Het tekstvoorstel van VVSG en Interafval zwakt dit af. Het is niet meer aangewezen om steun voor "oude" installaties te voorzien.

De afstemming tussen het materialenbeleid en het energiebeleid dient in eerste instantie op het administratieve en politieke niveau te gebeuren. Bijkomende actoren zouden dit proces te veel bemoeilijken. Natuurlijk zullen betrokken stakeholders hierover geïnformeerd worden.

Actie 45: om een beter zicht te krijgen op de kostprijs van afvalverbranding op de Vlaamse markt, verzamelt de OVAM in de planperiode financiële gegevens over afvalverbranding.

BW2E wil expliciet betrokken worden in deze actie vermits ze stellen dat ze de exploitanten van de installaties onder deze actie vertegenwoordigen.

Overweging: BW2E worden opgenomen als betrokkene

Tekstaanpassing: Bij actie 45 wordt BW2E als betrokkene toegevoegd.

2.9.2 Storten

2.9.2.1 Inleiding

BW2E stelt vast dat de in een vroegere versie van het voorontwerp opgenomen planningsmethodologie voor het bepalen van de stortcapaciteit integraal geschrapt is in het ontwerp. Dit betekent dat de huidige VLAREMA-wetgeving met onderscheid tussen categorie 2-stortplaatsen voor huisvuil en vergelijkbaar bedrijfsafval enerzijds en stortplaatsen voor niet-gevaarlijke anorganische afvalstoffen anderzijds onverkort van toepassing zou blijven. BW2E meent dat een gelijkschakeling van alle stortplaatsen inzake stortverbod voor brandbare, niet gevaarlijke afvalstoffen (VLAREMA 4.5.1.) moet opgenomen worden in het Plan. Verbranding met energetische valorisatie is binnen de verwerkingshiërarchie onbetwistbaar een betere verwerkingsmogelijkheid dan storten.

BBL: In het hoofdstuk over storten ontbreekt een methodologie voor de capaciteitsplanning van de stortplaatsen. De voorgaande versie van het afvalplan bevatte nog wel een methodologie en wij zijn vragende partij om dat volledige fragment dat anderhalve pagina lang is, wederom te verwerken in het afvalplan (+ voorstel van methodologie)

Overweging: een tekstaanpassing wordt voorgesteld om aan bovenstaande opmerkingen tegemoet te komen.

Tekstaanpassing: onder 9.2.1 Inleiding wordt volgende tekst toegevoegd:

- *in 2014 is op categorie 1 stortplaatsen 430 020 ton afval aangevoerd;*
- *in 2014 is op categorie 2 stortplaatsen 626 901 ton afval aangevoerd.*

In deze hoeveelheden zitten vooral stromen die niet onder dit uitvoeringsplan vallen.

Onder 9.2 Storten wordt een nieuw punt 9.2.2 Stortcapaciteit toegevoegd

“9.2.2. Stortcapaciteit

De stortcapaciteit blijft afgestemd op het aanbod.

Gezien er momenteel voldoende stortcapaciteit is, kiest de Vlaamse overheid ervoor om geen bijkomende stortcapaciteit op nieuwe locaties toe te laten (moratorium op nieuwe stortsites voor niet-gevaarlijk afval en gevaarlijk afval). Een nieuwe locatie is ‘een locatie waar nog geen vergunde stortplaats van categorie 1 of 2 in exploitatie is. Alleen voor afval dat ontstaat als gevolg van opgraving of sortering van afval uit oude stortplaatsen, kan onderzocht worden of dit afval op een specifieke locatie (al dan niet ter plaatse) teruggestort kan worden.

De Vlaamse overheid sluit een uitbreiding op bestaande locaties niet uit. Wel beoordeelt ze elke aanvraag, in functie van de beschikbare stortcapaciteit, zowel binnen elke stortplaatscategorie (1, respectievelijk 2) als op gewestelijk niveau.

De OVAM volgt de beschikbare stortcapaciteit tijdens de planperiode jaarlijks op aan de hand van de gegevens die ze inzamelt voor haar beleidsondersteuning. Voor de beoordeling van de capaciteit gebruikt ze de meest recente publicatie van de OVAM-brochure 'Tarieven en capaciteiten voor storten en verbranden'.

2.9.2.2 Alleen afval dat niet recycleerbaar en niet brandbaar is, kan gestort worden

Actie 46: tijdens de planperiode wordt de formulering van de stortverboden in het VLAREMA kritisch geëvalueerd. Indien nodig worden de stortverboden aangepast. Dat gebeurt in overleg met de exploitanten van de stortplaatsen.

BBL vraagt aan deze actie de verduidelijking toe te voegen dat wanneer de stortverboden worden aangepast, dit gebeurt zodat alle brandbare afvalstoffen eronder vallen.

Overweging: een tekstaanpassing wordt voorgesteld.

Tekstaanpassing: onder 9.2.2. wordt na de eerste paragraaf volgende tekst toegevoegd:

“De huidige stortverboden voor brandbaar afval zijn momenteel niet van toepassing voor een aantal specifieke bedrijfsafvalstoffen zoals PST-residu's van de verwerking van voertuigwrakken en EEA (in 2015 63.006 ton) en breekresidu's van de verwerking van bouw- en sloopafval tot granulaten (in 2015 45.946 ton). Daarnaast zijn er ook de (deels niet brandbare) residu's van het sorteren van selectief ingezameld glas (in 2015 37.568 ton) en in mindere mate van het sorteren van textiel en lompen (in 2015 2.455 ton). Voor deze residu's zijn er momenteel inzake heffingen nog steeds decretaal vastgelegde gunsttarieven gebaseerd op uitgangspunt dat storten voorlopig nog BBT is. Voor het storten van PST-residu's is er momenteel een overeenkomst met de betrokken actoren om het storten van deze residu's in de komende planperiode af te bouwen, geflankeerd met een afbouw van de verlaagde stortheffing. Het is de ambitie om ook het storten van breekresidu's en residu's van glas en textiel in de komende jaren af te bouwen.”

In de omschrijving van actie 46 wordt toegevoegd: “... tijdens de planperiode wordt de formulering van de stortverboden in het VLAREMA kritisch geëvalueerd en afgestemd met de heffingen”.

2.9.2.3 Zelfvoorziening voor storten blijft behouden

2.9.2.4 Tijdelijke opslag van afval op een stortplaats

De VVSG en Interafval stellen voor om altijd het principe te hanteren (en dat aldus in het uitvoeringsplan te schrijven) dat men bij tijdelijke opslag altijd uitgaat van toepassing van de milieuheffing op storten, die evenwel terugbetaald kan worden NADAT het betrokken afval terug is verwijderd van de stortplaats.

Natuurpunt Zwevegem heeft op zich geen bezwaar tegen het voorgestelde principe van tijdelijke opslag van afval op een stortplaats, maar wel tegen de eventuele toepassing hiervan op de stortplaats in Moen van IMOG (vrees voor geurhinder, toenemende mobiliteit en zwaar verkeer doorheen een habitatrictlijn).

Overweging: de tijdelijke opslag, zoals hier bedoeld, valt niet onder definitie van storten en dus niet onder de heffing voor storten. Bij aanvoer wordt onmiddellijk de heffing (en de kost) voor verbranden aangerekend/betaald. Voorwaarde is uiteraard dat afval binnen enkele weken tot maximum enkele maanden effectief wordt verbrand. Indien die voorwaarde niet wordt nageleefd moet daar uiteraard tegen worden opgetreden. Om dit te verduidelijken wordt een tekstaanpassing geformuleerd.

Tekstaanpassing: 9.2.4 wordt vervangen door onderstaande tekst:

“9.2.4 Tijdelijke opslag van afval op een stortplaats

Naast hun functie als definitieve bergingsplaats kunnen stortplaatsen een buffer vormen voor de verbrandingsinstallaties door brandbaar afval aangevoerd en bedoeld voor verbranding gedurende beperkte tijd (enkele weken tot maximaal enkele maanden) tijdelijk op te slaan. Die tijdelijke opslag valt overeenkomstig de definitie van stortplaats als dusdanig niet onder storten. De doelstelling daarbij is om de bestaande verbrandingscapaciteit beter te benutten door in periodes van overaanbod het afval tijdelijk op te slaan om dit vervolgens in periodes van minderaanvoer te verbranden. Een voorwaarde daarvoor is dat de milieuvergunning van de stortplaats dat expliciet toestaat. Het tijdelijk opslaan van brandbaar afval is in Vlaanderen een uitzonderlijke maatregel. De extra tussenstap kan de kostprijs voor de verwerking van brandbaar afval immers doen stijgen. Bovendien blijven het stortverbod en de bepalingen rond milieuheffingen onverminderd gelden. Het afval kan slechts tijdelijk worden opgeslagen op voorwaarde dat het effectief binnen een korte termijn kan worden verbrand.

Actie 47: In de praktijk lopen er al projecten rond tijdelijke opslag. Het VLAREM bevat momenteel geen passende voorwaarden voor die tijdelijke opslag. Daarom onderzoekt de OVAM de mogelijke randvoorwaarden. Op basis van dat onderzoek komen er in de planperiode milieuvergunningsvoorwaarden voor de tijdelijke opslag van afvalstoffen gedurende beperkte tijd (enkele weken tot maximaal enkele maanden) in afwachting van verbranding.

2.9.2.5 Intermediair gebruik van een stortplaats

IOK vraagt naar verdere acties om het afgraven van een stortplaats ook in praktijk te realiseren.

Overweging: het Enhanced landfill management and mining programma dat Vlaamse Regering op 16 oktober 2015 heeft goedgekeurd bevat de acties om dit te realiseren.

2.9.2.6 Storten moet duurder zijn dan verbranden

2.9.2.7 Recuperatie van bodemassen (residu's van andere verwerkingsinstallaties)

2.10 Zwerfvuil en ontwijkgedrag

2.10.1 Zwerfvuil en sluikestorten

De VVSG en Interafval zijn vragende partij voor een versterkt beleid rond zwerfvuil met meer aandacht voor maatregelen aan de bron. Momenteel hebben de lokale besturen vaak het gevoel dat de strijd tegen zwerfvuil een verloren gevecht is.

Mirom – Roeselare heeft weinig vertrouwen in de effectiviteit van de voorgestelde aanpak. Deinze, De Pinte en Evergem vinden in de ontwerp tekst weinig concrete informatie over een plan van aanpak, waardoor ze vrezen dat er op terrein moeizaam vooruitgang zal worden geboekt, alle goede intenties ten spijt. Ze missen visie én acties omtrent het bestrijden van zwerfvuil.

IBOGEM vraagt om zwerfvuil prioritair te behandelen.

Antwerpen vindt dat dit plan veel meer aandacht moet besteden aan zwerfvuil. Inzamelsystemen moeten én de selectieve inzameling én de openbare netheid verbeteren.

BBL vindt dat het zwerfvuilbeleid zwakjes geformuleerd is en voorbij gaat aan de ervaringen met de vijfpijler-aanpak van de afgelopen jaren. Het beleid is niet effectief gebleken, maar vreemd genoeg blijft deze aanpak de kern van het Vlaamse zwerfvuilbeleid.

Voor Fost Plus sluit het luik over zwerfvuil en ontwijkgedrag aan bij de sterke ambitie die Fost Plus en het verpakkende bedrijfsleven hebben in de strijd tegen zwerfvuil. De voorgestelde integrale aanpak is de beste garantie om de ambitieuze doelstellingen om dit gedragsprobleem aan te pakken te

realiseren. Zij ondersteunen de ketenbenadering, waarbij elke schakel zijn verantwoordelijkheid neemt om te komen tot een zwerfvuilarme samenleving. Belangrijk hierbij is dat er een effectieve toepassing is van het handhavingbeleid, zodat op het terrein zichtbaar is dat geen enkele vorm van zwerfvuil of sluikestort veroorzaken nog getolereerd wordt. Ze stellen wel voor om de tekst van hoofdstuk 10 m.b.t. zwerfvuil en ontwijkgedrag in overeenstemming te brengen met de overeenkomst die op 18 januari.2016 werd afgesloten tussen minister Schauvliege en het verpakkend bedrijfsleven.

Ook de milieuvriendelijke raad van Boechout vindt het positief dat er eindelijk veel aandacht besteed wordt aan zwerfvuil. Gemeenten zullen nu verplicht worden om een zwerfvuilactieplan op te stellen en voorstellen of kritische bemerkingen van hun milieuraaden zullen beter aanvaard worden.

Milieuvriendelijke raad Boechout vindt dat er onvoldoende aandacht besteed wordt aan zwerfvuil in open ruimten, zoals natuurgebieden, langs wandel en fietspaden en spoorwegen.

Ook K. Keersmaekers (Boechout) is algemeen tevreden dat er veel aandacht besteed wordt aan zwerfvuil, maar heeft bezwaar tegen het gebrek aan aandacht voor zwerfvuil in natuurgebieden, langs wandel en fietspaden en spoorwegen. Hij betreurt dat het statiegeld niet ingevoerd is en de minister een cadeau-zwerfvuilakkoord afgesloten heeft met de verpakkingsindustrie. Hij betreurt ook dat de 'app' om foto's van zwerfvuil met coördinaten door te sturen naar de betrokken diensten, niet verder ontwikkeld werd. Er ontbreken meetbare doelstellingen op het vlak van sluikestorten. Hij heeft bezwaar tegen het ontbreken van de meest efficiënte maatregelen om zwerfvuil te doen verminderen: statiegeld, verbod op eenmalig gebruik plastic zakjes en plastic wikkels van tijdschriften en drukwerk.

Overweging: met het nieuwe uitvoeringsplan, alsook met operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 dat het zwerfvuilbeleid verder moet concretiseren wordt ingezet op een versterkt zwerfvuilbeleid.

Zo wordt er een concrete doelstelling geformuleerd t.a.v. zwerfvuil en worden er, via een overeenkomst met de verpakkende industrie, bijkomende middelen ingezet. Conform het nieuwe operationeel plan zwerfvuil worden tot 2018 minstens een 50-tal coaching trajecten opgezet met lokale besturen. Daarin zal ook aandacht gaan naar zwerfvuil in open ruimten indien dit als een knelpunt wordt ervaren.

SuMa Consulting geeft aan dat het zinvol is om ook één of meerdere lange termijn doelstellingen mee te geven zodat de huidige doelstellingen in een lange termijn visie kunnen geplaatst worden. Daarnaast worden er voor bepaalde belangrijke zwerfvuilimpacts geen specifieke beleidsdoelstelling geformuleerd (e.g. strijd tegen plastic soup), terwijl stilaan duidelijk wordt dat daar het echte zwerfvuilprobleem ligt. Zonder aangepaste beleidsdoelstelling is het twijfelachtig of men ook een relevante strategie gaat ontwikkelen om deze belangrijke zwerfvuilimpacts aan te pakken. SuMa Consulting meent dat algemeen de focus nog zeer sterk ligt op het vermijden van de lokale 'hinder', terwijl andere zwerfvuilimpacts (e.g. plastic soup) weinig aan bod komen. Er wordt geen concrete prioritering m.b.t. zwerfvuilfracties doorgevoerd (noch gedifferentieerde doelstelling voor de meest relevante fracties voorzien) terwijl bepaalde fracties duidelijk belangrijker in omvang zijn, langere afbraaktijden kennen en meer risico voor mens en milieu vertonen. SuMa Consulting geeft daarnaast nog aan dat verwijzen naar de Netheidsindex (en netheidsbarometer) als indicator voor de doelstelling enkel zinvol is indien men inhoudelijk enkel met de zwerfvuilcijfers aan de slag gaat en er procesmatig voldoende garanties op een relevant resultaat kunnen geboden worden (bijvoorbeeld een onafhankelijke meting i.p.v. een meting door werknemers van de gemeente en bepaling van tijdstip, frequentie en selectie van de meetplaatsen door een onafhankelijke derde). Indien men de netheidsbarometer wil gebruiken bij de meting van de doelstelling dan lijkt het ook zinvol om aan te geven dat de referentienetheidscore gedurende een langere periode dient behaald te worden (en niet enkel op enkele vooraf aangekondigde meetmomenten). Als bijkomende indicator kan de monitoring van de vervuilingssnelheid – te weten de snelheid waarmee de zwerfvuil zich accumuleert na een opkuisactie (kan uitgedrukt worden als stuks/kg/volume per tijdseenheid) ons over de structurele effecten van het beleid informeren. Een daling van de vervuilingssnelheid over een langere periode wijst op een structurele verbetering. Tot slot betekent een daling van het opgehaalde tonnage niet

noodzakelijk een daling van de hinder. De wijze waarop dit berekend gaat worden, dient geëxpliciteerd te worden. Veel hangt af van de kwaliteit van de meting uit 2014 waarnaar gerefereerd wordt.

Overweging: de plastic soup en de microplastics vormen inderdaad waarschijnlijk de grootste milieu-impact van zwerfvuil. Daarnaast betekent zwerfvuil in de openbare ruimte ook een verlies van kostbare materialen voor de circulaire economie, heeft het een impact op de beleving van de omgeving (en bijdrage tot het onveiligheidsgevoel) en is het een grote economische kost. In dit uitvoeringsplan, alsook in het operationeel plan zwerfvuil wordt daarom gefocust op een net openbaar domein. Dit plan heeft als duidelijke afbakening dat het gericht is op zwerfvuil en niet op het mariene zwerfvuil. Het mariene zwerfvuil is voor een groot deel federale bevoegdheid. Vlaanderen werkt reeds actief mee aan het huidige beleid. Omdat dit lopend beleid is, werd dit niet expliciet gespecificeerd in dit plan (bijvoorbeeld de samenwerking met de Vlaamse havens in projecten rond zwerfvuil). Daarnaast zijn er wel degelijk bijkomende acties voorzien, vooral om te voorkomen dat er zwerfvuil in het mariene milieu terechtkomt. Zo worden er projecten opgezet met de Vlaamse waterwegbeheerders, VMM, NV De Scheepvaart en Waterwegen en Zeekanaal, om de instroom via de Vlaamse waterwegen te beperken. Ook via de stranden kan de instroom van zwerfvuil beperkt worden en dit is opgenomen in het kustprogramma waarbij de kustgemeentes verhoogde aandacht krijgen. Andere doelstellingen, zoals de recuperatie van materialen voor recyclage, worden reeds langer meegenomen zoals proefprojecten met selectieve inzameling out-of-home (die niet strikt binnen dit plan vallen) of de mogelijkheden om bij opruimacties van zwerfvuil ook pmd apart in te zamelen.

De metingen voor de netheidsindex gebeuren nu voor een groot deel reeds door OVAM-inspecteurs die hun tijdstippen zelf kiezen. Vanaf 2017 zullen de metingen van de netheidsindex volledig door een extern bureau worden uitgevoerd.

IMOG: De belangrijkste actoren van het zwerfvuil zoals de producenten en de burgers moeten een grotere verantwoordelijkheid toebedeeld krijgen door de hogere overheden, vb. burgers en burgerzin ontwikkelen door o.a. educatie. Is dit laatste geen opdracht van de Vlaamse overheid?

In het bijzonder is er een onderbedeelde verantwoordelijkheid voor de producenten zoals onder andere kauwgomproducenten, sigarettenproducenten, verpakkingsindustrie, al diegenen die aanzetten tot consumeren op straat, ... Voorgaande actoren/producenten zouden door dit plan meer (financiële) verantwoordelijkheden toebedeeld moeten krijgen. Zo streeft men het principe "de vervuiler betaalt" na. Nu betalen de lokale besturen de rekening. Dus alle inwoners betalen solidair de opruimingskosten.

Ook Deinze, De Pinte, Evergem en Steenokkerzeel vragen meer financiële inbreng van de producenten.

Overweging: het klopt dat nu nog niet alle producenten eenzelfde (financiële) verantwoordelijkheid toebedeeld krijgen in het kader van het zwerfvuilbeleid. Daarom zal, conform het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 ingezet worden op het betrekken van andere sectoren dan de verpakkingsindustrie bij de overeenkomst om hen aan te zetten om hun verantwoordelijkheid op te nemen en om financieel te participeren.

Volgens Beringen worden de termen zwerfvuil en sluikestorten onvoldoende gedefinieerd en door elkaar gebruikt. Beide termen zijn afzonderlijk in VLAREMA gedefinieerd, maar onvoldoende. Belangrijk voor het onderscheid tussen zwerfvuil en sluikestorten is de plaats waar het ontstaat. Voor de gemeente maakt ook de manier waarop het afval opgeruimd wordt, een onderscheid tussen zwerfvuil en sluikestorten.

Overweging: De term "zwerfvuil" is inderdaad in het VLAREMA gedefinieerd. De definitie van zwerfvuil conform VLAREMA luidt "klein vast afval dat terug te vinden is op een niet daarvoor bestemde plaats". De term "sluikestorten" wordt in het uitvoeringsplan gedefinieerd, als "Het achterlaten of storten van

afvalstoffen op niet-reglementaire plaatsen en tijdstippen en in de foute recipiënten. Het gaat om het bewust ontwijken van de huishoudelijke of bedrijfsafvalophaling. Het verschil tussen beiden zit hem in het al dan niet bewuste gedrag en de omvang.

Kunert H meent dat elke gemeente verplicht zou moeten worden om minsten één keer per jaar een zwerfvuilinzamelactie te organiseren. De Propere burger acties van de intercommunale leveren niet het nodige resultaat. Nu ligt het gewicht van zwerfvuil te veel op vrijwilligers, die niet moeten gesensibiliseerd worden.

2.10.1.1 Inleiding

2.10.1.2 Doelstellingen tegen 2022

Actie 48: In 2018 wordt de algemene doelstelling geëvalueerd op basis van een meting van bovenstaande indicatoren. Indien blijkt dat er onvoldoende een positieve trend in de afname van het zwerfvuil is ingezet, zal het beleid worden bijgestuurd en wordt bekeken in welke mate bestaande instrumenten krachtiger moeten worden ingezet of bijkomende instrumenten, zoals bijvoorbeeld statiegeld, moeten worden aangesproken.

De VVSG en Interafval steunen de doelstelling om tegen 2022 de hoeveelheid zwerfvuil te doen afnemen met 20 gewichtsprocent. Ter evaluatie daarvan stellen ze voor te werken op basis van de informatie, destijds ingezameld via de studie, uitgevoerd door K+V, naar de hoeveelheden zwerfvuil in Vlaanderen en de eraan gerelateerde kosten. Daarnaast is het voor de VVSG, Interafval en Mirom Roeselare belangrijk dat de monitoring van de indicatoren op een onafhankelijke manier wordt uitgevoerd. Concreet stellen ze daarom voor dat de OVAM als enige trekker optreedt voor de uitvoering van actie 48.

Milieuadviesraad Boechout betreurt dat hier geen onafhankelijke controleorganisaties worden ingezet, zoals BBL, voor de verifiëring van de doelstellingen. Cijfers van Fost Plus lijken hen zonder onafhankelijke controle minstens verdacht. Ze verwijzen daarbij naar Nederland, waar de cijfers omtrent het gebruik van afvalstromen en behaalde resultaten van zwerfvuil algemeen als verdacht en tendentius beschouwd worden.

Steenokkerzeel vraagt een sterkere sturing van het zwerfvuilbeleid door de OVAM.

Overweging: de beoordeling van de doelstelling in 2018 zal gebeuren door de Vlaamse overheid, weliswaar na bespreking in het beslissingsorgaan. De stuurgroep zwerfvuil wordt geschraapt als trekker. Het overlegplatform huishoudelijk afvalstoffen zal bij strategische beleidsaanpassingen steeds als klankbordgroep gehoord worden.

Tekstaanpassing: in actie 48 van het ontwerpuitvoeringsplan wordt de stuurgroep zwerfvuil geschraapt als trekker.

Mirom Menen, IVBO, Interrand en IGEAN, Berlare zijn akkoord met de geformuleerde doelstelling. IGEAN ziet ook een mogelijkheid in een uitbreiding van de vrijwillige terugnameplicht. Berlare stelt voor om de doelstelling als streefcijfer aan te nemen, aangezien gedragswijziging teweeg brengen veel tijd vergt en pas in later stadium de streefcijfers te vervangen door echte doelstellingen.

IOK en IVAREM vinden de gestelde doelstelling te weinig ambitieus. IVAREM meent dat dergelijke daling in de hoeveelheid zwerfvuil het ongenoegen bij burgers niet zal wegnemen.

Ook Beersel, Boechout, de milieuadviesraad van Boechout, Duffel, Halle, Harelbeke, Herentals, Hulshout, de milieuadviesraad Steenokkerzeel, de milieuadviesraad Wachtebeke en Zemst vinden de

ambitie van significante daling van het zwerfvuil tegen 2022 absoluut te mager. De inzet op het traject voor gedragsverandering in de stad of op hogere niveaus moet meer aandacht krijgen.

BBL meent dat de voorgestelde indicatoren niet geschikt/voldoende ambitieus zijn. De score van de netheidsindex wordt samengesteld door meerdere factoren. Dit betekent dat die score kan verbeteren zonder dat de hoeveelheid zwerfvuil concreet afneemt. Hoewel zij geen tegenstander zijn van het verbeteren van de netheidsindex, achten zij het geen geschikte indicator om te bepalen of het zwerfvuilbeleid werkt. Een doelstelling van 40% minder volume zwerfvuil is niet enkel realistischer maar is ook veel ambitieuzer omdat het 1) qua percentage twee keer zo hoog ligt als de gewichtsdoelstelling en 2) focust op volume in plaats van gewicht.

Statiegeld zou het volume van het zwerfvuil met zo'n 40% weten terug te dringen en dat is dan ook de doelstelling die BBL graag zou terugzien in het afvalplan.

Overweging: statiegeld zou het volume van het zwerfvuil inderdaad met maximaal 40 volumepercent terugdringen. Voor verpakkingen komt 40 volumepercent overeen met 20 gewichtspercent. De doelstelling, geformuleerd in het uitvoeringsplan is dus dezelfde als de doelstelling die BBL naar voor schuift en zeker niet minder ambitieus. We focussen met de doelstelling op gewicht en niet op volume omdat we een nulmeting op basis van gewicht ter beschikking hebben en niet op basis van volume. Maar naar ambitie van de doelstelling maakt dat geen verschil.

Vermits ook met de invoering van het statiegeld (dat enkel werkt op (een deel van) de verpakkingen) slechts 20 gewichtspercent van het zwerfvuil wordt voorkomen, is de doelstelling wel degelijk ambitieus.

Verder stellen de VVSG en Interafval vast dat de, in de ontwerp tekst genoemde, streefcijfers slechts van indicatieve aard zijn. Ook IOK meent dat de doelstelling op een meer bindende wijze omschreven moet worden.

Zij stellen voor om de tekst als volgt aan te passen: "Tegen 2022 neemt de hoeveelheid zwerfvuil significant af. Meer concreet wordt deze doelstelling beoordeeld aan de hand van de volgende indicatoren: ".

Overweging: de doelstelling zal opgevolgd worden op basis van de vermelde indicatoren. Omwille van de mogelijke statistische foutmarges op elk van deze indicatoren, worden ze omschreven als streefcijfers.

De Miniraad stelt vast dat de doelstellingen voor zwerfvuil in 2022 zijn geënt op metingen in 2013, meer bepaald de score voor de netheidsindex minimaal +10% en de totale hoeveelheid zwerfvuil op de grond -20% (t.t.z. van 17.500 naar maximaal 14.000 ton). Het doel van de achterliggende studie was enerzijds een realistische inschatting te maken van de hoeveelheid opgeruimd zwerfvuil op het openbaar domein in Vlaanderen gedurende een jaar en anderzijds het in kaart brengen van de totale kostprijs van het Vlaamse zwerfvuilbeleid. Deze basis lijkt niet de meest optimale situatie om er een nauwgezette evaluatie van het beleid op te baseren. Een 'basis voor evaluatie' zat niet in de doelstelling van de studie en de meegenomen criteria waren ook niet sluitend, bijvoorbeeld op de relatie tussen aantal stuks zwerfvuil en gewicht. De studie hield ook geen rekening met de invloed van de seizoenen op het wegwerpgedrag (meer in lente, zomer). De Raad stelt voor om in overleg met de belanghebbenden en met experts een degelijke methode voor een evaluatie-instrument op te maken.

In afwachting kan de voorgestelde methodologie toegepast worden. In dat verband vraagt de Raad echter duidelijkheid omtrent het (niet) behalen van de doelstellingen. Zo meent de Raad dat "een voldoende positieve trend", zoals vermeld in actie 48, te vaag is (Wat is voldoende?).

Ook volgens de VVSG en Interafval blijkt uit de tekst niet duidelijk welke tussentijdse doelstelling in 2018 wordt opgelegd. Nochtans is zo'n perspectief essentieel om te bepalen of het beleid al dan niet werkt en of er moet ingezet worden op bijkomende instrumenten.

Ook Interrand, Limburg.net, IVAREM en IVVO pleiten voor een duidelijke en bindende tussentijdse doelstelling.

Kolena vzw vindt 2018 te laat om zwerfvuil en ontwijkgedrag te meten in het kader van de algemene doelstelling.

De VVSG en Interafval stellen voor om een tussentijdse doelstelling voor 2018 in het ontwerpplan op te nemen, namelijk een reductie van het zwerfvuil met 7 gewichtspercent. In 2018 is immers een derde van de planperiode verstreken en met 7% liggen we dan lineair op schema om de beleidsdoelstelling te halen.

Ook Beringen, Duffel, Milieuadviesraad Duffel, Gent, Kasterlee, Oud Heverlee (milieuadviesraad) pleiten voor een tussentijdse doelstelling (2018) van 7 gewichtspercent.

BBL merkt op dat de methodologie waarnaar gerefereerd wordt meerdere problemen kent, bovendien hebben zij bedenkingen over de aanpak van de evaluatie in 2018: wat wordt precies bedoeld met 'een voldoende positieve trend'? Een evaluatie op korte termijn in combinatie met relatief lage doelstelling op lange termijn (-20%), kan leiden tot een positieve ontwikkeling zonder dat er daadwerkelijk een gedragsverandering is opgetreden. Daarnaast gaat de formulering rond het mogelijk inzetten van statiegeld, lijnrecht in tegen wat de minister herhaaldelijk via de pers heeft verkondigd. Aangezien de minister statiegeld in 2018 wil invoeren, moet dit plan een actie opnemen om het wettelijk kader daarvoor uit te werken.

Kerkhofs D. zegt dat de doelstellingen te vrijblijvend zijn, en de samenstelling van de stuurgroep niet consequent, de financiering door de producenten ontslaat hen niet van hun verantwoordelijkheid om aan preventie te werken. De sector 'out of home' en de supermarkten/nachtwinkels moeten actiever betrokken worden bij de aanpak van zwerfvuil (participatie).

Overweging: de studie naar hoeveelheid en kostprijs van zwerfvuil die de nulmeting vormde voor de doelstelling wel degelijk diende wel degelijk om het beleid te evalueren. In die studie werden de totale hoeveelheid over een heel jaar opgenomen, dus de opmerking van de Minaraad rond seizoenseffecten is onterecht. Ook werd in deze studie geen omzetting gemaakt tussen stuks en gewicht.

De tussentijdse doelstelling voor 2018 is geconcretiseerd in het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 en is daar als volgt geformuleerd:

"In 2018 is er reeds een eerste evaluatie voorzien om na te gaan of de verhoogde inzet op zwerfvuil in de juiste richting evolueert. Deze evaluatie zal gebeuren op basis van een set van indicatoren.

- De algemene vooruitgang van het zwerfvuilbeleid zal beoordeeld worden op basis van de totale hoeveelheid zwerfvuil op de grond. In 2018 zal een vervolgmeting uitgevoerd worden om de hoeveelheid zwerfvuil en sluikstorten vast te stellen (op basis van cijfers van 2017). We beogen tegen 2018 een effectieve daling van deze hoeveelheid zwerfvuil op de grond.
- Om een evaluatie maken van het effectief gevoerde beleid, zal aanvullend gemeten worden op die plaatsen waar actie is ondernomen. Dit zal gebeuren via een alternatieve 'gestuurde' netheidsindex waarin 40 gemeenten of andere partners zijn opgenomen die in een coachingtraject zijn gestapt. We meten de netheidsindex van de doelplaatsen die via projecten zijn aangepakt. Deze gestuurde netheidsindex is op dat moment niet representatief voor Vlaanderen, maar geeft wel, door het vergelijken met de niet gestuurde netheidsindex een beeld van de potentiële resultaten van het nieuwe beleid.
- Er wordt beoogd dat deze gestuurde netheidsindex voor de 3 slechtste doelplaatsen een verbetering toont met minimaal 10% ten opzichte van de niet gestuurde netheidsindex.

Naast een evaluatie of het gevoerde beleid werkt, moeten er ook tegen 2018 voldoende acties worden opgezet. Daarom wordt de voortgang van alle in het operationeel plan geformuleerde procesindicatoren in 2018 gemeten.

De beoordeling van deze indicatoren samen, zal bepalend zijn om het zwerfvuilbeleid in 2018 te evalueren“.

De VVSG en Interafval stellen vast dat Vlaanderen in het ontwerp van uitvoeringsplan kiest voor een aanpak die voortbouwt op deze van de afgelopen jaren, de zogenaamde 'vijfpijleraanpak' met aandacht voor infrastructuur, participatie, handhaving, communicatie en omgeving. Begin december 2015 stelde de Belgische delegatie in de Europese Raad echter zelf dat het huidige beleid in Vlaanderen er onvoldoende in slaagt om de hoeveelheid afval van consumptie buitenshuis en zwerfvuil te doen afnemen. Volgens de nota van de Belgische delegatie is dat beleid vooral gestoeld op bewustmakingscampagnes en opruimacties. Tegelijkertijd stelt België dat meer repressie moeilijk is aangezien het moeilijk is om daders te identificeren. De Belgische delegatie verzocht de Europese Commissie om de mogelijkheid voor een statiegeldsysteem voor herbruikbare en recycleerbare verpakkingen te onderzoeken en daar desgevallend een concreet voorstel voor te doen. De al dan niet invoering van statiegeld maakt het voorwerp uit van een akkoord tussen de minister en de betrokken producenten. Zij engageren er zich toe andere maatregelen te nemen om de aanwezigheid van drankverpakkingen in het zwerfvuil sterk terug te dringen. Als dit niet gebeurt, zal Vlaanderen alsnog statiegeld invoeren op deze verpakkingen.

De VVSG en Interafval, ondersteund door Mirom-Roeselare, Limburg.net, MIWA, Gent, Kasterlee, Maasmechelen, Leopoldsburg (milieuadviesraad), Groen Limburg, Groen Geraardsbergen, Kontich, Kruibeke, Lendeledede, Meulebeke, Mol, Oostkamp, Ranst (milieuadviesraad), Aalter (milieuadviesraad), Rumst, Koksijde, Ieper, Berlare, Haacht, Aartselaar, Grimbergen, De Pinte, Beersel, Beernem, Blankenberge, Beveren, Damme, Dilbeek, Milieuadviesraad Dilbeek, Dilsen-Stokkem, Deinze, Duffel, Milieuadviesraad Duffel, Destelbergen, Evergem, Edegem, Gent, Ieper, Milieuadviesraad Ieper, Ichtegem, Harelbeke, Herentals, Boechout, Halle, Tessenderlo, Wijnegem, Wachtebeke, Milieuadviesraad Wachtebeke, Zedelgem, Zemst en Zulte stellen voor de invoering van statiegeld als dusdanig te formuleren in het uitvoeringsplan zodat het een bindend karakter krijgt voor alle betrokkenen.

Jaspers H. sluit zich hierbij aan: een tussentijdse evaluatie, en indien de resultaten niet gehaald worden, wordt statiegeld verplicht. Een grotere verantwoordelijkheid moet bij de producenten en distributie gelegd worden.

IVBO, IVVO en Middelkerke vragen om in het plan een stappenplan op te nemen voor de invoering van statiegeld. ILVA geeft aan dat de vermindering van zwerfvuil vandaag dient gerealiseerd te worden door de lokale besturen, die de kosten ervan dragen. ILVA verwondert zich erover dat het statiegeld op de lange baan wordt geschoven.

Ook Yvonne Vidts, Mertens D. en Kolena vzw menen dat er dringend werk moet gemaakt worden van het statiegeld voor blik en plastic drankflesjes.

IVVO wil een proefproject opstarten rond statiegeld.

Overweging: in 2018 wordt het gevoerde zwerfvuilbeleid een eerste maal geëvalueerd, op basis van de concretisering van de tussentijdse doelstelling voor 2018, zoals geformuleerd in het operationeel plan 2016-2018. Indien uit deze evaluatie blijkt dat het beleid onvoldoende heeft geleid tot een afname van het zwerfvuil, moeten andere maatregelen genomen worden. Dit wordt zo verwoord in het uitvoeringsplan.

Tekstaanpassing: "In 2018 wordt het gevoerde zwerfvuilbeleid een eerste maal geëvalueerd, op basis van de concretisering van de tussentijdse doelstelling voor 2018, zoals geformuleerd in het operationeel plan 2016-2018. Indien blijkt dat er onvoldoende een positieve trend in de afname van het zwerfvuil is ingezet, zullen andere maatregelen worden genomen.

Actie 49: In 2016 wordt een studie uitgevoerd naar de hoeveelheid, kostprijs, samenstelling, locaties en daders van sluikstorten in Vlaanderen. Deze cijfers vormen de nulmeting om het beleid uit te werken en doelstellingen te formuleren. Met het te ontwikkelen beleid beogen we een significante afname van het aantal sluikstorten in Vlaanderen.

IVAREM vindt het positief dat het plan ook aandacht besteed aan sluikstorten.

Gent: de fenomenen zwerfvuil en sluikstorten worden samen behandeld in het plan terwijl het om heel aparte fenomenen gaat. De studie over de oorzaken van sluikstorten, waarvan sprake in het plan zal dit kunnen uitwijzen. Het plan focust zich voornamelijk op zwerfvuil. Bedoeling is dat deze studie niet alleen cijfers, maar ook kwalitatieve conclusies geeft. Daarom is het belangrijk om hierop tussentijds terug te komen. Zodra de studie af is, kunnen doelstellingen bepaald worden op basis van de cijfers én de kwalitatieve conclusies. Concreet stel Stad Gent voor deze actie het volgende voor:

- Actie 49: In 2016 wordt een studie uitgevoerd naar de hoeveelheid, kostprijs, samenstelling, locaties en daders van het sluikstorten in Vlaanderen. De studie zal de grondslag zijn voor het toekomstig beleid, waarmee we significante afname van de hoeveelheid sluikstort in Vlaanderen beogen. De eerste cijfers die uit deze studie komen, vormen de nulmeting'.

Overweging: de opmerkingen van Gent worden inderdaad allemaal meegenomen in actie 49. De eerste cijfers uit deze studie vormen de nulmeting en op basis hiervan zullen doelstellingen en verder beleid ontwikkeld worden. Doel is inderdaad een significante afname van de hoeveelheid sluikstorten in Vlaanderen. Als de studie afgerond is, wordt dit verder meegenomen in een volgend operationeel plan zwerfvuil en sluikstorten. Het beleid dat we willen ontwikkelen wordt meer geconcretiseerd in de tekst.

Tekstaanpassing: Actie 49 wordt als volgt aangepast:

In 2016 wordt een studie uitgevoerd naar de hoeveelheid, kostprijs, samenstelling, locaties en daders van sluikstorten in Vlaanderen. Deze cijfers vormen de nulmeting om het beleid uit te werken en doelstellingen te formuleren. Met het te ontwikkelen beleid (met aandacht voor preventie, handhaving en voorbeeldfunctie) beogen we een significante afname van het aantal sluikstorten in Vlaanderen.

2.10.1.3 Strategie

Actie 50: Alle strategische luiken moeten verplicht een concrete uitwerking krijgen in het Operationeel Plan Openbare Netheid, waarin aangegeven wordt hoe de strategische lijn effectief vorm gegeven zal worden. De vertaling in een gedetailleerd operationeel plan moet gebeuren tegen eind 2016.

2.10.1.3.1 Monitoring

De Mineraad stelt vast dat de planmakers zelf vinden dat ze uitgaan van een beperkt aantal indicatoren en dat ze tegelijk de ontwikkeling of de overname van bijkomende indicatoren vooropstellen, die het beleid sterker kunnen opvolgen en meer nauwgezet kunnen evalueren. De Raad treedt die vaststelling bij en steunt de intentie om bijkomende indicatoren te ontwikkelen of over te nemen (bv. uit het buitenland). Hij vraagt zich bovendien af of de indicatoren waarvoor doelstellingen zijn vastgelegd, m.n. de netheidsindex en de totale hoeveelheid zwerfvuil op de grond,

voldoende pertinent en betrouwbaar zijn. Zoals het ontwerp plan zelf aangeeft (voetnoot 28) is er uit de evolutie van de netheidsindex geen direct verband af te leiden voor het zwerfvuil. Maar in de huidige situatie is de netheidsindex nuttig en de Raad steunt de verbetering ervan in het kader van een algemeen netheidsbeleid. De indicator 'gewicht van het zwerfvuil' kan beïnvloed worden door aantal stuks zwerfvuil, gewicht per stuk, nat of droog, ... Deze indicator heeft bijgevolg ook zijn beperking. Mogelijke bijkomende parameters om het beleid te evalueren zijn effectieve en herhaalbare tellingen van het aantal stuks op een selectie van een statistisch relevant aantal doelplaatsen en onderzoek (bv. via enquêtes) naar (de evolutie van) het wegwerpgedrag van de bevolking.

SuMa Consulting geeft aan dat de recente onderzoeken naar zwerfvuilkosten voor Vlaanderen³ zich beperken tot het in kaart brengen van de beleidskosten die verband houden met het beheer van het hinderaspect (voornamelijk opruimen en verwerken van het zwerfvuil). DIT TERWIJL:

1) de zwerfvuilkosten naast de beleidskosten ook de schadekosten (schade die niet door het beleid wordt vermeden) omvatten, en

2) het zwerfvuil naast de lokale hinder ook andere belangrijke impacts kent (bijv. plastic soup). Enkel door naast de beleidskosten ook de schadekosten in rekening te nemen voor alle belangrijke impacts, wordt het totale kostenplaatje van het zwerfvuil duidelijk.

Een enge, partiële kostenfocus leidt tot een vorm van beleidsmyopie waarbij de beleidsmaker noodgedwongen op basis van zeer fragmentaire informatie zijn beleid dient vorm te geven.

Volgens Beringen kunnen voor de netheidsbarometer een aantal fracties toegevoegd worden zodat de resultaten van kwartaal tot kwartaal kunnen opgevolgd worden en zodat maatregelen snel kunnen bijgepast worden.

Overweging: naast de indicatoren vermeld in dit uitvoeringsplan wordt sowieso ook tweejaarlijks nog een fractietelling uitgevoerd van het zwerfvuil om samenstelling hiervan te bepalen. Ook wordt jaarlijks een effectmeting van de communicatie uitgevoerd en wordt verder geparticipeerd in het Europese monitoringinstrument. Maar zoals de plantekst aangeeft zal in de planperiode verder bekeken worden welke andere indicatoren zinvol zijn, gelet op de praktische en financiële haalbaarheid.

Het in kaart brengen van de kosten van het zwerfvuilbeleid beperken zich momenteel inderdaad tot de beleidskosten. We hebben vandaag veel minder zicht op de grotere schadekosten. Dit kan verder meegenomen worden in de planperiode.

De meting van de netheidsbarometer gebeurt vandaag reeds 4 maal per jaar om seizoenschommelingen in rekening te brengen.

2.10.1.3.2 Preventie

VVSG en Interafval herhalen hun eerder pleidooi om van preventie een volwaardige zesde pijler te maken. Ook IOK vindt het huidige vijfpeilerbeleid onvoldoende als instrumentenmix. MIWA, IOK en IVAREM vragen meer aandacht voor het luik "preventie". Volgens MIWA, Dilsen-Stokkem en Evergem dient preventie een volwaardige 6^e pijler te worden.

Natuurpunt Jabbeke geeft suggesties mee wat betreft preventie: zorg voor een aangepast sensibiliseringsplan voor organisatoren van loopwedstrijden – geef duidelijke instructies bij aflevering van visvergunningen – handhaving op afdekken van vrachtladingen is nodig (ook aanhangwagens) want die verliezen veel onderweg naar het recyclagepark.

³ KplusV, Studie kostprijs en hoeveelheid zwerfvuil in 2013, OVAM, 2015

Milieuadviesraad Boechout betreurt dat er geen preventiemaatregelen opgenomen zijn zoals de invoering van statiegeld voor drankverpakkingen, het verbod op eenmalig gebruik van plastic zakjes en het verplicht afschaffen van plastics wikkels voor postverzendingen van tijdschriften en reclaimedrukwerk. Dit soort preventieve maatregelen zou het grootste deel van zwerfvuil in het straatbeeld en buitengebied doen verdwijnen.

Schouwers J. vraagt waarom er zo weinig aandacht naar preventie gaat. Vooral de verpakkingsindustrie zorgt voor massaal veel afval, het zwerfvuil neemt alsmaar toe, in onze gemeente kunnen we het tempo van opruimen/leegmaken van grachten en sloten niet bijhouden. De problematiek moet aan de bron aangepakt worden.

Van Kogelenberg E vraagt of het mogelijk is om actie op te nemen tegen het illegaal gedrag van wielrenners in wielervedstrijden van Vlaanderen. Het weggoiëgedrag is illegaal maar wordt uitgebreid getoond op televisie. Het weggoiën van drinkbussen mag niet beschouwd worden als het toewerpen van 'reclame' voor de sponsors van de wielerploegen.

Overweging: in het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 heeft het luik preventie intussen verder vorm gekregen. In de periode 2016-2018 zal een inventaris opgemaakt worden van innovaties op productie- en distributieniveau van de meest voorkomende zwerfvuilgevoelige producten. Zakjes en plastic wikkels zullen hierbij meegenomen worden. Er zullen voor 2018 5 trajecten opgestart worden om innovaties op product/distributieniveau effectief in praktijk te brengen. Overleg rond wielervedstrijden wordt in de planperiode verder meegenomen. De tweede paragraaf wordt aangevuld met een concrete preventieactie met betrekking tot het gebruik van zakasbakken.

Tekstaanpassing: de tweede paragraaf wordt aangevuld als volgt:

De producenten en de verdelers worden aangemoedigd om innovatieve initiatieven en oplossingen te vinden die de consument helpen om producten niet meteen na gebruik weg te gooien. Een voorbeeld hiervan zijn de zakasbakken. Net zoals bij de aanpak van hondenpoep, zal onderzocht worden om - naar analogie met de aanpak van hondenpoep - mensen die publiek roken, te verplichten een zakasbak bij te hebben. Daarnaast moeten producenten ook inspanningen leveren op vlak van productdesign die het ontstaan van zwerfvuil tegengaan.

2.10.1.3.3 Onderzoek en beleidsontwikkeling

Milieuadviesraad Boechout: een interessante mogelijkheid om zwerfvuil te lokaliseren en te melden aan de betrokken milieudiensten, is de door minister Schauvliege aangekondigde app, die een foto met de coördinaten van de plek makkelijk doorstuurt. We vragen om zulke app's snel en gratis ter beschikking te stellen.

Overweging: in het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 wordt dit verder uitgewerkt. Zo vermeldt dit operationeel plan dat een performanter registratiesysteem voor zwerfvuil en sluikstorten voor lokale besturen wordt opgezet voor het inventariseren, opvolgen en melden van zwerfvuil en sluikstorten. Dit kan eventueel gebeuren door het ontwikkelen van een app.

- 2.10.1.3.4 Uittesten/innovatie**
- 2.10.1.3.5 Actief verspreiden goede praktijken**
- 2.10.1.3.6 Ondersteuning partners**

VVSG en Interafval merken op dat de OVAM de maatschappelijke kosten voor zwerfvuilbeheer vandaag inschat op 60 miljoen euro per jaar, waarvan 55 miljoen euro gedragen door de lokale besturen. Dat betekent dat de lokale besturen nu al de grootste verantwoordelijkheid opnemen in het zwerfvuilbeleid. Wanneer in het Operationele Plan Openbare Netheid verwacht wordt dat lokale besturen bijkomende taken op zich nemen of hun zwerfvuilbeleid intensifiëren, dan verwachten de

VVSG en Interafval dat de Vlaamse overheid de lokale besturen hierin ondersteunt. Dat kan onder andere door financiële ondersteuning bij investeringen in bijkomende personeelscapaciteit. Mirom – Mene, Mirom Roeselare en MIWA sluiten zich hierbij aan. IVAREM vraagt om die financiële ondersteuning te garanderen in het operationeel plan.

Ook IDM, IVAREM, Deinze, De Pinte en Eeklo vragen om te investeren in mensen op het intercommunale niveau. Zo zou jaarlijks bv 0.10 eurocent per inwoner ter beschikking gesteld kunnen worden van de intercommunales die in ruil hiervoor concrete acties op het terrein dienen op te zetten.

De Haan, Dilbeek, Duffel, Dilsen-Stokkem, Torhout, Zingem, Kasterlee, Mol, Maldegem, Knesselare, Kruishoutem, Nazareth en Oud Heverlee (milieuadviesraad) verwachten financiële ondersteuning als er van hun gemeente via het nieuw Operationeel plan zwerfvuil gevraagd wordt om bijkomende taken op te nemen (cofinanciering door producenten, subsidies voor extra middelen en personeelscapaciteit). Ook Milieuadviesraad Dilbeek verzoekt een volledige vergoeding van de opruimkosten door Fost Plus.

IOK vraagt om naar analogie met Mina-werkers ook zwerfvuilmedewerkers in te zetten. Daarnaast vinden ze een ondersteuning van partners zinvol, maar moeten lokale overheden onafhankelijk kunnen werken zowel naar beheersstructuur als naar personeel.

Overweging: in het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 is opgenomen dat de huidige financiële ondersteuning van gemeenten herbekeken en aangepast zal worden. Bovenstaande opmerkingen worden in dat kader verder meegenomen. Daarnaast is in uitwerking van de overeenkomst tussen de minister en het verpakkend bedrijfsleven ook afgesproken dat het huidige netheidsnetwerk wordt uitgebreid. Deze uitbreiding omvat ook één VTE binnen de VVSG en Interafval.

Volgens artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende doelgroepwerknemers mag een doelgroepwerknemer ook taken rond zwerfvuil opnemen. Zo vermeldt het besluit letterlijk “materialenkringlopen sluiten en zorgen voor openbare reinheid” en “manuele veegtaken die ook zichtbaar zijn tijdens de daguren, ledigen van vuilnisbakken en opruimen van openbaar domein”.

2.10.1.3.7 Samenwerkingsverbanden en partnerschappen

De VVSG en Interafval, Mirom-Mene en IVVO vinden participatie één belangrijk element, maar coördinatie een vereiste. Daarom vinden de VVSG en Interafval het een goed idee dat organisaties en verenigingen, die mee helpen om zwerfvuil actief op te ruimen, meer ondersteund worden op voorwaarde dat dit gebeurt onder coördinatie van het lokaal bestuur.

Ze stellen voor om de laatste paragraaf onder deel 10.1.3.7 als volgt aan te vullen: “Daarnaast zullen ook organisaties en verenigingen, die mee helpen om zwerfvuil actief op te ruimen, meer ondersteund worden via de gemeentebesturen”.

Beringen: Door het wegvallen van duurzaamheidsambtenaren worden opruimacties zoals “Straat.net” met scholen en verenigingen bijna onmogelijk (arbeidsintensief). Alternatieven zoals claimen van straten etc. moet bekeken worden.

Overweging: de lokale besturen spelen een centrale rol bij de ondersteuning en organisatie van de participatie. Het tekstvoorstel van VVSG, Interafval, Mirom-Mene en IVVO wordt meegenomen.

Tekstaanpassing: De laatste zin in punt 10.1.3.7 Samenwerkingsverbanden en partnerschappen wordt aangepast als volgt:

“Daarnaast zullen ook organisaties en verenigingen, die mee helpen om zwerfvuil actief op te ruimen, meer ondersteund worden en dit onder de coördinatie van de lokale besturen.”

2.10.1.3.8 Doelplaatsen- en doelgroepenaanpak

Antwerpen merkt op dat een aanpak op maat hier ook aangewezen is en te weinig wordt uitgewerkt voor zwerfvuil (aanpak op wijkniveau is veel efficiënter dan op stadsniveau).

IOK meent dat het luik “out of home” niet enkel mag focussen op de directe omgeving, vaak kennen straten in de buurt van distributiepunten meer overlast.

Overweging: In het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 zijn 50 coaching trajecten voorzien met lokale besturen en/of Vlaamse partners en 250 doelplaatsen aangepakt. Dit wordt toegevoegd aan de plantekst. Binnen deze coaching trajecten wordt een aanpak op maat uitgewerkt. De opmerking van IOK wordt verder meegenomen bij de concrete uitwerking van de coaching trajecten, als het lokaal bestuur dat als knelpunt signaleert. Binnen deze trajecten wordt ook de plaatselijke middenstand betrokken bij het zwerfvuilbeleid.

Tekstaanpassing: volgende zin wordt onderaan de tweede paragraaf toegevoegd: Tegen 2018 worden 50 coachingstrajecten opgezet met lokale besturen en andere partners en 250 doelplaatsen aangepakt.

2.10.1.3.9 Communicatie en informatie

2.10.1.3.10 Educatie

2.10.1.3.11 Governance

De VVSG en Interafval menen dat in deel 10.1.3.11 (governance) onvoldoende aandacht is voor de leidende rol van de lokale besturen in het beleid rond illegaal ontwijkgedrag. Integendeel, de ontwerp tekst lijkt, volgens hen, een versnippering te suggereren door het huidige netheidsnetwerk eenzijdig te verruimen naar een Team Openbare Netheid, dat daarenboven onder de aansturing komt van een Beslissingsorgaan Openbare Netheid met tal van actoren.

De VVSG en Interafval hebben daar bedenkingen bij en suggereren om deze tekst integraal te vervangen door onderstaande:

“Rekening houdende met de beschikbare financiële middelen zal bijkomend worden geïnvesteerd in mensen. Concreet wordt bekeken hoe zowel op het (inter)gemeentelijke als op het Vlaamse niveau extra mensen kunnen worden ingezet voor het beleid rond illegaal ontwijkgedrag. Samen met de lokale besturen werkt de OVAM een versterking uit van het gewestelijke beleid. Dat vertrekt van een evaluatie van de huidige werking van het al bestaande Netheidsnetwerk, dat zich verder ontwikkelt tot centraal aanspreekpunt voor zwerfvuil en sluikestorten, dat niet alleen de lokale besturen ondersteunt, maar ook alle andere besturen, bedrijven en individuen die betrokken zijn bij en zich willen inzetten voor de strijd tegen zwerfvuil en sluikestorten. De beleidsmatige aansturing ligt in de eerste plaats bij de lokale besturen, die veruit het meest investeren in de openbare reinheid van Vlaanderen, en de OVAM. Deze laten zich daarin bijstaan door een klankbordgroep met alle relevante actoren en stakeholders, zoals onder meer producenten en distributeurs, milieu- en consumentenverenigingen, ...”

EcoWerk, IVAREM, MIWA en Interrand benadrukken dat de rol van de lokale besturen in het zwerfvuilbeleid cruciaal is en dat ze meer inspraak moeten hebben in het beleid en het Beslissingsorgaan.

SuMa Consulting geeft aan dat de Vlaamse overheid zich in het zwerfvuilvraagstuk, dat lang uitsluitend als een hindervraagstuk werd beschouwd, vaak tot een voornamelijk ondersteunende rol

heeft beperkt (bijv. ondersteuning van lokale overheden d.m.v. regionale sensibilisatiecampagnes, de netheidsbarometer, subsidies, etc.). Indien we het zwerfvuilprobleem structureel willen aanpakken, met inbegrip van de nieuwe bovenlokale uitdagingen (cf. 'plastic soup') dan zal de Vlaamse overheid een meer actieve en sturende rol moeten opnemen. Immers, gegeven de huidige bevoegdheidsverdeling liggen een aantal belangrijke hefboomen voor een structurele oplossing op het federale en/of regionale niveau. Denk bijvoorbeeld aan productnormen, statiegeldsystemen, heffingen en andere uitingen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, inclusief het aanmoedigen van ecodesign gericht op zwerfvuilbeperking. De lokale overheid mag dan al in staat zijn om efficiënt te dweilen, de kraan toedraaien vereist de actieve medewerking van het regionale niveau. In de praktijk heeft een gecoördineerde aanpak van doelstellingen, strategieën en instrumenten op de verschillende beleidsniveaus de beste kansen om het zwerfvuilprobleem structureel terug te dringen.

BBL merkt op dat het afvalplan een unieke rol toekent aan de Stuurgroep Zwerfvuil. In het 'Zwerfvuilakkoord' dat onlangs is afgesproken tussen minister Schauvliege, de OVAM, Comeos, FEVIA en Fost Plus, wordt de samenstelling van deze stuurgroep bepaald. Vertegenwoordigers van Comeos, FEVIA, Fost Plus, de OVAM, het kabinet van minister Schauvliege en VVSG krijgen ieder een zitje in de stuurgroep. Het afvalplan stelt bovendien dat de Stuurgroep Zwerfvuil betrokken zal zijn bij de evaluatie van de zwerfvueldoelstellingen zoals geformuleerd in het plan. BBL heeft enkele bedenkingen ten aanzien van deze aanpak:

- de samenstelling van de Stuurgroep Zwerfvuil is reeds bepaald in het Zwerfvuilakkoord terwijl het afvalplan zelf nog in openbaar onderzoek is. Dit is een aantasting van de democratische aard van het openbaar onderzoek;
- de Stuurgroep Zwerfvuil krijgt volgens het plan een rol in de evaluatie van de zwerfvueldoelstellingen. Dit betekent dat de industrie volgens het afvalplan zelf zijn eigen inspanningen mag evalueren. Dit is onacceptabel.
Het afvalplan zou een strikte scheiding moeten hanteren tussen het operationele vlak waar een taak is weggelegd voor de industrie en het bepalen en evalueren van de doelstellingen, wat volledig in de handen moet liggen van een onafhankelijke partij;
- Bond Beter Leefmilieu is de federatie van 170 milieuverenigingen en overduidelijk een stakeholder in milieukwesties en dus ook bij zwerfvuil. BBL zou uitgenodigd moeten worden voor de Stuurgroep Zwerfvuil;
- de samenstelling van de Stuurgroep Zwerfvuil is onevenwichtig.

Overweging: ter uitvoering van de op 18 januari 2016 afgesloten overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en het bedrijfsleven in de strijd voor een properder Vlaanderen wordt een beslissingsorgaan opgericht. Dit beslissingsorgaan vervangt de huidige stuurgroep zwerfvuil. Het beslissingsorgaan is paritair samengesteld, het bestaat uit 6 partijen en een gelijk aantal vertegenwoordigers uit de publieke en de private sector. De OVAM levert de voorzitter van het beslissingsorgaan.

Het overlegplatform afval- en materialenbeheer zal het beleid inzake zwerfvuil opvolgen en fungeren als klankbordgroep. Zo zal het operationeel plan zwerfvuil jaarlijks voor advies voorgelegd worden aan het overlegplatform.

De evaluatie van het beleid in 2018 is reeds aangepast in de tekst, zodat de OVAM daar als enige trekker overblijft.

Tekstaanpassing: Punt 10.1.3.11 wordt aangepast als volgt:

Binnen de beperkingen van de beschikbare financiële middelen zal bijkomend worden geïnvesteerd in mensen. Concreet wordt bekeken hoe zowel op het lokale als op het Vlaamse niveau extra mensen kunnen worden ingezet voor het beleid rond illegaal ontwijkgedrag.

Het gewestelijk beleid wordt opgenomen door een versterkt Netheidsnetwerk. Dit team is het centraal aanspreekpunt voor zwerfvuil en sluikestorten, dat niet alleen de lokale besturen ondersteunt, maar ook

alle andere besturen, bedrijven en individuen die betrokken zijn bij en zich willen inzetten voor de strijd tegen zwerfvuil en sluikestorten. Het netheidsnetwerk wordt aangestuurd door het Beslissingsorgaan openbare netheid. Het Overlegplatform afval- en materialenbeheer bewaakt de coherentie tussen het strategische kader, met name dit hoofdstuk uit het plan en het Operationeel plan zwerfvuil en fungeert als klankbordgroep voor het zwerfvuilbeleid. Het overlegplatform geeft minstens jaarlijks advies op het voorgestelde operationeel plan.

2.10.1.3.12 Financiering

De VVSG en Interafval, gevolgd door MIWA vinden het belangrijk dat de ondersteuning van lokale zwerfvuilprojecten uit het zwerfvuilbudget op een onafhankelijke manier kan gebeuren en dus niet via een externe partner verlopen. Daarom stellen de VVSG en Interafval voor om bij alle vormen van financiële ondersteuning vanuit het Vlaamse zwerfvuilbudget de algemene regels van openbaarheid van bestuur en transparantie te respecteren.

Overweging: de ondersteuning van de lokale zwerfvuilprojecten gebeurt vanuit het netheidsnetwerk. Daarbij worden de algemene regels van openbaarheid van bestuur en transparantie gevolgd.

TRAXIO is verbaasd om te lezen in het kader van de cofinanciering van sectoren van aanpak zwerfvuil en sluikestorten verwezen wordt naar huishoudtoestellen en banden (i.v.m. sluikestorten). Volgens TRAXIO zijn er geen studies waaruit blijkt dat huishoudtoestellen en banden in sluikestorten terechtkomen.

Daarenboven zijn er voldoende (gratis) mogelijkheden om zich van deze stromen te ontdoen en doen Recupel en Recytyre zeer veel inspanningen en halen zij goede resultaten. TRAXIO stelt dan ook voor om de woorden “huishoudtoestellen en autobanden” in deze paragraaf te schrappen.

Overweging: de studie rond sluikestorten zal informatie aanleveren over welke stromen in sluikestorten terechtkomen, momenteel beschikken we nog niet over deze informatie. De woorden “huishoudtoestellen en autobanden” zullen daarom geschrapt worden.

Tekstaanpassing: Onder 10.1.3.12 worden de woorden huishoudtoestellen, autobanden ... geschrapt.

2.10.1.4 Operationele aanpak

2.10.1.4.1 Infrastructuur

2.10.1.4.2 Participatie

Beringen: ondersteuning van zwerfvuilvrijwilligers moet op maat gebeuren, door aangepaste logistieke ondersteuning. Beringen wil haar talrijke vrijwilligers gemotiveerd houden door effectieve en concrete preventiemaatregelen te treffen.

2.10.1.4.3 Handhaving

De VVSG, Interafval, De Pinte en Eeklo stellen voor om aan deel 10.1.4.3 (handhaving) toe te voegen dat de OVAM terug het gesprek aangaat met de parketten, zodat er effectief vervolging gebeurt na vaststellingen van zwerfvuil en/of sluikestorten. Mirom-Menen sluit zich hierbij aan.

IDM, bijgetreden door Deinze, De Pinte en Evergem vragen om prioriteit te maken van een gedegen handhavingsbeleid op alle niveaus zonder administratieve belemmeringen.

Mirom-Roeselare en IOK geven aan dat het meer inzetten op handhaving extra middelen en personeel vraagt dat niet beschikbaar is. Dit kan dan ook niet opgelegd worden aan de lokale besturen. Ook Lendeledede en Kasterlee vragen ondersteuning bij handhaving.

IVVO vraagt meer concrete acties rond handhaving. Ook IVAREM meent dat er nood is aan een gedegen handhavingsbeleid en dat het plan te weinig concrete informatie geeft over de aanpak.

Kolena vzw vraagt zich af wie de handhaving inzake zwerfvuil moet doen en wie de camera's voor zijn rekening neemt.

Overweging: ook het luik handhaving is in het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018 meer concreet uitgewerkt. Volgende acties worden hier naar voor geschoven:

- tegen 2016 zijn de juridische mogelijkheden voor handhaving van zwerfvuil en sluikestorten gekend en kan er gebruik van gemaakt worden;
- de huidige toepassingen worden in kaart gebracht, een gelijkvormige aanpak van de handhavingsaanpak in Vlaanderen wordt gepromoot en uitgedragen;
- de moeilijkheden bij handhaving van zwerfvuil en sluikestorten worden geïdentificeerd en maximaal opgelost in 2016;
- goede praktijken over handhaving van zwerfvuil en sluikestorten met ondersteunende handhavingscommunicatie worden verspreid in 2017 en deze goede praktijken worden meegenomen in de uitwerking van de coachingtrajecten;
- in 2016 wordt een handhavingsweek in West-Vlaanderen opgezet die uitgerold worden naar heel Vlaanderen in 2017;
- er wordt onderzocht of het wenselijk is meer in te zetten op camerabewaking in het kader van handhaving en de drempels worden opgesteld;
- indien wenselijk wordt de ondersteuning aangepast om camera's meer toegang te doen vinden. Via een beperkt aantal camera's kan al het gevoel van straffeloosheid weggenomen worden.

Gesprekken met parketten komen in dit kader aan bod.

2.10.1.4.4 Communicatie

De VVSG en Interafval pleiten ervoor om bij deel 10.1.4.4 (communicatie) na te gaan op welke manier de consument via visuele communicatie op zijn wegwerpgedrag aangesproken kan worden in de winkels. Zo wordt ingegrepen op het sleutelmoment in het ontstaan van zwerfvuil nl. de aanschaf van het product.

Milieuadviesraad Steenokkerzeel benadrukt dat bewustmakingcampagnes en opruimacties onvoldoende zijn als er geen bijkomende instrumenten worden ingeschakeld (handhaving, statiegeld, verbod op bepaalde producten, ...).

Overweging: het doel van de communicatie is inderdaad meer en beter in te spelen op de cruciale locaties en momenten waarop zwerfvuil en sluikestorten optreedt. Dit wordt meer gespecificeerd in het operationeel plan zwerfvuil 2016-2018.

2.10.1.4.5 Omgeving

Horeca Vlaanderen vraagt te verduidelijken wat snoeproutes zijn.

Overweging: de tekst wordt verduidelijkt

Tekstaanpassing: onder 10.1.4.5 wordt bij snoeproutes een voetnoot bijgevoegd:

Een snoeproute is de route die een leerling aflegt van huis naar school en vice versa, inclusief de route naar de supermarkt en snackbar tijdens en na schooltijd. Het zijn de loop- en fietsroutes maar ook de routes naar en van bus- en treinstation.

2.10.1.4.6 Overkoepelende operationele maatregelen

2.10.1.5 Specifieke aandachtspunten

2.10.2 Sluikstoken

Boortmeerbeek: Vraagt een actie op te nemen tegen sluikstoken via allesbranders waarbij de gemeenten nodige middelen juridisch en financieel krijgen om effectief en efficiënt op te treden.

Overweging: de regelgeving rond allesbranders is een federale bevoegdheid. De OVAM heeft daar in het verleden reeds actie rond ondernomen, maar zonder veel succes. Daarom is dit opnieuw opgenomen in het huidige plan.

2.11 Handhaving

2.11.1 Handhaving collectieve inzameling van huishoudelijke afval (bijv. hoogbouw) via politiereglement

Actie 51: de OVAM past het ontwerp van het politiereglement in de planperiode aan met een duidelijkere formulering van ontwijkgedrag, onder meer bij hoogbouw. Op die manier hebben gemeenten meer mogelijkheden om de inzameling van huishoudelijk afval door privé-inzamelaars (niet in opdracht van de gemeente) te verbaliseren.

De VVSG en Interafval beklemtonen het belang van Actie 51 die gemeenten meer mogelijkheden moet bieden om illegale inzameling van huishoudelijk afval te verbaliseren.

Ook IOK wil het belang van deze actie onderstrepen.

Fost Plus stelt steeds meer vast dat men er op deze locaties voor kiest om, buiten het reguliere inzamelcircuit om, gebruik te maken van een privéophaler vanuit het argument dat er dan niet meer hoeft gesorteerd te worden, vaak omwille van gebruiksgemak of kwaliteitsredenen. In de praktijk hoeven de bewoners niet alle selectieve fracties meer te sorteren of worden de afzonderlijk gesorteerde stromen samen geledigd in één enkele ophaalwagen. Dit is uiteraard nefast voor het ganse afvalbeleid. Fost Plus dringt er op aan dat aan dergelijke praktijken een halt wordt toegeroepen en dat de betrokken gemeente/intercommunale en/of andere instanties hiertegen fors (kunnen) optreden. Fost Plus steunt daarom ook volkomen de principes en inhoud van deel 11.1 van het ontwerp Uitvoeringsplan inzake handhaving, waarbij het behoud van de huidige actie 51, die gemeenten meer mogelijkheden moet bieden om illegale inzameling van huishoudelijk afval te verbaliseren een belangrijk uitgangspunt is.

IGEAN wil meewerken aan de aanpassing van het politiereglement.

Kasterlee wil speciale aandacht in deze actie voor het inzamelen van afval op privé terrein.

Boechout vindt het belangrijk dat deze actie behouden blijft zodat de gemeenten meer mogelijkheden heeft om op te treden bij illegale inzamelingen. Boechout vraagt om te onderzoeken of er een verbod kan opgelegd worden aan privaatrechtelijke inzamelaars om huishoudelijk afval op te halen bij appartementen en meergezinswoningen zonder toestemming van de gemeenten.

Mertens D.: Dit komt over als een monopolie van de gemeenten voor inzameling. Erkende ophalers die een evenwaardige recyclage kunnen aanbieden tegen lagere prijs, zouden ook een kans moeten krijgen.

Overweging: de lokale besturen kunnen via een gemeentelijk reglement de inzameling van het huishoudelijk afval op hun grondgebied regisseren en reguleren en zo een regierol opnemen. Dit principe wordt behouden in dit uitvoeringsplan. De tekst wordt wel verduidelijkt.

Tekstaanpassing: paragraaf drie van hoofdstuk 11.1 wordt als volgt geherformuleerd:

Als een privéophaler huishoudelijk huishoudelijke afvalstoffen inzamelt, waarvoor geen kader op Vlaams niveau is uitgezet, moet dit afgetoetst worden aan het gemeentelijke politiereglement. Is er is dat een overtreding van het gemeentelijke politiereglement, moet de handhaving moet gebeuren door de lokale overheid.

Dilsen-Stokkem vindt dat de OVAM een prominentere rol mag spelen inzake de aanpak van illegale inzamelaars van bepaalde afvalstromen (textiel, metaal). Ophalers die zonder overeenkomst met de gemeenten inzamelen, zouden hun erkenning moeten verliezen.

Volgens Blankenberge is er meer nood aan een duidelijk juridisch instrumentarium voor handhaving dat rekening houdt met de flexibiliteit van de gemeente (gas-boete, milieutoezichthouders, ...).

IVAREM wil het engagement van de Vlaamse overheid bij handhaving op de zorgplicht. Ook Rotselaar verwacht een actieve houding van de OVAM bij het optreden tegen privé ophaaldiensten bij particulieren.

MIWA vraagt dat OVAM het gesprek aangaat met de parketten zodat er effectief wordt vervolgd na een vaststelling.

Overweging: de handhaving op de regierol van de lokale besturen moet gebeuren door de lokale besturen. De OVAM kan daarbij enkel ondersteunend optreden, niet handhavend.

Voor de aanpak van de illegale inzamelaars (niet respecteren van de IHM-verplichtingen, niet respecteren van de gemeentelijke politiereglementen, ...) zal op verschillende niveaus gewerkt worden. Enerzijds via een sluitende regelgeving waarin zowel de wetgeving als de gemeentelijke politiereglementen naadloos op mekaar worden afgestemd en anderzijds door een doorgedreven samenwerking tussen alle betrokken actoren die ervoor zorgt dat de juiste informatie beschikbaar komt voor de bevoegde toezichthouders en de politie om zo de pakkans te verhogen.

2.11.2 Handhaving selectieve inzameling bij bedrijven

Actie 52:

- de OVAM lijst op binnen welke bedrijfssectoren er een verhoogd risico bestaat dat de sorteerrregels niet worden nageleefd zodat de AMI doelgerichte controles kan uitvoeren;
- de AMI voert doelgerichte controles uit in bedrijfssectoren waar er een grote kans bestaat dat de sorteerverplichtingen niet correct worden nageleefd;
- ter ondersteuning van de lokale besturen stelt de OVAM in samenwerking met de VVSG/Interafval en de AMI een checklist op die lokale besturen kunnen gebruiken om te controleren of bedrijven correct sorteren aan de bron.

Horeca Vlaanderen vraagt of de betrokken sectorfederaties betrokken zullen worden bij de oplijsting van de bedrijfssectoren met een verhoogd risico om de sorteerregels niet na te leven? Zal deze lijst ook aan de betrokken sectorfederaties en/of ondernemingen worden bezorgd?"

Overweging: deze vraag zal meegenomen worden in de concrete uitwerking van actie 52.

AMI merkt op dat zij niet de enige toezichhoudende overheid is, en dat dit beleidsplan niet de plaats is waar engagementen moeten genomen worden voor handhavingsacties. Daarom stelt MI voor om het tweede punt te vervangen door: "Doelgerichte controles in bedrijfssectoren ..., kunnen mee in overweging genomen worden in het jaarinspectieprogramma van de betrokken toezichhoudende overheden." Als dit bij AMI een lagere prioriteit krijgt dan andere afvalstromen dan doet AMI deze controles enkel bij de GPBV-bedrijven. AMI is bereid om mee te werken aan de checklist, en haar eigen checklist ter beschikking te stellen. Het derde punt zou als volgt aangepast kunnen worden: "Ter ondersteuning van de lokale besturen stellen MI en OVAM in overleg met VVSG/Interafval een checklist op die ...".

Overweging: om aan de opmerkingen van AMI tegemoet te komen wordt volgende tekstaanpassing voorgesteld:

Tekstaanpassing: actie 52 wordt als volgt aangepast:

- *de OVAM lijst op binnen welke bedrijfssectoren er een verhoogd risico bestaat dat de sorteerregels niet worden nageleefd zodat de AMI doelgerichte controles kan uitvoeren;*
- *doelgerichte controles in bedrijfssectoren worden mee in overweging genomen in het jaarinspectieprogramma van de betrokken toezichhoudende overheden;*
- *ter ondersteuning van de lokale besturen stellen AMI en OVAM in overleg met VVSG/Interafval een checklist op die ...".*

VVSG en Interafval worden als betrokkenen toegevoegd.

2.11.3 Handhaving op het plan

Maldegem en Knesselare vragen meer handhaving op de fracties die ingezameld moeten worden via een containerpark en de vork (prijzetting). Dit om "concurrentie" tussen de gemeenten te vermijden.

Overweging: de OVAM heeft toezichtbevoegdheid op het naleven van de bepalingen van dit uitvoeringsplan en de bepalingen rond het aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen. In eerste instantie doet de OVAM dit in onderling overleg. Lokale besturen die niet in orde zijn met de bepalingen in het plan of de tarieven, vastgelegd in VLAREMA worden daar op aangesproken.

2.12 Analyse van sociaaleconomische effecten

De Mineraad ondersteunt deze analyse. Het lijkt voor de Raad echter nuttig dat de macro-analyse ook een blik vooruit zou werpen indien de LT-doelstellingen van het plan in rekening genomen worden. Daarbij dient aandacht te zijn voor de betekenis van een meer ambitieuze omschakeling naar een circulaire economie voor de economische sectoren en de tewerkstelling in Vlaanderen. De Raad verwacht dat dit effect positief zal zijn. Bijgevolg kan deze analyse een bijkomende ondersteuning/draagvlak bieden voor het beleid.

Overweging: er zijn reeds een aantal studies uitgevoerd over de mogelijke impact van de circulaire economie op de economische sectoren en jobcreatie in Vlaanderen. De studie van Dubois en Christis uit 2014 waar in het plan naar verwezen wordt is er één van. Dit zal wellicht verder uitgewerkt en onderbouwd worden in de planperiode, parallel aan dit plan.

2.12.1 Uitgangssituatie

2.12.1.1 Operationaliseren van de doelstellingen

2.12.2 Financiële gevolgen van het uitvoeringsplan

IMOG maakt zich zorgen over de financiële impact die dit plan voor de gemeenten meebrengt. Binnen het plan zien ze dat er aandacht is voor deze problematiek, maar daar tegenover worden de gemeenten geconfronteerd met minder inkomsten en meer uitgaven die niet aan bod komen in het plan:

- Cherry picking zonder meerwaarde in het afvalbeleid (GSM's, GFVO's, textielinzameling, papier en karton, schrootinzamelingen op de stoepen, etc...).
- Verhoogde verwerkingskosten voor:
 - Restafval in verbrandingsinstallaties (wegvallen van groene stroomcertificaten, met 50 % verhoogde milieuheffingen, ...)
 - Houtafval
 - Kunststoffen (PVC, PP, HDPE, PS, EPS, etc...).

Sommige stromen geraken zelfs niet meer afgezet.

Harelbeke en de milieuvriendelijke Steenokkerzeel menen dat de financiële implicaties voor de lokale besturen niet in beeld werden gebracht.

Het plan stelt dat er volop zal ingezet worden op medewerking en inzet van de lokale besturen: er zal meer draagvlak gevonden worden indien de financiële impact ook bekend is. Het is aangewezen dat dit alsnog berekend wordt.

Overweging: in hoofdstuk 12.2 is getracht om de financiële gevolgen van dit uitvoeringsplan op zowel de lokale besturen, bedrijven als de Vlaamse overheid in beeld te brengen.

In de planperiode zal verder aandacht moeten gaan naar de nadelige gevolgen van cherry picking en het verbeteren van de afzet van selectief ingezamelde stromen.

2.12.2.1 Huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsrestafval

De VVSG en Interafval stellen dat de kostprijsreductie als gevolg van de sluiting van 50 recyclageparken, zoals berekend in het ontwerp uitvoeringsplan, een overschatting is. Grote recyclageparken zijn immers vaak beter uitgerust en vragen meer personeel.

Mertens D.: Bij de samenvoeging van recyclageparken werd alleen de personeelskost als besparing opgenomen. Winst via kapitaal (grond/herbestemming) geldt ook. Bij de lasten van samenvoeging werden de verhoogde kapitaalkosten wel in rekening gebracht. Graag eerlijke boekhouding.

Overweging: de opmerking van VVSG en Interafval klopt en is in de tekst meegenomen onder punt 12.2.1.2. De kosten en besparingen zijn inschattingen en gemiddelden omdat dit sterk kan verschillen van park tot park. Een gedetailleerde berekening is niet mogelijk.

Ook de daling van de kosten voor restafvalverwerking is, volgens de VVSG en Interafval, twijfelachtig. De hoeveelheid restafval zal misschien afnemen, de kostprijs per ton voor eindverwerking zal wellicht stijgen omdat er binnenkort in quasi alle installaties niet langer sprake meer zal zijn van ondersteuning van energierecuperatie door middel van groenestroomcertificaten. Het wegvallen hiervan zal ongetwijfeld leiden tot een verhoging van de kostprijs van afvalverbranding. Heel wat gemeenten hebben al vrij lage restafvalcijfers, en de verdere daling hiervan zal slechts een marginale impact

hebben op de totale kostprijs van het lokale afvalbeheer. Ook IOK vraagt of er op p.98 wel rekening is gehouden met het wegvallen van de groene stroomcertificaten.

Overweging: de kosten voor restafvalverwerking zijn berekend op basis van het verschil tussen de huidige hoeveelheid restafval en de hoeveelheid indien de doelstelling wordt gehaald maal de huidige kostprijs voor restafval. Indien de groene stroomcertificaten wegvallen, stijgt de prijs voor eindverwerking misschien, maar het verschil in prijs blijft wel overeind omdat er minder restafval wordt verbrand.

Horeca Vlaanderen merkt op dat het aangewezen is om ook de economische impact op de bedrijven te bekijken. Zo bijvoorbeeld de mogelijke stijging van de afvalkost (ophaling en dergelijke meer).

Overweging: een inschatting van de veranderingen in de kosten van het gelijkaardig bedrijfsafval als gevolg van dit uitvoeringsplan staan vermeld in 12.2.2.

- 2.12.2.1.1 Huis-aan-huis inzamelkost**
- 2.12.2.1.2 Recyclageparken**
- 2.12.2.1.3 Verwerkingskosten**
- 2.12.2.1.4 Hergebruik**
- 2.12.2.1.5 Communicatie**
- 2.12.2.1.6 Overige kosten**

2.12.2.2 Gelijkaardig bedrijfsafval

2.12.3 Gevolgen voor gewestelijke overheid

De VVSG en Interafval beklemtonen dat milieuheffingen een sturend karakter hebben en geen financierend. Concreet betekent dat dat bij realisatie van het Vlaamse beleid, deze inkomstenstroom op termijn opdroogt. Vlaanderen moet daar, in tegenstelling met zijn houding in het verleden, rekening mee houden. In het verleden hanteerde, volgens de VVSG en Interafval, de Vlaamse overheid de milieuheffing te vaak als een financierende belasting. Lokale besturen werden zo soms 'beloond' voor het behalen van de beleidsdoelstellingen met een verhoging van de Vlaamse heffingen op eindverwerking. Dergelijke fiscale maatregelen doen elke kostendaling door geleverd beleid teniet.

Kasterlee volgt deze redenering.

Overweging: opmerking wordt genoteerd.

2.12.3.1 Kosten

2.12.3.2 Opbrengsten

2.12.3.3 Andere vormen van financiering

2.12.4 Economische effecten

2.12.4.1 De Vlaamse afval- en recyclagesector in een notendop

De VVSG en Interafval stellen dat de laatste paragraaf van 12.4.1 een ongenueanceerd beeld schetst van de sector door deze te omschrijven als "intercommunales die afval inzamelen tot multinationals die zich bezig houden met afvalverwerking". Zowel bij de publieke als de private sector is de diversiteit in omvang en activiteiten groot. IOK sluit zich hierbij aan.

Ze stellen voor de tekst te vervangen door: “De diversiteit binnen de sector is groot. Hij is gekenmerkt door publieke en private spelers, vaak met zeer uiteenlopende activiteiten, van niche-activiteiten zoals recyclage van één welbepaalde afvalstroom tot het aanbieden van een geïntegreerde oplossing die alle stappen in de afvalbeheersketen omvat. Prognoses laten zien ...”.

Overweging: de tekstaanpassing wordt meegenomen.

Tekstaanpassing: de laatste paragraaf van 12.4.1 wordt als volgt aangepast: “De diversiteit binnen de sector is groot. Hij is gekenmerkt door publieke en private spelers, vaak met zeer uiteenlopende activiteiten, van niche-activiteiten zoals recyclage van één welbepaalde afvalstroom tot het aanbieden van een geïntegreerde oplossing die alle stappen in de afvalbeheersketen omvat. Prognoses laten zien...”.

2.12.4.2 Economische effecten van het uitvoeringsplan

2.13 Opvolging door Overlegplatform

2.14 Bijlagen

KOMOSIE vraagt om in de definitie “kringloopgoederen” het woord “producthergebruik” te vervangen door “hergebruik”. Op die manier blijft de vrijheid behouden om herbruikbare onderdelen en materialen te gebruiken voor reparaties of upcycling.

Overweging: definitie wordt aangepast

Tekstaanpassing: “Kringloopgoederen: potentieel herbruikbare goederen die door een door de OVAM erkend kringloopcentrum worden ingezameld, opgeslagen, gesorteerd, eventueel hersteld en verkocht met hergebruik als doel”.

ILVA vraagt om te verduidelijken dat onder lokale besturen ook intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden begrepen.

Overweging: lokale besturen worden gedefinieerd in het Materialendecreet in artikel 3, 20° als provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Vermits de term lokale besturen reeds gedefinieerd wordt, wordt in dit plan geen definitie opgenomen.

2.15 Plan-MER

Fedustria heeft een bemerking bij de Plan-MER meer bepaald bij hoofdstuk 9.1.10 dat de milieueffecten weergeeft betreffende een UPV voor matrassen. Indien de materialen - afkomstig van afgedankte matrassen - gerecycleerd worden, zullen de gerecycleerde materialen in een andere toepassing worden ingezet dan voor de productie van matrassen. Binnen Innomat (MIP-project) wordt er o.a. onderzocht wat de mogelijke eindtoepassingen zijn, in elk geval staat het vast dat deze gerecycleerde materialen niet opnieuw zullen worden ingezet voor de productie van matrassen. Deze redenering werd duidelijk niet meegenomen in de berekening van de milieueffecten, waarbij men ervan uitgaat dat er geen nieuwe grondstoffen moeten worden ontgonnen bij de recyclage van afgedankte matrassen. Laat het duidelijk zijn: de productie van matrassen zal wel degelijk gebeuren op basis van primaire grondstoffen, de fase van grondstofontginning blijft dus – ook in het toekomstige scenario – behouden. Dit maakt dat het ganse hoofdstuk 9.1.10 foutief is, alsook de hieruit resulterende conclusies.

Overweging: ook in de plan-MER wordt uitgegaan van het feit dat recyclaten uit matrassen niet opnieuw in matrassen gebruikt worden. De plan-MER spreekt over inzet als “under carpet layer” of judomatten. Bij de inschatting van de milieueffecten is dus wel degelijk rekening gehouden met bovenstaande opmerking van Fedustria.

3 Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht binnengekomen reacties

| | Aantal | Namen (alfabetisch) |
|------------------------------|--------|--|
| Minaraad Vlaanderen | 1 | |
| Overheid | | |
| Vlaamse administratie | 1 | LNE |
| Gemeenten (+ VVSG) | 1 | VVSG-interafval |
| Gemeenteraden, colleges | 204 | Aalst, Aalter, Aarschot, Aartselaar, Alken, Antwerpen, As, Assenede, Avelgem, Baarle, Beernem, Beerse, Beersel, Bekkevoort, Beringen, Berlare, Bertem, Beveren, Bilzen, Blankenberge, Bocholt, Boechout, Bonheiden, Boom, Boortmeerbeek, Borgloon, Bornem, Boutersem, Brakel, Brasschaat, Bredene, Bree, Brugge, Buggenhout, Damme, De Haan, De Panne, De Pinte, Deerlijk, Deinze, Destelbergen, Diepenbeek, Diest, Diksmuide, Dilbeek, Dilsen-Stokkem, Duffel, Edegem, Eeklo, Evergem, Gavere, Genk, Gent, Geraardsbergen, Gingelom, Gistel, Grimbergen, Haacht, Halen, Halle, Hamme, Hamont-Achel, Harelbeke, Hechtel-Eksel, Heers, Heist-op-den-Berg, Herent, Herentals, Herenthout, Herselt, Herzele, Heusden-zolder, Hoeselt, Holsbeek, Hooglede, Hoogstraten, Houthulst, Huldenberg, Hulshout, Ichtegem, Ieper, Izegem, Kampenhout, Kapellen, Kapelle-op-den-Bos, Kasterlee, Kinrooi, Knesselare, Knokke-Heist, Koekelare, Koksijde, Kontich, Kortemark, Kortenberg, Kortesseem, Kortrijk, Kraainem, Kruibeke, Kruishoutem, Kuurne, Laakdal, Laarne, Lanaken, Langemark, Lebbeke, Lendeledede, Lennik, Leopoldsburg, Lier, Lint, Lommel, Londerzeel, Lovendegem, Lubbeek, Lummen, Maaseik, Maasmechelen, Maldegem, Malle, Meerhout, Meeuwen-Gruitrode, Menen, Merchtem, Merelbeke, Meulebeke, Middelkerke, Mol, Moorslede, Nazareth, Neerpelt, Nevele, Niel, Nieuwenkerke, Nieuwpoort, Ninove, Olen, Oostende, Oostkamp, Oostrozebeke, Opglabbeek, Oud-Heverlee, Overpelt, Peer, Pepingen, Ranst, Ravels, Riemst, Rijkevorsel, Roeselare, Roosdaal, Rotselaar, Ruislede, Rumst, Scherpenheuvel, Schilde, Schoten, Sint-Genesius-Rode, Sint-Katelijne-Waver, Sint-Laureins, Sint-Martens-Latem, Sint-Truiden, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Sint- |

| | | |
|---|----|---|
| | | Truiden, Spiere-Helkijn, Stabroek, Staden, Steenokkerzeel, Stekene, Temse, Tessenderlo, Tienen, Tongeren, Torhout, Voeren, Vorselaar, Waasmunster, Wachtebeke, Waregem, Wemmel, Westerlo, Wetteren, Wevelgem, Wielsbeke, Wijnegem, Willebroek, Wingene, Wortegem-Petegem, Wuustwezel, Zandhoven, Zaventem, Zedelgem, Zelzate, Zemst, Zingem, Zoersel, Zomergem, Zonnebeke, Zoutleeuw, Zutendaal, Zwevegem, Zwijndrecht, Zuienkerke, Zulte |
| Milieuadviesraden | 14 | Aalter, Boechout, Dilbeek, Duffel, Herselt, Ieper, Leopoldsburg, Lier, Nazareth, Oud-Heverlee, Ranst, Steenokkerzeel, Wachtebeke, Zelzate |
| Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden | 22 | EcoWerf, IBOGEM, IDM, IGEAN, ILVA, IMOG, INCOVO, INTERRAND, INTERZA, IOK, ISVAG, IVAREM, IVBO, IVIO, IVLA, IVM, IVOO, IVVO, LimburgNet, MIROM Menen, MIROM Roeselare, MIWA |
| Bedrijfssector | | |
| Beroepsverenigingen, federaties, verenigingen | 14 | BVOECO, BW2E, COBEREC, COMEOS, FEBEM, FEBIGA, FEDUSTRIA, FEVIA, FOST PLUS, Horeca Vlaanderen, KOMOSIE, TRAXIO, Vlaco, Unizo |
| Bedrijven | 5 | AlienorEU Consultancy, Imelda ziekenhuis, OKAZI, SuMa Consulting, transit_LAB |
| Milieugroeperingen | 5 | BBL, Kolena vzw, Natuurpunt Jabbeke, Natuurpunt Zwevegem, Netwerk Bewust Verbruiken en Repair cafés, |
| Politieke fracties | 3 | Groen Geraardsbergen, Groen Limburg, SP.a Antwerpen |
| Burgers | 65 | Mieke Van Campen en Soes Van Lierde, Rita Coeck, Viviane Wittock, Walter De Keyzer, Ariane en Roger Meeusen-Franck, Daria Vervaet, Hicham El Mzairh, Martine Depauw, A. De Schietere, Daniël Mertens, Dirk Kerkhofs, E. Van Kogelenberg, H. Keersmaekers, Helmut Jaspers, Jef Schauwaers, Johnny Van Hee, Katrien Vanouthehem, Kenneth Vernelen, Helga |

Kunert, Yvonne Vidts, G. Onkelinx, Georges Thys, Karel Costermans, Jan Wieers, Jean Luyckx, Magerman, Familie Van Vlimmeren-jacobs, Thomas Meirvenne, Kevin de Blochouse, Christine Govaerts, Sean Verheyen, Frank Verheyen, Martine Neyt, Lieve Daisomont, Maika De Keyzer, Sylvia Nelissen, Christiaan Hellemans, Guido Renders, Jan Van Meerbergen, Valerie Lejeune, Daniel Christiaensen, Robert Van Looek, Benny Joos, Wim Verschueren, Johan Dingenen, Véronique Costermans, Hugo Van Den Broek, Paul Darimont, Ines De Ridder, Wim Verhaert, Sven Stuyck, Eva Van Dyck, Karel De Decker, Colette De Porre, Regine Van Santvoort, Marc De Bruyne, Elke Van Espen, Jim Morissens, Robert Reynaert, Sotirios Karavotas, Chi Fei Leong, Katrijn Valgaeren, Alain De Coster,

Totaal

335

Bijlage 2: Indeling reacties op basis van aansluiting bij een overkoepelende organisatie

Advies VVSG/Interafval wordt gevolgd door Interrand, IGEAN (behalve op bepaalde punten, zie tekst hierboven), IVLA, IVOO, IBOGEM, Interza, IVVO, Limburg.net, IVIO, Ecowerf, IMOG, MIWA, IDM, IOK, Mirom Roeselare, Incovo, ISVAG, Destelbergen, Grimbergen, Haacht, Hamme, Ichtegem, Knokke-Heist, Kortenberg, Kortesseem, Kortrijk, Kruikebeke, Kuurne, Koekelare, Kraainem, Laakdal, Laarne, Lanaken, Langemark-Poelkapelle, Lebbeke, Lennik, Leopoldsburg, Milieuadviesraad Leopoldsburg, Lier, Milieuadviesraad Lier, Londerzeel, Maasmechelen, Meeuwen-Gruitrode, Merchtem, Merelbeke, Meulebeke, Middelkerke, Mol, Nazareth, Niel, Pepingen, Ranst, Riemst, Rijkevorsel, Roeselare, Sint-Truiden, Spiere Helkijn, Schoten, Olen, Tienen, Torhout, Voeren, Vorselaar, Wachtebeke, Westerlo, Wetteren, Wevelgem, Wielsbeke, Willebroek, Wingene, Wuustwezel, Zandhoven, Zelzate, Zingem, Zonnebeke, Zoutleeuw, Zwevegem, Zwijndrecht.

Advies VVSG/Interafval wordt gevolgd door Kapelle o/d Bos op het vlak van regierol, doelstellingen zwerfvuil en selectieve inzameling over de andere thema's worden geen opmerkingen geformuleerd. Ook Oostende, Sint Katelijne Waver nemen een deel van de opmerkingen van VVSG/Interafval over, - Bredene, Beveren, Brasschaat sluiten zich ook aan, maar met het fundamenteel bezwaar tegen uitbreiding van gft met keukenafval en etensresten. Dilbeek vraagt als extra opmerking om het initiatiefrecht van gemeenten nog uit te breiden met nieuwe of bestaande vormen van afvalvoorkoming (verhakselen van snoeihout aan huis i.p.v. selectieve inzameling).

Aartselaar sluit zich aan bij het advies van VVSG/Interafval, maar verzet zich tegen het voorstel dat - bij hervergunning van een verbrandingsinstallatie de installatie niet zouden moeten voldoen aan de BREF voorwaarden voor nieuwe installaties en tegen het voorstel dat afval uit andere gewesten of landen kan ingevoerd worden ter ondersteuning van de vrijwillige afbouw.

Beersel en Halle hebben het advies VVSG/Interafval aangevuld met opmerking dat het plan geen enkele indicatie heeft om afvaltoerisme te voorkomen: het op elkaar afstemmen van prijzen en beleid tussen gemeenten en gewesten heeft een belangrijke invloed op voorkomen van afvaltoerisme en sluisstorten.

Advies van BW2E wordt gevolgd door IVOO.

Advies van Vlaco wordt gevolgd door IVVO.

Advies van EcoWerf wordt gevolgd door Bekkevoort, Bertem, Boortmeerbeek, Boutersem, Huldenberg, Holsbeek, Herent, Kortenberg en Lubbeek.

Advies van IDM wordt gevolgd door Zelzate.

Advies IGEAN wordt gevolgd door Boom, Edegem, Schilde, Wuustwezel, Zandhoven, Kapellen en Stabroek.

Advies ILVA wordt gevolgd door Aalst (met nadruk op aanpak zwerfvuil), Geraardsbergen, Herzele, Brakel en Ninove.

Advies IMOG wordt gevolgd door Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Spiere Helkijn, Waregem, Wielsbeke en Zwevegem.

Advies IOK wordt gevolgd door Beerse, Herenthout, Hoogstraten, Hulshout, Heist-op-den-Berg, Laakdal, Meerhout, Mol, Ravels, Rijkevorsel, Olen en Westerlo.

Advies IVAREM wordt gevolgd door Bornem, Bonheiden, Lier en de Milieuadviesraad Lier.

Advies IVIO wordt gevolgd door Izegem, Meulebeke, Oostrozebeke.

Advies van IVBO wordt gevolgd door Zedelgem.

Advies IVM wordt gevolgd door Aalter, Assenede, Gavere, Deinze, Evergem, Eeklo, Zomergem, Lovendegem, Nazareth, Nevelen, Sint-Laureins.

Advies IVVO wordt gevolgd door De Panne, Ieper, Diksmuide, Nieuwpoort.

IVOO onderschrijft ook de reacties van al zijn vennoten.

Advies LIMBURG NET wordt gevolgd door Alken, As, Beringen, Bree, Bocholt, Diepenbeek, Diest, Dilsen-Stokkem, Halen, Hechtel, Heers, Hoeselt, Heusden-Zolder, Genk, Gingelom, Hamont-Achel, Kinrooi, Kortessem, Leopoldsburg, Lommel (met uitzondering van punt 4, niet opgenomen), Lummen, Meeuwen-Gruitrode, Neerpelt, Nieuwerkerken, Opglabbeek, Overpelt, Peer, Riemst, Sint-Truiden, Tessenderlo, Tongeren, Wevelgem en Zutendaal.

Advies MIROM Roeselare wordt gevolgd door Hooglede, Houthulst, Kortemark, Koekelare, Langemark-Poelkapelle, Moorslede, Roeselare, Staden, Torhout, Wingene, Zonnebeke.

Advies MIROM Menen wordt gevolgd door Menen.

Advies MIWA wordt gevolgd door Sint Gillis Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster.

Bijlage 3: Uittreksel Belgisch Staatsblad

Publicatie: 2016-01-12

Numac: [2016035008](#)

VLAAMSE OVERHEID

Leefmilieu, Natuur en Energie

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

Ontwerp uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval

Overeenkomstig artikel 18, § 7 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (Materialendecreet) ligt het ontwerp "Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval" van 11 januari tot en met 10 maart 2016 in openbaar onderzoek bij de OVAM en de gemeenten. Het volledige plan en de op dit ontwerpplan uitgevoerde en goedgekeurde Plan-MER vindt u op de website van de OVAM, www.ovam.be/ontwerp-uitvoeringsplan. Hier vindt u ook een samenvattende brochure.

Tijdens het openbaar onderzoek kan iedereen bezwaren of opmerkingen op dit ontwerpplan overmaken op plan@ovam.be of per post naar OVAM, Ontwerp Uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen.